

Nabo til en planlagt katastrofe

Dokuthriller om husejere i krig mod systemet
Kapitel 1-15 plus 17

Martin Einfeldt

Indhold

Fredag 10. juni 2005.....	3
1. Hus på Lorteøen	4
2. Hundrede års hul i hovedet.....	9
3. Vækket ved en ekspropriation	24
4. Mød din genbo før det er for sent	34
5. Magtmisbrug lige op i ansigtet.....	46
6. Alt er tabt i et døgn	57
7. To stævninger og ingen vej tilbage	68
8. Mød din politiker før det er for sent.....	78
9. Første ramaskrig ved et svineheld	89
10. Andet ramaskrig ved hårdt arbejde og endnu et svineheld.....	98
11. Borgerrepræsentationen går amok	112
12. Systemet slår igen.....	128
13. Det korte mirakel.....	142
14. Dødsstødet.....	159
15. Katastrofe på alle kanaler.....	168
16. Efterregninger til alle	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
17. En fontæne af lort	179
18. En fiasko er forældreløs.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
19. Retten er sat, meget sat	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
20. Resumeer af sagen.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Medvirkende	190

Fredag 10. juni 2005

Taksatoren fra forsikringsselskabet var her i dag. Han ordinerede krisepsykolog til hele familien.

Man kunne skrive en bog om den kæde af ulykker og svinestreger der har ført til vor katastrofe, og det vil jeg gøre. Som terapi. Meget af historien vil gøre ondt at genopleve, men nu er jeg rasende nok til at gennemføre det. Jeg vil forsøge at grine det hele væk.

Forhåbentlig vil historien også gøre ondt på dem som har tvunget mig, min familie og de kommende generationer på Amager til at tåle dette vanvid.

Jeg er hævntørstig. Jeg ved at hævn er nytteløs og usund for hævneren selv, så det er godt nok at jeg hverken kan hævne mig fysisk eller økonomisk på de ansvarlige. Alt hvad jeg kan gøre er, forhåbentlig, at trække bukserne af dem og pege fingre og få andre til at grine. Det er dét jeg vil. Sandheden skal være min hævn.

1. Hus på Lorteøen

1996 - 2001

Hvorfor køber nogen frivilligt et hus på Amager? Lige ved siden af den kommende metro?

Jeg har fået spørgsmålet 100 gange. Altid fra sjællændere. Med egen bolig.

Men altså: Birgitte og jeg valgte ikke Amager ved siden af metroen frivilligt. Vi ville hellere bo tæt på Dyrehaven, tæt på Øresund i et stort hus med en stor have uden støj. Men huset på Roselillevej 92, Sundbyøster, var hvad vi havde råd til i cykelafstand fra arbejdet i København og med plads til to børn. Vi skrev under på slutsedlen i januar 2001, og det var vores afgørende kapitulation til Lorteøen. Vi var nu amagerkanere.

Vi havde allerede boet på Amager siden 1996, men det var til leje. Det er noget andet. Et lejemål kan ske for den bedste, det behøver kun at være midlertidigt. Det var en trøst da vi lejede stueetagen i en bungalow på Gærdebred, Vestamager.

Birgitte havde i månederne inden, mens vi var husvilde i sommeren 1996, nedlagt veto mod at bo på Amager nogensinde. Men vi og min kat boede da i spisestuen i veninde Anettes treværelses, og Birgitte blev til vores overraskelse mere og mere gravid. Som ugerne gik, måtte vi slække på kravene og endte i bungalowen på Vestamager.

Udlejeren på Gærdebred havde lige købt huset til sig selv og sin halvvoksne søn, men sønnen ville ikke flytte derud fordi Amager er en lorteø. Så de blev boende i Valby.

Det var, jeg sværger, den første gang i mit liv at jeg hørte Amager blive kaldt en lorteø. Amager var mig så ligegyldig at jeg end ikke kendte forhånelserne af den. Alt hvad jeg vidste var at Amager er et fladt, asfalteret og intetsigende stykke land man skal krydse for at komme til den internationale lufthavn i Kastrup. Det kan godt være at øen er hærget af lufthavnen og vejene derud, og hvad så?

Bortset fra ture frem og tilbage til lufthavnen og bortset fra besøg hos venner i Hollænderdybet og Hallandsgade midt i 1980'erne, var mit førstehåndskendskab til Amager beskedent: Tre-fire besøg i Bella Centret i 1970'erne, ét besøg i Amager Centret i 1985 (ufrivilligt), én koncert på 5-øren samme år (svenske Marie Bergman, hun var god), på Amager Strand én

gang i 1989 (uden at bade), til fødselsdag i en kolonihave i 1994 og til teater fire-fem gange på Amagerscenen i 1995 fordi min ven Christian sad i billetsalget.

Men jeg havde også baggrundsviden: Jeg huskede en fodboldklub, Fremad Amager, hvis generalforsamling omkring 1990 havde stemt nej til at danne et professionelt tophold sammen med KB og B 1903. Således kom Amager ikke med i FC København, men Fremad fortsatte stolt som øens førende andenrangsklub.

Og så havde jeg hørt at København i gamle dage henrettede sine dødsdømte på Amager Fælled (hvor det så end var). Og den dag i dag skærer folk sig over halsen med pegefingeren og siger Ama'r for at sværge at de ikke lyver. Måske var det derfor at min morfar, en søofficer af det gammelkøbenhavnske borgerskab, skældte ud på fjernsynet når speakerne sagde Ama'r så det rimede på "farfar" dybt nede i halsen. Han selv sagde Amager så det rimede på klatkager. Tre stavelser, flade a'er, blødt g. Det havde han lært. Kun de lavere klasser, fx amagerkanere og dødsdømte, siger Ama'r.

Alt det var hvad jeg vidste om Amager. Det var nok til at vide at jeg ikke behøvede at vide mere. Indtil Birgitte, katten, vort ufødte barn og jeg selv flyttede herud i 1996.

Olsenbandens løfte om paradys

Vi var glade blot for at have tag over hovedet. Og Danmarks Radio velsignede os: Kort efter indflytningen sendte de Olsenbanden På Sporet fra 1975. Olsenbanden stjæler en orange rangertraktor og en godsvogn fuld af guld på godsbaneterrænet ved Københavns Hovedbanegård. Så kører de hele molevitten over Langebro. Keld vågner, Benny forklarer at det hele er godt overstået og at de er på vej til Amager.

- Tænk, Amager ... det er en hel rejse. Det er som at komme til et fremmed land, smiler Keld himmelfalden.

- Det er som at komme til provinsen, jubler Benny.

- Her er smukt, henånder Keld.

- Stille og fredeligt, synger Benny.

Og lykkeligt tøffer de ud ad den gamle Amagerbane hvor alt endnu var grønt og jomfrueligt. De var på vej til at blive meget, meget rige. Det var himlens tegn om de lykkelige år der ventede vores familie på smukke, stille, fredelige og eventyrlige Amager. Vi tog det hele på video og så filmen 60 gange. Der gik et par år før vi fattede at filmens næste minutter varslede ondt.

Til at begynde med fandt vi kun det paradys på Amager som Olsenbanden lovede. Vi fik Zacharias i 1997 og Jonathan i 1999, og så snart vi rullede barnevognen ud, lå Amager Fælled for vore fødder. I 1997 var der græs på Amager Fælled. Ingen asfalt, ingen beton, ingen metro og slet, slet ingen Ørestad. Fælleden var et hemmeligt mirakel, en kilometer bredt, to kilometer langt og vildt med græs, brombær, birk, søer, svaner og en magisk lydløs udsigt til Københavns skyline. Fælleden lå 5 kilometer fra Rådhuspladsen, men var ligeså ukendt og ubrugt af sjællænderne som Amager Centret. Der rullede vi vores babyer rundt og havde de lykkeligste timer mennesker kan have.

Så begyndte asfalteringen af paradys. Fra øst mod vest og fra nord mod syd. Fælleden fik boulevarder og højhuse og en metrolinie oven på jorden og nogle steder 6 meter over jorden.

Det gjorde ondt, men vi var ikke bitre. Vi vidste fra begyndelsen at Fælleden kun var til låns og at Ørestaden kom. Og på Sjælland lovede politikerne at Ørestaden ville blive et los i røven på Københavns udvikling til en europæisk storby, så det var vel okay. Selvfølgelig skal København udvikle sig, og selvfølgelig skal Amager være med.

Først bagefter har jeg fattet mønsteret. Amager Fælleds tragedie er modellen for hele Amagers udvikling og for udkantområder i det hele taget. Først smider man sit affald derud. København tømte i århundreder sine latriner hver nat ude på Amager et par kilometer uden for byvoldene. Derfor hedder Amager Lorteøen den dag i dag. Så kom lossepladserne, industrien (mest beskidt og larmende industri), jordforureningen, lufthavnen, motorveje og togbaner. Byen vokser ud over sine gamle grænser, biler forkorter afstandene ... og pludselig ligger de gamle udkantområder centralt i den nye metropol.

De tilsvinede og nedrakkede arealer bliver pludselig guld værd, bogstavelig talt, og derfor skal de plyndres. Deres værdier er deres kvadratmetre, og hver eneste kvadratmeter der ikke bliver bebygget, er penge ud af vinduet.

Det er en triviell historie, og det er Amagers historie. Og det er amagerkanernes historie. De mennesker der gennem generationer har boet i tilsvinede, nedrakkede, glemte og til sidst plyndrede udkantområder, tager farve af det. De udvikler et sammenhold imod det bedre-stillede centrum. Ligesom baggårdsbørn, ligesom provinsboere. Amagerkanerne kender hinanden, de kender øens historie, og de elsker, hvor uforståeligt det end kan synes for en sjællænder, deres ø.

Selv om Amager i årtier har taget sin store del af den udenlandske indvandring til Danmark, har det ikke ændret stort ved kulturen og selvforståelsen på øen. Ingen andre steder i Københavns omegn har jeg mødt en hjemstavnsfølelse af samme kaliber. Men kærligheden er også gennemtrængt af et mindreværdskompleks på Amagers vegne. Amagerkanerne forventer stadig at sjællænderne vil bruge øen til lokum, losseplads og trafik anlæg.

Nu blomstrer slummen

Men nu sker der noget. Sjællænderne er på vej til Amager, tvunget af ejendomspriserne nord og vest for København og lokket af kvadratmetrene tæt på Københavns centrum. Ligesom jeg selv og min familie.

Amager er ved at blive trendy som det sker for slum når man venter længe nok. Bodegaerne lukker, cafeerne åbner. Danmarks Radio flytter herud, og de halvkendte og de halvrige fra ugebladene flytter med. Nu er der dyre tv-reklamer for Fields, et nyt og enormt indkøbscenter på Vestamager som ligger meget langt fra Amager Centret, på alle måder.

Amagers børn går i FCK-trøjer og foragter Brøndby. Fremad Amager er kun kendt og elsket af de drenge der spiller i den, og de går også i FCK-trøjer.

Amager Strand skal pludselig være lækker. Udgangspunktet er ellers svært. Strandens udsigt er fra nord mod syd: 2 skorstene og 30 benzin- og oliesiloer på Prøvestenen, 2 vindmøller, 2 nedlagte atomreaktorer (svenske), Malmøs kraner og skyskrabere, Øresundsbroen, Kastrup lufthavn, en lind strøm af landende flyvere samt en ubrudt kæde af containerskibe ude på Øresund. Det er så grimt at man skal bo på Amager for at kunne lukke øjnene for det. Og det kan vi, og vi elsker Amager Strand. Nu har sjællænderne så bygget for et par hundred millioner kroner strandpark, tak for det. Alle regner med at sjællænderne nu også kommer herud, på trods af udsigten.

De sjællændere der nu flytter til Amager, vil gå igennem den samme overraskende forelskelse i øen som vi har gjort. At bo på Amager er ikke noget vi tåler, det er noget vi nyder. Og mest overraskende er at amagerkanerne, på trods af os-mod-dem-følelsen overfor Sjælland, tager imod tilflyttere uden forbehold. Det er ikke nødvendigt at bo her et par generationer først hvis man blot kan stille ind på den jovialitet og usnobbethed der er Amagers adelsmærke.

Jeg kommer aldrig til at føle mig som rigtig amagerkaner. Jeg er indvandrer på øen, og mine rødder ligger et andet sted. Men intet sted har jeg følt mig mere hjemme end her. Jeg har engang læst på en gajolæske at "livet i en forstad er at kombinere storbyens larm med landlivets afstand". Men på Amager er det omvendt. At bo på Amager er at kombinere storbyens nærhed med landlivets nærvær.

Da vi fandt huset på Roselillevej var det næsten for godt til at være sandt. Og en enkelt detalje var endda alt for god til at være sand: Huset lå ud til det gamle terræn omkring Amagerbanen, en 30 m grøn stribe der strakte sig flere kilometer i hver retning. En fantastisk grøn forbindelse og selvgroet bypark med en konstant fodtrafik frem og tilbage på banelegemet af hundeluftere, joggere, brombærplukkere og masser, masser af børn. Lige uden for vort hus stod 10 stk 20 meter høje birketræer på række, endda plantet af familien Kiilerich som vi købte huset af.

Sådan en grøn perle kan selvfølgelig ikke have lov at overleve i den kommende europæiske storby, København. I årtier havde de lokale frygtet en 4 spors motortrafikvej ned til lufthavnen som den virkeligt onde plan med Amagerbanens tracé. Nu tegnede det så til at der skulle være metro på stedet. Men vi trøstede os med at det endnu ikke var besluttet hvordan den skulle laves - under jorden, på jorden eller på en højbane.

Og ingen politiker kunne vel for fanden være så tåbelig ikke at grave en metro ned i en europæisk storby, 5 km fra Rådhuspladsen.

Olsenbandens onde varsel

Indtil da var der solskin, grønt og vidunderligt langs Amagerbanen. Vi havde igen fundet det paradys på Amager som Olsenbanden havde lovet os. Og vi tog endnu ikke notits af det onde varsel:

- Tænk, jeg vidste slet ikke at der var skinner på Amager. Kører der så også tog? spørger Keld mens de futter videre ud ad Amagerbanen.

- Nej, banen er faktisk nedlagt, beroliger Egon.

Det dumme svin alias bøffen alias Ove Verner Hansen pisker sin lyseblå varevogn ned at Tovelillevej i en sky af grus og støv. Det var før vejen blev asfalteret. Svinet overhaler toget, Benny ser det og råber "hvad fanden er nu det?". Ved en stor krydsende bilvej drejer svinet skarpt 90 grader til højre ind over banen foran toget, laver en u-vending imod venstre og standser bilen midt på banen, midt på den store vej ... midt i krydset Italiensvej / Amagerbanen.

Konfrontationen mellem bilist og togfører er uundgåelig. Det dumme svin stiger ud af varevognen og går mellem skinnerne direkte imod lokomotivet. Inde i lokomotivet er Egon indstillet på at dræbe og hvæser "bare kør" til Benny. Som dog overraskende begynder at bakke fordi han kan se hvad bilisten, det dumme svin, ikke kan se med nakken: Fra syd kommer Amagerbanens 30 tons grå rangerlokomotiv og smadrer sig vej gennem varevognen som splintrer i 10.000 dele.

Amagerbanen var ikke nedlagt. Tværtimod. Den sneg sig ud af glemslen og nedlagde biltrafikken på Italiensvej.

2. Hundrede års hul i hovedet

2001 - 2002

Hvad laver den metro der? På det ydre Østamager mellem villaer og kolonihaver mens det centrale Amager et par kilometer mod vest propper til i biler hver dag og skriger efter en metro? Og hvorfor skal banen spærre for biler, cykler og gående på tværs?

Spørgsmålene vil blive stillet de næste 100 år. Og som tiden går og bortforklaringerne glemmes, vil kun tåbeligheden stå tilbage som en 4 km lang trafikspærring på Østamager. Historiens dom over de ansvarlige bliver ikke nådig.

Det første chok

En smuk søndag i februar 2001 blev ødelagt af generalforsamlingen i Søfryd, vores nye grundejerforening efter at vi en måned inden havde skrevet under på huset på Roselillevej.

Til kaffe og rundstykker på Restaurant Kastrupfortet præsenterede formand Jan Fischer fra den tilstødende grundejerforening, Hellebo, den kommende metro som Sjællands næste skridt til at tage røven på Amager. Han omdelte hjemmelavede fotomontager der viste hvordan vores kvarter ville se ud med en metro enten på jorden eller på en højbane.

Morgenbrødet størknede i min mund. Et billede var taget på Svend Dyringsvej mod øst, hen over Amagerbanens tracé. Med vores hæk og buske i højre side, på hjørnet til Roselillevej. På billedet var indsat, i korrekt størrelse, en stenvæg langs Roselillevej der krydser Svend Dyringsvej. I fremtiden skulle Svend Dyringsvej ende i en mur og ikke mere krydse Amagerbanen, sådan som den ellers havde gjort al den tid der har kørt tog på banen.

Manden på den anden side af bordet så at jeg havde problemer.

- Vidste I ikke det da I købte huset?

- Jooøh. Vi vidste at der ville komme en metro. Og det her på billedet er jo ikke besluttet endnu, hostede jeg.

- Vent du bare, svarede han. Og det fik han ret i. Og Jan Fischer fik ret. Fotomontagen viste nøjagtigt den virkelighed som står derude nu.

Billedet var en væmmelig vækkelse. Det tændte ængstelse, magtesløshed og lam desperation over hvad fremtiden ville bringe for vort nye hjem. Følelserne varede hele søndagen og overdøvede alt hvad jeg foretog mig med familien.

Det var første ubehagelige møde med en sindstilstand der skulle vende tilbage så tilpas ofte at den til sidst, til min store overraskelse, fik mig til at handle.

Amager Metro Gruppen

I første omgang nøjedes vi med at melde os ind i Amager Metro Gruppen på et loppemarked i sommeren 2001. Nogle energiske almindelige mennesker stod på stand en hel weekend og viste plancher om metroens trusler og muligheder.

Amager Metro Gruppen arbejdede for at få metroen gravet ned, og den så ud til at gøre et skidegodt arbejde, og alt hvad de bad om var vores penge. Dem havde de rigeligt fortjent, vi betalte 100 kr for et års medlemskab og var taknemmelige for at slippe så let. De var stiftet et halvt år tidligere og havde nu 200 personlige medlemmer plus grund- og havejerforeninger med kollektive medlemsskaber.

Jeg har den dybeste respekt for mennesker der bruger tid i skolebestyrelser, vælgerforeninger og borgergrupper. Mennesker der udholder aftenmøder med snak og snak og mere snak. Gudskelov at nogen gad græsrodsarbejdet i Amager Metro Gruppen.

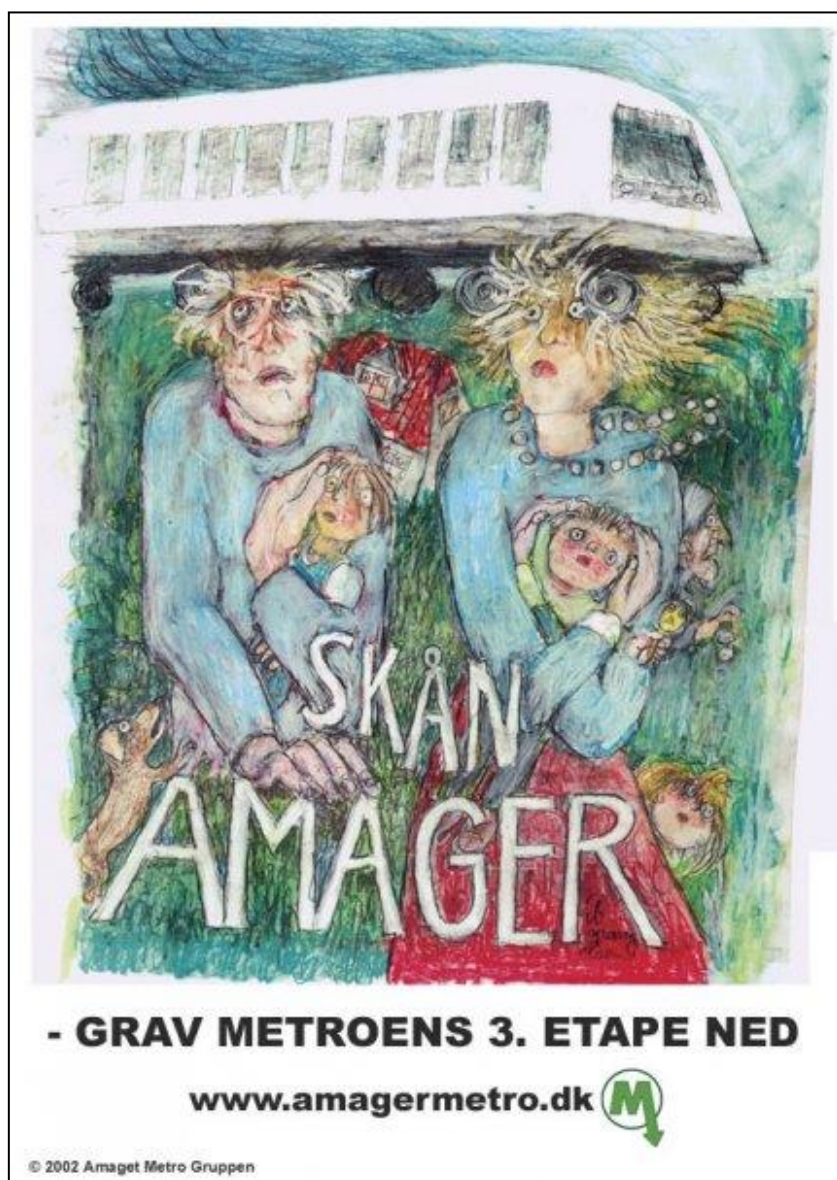
Samme sommer inviterede de til en happening hvor vi var 500 mennesker der mødte op en søndag eftermiddag ved Italiensvej med spader og begyndte at grave langs med banen. Avi-

ser, radio og TV2/Lorry (TV2's regionalkanal i Hovedstadsområdet) transmitterede fra stedet, det var første klasses græsrodsarbejde.

På et par uger fik Amager Metro Gruppen samlet 6000 underskrifter på at hvis der overhovedet skulle være en metro på Østamager, så skulle den graves ned.

De fik Ib Spang Olsen til at tegne plakaten "Skån Amager" med et metrotog hen over hovedet på de undertrykte som lignede typer fra "Guernica" eller "Skriget".

Og Amager Metro Gruppen skrev til medlemmerne i september 2001 og opfordrede os til at komme til borgermøde den 17. i Amager Bio.

En fuld Amager Bio i forventning om at blive pisset på

Borgermødet var indkaldt af Københavns Kommune som led i høringsprocessen af et konkret forslag til metro på Østamager: Et forslag til regionplantillæg fra Hovedstadens Udviklingsråd (HUR) og et forslag til lokalplan og kommuneplantillæg fra Københavns Kommune. Alt var udarbejdet af embedsmænd, intet var vedtaget af politikere, bortset fra placeringen på Østamager.

Jeg kom også. Ikke af lyst, men af en slags pligtfølelse fordi det handlede om et monster lige uden for vores dør. Satans også at skulle brænde en mandag aften af på et dødssygt offentligt byggeri. At mødet skulle blive et minde for livet, var det sidste jeg havde forestillet mig.

I Amager Bio var gulvet og balkonen proppet til bristepunktet med bitre Amagerkanere i alle aldre og farver. Rigmor og Willy, mine 80-årige naboer fra Roselillevej, kom i kørestol. Folk dunkede hinanden i ryggen, skålede i øl og rystede på hovederne. En tyk nu-skal-vi-pisses-på-igen stemning trykkede hele Amager Bio.

Oprør i Amager Bio

Projektet blev præsenteret af Ørestadsselskabet, firmaet som havde bygget metroens to første etaper og var ejet af Københavns Kommune (55 %) og Staten (45 %):

Projektchef Helge Erlandsen, ingeniør i 50'erne, gråhåret, overskæg, briller og bedstefaderlig, fortalte fra scenen at Folketinget allerede i 1992 med Ørestadsloven havde vedtaget at København skulle have en metro for at blive den europæiske storby den skal være. Metroen skulle naturligvis forbindes med Kastrup Lufthavn, og linien var lagt på Østamager i den nedlagte Amagerbanes tracé. Nemt og billigt. 5 veje på tværs af Amagerbanen og ud til stranden (Ramundsvej, Kirsten Kimersvej, Svend Dyringsvej, Svend Vonvedsvej og Vægtergangen) skulle lukkes for biltrafik. For altid. Der skulle køre 612 tog i døgnet, heraf 112 mellem kl. 23.00 og 7.00. Metroens planlagte levetid var 100 år.

- Vi vil ikke have jeres lort, råbte en kvinde i salen.

Alle vågnede. Erlandsen der havde haft held med at bedøve publikum, politikere, ordstyrer og øjensynlig også sig selv med sit foredrag, stoppede og kikkede forbløffet op. Publikum og politikerne gloede vantro i den retning stemmen var kommet fra, midt på gulvet. Og ordstyreren var som ramt af et lyn, det var hans ansvar at styre ordet denne aften, og nu var ordet pludselig sluppet løs. Men han kunne heller ikke identificere hvem der havde råbt.

Erlandsen fortsatte uden at præstere en eneste god grund til en metro i yderkanten af Amager, hvorefter han fremlagde en åbenlyst vanvittig prognose på 20.000 passagerer om dagen på Østamagerlinien.

- 20.000 om året, råbte en mand, og pludselig tændte gulvet i et spontant oprør.

Folk råbte i munden på hinanden at banen skulle flyttes til Amagerbrogade, at den skulle flyttes ad helvede til eller at den skulle graves ned. Andre råbte at folk skulle holde deres kæft og opføre sig ordentligt. Denne gang fik også ordstyreren et ord ind og stoppede balladen midlertidigt ved at minde om at publikum nok skulle få lejlighed til at ytre sig.

Erlandsen var ikke færdig. Han viste den officielle og lovbealede vurdering af virkningerne for miljøet (forkortet VVM) som de forskellige løsninger ville have. VVM'en viste at en metro i tunnel ville være det bedste på alle måder – både når det gjaldt bydelens skønhed, bevarelse af grønne områder, lysgener, indbliksgener, støj og trafikale følger for biler, cykler og fodgængere. Næstbedst var nedgravning i åben grav. Og værst var en metro i terræn eller på en højbane som var slemme hver på deres måde.

Og så viste Erlandsen hvad de forskellige løsninger ville koste: Tunnel knap 3 milliarder. Forskellige varianter af åben grav svingende omkring 2 milliarder alt efter kvaliteten. Højbane- eller terrænløsning godt 1 milliard. Alt sammen ifølge det rådgivende ingeniørfirma COWI.

Dér holdt salen kæft. Alle vidste at her var det politiske argument som man ikke kunne vinde over. Tallene var umulige at diskutere for 800 amatører i Amager Bio. Ingen kunne vide at tallene var rene postulater, baseret på et 3-siders notat fra COWI til Ørestadsselskabet, uden fremlæggelse af en eneste beregning bag tallene.

Erlandsen manglede endnu en præsentation. Han må have vidst i forvejen at det var den mest provokerende. Han skulle vise den løsning som bygherrerne - Københavns Kommune, Københavns Amt og Staten - var blevet enige om:

- Udgangspunktet har været at banen skal køre så lavt som muligt, det vil sige nede på jorden. De steder hvor den skal krydse store veje, bliver den ført over på en højbane, sagde han. En tegning af metroens højdeprofil tonede frem på det store lærred. Det lignede profilen af rutschebanen i Tivoli.

Reaktionen fra salen kunne Erlandsen aldrig i sit værste mareridt om kværunderende borgere have drømt om. Først griner én tilskuer et hååå. Det trækker straks et par stykker med sig og efter et sekund eller to ruller lavinen til et massivt hååååå latterbrøl op mod Erlandsen. Måske forstod han hvorfor, men det så ikke sådan ud.

Befippet, men kæmpende for at bevare resterne af en stiv overlæbe, begyndte han sin forbedrede gennemgang af linien fra nord mod syd: Fra Lergravsparken op på en 6 meter høj betondæmning over Øresundsvej og ned på jorden igen. Det udløste endnu et latterbrøl, kraftigere end det første. Hele Amager Bio blev forløst i 5 sekunder hvor vi grinede vreden og

magtesløsheden væk. Vi havde mødt fjenden, og fjenden havde afsløret sig selv som klovn og hykler med det mest klodsede byggeprojekt i Københavns historie.

Endnu inden det andet latterbrøl var klinget af, gik Erlandsen videre op på højbane over Italiensvej og ned igen. Salen kogte op for tredje gang og slog nu over i et konstant lydtryk af hån, mere end af spontan morskab. For Erlandsen var der kun at fortsætte. Under øredøven- de hujen og piften tog han turen op på højbane over Hedegaardsvej og ned igen.

- Olé, råbte folk for hver optur, og olé for hver nedtur. Erlandsen gav ikke op, men fortsatte op over Saltværksvej på en højbane og ned igen for til sidst at sætte trumf på og gå op over Alleen og videre på høj dæmning til lufthavnen. Han var ikke engang kommet helt i mål før Amager Bio eksploderede i et tordnende sarkastisk bifald, og det trak ud som var Erlandsen en rockstjerne. Det var folkets eneste mulige straf af systemet.

Jeg håbede for ingeniør Erlandsen at han var ufølsom nok til ikke at lide. En følsom mand ville få sår på sjælen af at stå ufrivilligt til grin så længe i spotlyset foran 800 fjender. Men det var umuligt at se hvad der skete inde i Erlandsen denne aften.

Politikerrunde

Så blev scenen fyldt med et panel af kommunalpolitikere fra København.

Mikkel Warming, Enhedslisten, høstede aftenens største bifald:

- Ørestadsloven siger at denne metro skal anlægges uden væsentlige gener for Amagers befolkning. Derfor vil vi have metroen gravet ned. Et anlæg der skal ligge i rigtig, rigtig mange år, skal laves ordentligt. Så må vi finde de penge det koster.

Kun Enhedslisten og De Radikale meldte klart ud til salens tilfredshed: Nedgravning eller ingenting. Dermed blev vi alle på Amager narret 100 % om hvor De Radikale stod i sagen.

SF og Dansk Folkeparti var lunkne i hvor hårdt de ville stå på nedgravning eller ingenting. De talte behørigt grimt om højbanen, men ville ikke love at forhindre den for enhver pris, fx at droppe hele byggeriet. De lagde vægt på de priser der var lagt frem: Den billigste åben- grav-løsning ville koste 650 millioner mere end de 1050 millioner der lå til højbanen. Og så scorede de hver deres sikre bifald på at nedgøre placeringen på Østamager i stedet for Amagerbrogade.

En usentimental ældre herre som jeg aldrig havde hørt om før, Ole Hentzen fra Det Konservative Folkeparti, gad ikke diskutere om placeringen på Østamager var en god ide eller ej:

- Folketinget har vedtaget metroen i 1992, så spørgsmålet er ikke om eller hvor vi vil have den, men kun om hvordan.

Og Ole Hentzen græd ikke snot over den foreslåede højbane:

- Selvfølgelig ville det være skønt at få den gravet ned, men når vores partnere i Folketinget og Københavns Amt ikke vil betale mere end de vil, så har vi altså kun de 1050 millioner der rækker til den løsning vi har set i aften.

- Hvis I ikke har råd til at grave den ned, så vent til I har råd, råbte en dame og rejste sig op. Andre råbte for at få hende ned igen, og atter andre råbte at nogen sgu da måtte have lov at sige sandheden i stedet for at høre på det pis oppe fra scenen.

Generelt var det kvinder der råbte højest, mest udisciplineret og med flest skældsord og fornærmelser. De vidste at de talte på vegne af et stort tavst flertal.

Men Ole Hentzen var frygtløs. Han satte en ære i at stå fast på sin overbevisning, uanset om de 800 mennesker foran ham måtte hade ham for det.

Socialdemokraterne var også på De Konservatives, Kommunens og systemets side.

Pludselig stormer en ung mand, Leslie Arentoft, op til en tom plads i panelet, undskylder forsinkelsen og jubler at han er den gladeste mand i Amager Bio i aften. Han kommer direkte fra et gruppemøde i Venstre på Københavns Rådhus hvor man netop havde fundet 240 millioner kr på kommunens budget. De penge vil Venstre grave metroen ned for hvis de kan få flertal for det i Borgerrepræsentationen.

Men Venstre meldte ikke klart ud om man under alle omstændigheder ville stemme imod den foreslåede højbane.

39 minutters taletid til folket

Da publikum endelig fik taletid, lagde Amager Metro Gruppens formand Gert Olsen ud:

- I siger at 18 % af bilisterne på metroens strækning vil skifte over til metroen. Normalt regner man med 5 %. Er det fordi I satser på at folk herude vil elske den ekstra højt?

Ordstyreren måtte kalde ingeniør Erlandsen op på scenen igen for at svare.

- Man regner med at 18 % af bilisterne vil tage metroen fordi det er så fordelagtigt sammenlignet med at køre i bil over Langebro eller Knippelsbro.

Det gav ham et sidste hånligt latteranfald fra Amager Bio. Alle forstod vi at passagerprognosen var manipulation og efterrationalisering der kun var gjort for at retfærdiggøre Folketingets 9 år gamle beslutning.

10-15 deltagere var iført sorte sweatshirts med Amager Metro Gruppens grønne logo, et M der peger ned i jorden. Det kom dem til skade da ordstyreren mente at Amager Metro Gruppen havde fået talt og spurgt rigeligt. Han erklærede at de ikke ville få ordet igen. Folk iført sorte sweatshirts med det grønne logo var bragt til tavshed. Det løsnede ikke på stemningen i salen.

Amager Metro Gruppens folk lærte at hvis de ville til mikrofonen, måtte de tage sweatshirten af.

Mødet var programsat til at slutte kl. 22.00, og sådan blev det. Ordstyreren lukkede mødet, det var aftalen med Amager Bio, uanset at masser af deltagere stadig brændte inde med spørgsmål og uanset at hele salen forlangte forlængelse af mødet. Amager Metro Gruppens revisor Palle Kummerfeldt registrerede med stopur i alt 39 minutters taletid til borgerne (uautoriserede tilråb ikke medregnet) ud af mødets totale 150 minutter.

Metro til sjællænderne

Vi var mange der gik depressive hjem. Alle kunne se hvor åndssvag denne metro er og at forklaringen er indlysende: For systemet er det ligegyldigt at det er på midten af Amager og ikke i langs østkysten at der er brug for en metro. For denne metro er ikke bygget for Amagers skyld, men for at sjællændere kan komme hurtigst muligt til lufthavnen og billigst muligt for skatteyderne.

Og dette møde havde foræret politikerne og Ørestadsselskabet alle undskyldninger for ikke at tage amagerkanerne alvorligt med deres råb, kaos, fornærmelser, afbrydelser og generelt destruktive debatniveau.

Men tilfældet ville at politikerne alligevel ikke kunne bruge dette kaotiske møde imod folket selv. Når der tilfældigvis er to måneder til et kommunalvalg, er det tilfældigvis folket der bestemmer. Midlertidigt.

I det officielle kommunale referat fra mødet fremgår ét entydigt og kraftigt budskab fra publikum: Banen er overflødig på Østamager, og byggeriet af den bør i det mindste afvente at en nedgravning kan finansieres.

Referatet nævner ikke at Amager Bio var i oprør.

Kramer lover nedgravning

En uge efter mødet var der jackpot til kværulanterne.

I anledning af det forestående kommunalvalg (sådan sagde han det ikke, men alle vidste det) lovede Jens Kramer Mikkelsen, socialdemokratisk overborgmester og næstformand i Ørestadsselskabet, at han nu ville grave metroen ned fordi han havde lyttet til folket.

Det var på forsiden af JP-København (Jyllandspostens daglige københavnersektion) 25. september og i næsten alle aviser. Om aftenen erklærede TV2/Lorry med sædvanlig journalistisk skråsikkerhed (som ikke dækker over sikkerhed, men over at man vil stramme historien mest muligt) at Østamagermetroen nu ville blive gravet ned.

Kramer lod sig interviewe og uddybede sit løfte:

- Jeg er optaget af at få en metro der hænger sammen.

Journalisten fulgte desværre, desværre, desværre ikke op med at spørge hvad han helt nøjagtigt mente med det. Og Kramer slap for at sige hvad han helt nøjagtigt mente med en metro der hang sammen – og hvor alvorligt han tog sit eget løfte om at grave metroen ned.

- Jeg forstår ikke hvad der foregår i Københavns Kommune lige nu, udtalte Vibeke Storm Rasmussen, Kramers partifælle, amtsborgmester i Københavns Amt og som sådan medejer af en kommende metro på Østamager. - Der ser ud til at være gået valgekuller i den, tilføjede hun.

En hykler tager fribilletten

Noget var i hvert fald sket.

På et loppemarked på Sundbyvester Plads lørdag 6. oktober løb min familie ind i vores tidligere nabo fra Gærdebred, Poul Møldrup. Han var formand for Det Konservative Folkeparti i Københavns 4. kreds, Sundby. Han trak mig til parties stand for at møde den nye konservative stjerne og topkandidat til Borgerrepræsentationen, Mogens Lønborg.

Lønborg havde travlt med at give hånd og smile stort til alle for at samle stemmer til kommunalvalget i november.

Til dette overdådigt venlige menneske erklærede jeg at jeg ville stemme på en der ville flytte metroen fra Østamager til Amagerbrogade – eller i det mindste grave den ned.

Lønborg var fuldstændig enig med mig i alt. Lønborg lovede nedgravning eller ingenting hvis det stod til ham.

- Det er noget andet end hvad ham Ole Hentzen sagde i Amager Bio for 3 uger siden, påpegede jeg venligt om Lønborgs konservative partifælle.

- Jaøh, Ole Hentzen ... han kan sige tingene lidt firkantet, men du kan roligt regne med at De Konservative går ind for nedgravning af metroen. Det er jo fuldstændig vanvittigt det der er foreslået ude hos jer, det vil vi aldrig være med til.

Poul Møldrup overværede det hele, og han var også helt enig med os, og han var stolt af sin nye førstemand.

½ år efter var Poul ikke stolt. Han skammede sig over Lønborg og undskyldte overfor mig at Lønborg efter kommunalvalget havde svigtet sine løfter så eklatant som han gjorde. Poul havde endda ringet til Lønborg for at påtale hans svigt, men Lønborg var vist ligeglad.

2½ år efter sad Lønborg foran 800 mennesker i Amager Bio der kunne huske hans valgløfter. Han lod forsamlingen forstå at de simpelthen var for dumme hvis de troede på hvad politikerne lovede inden et valg. Siden har han på Amager været kendt som Mogens Lønborg.

4½ år efter blev han sundheds- og omsorgsborgmester.

Alle lover nedgravning, sagen er vundet

Det forestående kommunalvalg aftvang politikerne endnu en konfrontation med folket i Amager Bio. Amagerbladet inviterede til vælgermøde i november. Og piben havde i den grad fået en ny lyd.

Socialborgmester og amagerkaner Winnie Larsen-Jensen blev sendt på barrikaderne for Socialdemokraterne, udstyret med Kramers valgløfte. Hun gav den uforbeholdent alt hvad den kunne trække med nedgravning eller ingenting, og det var både hvad hun selv mente og hvad Kramer sagde.

Det udløste en dominoeffekt. Hele resten af politikerpanelet - Per Bregengaard (Enhedslisten), Bo Asmus Kjeldgaard (SF), Inger-Marie Bruun-Vierø (De Radikale), Martin Geertsen (Venstre), Peter Skaarup (Dansk Folkeparti) og Mogens Lønborg (Det Konservative Folkeparti) – var enige.

Først var de enige om at grave metroen ned hvis de kunne blive enige om finansieringen efter valget. Så tog jeg mod til mig, bad om mikrofonen og spurgte hele panelet:

- Hvis I ikke kan blive enige om finansieringen af en nedgravning, hvad vil I så? Det nuværende forslag eller ingenting?

De svarede alle at så foretrak de ingenting. Nogle vævede mere end andre, og Mogens Lønborg og Inger-Marie Bruun-Vierø var inde på at når nu hele diskussionen blev åbnet igen, burde man da flytte banen til Amagerbrogade.

Peter Skaarup, en politiker hvis meninger jeg indtil da aldrig havde delt, scorede aftenens største bifald:

- Jeg vil gerne gratulere de virkelige sejrherre, nemlig Amagers befolkning og ikke mindst Amager Metro Gruppen for det resultat I har opnået og som har vist sig her i aften.

Taget løftede sig, helt som forventet.

Jeg lurede det som et billigt trick af Skaarup, en klassisk klapfælde udløst ved at hylde de værdier og personer som tilhørerne ønsker at hylde. Den virker hver gang. Jeg klappede selv med. Af Amager Metro Gruppen, ikke af Skaarup. Ikke i min vildeste fantasi kunne jeg forestille mig at jeg 2½ år senere skulle tale i telefon med den lyttende, velmenende og velræsonnerende Peter Skaarup. Men det skete faktisk.

En mistelten blev ikke taget i ed

Amager Bio har aldrig været smukkere end på det vidunderlige vælgermøde i november 2001. En total modsætning til borgermødet en måned før i samme sal.

Denne aften fik folket hvad vi ville have, demokratiet virkede, alle nødvendige løfter var afgivet af et enigt panel af politikere. Lykkelige gik vi hjem.

Den følgende tirsdag skrev Amagerbladet hen over 6 spalter på forsiden: "Enighed om nedgravning". Med et stort billede af Inger-Marie Bruun-Vierø og Mogens Lønborg.

Man tror på det man ønsker at tro på. Og vi var mange der ikke tænkte over den mistelten der ikke blev taget i ed da politikerne lovede at de foretrak ingenting frem for den foreslåede rutschebanemodel.

Der var nemlig endnu et billigt alternativ. Det alternativ havde ingen talt om endnu.

Valget

Valget kom 20. november, både til Folketinget og til Kommunen. Venstre fik sit bedste valg nogensinde, og Anders Fogh Rasmussen blev statsminister efter socialdemokraten Nyrup.

I Københavns Kommune var Venstres Søren Pind millimeter fra et historisk systemskifte, men Kramer beholdt sin overborgmesterstilling med det yderste af neglene. Kramer fyrede Winnie Larsen-Jensen som socialborgmester og indsatte Winnie Berndtson som miljøborgmester.

Det beskidte forlig

Bomben sprang 3 måneder efter valget.

Københavns Amt udsendte 26. februar 2002 en pressemeddelelse om at Overborgmester Jens Kramer Mikkelsen, Trafikminister Flemming Hansen og Amtsborgmester Vibeke Storm Rasmussen 4 dage inden havde indgået et forlig:

- Budgettet for Østamagermetroen blev udvidet fra 1050 til 1440 millioner kr til ikke nærmere konkretiserede "miljøforbedringer".
- Metroen skulle køre mere i terræn og mindre på højbane. På korte strækninger blev den lagt i åben grav, især hvor ingen mennesker boede endnu, nord for Øresundsvej.
- Alle huse i første række ud til metroen ville få et købstilbud fra Ørestadsselskabet til en pris der svarede til den offentlige vurdering.

Kramer og hans venner fremstillede forliget som en gave og sejr til folket på Amager. Nu ville metroen blive gravet mere ned end ellers. Familie og venner ringede og gratulerede, og jeg sagde nej tak hver gang:

- Det er løgn det hele. Det er så lidt de graver ekstra ned. Det er fedt nok at de fjerner noget af højbanen, men i stedet lukker de nu også Italiensvej og Alleén, og det er ad helvede til på en ny måde.

Det var to øst-vest-gående hovedfærdselsårer på tværs af banen. I forvejen skulle 5 mindre veje lukkes. Nu ville der blive 2 km hvor biler ikke kunne krydse banen – mellem Øresundsvej og Hedegaardsvej.

Overborgmesteren forklarer sig nødtørftigt

Kramer lod sig interviewe til TV2/Lorry om sit valgløfte. Nu var hans gamle løfte om nedgravning selvfølgelig betinget af at der kunne findes penge til det, og så havde det desværre vist sig at de andre parter, Staten og Københavns Amt, ikke ville betale ekstra. Det havde disse parter allerede sagt i årevis, men Kramer fik sig selv til at lyde overrasket og ærgerlig da han konstaterede:

- Sådan spiller klaveret ikke.

I resten af sin politiske karriere slap han for at stå til regnskab for sit valgløfte. Hver gang journalister eller borgere spurgte ham, ignorerede han henvendelsen eller afviste at kommentere valgløftet. Eller erklærede at det ærgrede ham at det ikke lykkedes at få metroen gravet ned.

Og det har virket: Næsten alle journalister respekterede hans afvisninger og opgav hurtigt at spørge ham mere om sagen.

11. april 2002 stemte et flertal bestående af Socialdemokraterne, De Radikale, Venstre og De Konservative i Københavns Borgerrepræsentation for kommunens deltagelse i Kramers forlig med Trafikministeren og Amtsborgmesteren.

Venstre undskyldte sig senere med at Kramer havde skræmt dem til at tro på at hvis han ikke fik dette forlig hjem nu, ville metroen aldrig komme til Lufthavnen. Og det ville Venstre ikke risikere.

Her mangler et ramaskrig

Amager Metro Gruppen klagede til Naturklagenævnet over lukningerne af Italiensvej og Alleen og over at politikerne ville lukke to så vigtige veje uden at vurdere konsekvenserne. Og Amager Metro Gruppen mindede politikere og presse om at dette forlig brød alle valgløfterne om nedgravning eller ingenting. Og det blev trykt i aviserne.

Men intet skete.

Her mangler et ramaskrig. I disse uger skulle et synligt folkeligt oprør have rejst sig på Amager for at skræmme politikerne tilbage til deres valgløfter.

Der var endda stof til yderligere et ramaskrig. I april 2002 beregnede en bygningsingeniør langt væk, i Holte på Sjælland, at tallene bag politikernes beslutning var forkerte. Den påståede prisforskel var for stor imellem nedgravning (både i tunnel og i åben grav) og de billige løsninger. Man kunne fx lægge metroen ned i en åben grav inden for det nye budget på 1440

millioner kr. At undlade dette var en endnu større skandale end de brudte valgløfter, men det vidste endnu ingen.

Ingeniøren viste sine tal til Trafikministeren, Ørestadsselskabet og Amager Metro Gruppen, men intet skete.

Mange gode kræfter forsøgte i foråret 2002 at stoppe eller forbedre Østamagermetroen, men uden resultatet. Om det var politikerne, pressen, fagfolkene, amagerkanerne, Amager Metro Gruppen eller ingeniøren i Holte der svigtede på den ene eller anden måde, eller om det bare var et uheld at ramaskriget udeblev, det kan jeg ikke vide. Jeg har kun andenhandsviden om hvem der gjorde og ikke gjorde hvad på dette tidspunkt.

Det eneste svigt jeg kan pege fingre ad, er mit eget.

Mail til Gert Olsen

24. april 2002 mailede jeg til Amager Metro Gruppens formand Gert Olsen, takkede for Gruppens hidtidige arbejde og fortsatte vedholdenhed – og spurgte:

”

- *Hvis Naturklagenævnet ikke giver os medhold i klagen (hvad man kan frygte da NKN helt overvejende består af partipolitikere), har vi da så god en sag at vi kan tage den videre i retssystemet (det vil sige Østre Landsret) ?*
- *Har vi andre kort at spille end klagen til NKN?*

Jeg vil gerne bidrage med breve til politikere, læserbreve mm. Hvem har I brug for at der bliver skrevet til, og hvilke budskaber vil I gerne have ud?”

Mærkeligt og irriterende at læse bagefter. Mærkeligt fordi jeg nævnte strøtanken om at Amager Metro Gruppen skulle sagsøge Naturklagenævnet. Godt 1 år senere blev det netop det projekt der gjorde mig til græsrod. Irriterende fordi jeg tilbød min hjælp så beredvilligt. Tilbuddet viste sig at være tomt på dette tidspunkt.

Gert svarede den 29. april. En eventuel retssag tog han ikke stilling til, men satte foreløbig sin lid til Naturklagenævnet og til den kommende offentlige høring inden lokalplanen kunne ændres. Og så kom det:

” Der hvor du som medlem kan gøre en forskel, er ved at f.eks. skrive til de politiske hovedmænd bag ”Metro-forliget”, og samtidig sende brevet til pressen (dem alle). Hvis du vil have flere ideer, eller har

nogle du gerne vil føre ud i livet, så kom til et af de åbne bestyrelsesmøder. Se på hjemmesiden angående sted og dato."

Det lammede mig. Jeg skulle selv finde ud af hvem "de politiske hovedmænd" var. Og hvem "pressen (dem alle)" var. Og finde deres allesammens adresser. Og værst af alt: Jeg skulle møde op på et af Amager Metro Gruppens møder, og jeg skulle selv researche for at finde sted og dato.

Det var udelukket. Jeg kunne ikke brænde en aften af i en spisestue eller en kælder eller et medborgerhus fyldt med nedgroede Amager-kværulanter. Jeg anede ikke hvad de lavede konkret og var meget lidt nysgerrig efter at opleve det. Et enkelt lille græsrods møde lyder måske ikke slemt, og er det heller ikke i virkeligheden, men for mig var det en forhindring jeg ikke kunne overstige.

Efter min korte korrespondance med Amager Metro Gruppens formand gik klappen ned, og jeg sov på sagen i et år.

Hvad fanden tænkte jeg på ?

Måske ville det ikke have gjort nogen forskel hvis jeg havde fået fingeren ud i 2002 og var gået til møde i Amager Metro Gruppen. Måske ville det ikke have skabt ramaskriget. Måske ville ikke engang et ramaskrig have ændret historien. Måske var sagen allerede tabt. Men det betyder mindre. Det afgørende er at jeg ikke forsøgte. Det er min undladelsessynd, og jeg har haft svært ved at tilgive den.

Jeg havde, overfor mig selv, et par undskyldninger for den bekvemme passivitet:

For det første at løggen og tåbeligheden i en ikke-nedgravet metro var så åbenlyse at fornuf-ten måtte vinde til sidst. Og der var jo gode folk i gang med at ordne det for os andre.

For det andet at eventuelle breve fra mig til politikere og presse intet ville flytte når budskabet kun var at politikerne havde svigtet et valgløfte. Det budskab var allerede grundigt afleveret til offentligheden, og politikerne lod sig ikke påvirke. Der skulle nye skandaler til for at vække sagen og ændre politikernes beslutning. Jeg vidste endnu ikke at en bygningsingeniør i Holte havde fundet sådanne skandaler.

For det tredje at jeg var travlt optaget af at gøre vores nye hus i stand.

I bakspejlet synes passiviteten slap og dum. Men dengang var det blot almindelig tankeløs ugidelighed.

3. Vækket ved en ekspropriation

Maj 2003

Hvorfor gider nogen slås? Mod systemet, mod myndighedsovermagten, mod strømmen, mod vanetænkning og dovenskab. Hvorfor spille tiden så kedeligt?

"Folkesjælen, danskerens natur, den er domineret af slavesindet" siger Anders Fogh Rasmussen

" Den ynkelige slavenatur gennemsyrrer hele det danske samfund. Og forklaringen er egentlig ligetil. Statsmagten, den offentlige sektor, har gjort sig stor og bred og dominerer i den grad alle menneskers private liv, at flertallet i det danske samfund har privatøkonomien deponeret i statskassen. Danskernes liv er blevet statsliggjort. Der er skabt et herre-slave-forhold, hvor en stor del af samfundets medlemmer spiser nådsensbrød af statens hånd. (...) I mængden forsvinder det enkelte menneske som selvstændigt individ - bliver blot et aftryk af sine omgivelser. Og så forsvinder ansvar, samvittighed, pligtfølelse og vilje. (...) Socialstaten besegler endeligt det ufrie menneskes skæbne. Socialstaten har frembragt mennesker uden mod, mennesker med materielt begær, men uden vilje til at værne om sin egen værdighed som menneske (...) Socialstatens slavemenneske ligger lydigt som en hund i sin kurv og luner sig foran kaminilden. Er slet ikke menneske mere!"

Anders Fogh Rasmussen
"Fra socialstat til minimalstat", 1993.

Jeg forstår det sådan at den kommende statsministers ærinde var at befri de arbejdsløse, pensionisterne, de studerende og bistandsmodtagerne fra at modtage de overførselsindkomster der gør dem til slaver. Dét er en anden diskussion, den må Fogh selv klare.

Men uanset om det er socialstaten eller noget helt andet der gør folk til slaver, så føler jeg mig dybt truffet af Statsministerens psykologiske og politiske portræt af danskernes almindelige slavesind ... undertrykte som vi er af et almægtigt offentligt apparat der fx bygger metroer hen over hovedet på folk på steder hvor der ikke er brug for metroer.

Et års lam desperation

Metroen gnavede i mit hjerte, fra foråret 2002 og et år frem. Hele familien kastede sig ud i en dødsdømt kærlighed til det kilometerlange grønne baneterræn, til birketræernes lugt og skønhed og klatregrene, til eventyret ved at gå mellem de gamle skinner, til gemmestederne i grøfterne og til at skifte de skiftespor der stadig kunne skiftes.

For at nyde nuet mens det var der, måtte vi fortrænge at metroen kom. Men jo mere jeg forsøgte at fortrænge den, jo værre var det når den alligevel dukkede op i hovedet. Det gjorde den hver gang overborgmester Kramer var i tv, det vil sige smerteligt ofte.

Og hver gang jeg tastede en mailadresse der begyndte med "inf", foreslog min computer den tidligere brugte adresse "info@amagermetro.dk" til minde om min mail til Gert Olsen 24. april 2002. Det sved. Det var altid en uønsket påmindelse om at jeg burde sende en mail eller gøre et eller andet. Men der gik et år før jeg brugte mailadressen til Amager Metro Gruppen. Indtil da skyndte jeg mig bare at taste videre i modtagerfeltet til jeg fik en anden adresse.

Virkeligt forskrækkede blev vi da en gravko kom, løftede Amagerbanens skinner og sveller til side og gravede huller. Der røg mødommen for vort paradis. Nationalmuseet skulle tjekke om der lå en stenalderboplads eller helst en middelalderborg under banen inden der blev bygget en metro ovenpå. Det kunne forhindre metroen for altid. Desværre fandt de intet, dækkede hullerne og lagde sveller og skinner tilbage på plads, sådan nogenlunde.

Vi forsøgte at få reduceret ejendomsvurderingen med henvisning til den kommende metro udenfor. To mænd fra skatteforvaltningen kom, konstaterede at vi havde brændeovn og forhøjede derfor vurderingen med 100 kr pr. kvadratmeter og mente i øvrigt ikke at metroen kunne reducere vurderingen. Så kunne vi lære at holde kæft.

Vor bitterhed ulmede. Vi var fortvivlede over at politikerne skulle slippe så let fra deres løftebrud. En overgang legede Birgitte og jeg med tanken om at æde systemets kommende tilbud om at købe husene i 1. række så vi kunne skride fra det hele. Men vi var lige flyttet ind, og vi elskede huset og naboerne og stedet.

Jeg trængte til at fortælle hele verden at politikerne havde snydt og brudt deres løfter. Jeg trængte til at se Kramer i tv med en mikrofon op i ansigtet og en skarp journalist der stillede ham til regnskab for hans hykleri.

Men politikere der svigter valgløfter, er hverken nyt eller usædvanligt. Ingen journalist gad sandsynligvis skrive om det. Og hvis nogen alligevel gjorde, kunne politikerne være ligeglade: De havde deres forlig, alle forligspartier partier stod solidarisk om at bryde valgløfterne, der var lang tid til næste kommunalvalg, og det var kun Amager det gik ud over.

Hvis jeg skulle gå til pressen, havde jeg brug for en ny historie. Den kom i maj 2003.

Ekspropriationerne begynder

I foråret 2003 afviste Naturklagenævnet alle klager over den planlagte metro. Processen kunne fortsætte. Systemet kunne begynde at ekspropriere langs banen.

Det skulle begynde med et borgermøde i Kastrup Bio om formiddagen tirsdag 13. maj hvorefter Ekspropriationskommissionen skulle rykke ud i felten fra tirsdag middag til torsdag middag 15. maj og møde de berørte borgere langs banen. Alt sammen mens de fleste var på arbejde.

Alle ejendomme i første række ud til banen fik et tykt brev fra Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne, Erling Christensen. I ulæselig og derfor ekstra uhyggelig kancellistil beskrev papirerne de planlagte ekspropriationer imod de enkelte grundejere, grundejerforeninger og kolonihaver langs banen.

Jeg stavede mig frem til at Ekspropriationskommissionen ville passere vort hus onsdag formiddag 14. maj. De ville ikke tage noget af vores grund, kun baneterrænet overfor som tilhørte grundejerforeningen. Desuden skulle noget af vejene midlertidigt inddrages til byggeplads.

Amager Metro Gruppen skrev til medlemmerne og opfordrede os til at deltage i det indledende borgermøde i Kastrup Bio. Vores sidste chance for at ændre byggeriet, stod der.

Det var stikordet. Jeg ringede til Politiken, Ekstrabladet, Københavns Radio og TV2/Lorry og sikkert flere endnu. Med mindet om borgermødet i Amager Bio i september 2001 (se 2. kapitel) turde jeg love journalisterne utæmmet folkelig vrede og blod på gulvet, billedlig talt, i god tid inden journalisternes deadline tirsdag eftermiddag.

Det virkede. Politiken kom. De mødte et par hundrede borgere i Kastrup Bio og fik rigeligt med følelser at skrive hjem om.

Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne

Bortset fra tvangsfjernelse af børn og tvangsindlæggelse af voksne, er ekspropriation det største indgreb en retsstat kan påtvinge sine lovlydige borgere. Systemet tager jord og andre værdier fra borgeren til en pris som borgeren ikke har indflydelse på. Det kan ske hvis systemet selv mener at almenvellets interesser vejer tungere end borgerens ejendomsret. Det må borgerne tåle, også i en retsstat.

En kommissarius er statens mand til dette ubehagelige og nogle gange nødvendige arbejde. Han leder en ekspropriationskommission med en håndfuld mennesker som formelt skal

træffe beslutningerne. Jobbet kræver en mand der er fejlfri i juraen og følelsesmæssigt upåvirkelig af den ulykke som de sagesløse borgere bliver påført.

I Kastrup Bio sad Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne, Erling Christensen, på scenen ved et topersoners skrivebord med sin protokolfører, Sine. Han så venlig ud med gråsprængt fuldskæg, lidt som en nisse.

En rig og glatbarberet mand med betydeligt selvværd fortalte mig engang at hans far havde sagt til sine 6 sønner at mænd med skæg har mindreværdskomplekser. Alle 6 sønner holdt sig glatbarberede. Det tænker jeg på hver gang jeg møder mænd med magt og fuldskæg på én gang. Afslører skægget at manden vil dække over manglende selvværd? Eller er skægget en forklædning der skal give magtmanden et menneskeligt ansigt? Eller er det konen der kan lide skægget mens han selv er ligeglad?

Jeg aner ikke hvorfor Erling Christensen har skæg, men det virker. Faderligt og hypnotiserende myndigt stoppede han ethvert optræk til ballade. Han gjorde klart for hele Kastrup Bio at dette var en ekspropriationsforretning, sådan nogle er der ufravigelige regler for, og hvis nogen kender reglerne, så var det den kontrollerede, fuldskæggede mand på scenen. Ikke lige typen man råber eller griner ad. Det ville heller ikke lave om på de regler han skulle regere efter. Erling Christensen mestrer at pacificere rasende borgere, og han ligner selv en mand der ikke kunne drømme om at sige noget spontant. Han er systemets pragteksemplar af en embedsmand.

I debatten efter Erling Christiansens præsentation af hvad og hvorfor der skal eksproprieres, rejste et jakkesæt sig op:

- Mit navn er advokat sådan og sådan, og jeg repræsenterer Tårnby Kommune. Tårnby Kommune har i dag gjort indsigelse imod lovligheden af denne ekspropriationsforretning. En ekspropriation er kun lovlig hvis det er til fordel for et konkret eksisterende projekt, men det metroprojekt der er genstand for de her påtænkte ekspropriationer eksisterer endnu ikke idet Københavns Amt endnu ikke formelt har vedtaget projektet. Ekspropriationsforretningen har derfor ikke den af loven krævede fornødne aktualitet og er derfor ulovlig.

De mest naive af os vågnede med et håb. Kunne nogen, en kommune endda, virkelig stikke en kæp i hjulet og forsinke forbandelsen?

Men Kommissarius tog angrebet i stiv arm.

- Tak for denne orientering. Ekspropriationskommissionen vil behandle den gjorte indsigelse separat, men i øvrigt fortsætte den aktuelle ekspropriationsforretning ud fra den forudsætning at den er lovlig.

Ingen tid til forsinkelser der.

Folkets sidste chance for at skræppe op

Folkets gamle fjendebillede, ingeniør og projektchef Helge Erlandsen, gik på scenen for at præsentere byggeriets nye udformning og tidsplan. I efteråret 2003 ville der blive skrevet kontrakt med entreprenører som kunne gå i gang med at omlægge kloak- og fjernvarmerør. 1. april 2004 ville byggeriet begynde officielt, og de tværgående veje ville blive lukket.

Han slap fra det uden hån fra salen, kun med spredte tilråb. Under spørgerunden fik en borger ordet:

- Mit navn er Gert Olsen, jeg er formand for Amager Metro Gruppen.

Jeg gloede. Jeg havde set ham før til borgermøde i Amager Bio, men for første gang studerede jeg ham. Han var 2 meter høj og på den stærke side af 100 kg. Kort hår og glatbarberet, måske midt i 40erne.

- Jeg vil gerne læse et brev som Amager Metro Gruppen har sendt til Ekspropriationskommissionen.

Han talte selvsikkert med en stemme trykket af helt nede fra bunden af maven. Han tordnede imod den planlagte metros dårligdomme og imod hykleriet og hemmelighedskræmmeriet i processen bag metroen. Der kom ingen skældsord ud, ingen dumheder. Han kontrollerede akkurat sin vrede så den ikke overdøvede indholdet af argumenterne. Det var respektindgydende, næsten frygtindgydende.

- Det er godt at meget af højbanen er væk. Men terrænmetroens store problem er barrierevirkningen for trafikken og hele området når Italiensvej og Alleen lukkes. Det har fået alt for lidt opmærksomhed. Det har ikke engang fået den VVM, altså miljøvurdering, som loven kræver. Det har vi klaget over til Naturklagenævnet. De gav os ret. Og så lod de byggeriet fortsætte alligevel.

Hele salen rystede opgivende på hovedet og klappede da Gert Olsen var færdig. Han var kåret til Årets Amagerkaner 2002, og jeg kunne se hvorfor. Hvis amagerkanerne led af slavesind, i statsministerens forstand, så var Gert Olsen vores Spartacus.

Det var manden som jeg stadig skyldte en mail. Jeg gav mig ikke til kende for ham, heller ikke denne dag.

Amager Metro Gruppens Palle Kummerfeldt fik mikrofonen. Han er også et kendt navn på Amager, især som læserbrevsforfatter om metroen i Amager Bladet og i alle dagbladene. Han var Gert Olsens nære allierede og af ydre hans totale modsætning: En elskværdig pensioneret regnskabsmand fra Post & Telegrafvæsnet der havde bidt sig fast i tallene bag metroen.

- Vi har spurgt mange gange om vi må se prisberegningerne bag byggeriet, men Ørestadsselskabet vil ikke ud med dem. Vi har ellers ingeniørberegninger der viser at det ikke er nær så dyrt at grave metroen ned som Ørestadsselskabet påstår. Man kan lægge metroen i en åben grav for de 1440 millioner der er sat af. Skulle man ikke se på det inden man går i gang med at bygge?

Projektchef Erlandsen lignede en mand der vidste at spørgsmålet ville komme.

- Det spørgsmål ligger udenfor dagsordenen i dag. Dette er en ekspropriationsforretning. Metroens udformning er der taget politisk stilling til, den er ikke til debat.

Jeg blev provokeret af afvisningen og bad om mikrofonen:

- Hvorfor må vi ikke se tallene? Det er da kun godt for alle at få afklaret om man virkelig kan få en bedre metro for pengene som Amager Metro Gruppens tal siger.

Erlandsen svarede at han allerede havde svaret på spørgsmålet. Så svarede han ikke mere. Jeg huskede ham som en stakkel da Amager Bio grinede ham ud i september 2001. Nu var han bare arrogant. Ingen grinede ad ham.

Formiddagen gik med spørgsmål, brok, protester og jammer fra salen. Denne gang virkede folk mere slagne end på det oprørske borgermøde i Amager Bio i 2001. Bitterheden var intakt, men hverken den eller spørgsmålene kunne slå processen ud af kurs.

Ved frokost blev mødet lukket. Kastrup Bio brød uforløst op, velvidende at det værste var i vente. Ekspropriationskommissionen tog sin chartrede bus til Lergravsparken for at begynde sin 2 dage og 4 km lange vandring ad banen til Kastrup Lufthavn. Jeg selv tog på arbejde.

Skuffelsernes dag

Onsdag havde jeg taget fri. Politiken åbnede dagen godt med 5 spalter i 1. sektion med farvebillede af Kommissarius og folket på vej over Italiensvej ad den grønne Amagerbane. Nøjagtig på det sted hvor Olsenbanden så Det Dumme Svin få smadret sin lyseblå varevogn 28 år tidligere.

Overskriften var "Skuffelsernes dag", og artiklen gengav folkets desperation og resultatløse modstand imod den planlagte metro, både i Kastrup Bio og ude langs banen.

Ved 9-tiden gik jeg nervøst op til Italiensvej hvor dagens besigtigelser skulle begynde. På vej mod Østamagers domfældelse, nederlag og afståelse. Ved Italiensvej var 40 naboer mødt op, og de havde det ligesådan. Desperate og magtesløse som altid, men værre end nogensinde.

Denne dag skulle slukke det sidste håb. Overgrebet skulle føres til protokols så det snart kunne udføres i praksis.

Det regner i byger.

Vadende kommer mænd med mapper. Kommissarius forrest iført gummistøvler og paraply. Protokolfører Sine følger ham som en skygge som hun skulle gøre det hele dagen. Bag dem et par ingeniører fra COWI som rådgivere for bygherren. Med er også bygherren selv, Øst-amagerbaneselskabet, ved projektchef Erlandsen og projektleder Søren Sabat.

Banelegemet skal eksproprieres permanent i 26 meters bredde og 4 kilometers længde. Plus noget mere ved stationerne. Det meste af denne jord ejes af grundejerforeninger. Desuden er der masser af midlertidige ekspropriationer på programmet. Der skal sikres byggeplads i de år byggeriet vil vare.

Ingen skulle sættes fra hus og hjem, og det er det bedste man kan sige om den dag. Men nogle kolonihaver skulle måske beskæres permanent. Flokken af ikke-berørte borgere blev anmodet om at holde sig udenfor mens Ekspropriationskommissionen og de øvrige mappemænd gik med ofrene om bag hækken for at fælde dommen. Udenfor var vi enige om at det var fair nok at vi ikke kom med ind til glo-ekspropriation. Det mindede mig om da dyrlægen bad mig forlade operationsstuen da min første kat skulle kastreres.

Kampen går fra gadehjørne til gadehjørne. Ved hvert stop indleder Kommissarius med at opsummere hvor vi befinder os og hvad bygherren begærer af jord og rettigheder. Ingeniørerne uddyber med plancher og tekniske forklaringer på hvad der skal ske. Så får folk lov at fremsige ønsker, forslag, bekymringer, spørgsmål, eder, forbandelser og raseriudbrud. Folk slås for ikke at blive spærret inde i et par år af byggepladsen, for at skraldespande kan blive hentet, for at brandbiler og ambulancer kan komme til – og Sine noterer det hele ned.

- Hvad får vi i erstatning? råber folk ved hvert indgreb.

- Erstatningsspørgsmålet er ikke et tema ved denne indledende ekspropriationsforretning. Det vil blive behandlet i næste runde om jeg så må sige, svarer Kommissarius hver gang.

- Hold kæft, de prøver sguda bare at stjæle det fra os. Røveri ved højlys dag, mumler alle bekræftende til hinanden.

Folk har også en masse, masse brok og spørgsmål som hverken Kommissarius eller nogen af de andre mappemænd kan hjælpe med. Dem noterer Sine ikke.

Som timerne går, bliver folk stadig mere hadske, trætte og opgivende. Og mundhuggeriet med mappemændene tager til. Kommissarius klarer det i sikker stil og lader folk hælde deres galde ud, indtil galden slår over i ærekrænkelser eller tidsspilde. Så stopper han det.

Ingeniørerne er stadig unge og forsøger velmenende at lytte til galden for så at tale den ihjel.

Men Erlandsen gider ikke længere skjule hvor træt han er af naboer til store byggerier. Folk er evigt utilfredse, og han ved det bedre end nogen. Byggerier sviner og støjer og fjerner det kendte. Naboerne bliver generet, det kan ikke undgås, det må de tåle. Men nogen skal gøre det beskidte arbejde, og Erlandsen ved at i sidste ende får naboernes evindelige brok ikke indflydelse på den opgave han er sat til at løse, nemlig at bygge den bane som politikerne har vedtaget. For ham er dialogen med naboerne en sur og tidsrøvende pligt til at lytte til fornærmelser og misforståelser og problemer som han alligevel ikke er i en position til at løse.

Jeg zoomede ind på Erlandsens Dupond & Dupont-overskæg og tænkte at allerede dér havde han spændt buen hårdt. Overskæg er noget helt andet end fuldskæg. Overskæg kræver et bevidst valg som skal bekræftes i handling hver dag når resten af hovedet barberes mens overskægget bevares. Mænd med overskæg har taget stilling til deres udseende og deres identitet. De har stukket næsen frem, billedlig talt, ved at lade overskægget gro frem, bogstavelig talt. Overskæg er prætentivt. Jeg tænkte at det måske var derfor at når folk først har set sig sur på en mand, så går de ekstra hårdt til ham hvis han har overskæg.

Men Helge Erlandsen lader til at være ligeglad med at folk går hårdt til ham. Han lukker ørerne, holder vejret og jorder et par borgere i ny og næ når de er for dumme at høre på.

Ved den planlagte gang- og cykeltunnel fra Ramundsvej under banen til Pallesvej udtrykker nogle kvinder angst over at gå i tunnelen om natten. De vil hellere have en bro.

- Det kan vi godt lave, siger Erlandsen frydefuldt. – Men det vil give ekstra indbliksgener for de nærmeste ejendomme. Det er en interessekonflikt beboerne imellem, så det må I sådan set selv finde ud af. Jeg er sikker på at bygherren vil lytte hvis I kan blive enige.

Bananstaten viser sit sande ansigt

Under en kort vandring fra Ramundsvej til Kirsten Kimersvej passer jeg Kommissarius op og spørger hvad der skal ske når besigtigelsen er slut næste dag kl. 12.00.

- Så mødes Ekspropriationskommissionen, går indsigelserne igennem og træffer beslutning.

- Til det hele? spørger jeg vantro. Der var flere hundrede protester, interessekonflikter og afvejninger at tage stilling til. På én eftermiddag. Ikke betryggende for retssikkerheden.

- Ja, det er planen, svarer han.

- Hvor meget kan I lave bygherrens planer om? Hvilke kriterier har I for at imødekomme borgerne i stedet for bygherren?

- I sidste ende er det jo et spørgsmål om økonomi. Nyttens for de berørte skal stå i et rimeligt forhold til omkostningerne ved at imødekomme borgerne, forklarer han.

- Hvem leverer tallene for de økonomiske omkostninger?

- Tallene har vi fra Ørestadsselskabet.

- Altså bygherren selv?

- Jaøh, det kan du sige, mumlede han med pokeransigt bag fuldkægget.

- Kan du se at der et problem der?

- Tjaøh...Han stoppede og holdt pause. Jeg vidste at han var nødt til at stoppe her inden han kom til at bekræfte en voldsom stinker:

Ørestadsselskabet, i realiteten bygherren selv, leverede de tal og tekniske udredninger som Ekspropriationskommissionen brugte til at dømme i hundredevis af interessekonflikter mellem borgere på ene side og Ørestadsselskabets datterselskab, Østamagerbaneselskabet, på den anden.

- Du kan lige så godt droppe det der, du har ikke en chance. Systemet er konstrueret så kvæ-
rulanter og pissemyrer som jer ikke får lov at sætte udviklingen i stå, og hvis du tror at du er den første det går ud over, så er du eddermanemig for dum.

Sådan sagde Kommissarius ikke. Jeg ved ikke engang om han tænkte det. Men det var det jeg hørte i hans pause inden han afsluttede vor samtale med at konstatere det indlysende og hændervaskende:

- Vi er jo nødt til at regne med de tal vi får oplyst.

Bekvemst for Kommissarius var vi nået til næste gadehjørne, og vor samtale måtte ophøre for nu skulle der eksproprieres videre.

Jeg bladrede i det udsendte materiale. Jeg ledte efter sammensætningen af Ekspropriationskommissionen. På Københavns Kommunes del af banen (nord for Hedegaardsvej) havde bygherren i form af Kommunen og Staten et flertal på 4 ud af 5 medlemmer. I Tårnby havde bygherren i form af Amtet og Staten også et flertal på 4 ud af 5.

Jeg fik grimme billeder af Anders Foghs stat der sætter sig på individet. Stat, kommune og amt havde sat sig på lovgivning, udøvelse, domfældelse, og det fører alt sammen til systemets egen vinding, nemlig en billig togbane uden for meget diskussion der kan anfægte beslutningen og dens hurtige gennemførelse.

Det lyder som en bananstat. Men det er Danmark i 2003, under Anders Fogh Rasmussens ledelse.

En demokratisk katastrofe

"At forvandle socialstaten til minimalstat kræver lovgivning og ændret administration, som betinger, at vi vinder politisk tilslutning i folketing, amtsråd, kommunalbestyrelser og andre demokratiske institutioner. Men det er ikke gjort med det. Opgaven er langt mere dybtgående. Det er nødvendigt at vække det sløvede slavesind. Og den kamp skal vi ikke kæmpe på økonomiske argumenter. Vi skal derimod starte og vinde en kulturkamp, som genindsætter mennesket i sin tabte værdighed og på den måde avler et frit og støvt folk, der ikke på ny vil bøje nakken under socialstatens åg."

*Anders Fogh Rasmussen
"Fra socialstat til minimalstat", 1993.*

Så snart processionen havde passeret vort hjørne ved Svend Dyringsvej for at gå til molesteringen af spejdergrunden på Formosavej, gik jeg hjem, optændt af hellig ild og retfærdig harme og ringede til Flemming Christiansen, souschef på Politikens indlandsredaktion.

Jeg beskrev magtsammenspisningen: At ejerne og bygherrerne (stat, amt og kommune) selv producerer det nødvendige lovgrundlag samt region- og kommunalplaner, VVM-redegørelser (via Hovedstadens Udviklingsråd, HUR), tekniske beregninger (via Ørestadsselskabet og Østamagerbaneselskabet) og samt beslutningsgrundlaget for Ekspropriationskommissionen. Ejerne har også flertallet i Ekspropriationskommissionen.

Det er en total kortslutning af de kontrolmekanismer der ellers skulle beskytte retsstaten Danmark imod magtmisbrug lige fra vennetjenester til korruption.

Demokrati bygger på magtspredning. Men Københavns metro er bygget på magtsammenspisninger.

Flemming bad mig skrive det i en mail til ham. Kort efter ringede han tilbage og sagde at det var en fantastisk historie og at Politiken gerne vil bære i den og skrive den.

Jeg kunne ikke få armene ned. Første operation var lykkedes. En stor avis var interesseret i at genoptage sagen om Østamagermetroen.

4. Mød din genbo før det er for sent

Maj – Juni 2003

Bitterheden havde tændt mig. Men nu var det håbet der drev mig. Håbet om frelse gennem Politikens nyvakte interesse for metroen på Østamager.

Første opgave var at samle materialer og kilder til Politiken. Jeg skulle bruge:

- Dokumentation for valgløfterne i 2001
- Beregningen af at metroen kunne graves ned inden for budgettet
- En fagmand som journalister kunne ringe til og kalde ekspert.

Første smøg med Gert Olsen

Så omsider, efter mere end et år, ringede jeg til Gert Olsen. Jeg fortalte om Politikens interesse og luftede den latterligt naive drøm: At vække så meget medieballade at byggeriet blev så forsinket at det kom så tæt på kommunevalget i 2005 at politikerne blev skræmt til at overholde deres valgløfter. Jeg bad om en kopi af Amager Bladets artikel om vælgermødet i november 2001 og en kopi af Metro Gruppens ingeniørberegninger.

- Tallene skal du til Palle Kummerfeldt efter, sagde han. – Men du kan komme over nu og hente Amager Bladet.

Gert ventede i tusmørket på fortovet med et originaleksemplar af det legendariske 1½ år gamle nummer af Amager Bladet og en smøg.

- Det er fint hvis Politiken vil skrive om sagen. Men jeg tror ikke at det flytter noget nu, åbnede han.

- Hvad nu hvis jeg også får dem til at skrive om jeres ingeniørberegninger?

- Jo, men ham ingeniøren er ikke nem.

Heldigvis kunne jeg fiske en halvtom og månedgammel pakke camel uden filter op af en lomme. Jeg elsker at ryge udendørs sammen med andre rygere.

Mens vi nød røgen, rullede Gert sig ud i en længere sammensværgelsesteori om metroen som en slags trojansk hest på Østamager. Den skal tvinge de nuværende beboere ud af deres huse så grundene kan bruges til byudvikling med højhuse. Magthaverne har en langsigtet og ufortalt plan med den vanvittigt placerede metro, og de var kommet for langt til at lade sig bremse af noget nu.

Jeg fik ikke fat i detaljerne i plottet, men trøstede mig med at Gert nok bare var paranoid. Senere blev jeg klogere, men den aften tænkte jeg ikke nærmere over det.

Vi trådte vore skod ud, og jeg cyklede lettet hjem med trofæet: Amager Bladet fra 13. november 2001.

Et par dage efter besøgte jeg Palle Kummerfeldt og fik ingeniørens beregninger og andre papirer om metroen. Ingeniøren hed Niels Th. Kiær, han stod i telefonbogen og boede i Holte. Jeg måtte finde ud af om han var fantastisk eller fornuftig. Og om jeg kunne henvise journalister til ham.

Mit war room

Krigen skulle føres fra mit hjemmekontor. 8 kvadratmeter med vindue mod øst, mod den truende metro. Det giver motivation, selv om det er bitter motivation. Over og ved siden af computeren hænger 5 billeder:

1. En plakat fra en Beatlesudstilling, købt i Liverpool i 1984. Til minde om at mirakler er mulige. Når jeg løfter hovedet fra computeren, ser John Lennon mig lige i øjnene, træt og lidende. George Harrison ser mig også i øjnene, smilende og opmuntrende. Paul og Ringo ser til siden, ud på metroen.
2. En plakat med en Poul Holck-tegning af Fausto Coppis cykel med en solsort på sadlen, en gave fra Birgitte. Til minde om livets nydelser, fx at cykle på racercykel eller se cykling i tv.
3. Et farvelagt kort over København 1769 fra min far. Man kan se Amalienborg, Christiansborg (som det var) og den plet hvor Rådhuset senere skulle ligge. Man kan ikke se Amager eller Amagerbanen eller Roselillevej eller mit hjemmekontor eller mig, mindst af alt. Til minde om proportioner og ydmyghed.
4. Et maleri af Løve Mølle, Vestsjælland, malet af Zacharias da han var 6. Til minde om sommer.
5. En tuschtegning af Lucky Luke, tegnet af Jonathan da han var 3. Til minde om superhelte.

Der er to reoler med lp-plader, cd'er, en ghettoblaster, gamle weekendaviser, bøger og en telefon. Rummets vandrette flader er belagt med papirer, rod og hjemmelavede gaver fra drengene. Over det hele hænger en messinglysekrone uden lys, købt billigt på auktion i 1986.

Dette er min celle, mit hovedkvarter, mit war room. Herfra ville jeg sænke Østamagermetroen.

En lys ide

Søndag aften 18. maj roder jeg med mine nye papirer og drømmer om en folkelig opstand imod magtmisbrug og undertrykkelse. Jeg tænker på østtyskerne der i 1989 væltede 40 års kommunistisk voldsregime ved at gå på gaden hver mandag aften med fakler og råbe "Wir sind das Volk".

Pludselig ligger mit hjemmekontor badet i lys. En gylden ide er slået ned: Amagers befolkning skal gøre det samme. Vi skal mødes med fakler hver mandag aften ved solnedgang på Amagerbanen. For mit indre blik ser jeg luftfotos i aviser og tv med en 4 km lang stribe af levende lys og tusinder af mennesker i mørket.

Jeg skriver straks en løbeseddel med opråbet "Mød din genbo før det er for sent". Den skal sætte det hele i gang med skrækvisionen om en 4 km lang mur der lukker 7 veje og skiller genboer fra hinanden. Jeg mailer sedlen til info@amagermetro.dk og melder min ankomst til næste bestyrelsesmøde i Amager Metro Gruppen i håb om at få planen vedtaget og sat i gang. Pludselig føler jeg ingen lede ved udsigten til et aftenmøde med græsrodderne. Endelig har jeg fået mig selv på banen.

Efter endt arbejde rejser jeg mig og bokser selvbegeistret højre knytnæve videre op i luften hvorved den knalder ind i messinglysekronen. Hånden gjorde ondt i et par uger.

Amager Metro Gruppens war room

Eksperimenterende Danske Radioamatørers Amager Afdeling har adresse i Tårnby Kommune. Derfor kan de leje sig ind i en fladtaget pavillonbygning på den nedlagte Tårnby Skole ved Vandtårnet på Englandsvej.

De eksperimenterende radioamatører har to aktive medlemmer af Amager Metro Gruppen: Frank Petersen, registreret kværulant i Tårnby Kommune på grund af andre bataljer end metroen. Og Jan Fischer som gav mig det første chok i 2001 til generalforsamling i grundejerforeningen Søfryd. Frank og Jan har låner radioamatørernes klublokale til Metro Gruppens møder.

Lokalet er 7 x 5 meter og et skamløst drengerøvsrod af forstærkere, måleapparater, håndbøger, elektroniktidskrifter, elektronikkomponenter, askebægre, et køleskab kun med cola og øl og stabler af kasser med endnu flere colaer, øl og tomme flasker. Samt en 70 x 50 cm foto-stat af "Stauning eller Kaos"-plakaten.

- Det er ikke fordi vi er socialdemokrater, undskylder Frank til alle. - Plakaten var en practical joke på en sommertur.

Første møde med Amager Metro Gruppen

Mandag den 26. maj mødte jeg første gang op i Amager Metro Gruppen. Formålet var at få ideen om lysdemonstrationer vedtaget til udførelse.

Der var omkring 12 personer, heraf 2 kvinder. De fleste så ud til at være mellem 40 og 60 år. Jeg havde mødt formand Gert Olsen, Palle Kummerfeldt og Jan Fischer før, men kendte ellers ingen.

Jeg var usikker på hvordan gruppen ville reagere. Her havde de siddet og taget kampen i så mange år, og pludselig kommer en fremmed ind efter kampen er tabt og foreslår nye aktiviteter. Hvis nogen var irriterede og anså mig for idiot, kunne jeg ikke fortænke dem i det.

Jeg holdt lav profil i den første time hvor der var støj på dagsordenen.

Første punkt var resultatet af ekspropriationerne. Østamagerbaneselskabet fik hvad de havde bedt om, bortset fra at Ekspropriationskommissionen på visse strækninger krævede banen sænket fra 60 til 20 cm over terræn. Denne 40 centimeters sejr var hvad borgerne fik ud af ekspropriationsforretningen.

Sænkningen var skønnet til at koste 8 millioner kr. Dem kunne Østamagerbaneselskabet hente i en pulje på 20 millioner til støjreduktion som Kommunen havde lovet i metroforliget i 2002. Ekspropriationskommissionens sænkning på 40 centimeter gav derfor ingen netto fordyrelse for byggeriet. Afgørelsen betød blot at en del af støjpuljen blev disponeret af en jurist og 4 politikere i en kommission og ikke efter en borgerhøring som oprindeligt lovet.

Ekspropriationerne blev således endnu en skuffelse og et løftebrud til Amager Metro Gruppens bagkatalog af skuffelser, løgne og sammensværgelsesteorier.

Gert Olsen førte an i vreden. Jeg kunne se at ingen andre i Metro Gruppen havde læst så meget på sagen, været til så mange møder, huskede lige så meget, havde så stort et netværk og kunne tale så meget og så stærkt om sagen som han. Ingen havde givet så meget, og ingen har taget så mange tæsk, svigt og nederlag. Gert var lokalets kriger og naturlige leder.

Han mindedes med veteranerne om bordet en løgn fra overborgmester Kramer i 2001. Kramer havde på Rådhuset mødt Amager Metro Gruppen og grundejerforeningerne herudefra og svoret at der ingen konkret plan var for metroen. Dagen efter blev planen om metroen på højbane præsenteret for pressen.

Andet punkt på aftenens dagsorden var Amager Metro Gruppens kommende høringssvar på hvordan folket ønskede de sidste 12 millioner kr fra kommunens støjpulje anvendt. Mange om bordet, mændene, gik dybt ind i denne diskussion. Jeg selv var ved at kvæles.

Teknik interesserer mig nul. At bruge 20 minutter på at diskutere hvorvidt 1 % af budgettet for et katastrofalt byggeri skulle bruges på hjertestykker i skiftesporene eller noget andet, indfrie alle skrækfantasier om græsrods møder. Men jeg vidste at denne teknisk-praktisk-økonomiske støj-diskussion var nødvendig. Det var det mest uudholdelige: Diskussionen var ikke til at komme udenom, uanset hvor trist og marginal den var.

Tredje punkt var planlægningen af en henvendelse til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg. En gruppe blev samlet omkring Philip Sønderberg, lokalets eneste under 40 år, bortset fra mig selv. Han var tilfældigvis blevet kapret til Amager Metro Gruppen fordi han var flyttet ind et par huse fra Margit Grome, Gruppens sekretær. Hans deltagelse skulle senere ændre historien.

Philip havde bidt sig fast i et EU-direktiv fra 2002 om vurdering og styring af ekstern støj. Med direktivet i hånden ville Amager Metro Gruppen stille krav til Folketinget:

- Lavere grænser for jernbanestøj (jernbaner har lov at støje mere end biler og erhverv)
- Særligt lave grænser for jernbanestøj om natten (det har andre europæiske lande)
- En metro på Amager der følger sådanne fremtidige regler.

Hvis en virksomhed støjede lige så meget som forventet og lovligt for metroen, 60 dB døgngennemsnit og 85 dB i max-belastning, ville den blive lukket på stedet. Metroen kunne fx begynde med at skære ned på de planlagte 112 tog mellem 23.00 og 7.00.

Alle var enige og taknemmelige. Philips støjgruppe så ud til at blive Amager Metro Gruppens sidste politiske fremstød.

Lysdemonstrationerne

Da forslaget om lysdemonstrationer kom på dagsordenen, spurgte Gert om formålet.

- Opmærksomhed. Omtale, svarede jeg. – Vi skal gøre politikerne bange for næste kommunalvalg og deres svigtede valgløfter.

- Vi får aldrig lavet projektet om nu. Det løb er kørt, sagde én, og flere stemte i. Gert selv meldte klart ud at han havde brugt sit sidste krudt på ekspropriationerne og havde svært ved at se hvad vi kunne opnå med lysdemonstrationer nu.

- Jeg synes at det en fed ide med lysdemonstrationer, brød kasserer Eva Sommermark ind.

- Det synes jeg også, sagde Margit.

Dét satte alt på ret kurs. Disse to replikker var mit gennembrud i Amager Metro Gruppen, tænkte jeg i samme sekund. Og tilpas mange om bordet viste sig at have lyst til at tænde fakler hver mandag aften, og ingen ville stille sig i vejen hvis andre havde lyst.

- Men for Guds skyld uden ulovligheder, brandskader, personskader, trafikspærringer, polititilkaldelser og dårlig presse for os, bad Gert.

Vi aftalte at kopiere opråbet "Mød din genbo før det er for sent", smide det ind til huse langs banen, poste det til Amager Metro Gruppens medlemmer og sende det til Amager Bladet.

Første demonstration blev indkaldt til mandag den 9. juni, og vi blev ved mandag efter mandag i et par uger. Der kom måske omkring 100 eller 150 hver gang, spredt ud på den 700 meter lange strækning fra Italiensvej til Formosavej. Jeg ved ikke hvor mange der mødte frem på Tårnbys side af kommunegrænsen, fik aldrig fulgt op på det. For vi havde et irriterende hønen-og-ægget-problem:

Vi ville ikke tage journalister og fotografer med ud til demonstrationerne før vi var nogle flere. Men der kom ikke flere demonstranter uden presseomtale. For at løse de to problemer på én gang, krævedes et massivt og længerevarende benarbejde. Det var der ingen der havde hverken tid eller energi til. Demonstrationerne ebbede ud efter sommerferien.

Ideen om lysdemonstrationer hver mandag aften var god nok, måske endda virkelig god. Men den kom et år for sent.

Den rasende ingeniør i en skelsættende telefonsamtale

Jeg hader at tale i telefon. Jeg var 6 år før jeg turde løfte en ringende telefon, og de næste 10 år var det en overvindelse at skulle ringe til folk jeg ikke kendte, fx nummeroplysningen.

Jeg ringer aldrig op til venner og familie og spørger hvordan det går og hvor er det lang tid siden. Jeg bliver stadig rastløs af at tale i telefon, fanget i en amputeret samtale uden øjenkontakt og kropssprog. Trådløse telefoner har gjort det til at holde ud, men jeg foretrækker stadig at tale ansigt til ansigt eller at maile. Allermest elsker jeg stilhed.

Noget af det mest krævende er, skulle det vise sig, at tale i telefon med ingeniør Niels Kiær. Det fandt jeg ud af da jeg ringede til ham første gang, ved 20-tiden mandag den 9. juni 2003. Den samtale ændrede historien.

- Haaallo, lød det skarpt forhørende i en opadgående kvart.

- Godaften, er det Niels Kiær?

- Ja.

Jeg præsenterede mig selv og min nyvundne interesse for hans beregninger. Jeg spurgte om han ville stå frem i Politiken hvis de gjorde alvor af deres tilsyneladende interesse.

- Njaah, næææh.... Han trækker det laaangt og nasalt og gjalder så pludselig med klang og enorm volumen ind i røret: - Altså jeg har jo brugt tid nok på den sag og der var sgu ingen opbakning fra jer derude.

Han viste sig at være stærkt skuffet over usynligheden af folkets modstand imod planerne på Østamager. Han opremsede alle mulige ting som Amager Metro Gruppen burde have gjort for at skabe en kraftigere folkelig protest i 2002, dengang det stod klart at politikerne ville røvre Amager og da han lagde sine beregninger frem.

- Hvorfor skulle politikerne gøre noget for jer hvis ingen kan se eller høre jer? I må sgu slås for det hvis I vil noget. Hvis I ikke gider, er det sgu da klart at I bliver jordet, belærer han i en bidsk, uendelig talestrøm.

Et svagt minde dukkede op om at Gert Olsen havde nævnt at Niels Kiær ikke var nem. Men jeg var helt uforberedt på den forhindring at Amager Metro Gruppen var i bad standing hos ingeniøren med de mytiske og vidunderlige beregninger.

Han havde, uden resultat, satset sin tid og sit navn for at få sandheden frem om hvad alle entreprenører vidste, men ingen ville sige: At metroen på Østamager kunne laves meget, meget bedre for de samme penge . Og at Ørestadsselskabet er talentløse pampere der gang på gang har ført politikerne bag lyset.

Men Niels' kaskade af skældsord afslørede trods alt, trøstede jeg mig med, at han stod 100 % inde for at metroen kunne graves ned inden for budgettet og at han var glad for at nogen spurgte ham. Så jeg lod ham tale.

- Svindel og humbug! Alt sammen. Alt det pladder om omvendt licitation, det er løgn fra ende til anden.

Her måtte jeg, som 20 andre gange, bryde ind for at spørge hvad han talte om. Og det var en virkeligt saftig skandale: Entreprenørfirmaer der skulle byde på Østamagermetroen, fik at vide af Ørestadsselskabet at banen skulle køre oven på jorden. Løsninger der ikke lå i terræn som forudsat i politikernes forlig, ville ikke komme i betragtning. Heller ikke tilbud om noget endnu bedre inden for budgettet, fx nedgravning i en åben grav.

Men denne skandale kan kun bevises hvis Ørestadsselskabet selv lægger udbudsmaterialet frem. Entreprenørfirmaerne må ikke lægge materialet frem, de fik det i forretningsmæssig fortrolighed fra Ørestadsselskabet. Og selv om de måtte, ville de ikke gøre det fordi det kunne koste kontrakter i fremtiden. Det er ikke entreprenørers opgave eller interesse at sladre om mulige fremtidige kunder. Men alle i branchen talte, ifølge Niels Kiær, om at den var gal med Ørestadsselskabet. De led af arrogance og af den udygtighed som arrogance medfører.

- Du skal også huske at alle de bedste ender i det private. Der er pengene og de gode opgaver og friheden for alt det der politiske nonsens. De næstbedste ender i det offentlige, forklarede han.

Jeg fik et billede af ansatte hos HUR, i kommunerne, i amterne, i styrelser, direktorater, ministerier og i Ørestadsselskabet der dybt nede lider af mindreværds komplekser. De vil beskytte deres positioner, og de vil ikke kikkes i kortene.

Niels Kiær havde sendt sin beregning til Trafikminister Flemming Hansen i april 2002 med det glade budskab at Ministeren og København kunne få en bedre metro for sine penge. Ministeren overlod det til Ørestadsselskabet at tage et møde med denne borger, og det gjorde de så i maj, efter at Niels Kiær havde måttet rykke for et svar.

Til mødet medbragte Kiær en bisidder, lektor på Handelshøjskolen Vagn Thorsgaard Jacobsen som var stærk i tal og Kiærs fortrolige. De mødte projektchef Helge Erlandsen som afviste Kiærs regnestykke uden at fremlægge egne tal. Kiær havde ringet til Trafikministeriet de næste par uger for at få nogen der til at lytte, men til sidst havde en kvindelig embedsmand meddelt ham at man ikke længere ville besvare hans breve eller i øvrigt diskutere med ham.

Intet under hvis manden havde mistet sine illusioner.

Niels Kiærs langt ude ide

- I får sgu da ikke en skid ud af at aviserne skriver om det her, sagde han til mig. - Journalisterne kan jo heller ikke finde ud af noget, og politikerne gider da ikke røre ved den lortesag. Jeres eneste mulighed er at lægge sag an.

- En retssag? Er det ulovligt det der foregår?

- Ja, for helvede, bundulovligt. Det er forbudt at lave noget møg når man bevisligt kunne lave noget mere miljøvenligt for pengene. Man skal bruge den bedst tilgængelige teknologi, det siger Miljøbeskyttelsesloven. Og de har snydt for en ny VVM-undersøgelse da de lavede projektet om og lukkede de ekstra veje. Naturklagenævnets godkendelse af byggeriet er svindel og humbug, og så må I gå til domstolene for at få det lavet om, sådan er systemet.

Hov! Kunne der virkelig være ulovligheder i Naturklagenævnets godkendelse af Regionplanen og dens VVM – og dermed hele byggeriet? Var der virkelig basis for en retssag? For at stoppe byggeriet? Umuligt at vide, men drømmen var smuk.

- Hvis I lægger sag an må I forlange at byggeriet bliver stoppet og der kommer syn og skøn på. Men så skal I jo til at slås for det, og det vil I jo ikke.

Halvdelen af tiden udspyr Niels bebrejdelser. Den anden halvdel sukker han at det hele rager ham en skid og at vi selv er ude om at vi får den lortemetro. Til mig lytter han sparsomt interesseret og følger sin egen dagsorden for samtalen.

Det trækker længere og længere ud. Han forklarer sine beregninger ned i alle tekniske detaljer og om hvad 30 år som cheffingeniør i entreprenørfirmaet Pihl & Søn har lært ham. Enden på det bliver:

Han lover os ingen hjælp. Han kører sit eget firma, NTK Consult, hvor han har betalende kunder. Men han siger okay til at jeg kan komme forbi ham i Holte og låne sagens akter til kopiering. Tak, det var alt jeg ville.

Samtalen varer 1½ time. Øret gør ondt, røven gør ondt, Zacharias og Jonathan har været forbi for at sige godnat og er blevet lagt i seng af Birgitte. Jeg lægger røret på, udmattet og irriteret, med erkendelsen af at dette bekendtskab kunne blive en tidrøver.

Niels Kiær var nemlig ikke til at komme udenom. Han var en gave for vor sag. Det ville blive nødvendigt at vinde hans tillid og interesse.

Manden med papkassen

Samtalen med Niels Kiær afsluttes omkring solnedgang den mandag aften, og jeg styrter ud til den første lysdemonstration. Der mødte jeg virkelig en genbo før det var for sent.

På Kirsten Kimersvej står en demonstrant midt i fyrrerne med tekop-store kulsorte solbriller og cottoncoat. Jeg genkendte ham fra mødet i Amager Metro Gruppen. Solbrillerne fik ham ikke til at ligne en popstjerne, snarere en mafioso fra en gammel Amagerfamilie. Hvilket var lige hvad han var. Han hed Bo Falkencrone, havde boet i kvarteret hele sit liv og var nu næstformand i grundejerforeningen Hellebo.

Jeg fortæller ham om samtalen med Niels Kiær og ideen om en retssag. Og skæbnen ville at Bo er jurist. Er der noget der tænder jurister, så er det egne rettigheder og fjendens ulovligheder. Begge dele skal forfølges, manifesteres og udnyttes. Så Bo jubler ved glimt af et sagsanlæg.

Og ikke nok med det. Bo mente at Hellebo havde penge på kistebunden, måske 10.000-20.000 kr, som sikkert kunne investeres som startkapital til en retssag. Pengene kom nok hjem igen fordi vi ville få fri proces. Bo er optimist på den taktiske måde.

I løbet af 10 minutter havde vi fantaseret os frem et projekt:

1. Vi skulle beskrive de mulige ulovligheder ved byggeriet.
2. Vi skulle finde en advokat der ville se på sagen og vurdere om der var noget i den og om vi kunne få fri proces. Fri proces var absolut nødvendigt.
3. Vi skulle finde penge. Vi skulle have tilstrækkelig startkapital til at en advokat overhovedet ville se på sagen.
4. Hvis vi nåede så langt, skulle vi anlægge en retssag for at påvise at det planlagte byggeri var ulovligt.

Måske kunne det sætte en kæp i hjulet. Måske endda få gravet banen ned. Og selv hvis det ikke skulle lykkes med en nedgravning, så burde det bevises for hele verden og for eftertiden hvis systemet havde overtrådt loven.

Danmark er fuldt af ulovlige byggerier som er for dyre til at lave om

Jeg kendte et folketingsmedlem personligt: Torben Hansen, socialdemokrat, medlem af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, havde jeg tilfældigvis rejst og drukket øl med i 2002 i embeds medfør.

Torben bor og er valgt i Randers. Så han havde ingen andel i metrosagen og hjalp mig gerne med mine drømme om et folkeligt oprør.

Han besøgte vores familie på Amager. Vi så slutningen af Olsenbanden på Sporet for at komme i den rette stemning, og Zacharias og Jonathan så for første gang hvad Egon Olsen foragtede: En socialdemokrat. Men Torben var ikke en lusepuster, en hængerøv eller et hundehoved, og deres skræk forsvandt.

Vi vandrede turen på banelegemet mod nord til Øresundsvej og mod syd til Hedegårdsvej. Jeg argumenterede håbefuldt for at byggeriet havde overtrådt Planloven og derfor måtte kunne væltes.

- Nej, forklarede Torben, loven gør ingen forskel. Danmark er fuldt af ulovlige byggerier som har været så dyre at de ikke bliver lavet om. Planloven kan ikke håndhæves i praksis, det ser vi tit.

- Det stinker jo i sig selv. Det er jo ren Sicilien. Nogen må da gøre noget, udbrød jeg naivt.

- Det er svært. Hvis store byggerier skulle følge alle love, ville intet blive bygget. Sådan tænker alle i systemet.

For at skære det ud i pap citerede Torben kriminalkommissær Jensen, alias Axel Strøbye, fra utallige Olsenbanden-film:

- De små forbrydelser, det er vores speciale. De store forbrydelser, det er politik, det skal vi ikke røre ved.

Om vores metro bekræftede Torben at alle Folketingets trafikforligspartier – Socialdemokraterne, Konservative og Venstre - anså sagen for lukket. De var blevet enige om en bevilling, og derefter var sagen et internt københavnsk anliggende. Det ville være rigtig dårlig Christiansborg-stil for forligspartierne at åbne sagen igen i Folketinget. Og ingen gider rage en møgsag til sig uden en meget stærk anledning. Slet ikke i 2003 hos Socialdemokraterne hvor ingen havde position eller mod til at lægge sig ud med en af partiets få tilbageværende stærke mænd: Kramer i København.

- Okay. Men har sagen ikke stof nok til et ramaskrig i medierne? Overtrædelsen af Planloven, magtsammenspisningen imod borgerne, ignorering af muligheden for nedgravning indenfor budgettet, den komplet urealistiske passagerprognose og de brudte valgløfter?, forsøgte jeg for at restaurere drømmen.

- Jooh, medgik Torben. – I teorien er der stof til et ramaskrig.

- Og hvis vi får et ramaskrig op at køre inden byggeriet går i gang, hvad kan det så udløse politisk?

- Så kan alt ske.

Den sætning var den stærkeste opmuntring hidtil. Og den viste sig at være sand.

Formaning

På Amager Metro Gruppens sidste møde inden sommerferien drøftede vi Niels Kiærs ide om at lægge sag an og Hellebos mulige medfinansiering af en begyndelse på projektet.

Jeg lokkede også med Torben Hansens bekræftelse af at hvis vi kunne skabe tilpas meget berettiget ballade i medierne, så var der stadig på papiret en chance for at ryste byggeriet. Måske.

Alle var glade. Alle mente allerede at metroen og processen var så lede at begge dele måtte være ulovlige. Tænk hvor skønt det ville være at få en dom der bekræftede det.

Da Bo og jeg havde fået de rygklap som vi havde brug for til at fortsætte arbejdet, spurgte Gert om han må give mig et personligt råd.

- Ja, selvfølgelig.

- Du skal passe på dig selv.

Han havde set at jeg var grebet af noget manisk og at hurtig og uforudset nedslidning var en mulighed for mig. Han fastholder blikket længe. – Hører du hvad jeg siger? Forstår du hvad jeg mener?

- Jeg forstår godt hvad du mener. Tak skal du have, svarede jeg.

Selvfølgelig er der en reel risiko for at slå sig når man går i krig. Men alligevel. Det måtte kunne undgås at blive lige så udbrændt som han. Jeg ville aldrig gå igennem 3 år på de forreste barrikader imod Østamagermetroen, jeg ville være stået af længe inden. Tænkte jeg.

Uden at ane hvad der var ved at blive rullet i gang.

5. Magtmisbrug lige op i ansigtet

Juni – Juli 2003

Magtmisbrug og ulovligheder. Det er det stof som ramaskrig og retssager er gjort af. Jeg ville nu finde de beviser som vi skulle bruge til advokater og journalister.

Ansigt til ansigt med Niels Kiær

Jeg opsøgte ingeniør Niels Kiær ugen efter vor telefonsamtale. Tæt på Rude Skov, mærkbart langt væk fra Amager, boede han og hustruen i et gult 1960er-parcelhus.

Et brøl bag hoveddøren forsøgte at skræmme mig væk. En arrig salve af 4-5 brøl mere blandede sig med menneskestemmer der råbte at hunden skulle tie stille. Døren blev åbnet af USA's forsvarsminister Donald Rumsfeld. Sådan så han i hvert fald ud, omkring 70 år med gråt hår og briller. Han stod med let bøjede knæ og holdt en fuldvoksen velpolstret sort labrador tilbage fra at overfalde mig.

Hundens hæmningsløse gøen var forskrækkende, men blev modsagt af halen der logrede lige så manisk som halsen larmede.

Jeg sagde goddag, nikkede høfligt og stak hånden frem til hunden og Niels Kiær, i den rækkefølge. Kiær gav et fast håndtryk, og hunden holdt straks kæft og var kælen resten af eftermiddagen.

Da Niels Kiær rettede sig op, viste det sig at han var slank, smidig, over 180 cm selv og kronisk duknakket. Duknakkethed ses hos mennesker der fører sig frem i verden ved hjælp af hovedet. Man ser det hver aften i Deadline på DR2. Alle i studiet skubber hovedet skråt fremad som en lanse ført af en sæk kartofler.

Også Niels Kiær var duknakket på den kloge, veltalende måde, sikkert efter at have brugt hovedet og munden som sine stærkeste våben gennem et langt liv.

Hans bevægelser og hans tale var hurtige, og han gik i cowboybukser. Jeg var lettet over denne ungdommelighed.

Han var tændt på at fortælle sin historie. Han havde lagt papirerne frem, sorteret i 10-12 bunker. Han gennemgik det hele i løbet af 1½ time. Ned i masser af detaljer som jeg ikke

kunne følge og ud ad masser af tangenter og sidehistorier som jeg ikke altid kunne se relevansen af. Imens ledte jeg efter opklarende spørgsmål der kunne holde mig selv på sporet.

- Hvorfor gik du overhovedet ind i sagen? spurgte jeg.

- Ja, jeg kunne bare have holdt min kæft. Men jeg kan sgu ikke holde min kæft når jeg ser sådan noget lort som det de vil lave ude hos jer. Og jeg har set det så mange gange. Nu er jeg pensionist, nu kan jeg sige hvad fanden der passer mig.

- Jamen hvorfor netop vores sag?

- Jeg så det der tal i avisen. De ville lave 4 kilometer metro for 1440 millioner. Det kan man saftsusemig få meget metro for. Og så kunne de alligevel gøre det bedre end at lægge den oven på jorden. Det er sgu for ringe, tænkte jeg og regnede efter. Og selvfølgelig kan de lave en åben grav for de penge. Det skrev jeg så til Trafikministeren og tænkte at han måtte sgu da høre efter. Men der var ingen hjemme der.

De velanbragte spydigheder kvikkede Niels ekstra op, igen og igen.

Løftet

Vi røg cigaretter sammen, det var hyggeligt. Han stak mig et askebæger med en blå tegning på hvid glasur.

- Det er en intelligenstag, sagde han. Hvad forestiller det?

Jeg gloede på det i 5 sekunder.

- Jeg må være for dum, svarede jeg og rakte askebægeret tilbage.

- Ja, sagde han og forklarede at det var Guldborgsund-tunnelen mellem Lolland og Falster. Den havde han også bygget i sin tid som cheffingeniør i Pihl & Søn.

Han var stolt af sin fortid og sine byggerier over hele verden. Og han dissekerede amatørismen og selvtilstrækkeligheden i Ørestadsselskabet, Trafikministeriet og de øvrige myndigheder bag metroen.

- Det skulle være så fint med førerløse tog og jeg ved ikke hvad, og så køber de af nogle italienerne som aldrig har lavet førerløse metroer før, og det har de heller ikke selv i Ørestadsselskabet, og så får de døre der ikke kan lukke, og toge der ikke kan køre i tåge og regn. Og så bygger de en møgbane som både er dyr og farlig. Vent bare til dæmningerne braser sammen.

- Hva?

- Betondæmningerne der fører banen over veje, sådan som på Hedegaardsvej. Den skal laves på samme måde som dem der er braset sammen på Vestamager og på Frederikssundbanen. Men dem har du ikke hørt om?

- Nej.

- Det er der sgu ingen der har. Ingen praler når man laver noget lort. Men de lærer heller ikke noget af deres fejl, det er det værste.

Efter en lektion i betondæmninger forstod jeg at den kommende over Hedegårdsvej var af en sammenstyrtningsstruet type når belastningen fra metrogene bliver så stor som den bliver.

- Det er da fantastisk, jublede jeg. - Politiken kan lave den fedeste sommerskandale på jernbanedæmninger der er tikkende brase-sammen-bomber. Og alle de andre medier vil følge med. Så skal de sgu også nok skrive hvad vi ellers har at sige om metroen.

Han sukkede og rystede på hovedet ad mig. Løbet var kørt, udueligheden og opportunismen hele vejen rundt hos alle involverede var for massiv. Amager Metro Gruppen kunne ingen vegne nå med pressen, med politikerne, med amagerkanerne og slet ikke med vælgerne på Sjælland.

Den eneste papirtynde chance for at rykke noget var, mente han, hans ide om at lægge sag an. Amager Metro Gruppen skulle bevise at byggeriet var ulovligt og at man kunne bygge noget bedre for de samme penge. Og så skulle vi få domstolene til at stoppe byggeriet når vi lagde sag an og forlange uafhængigt syn og skøn af hele projektet og af alternativer.

- Det er den eneste vej hvis man vil noget nu, men det kan I sgu ikke klare.

- Lad mig prøve. Lad mig bevise at det kan lade sig gøre. Jeg kopierer dine papirer, skærer skandalerne ud i pap for journalisterne, finder en advokat og så ruller det.

- Sludder.

- Du har ikke noget at tabe. Det eneste du skal gøre er at tale med de journalister og advokater som vi får på banen nu.

Denne diskussion kørte i samme rille under hele besøget indtil Niels gav sig til sidst.

- Jaja. Så siger vi det. Vi lader det komme an på en prøve, sukkede han og rystede lidt mere på hovedet.

Forfængelighed forpligter

På højre forsæde i bilen hjem lå hans stak af sagsakter. Den var målet for dagens besøg, og jeg burde være glad. Men jeg hader papirbunker, jeg ser dem overalt i forvejen. Jeg gjorde regnskabet op:

På plussiden var at vor ingeniør var tøet op og parat til tale med advokater og journalister hvis jeg ellers kunne finde nogen der ville tale med ham.

Han havde tilmed gennemslagskraft og stor faglig tyngde, så vidt jeg nu kunne vurdere det. Han kunne provokere og argumentere på én gang. Han kunne trykke et budskab af så følelsen ville tordne ud af en tv-skærm og så ordene kunne gå direkte i en overskrift. Med Niels og hans titel som tidligere chefindeniør i et verdensomspændende entreprenørfirma kunne vi servere journalisterne en ekspert-bekræftet skandale. Det er det de vil have.

Skæbnen havde foræret os en polyteknisk supermand med et raseri der fik ham til at give os sin tid og viden for at vinde over systemets arrogance, hykleri og uduelighed. Niels Kiær var vores mirakuløse held.

På minussiden var at hans pessimisme havde ramt mig. Prognosen var at uanset hvor meget hul vi fik igennem til medierne, og uanset hvor meget vi fik dømt banen ulovlig, ville systemet finde en måde at verfe os af på så byggeriet kunne blive færdigt. Vi var for sent ude, og for mange stærke parter ville tabe for meget hvis planerne skulle laves om nu.

I sidste ende havde hans pessimisme provokeret mig til en forpligtelse. Fordi han ringeagtede min plan og mine chancer, havde jeg svoret at jeg ville bevise at han tog fejl. Jeg havde lovet resultater af en eller anden slags. Derfor var der nu kun ét at gøre:

Den dødssyge stak af sagsakter skulle læses, forstås, sorteres, kopieres og formidles til en advokat og til Politiken. Hvis jeg ikke gennemførte denne strafomgang, ville en langt ondere straf komme med Niels Kiærs nådesløse bedrevidenhed og hån, nu rettet imod mig personlig. Uudholdeligt. Hvis eller når det skete, hvis jeg mistede Niels Kiærs tillid, ville det endelige nederlag være en realitet, altså nederlag for nedgravning af Østamagermetroen. Det sagde min mave.

Jeg vidste det ikke den eftermiddag, men bagefter står det klart: Mødet med den rasende ingeniør var mit personlige point of no return. Min forfængelighed og præstationstrang overfor Niels Kiær drev mig videre og nu uden en vej tilbage.

Sagsbehandling på spisebordet med Tour de France i ryggen

Når en sag bliver for stor til skrivebordet, flytter den midlertidigt til spisebordet. Og frem og tilbage et par gange dagligt mellem spisebordet og en hylde ved siden af for at give plads til resten af familien.

Sådan stod det på i 4 uger, fra Skt. Hans og frem, med Niels Kiærs papirer plus alle de øvrige papirer som jeg havde lånt af veteranerne i Amager Metro Gruppen.

Sagsbehandling på spisebordet er irriterende for alle, men samtidig bliver hele familien direkte involveret ved at skulle leve med sagen flydende alle vegne. Hadet til den planlagte metro var allerede et familieanliggende, nu blev papirkrigen imod metroen det også.

Tyler Hamilton hjalp mig da jeg havde mest brug for det. Den amerikanske daværende cykelstjerne hos det danske hold CSC skulle vinde, eller i hvert fald true Lance Armstrong, i årets Tour de France. I et år havde Tyler ofret alt, herunder at påføre sin krop ulovlige og farlige stoffer i uhyrligt omfang, for at nå dette mål. Men i opløbet på 1. etape, søndag den 5. juli, ryger han med i et massestyrt og rammer asfalten med 60 km/t. Han brækker kravebenet. Alt synes tabt for Tyler, CSC og os tv-seere.

Men Tyler fortsætter. Med ufattelige smerter, med en skulder tapet stramt fast til overkroppen, med sit altopofrende cykelhold omkring sig og med verdenspressens kameraer overalt kommer han i stegende hede med hovedfeltet hjem efter 200 km den næste dag. Og den næste dag igen. Og igen. Efter en uge sidder han med frontgruppen hjem på 8. etape på Alpe d'Huez og vil ikke tale om kravebenet mere. Efter endnu en uge vinder han i Pyrenæerne 16. etape efter 90 kilometers soloudbrud. Han slutter som nummer 4 i klassementet. På vilje.

Med tilstrækkelig vilje til at nå et mål kan hver enkelt delopgave gennemføres perfekt og til tiden. Også de 95 % af arbejdet der kun er besværlig og kedelig rutine. Viljen giver styrke til at bide smerte og træthed i sig og pukle videre, også når det er værst, så længe pukleriet bringer en nærmere målet.

Jeg sugede Tour de France til mig som viljedoping til brug i metrokampen. Jakob Piil stak af i hård modvind på havnepromenaden i Marseilles 10 km fra mål på 10. etape. Han vandt, det gav mig nye kræfter, og jeg har genfortalt historien 100 gange for Jonathan og Zacharias.

Af cykelrytterne kan man også lære at tænke positivt. De er nødt til at vende alt surt i deres arbejde, herunder træthed, fysisk smerte, nederlag, skader og familiære afsavn, til noget brugbart. Eller i det mindste finde en trøst der kan fortrænge eller mildne det sure.

Når min lede ved metropapirerne på spisebordet blev for stor, trøstede det at det ikke var selvangivelsen der lå der. Eller, endnu værre, eksamenspensum i plantesygdomme eller tysk

eller hvad som helst. At gå til eksamen er så rædselsfuldt at det gør pligtlæsning til græsrodsarbejde tåleligt.

Jeg købte 4 brede ringbind med faneblade. Jeg købte små blokke med klistrende huskesedler i grøn, gul, orange og pink. Jeg sorterede papirerne og kopierede det hele i 4 eksemplarer: Ét ringbind til mig selv, ét til en advokat, ét til en journalist og ét i reserve.

På den måde lærte jeg sagen. På jagt efter beviser på magtmisbrug. Ulovligt magtmisbrug.

Magtmisbrug 1: Hovedstadens Udviklingsråd omdigter faglige vurderinger politisk

Det er en tung pligt at nærlæse den regionplan med efterfølgende tillæg der juridisk set åbnede for byggeriet af en metro på Østamager. Regionplanen var skrevet af Hovedstadens Udviklingsråd, HUR. HUR var en politisk myndighed med ansvar for blandt andet trafikplanlægning i Hovedstadsregionen. Den eksisterede fra 1999 til 2006. HUR blev ledet af politikere og finansieret af Københavns, Frederiksborg og Roskilde Amter samt Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Inden metroen i gadeplan var blevet politikernes favorit på Østamager, skrev HUR sådan om den løsning:

" Etablering af en trafikal barriere af denne længde [4 km] igennem et sammenhængende byområde vil være i strid med alle moderne byplanmæssige principper. Den ville i givet fald ikke kun begrænse trafikken på tværs af Amager eller lede den ud på omvejskørsler, den vil også påvirke det øvrige bymiljø negativt og vil blive oplevet som en psykologisk barriere i forhold til Øresundskysten og den kommende Strandpark. "

Hovedstadens Udviklingsråd
Regionplantillæg nr. 4 vedr. Østamagerbanen, 23. januar 2002

Men så kom politikernes forlig om en metro i gadeplan i foråret 2002. Derefter en offentlig høring om den nye løsning i sommeren 2002. En flodbølge af klager, blandt andet fra Amager Metro Gruppen, skyldede ind til Naturklagenævnet. Som svar på disse klager skriver Hovedstadens Udviklingsråd i august 2002:

"Uanset at ændringerne medfører at der lukkes yderligere 2 veje for tværgående biltrafik, så er adgangsmulighederne til fods og på cykel stadig de samme som i Hovedforslaget [= højbaneløsningen, m.e.]. Efter HURs vurdering har disse ændringer ikke en sådan karakter eller omfang at de deraf afledte gener vil kunne siges at få væsentlige socioøkonomiske konsekvenser."

Hovedstadens Udviklingsråd

Nu var der ingen "væsentlige socioøkonomiske konsekvenser", kun ½ år efter at en terrænløsning ville være "i strid med alle moderne byplanmæssige principper" og medføre trafikbegrænsninger, omvejskørsler, negativt bymiljø og en psykologiske barriere.

Jeg har aldrig set denne himmelråbende selvmodsigelse forklaret af HUR selv. Jeg kan heller ikke forestille mig nogen forklaring der kunne skjule det åbenlyse magtmisbrug:

Selvmodsigelsen må skyldes embedsmænd der skriver som dikteret af deres politiske chefer. De digter. Det er politisk digtning i en ny betydning af ordet: Pseudofaglige vurderinger bliver skrevet til at støtte hvilket synspunkt det skal være. Ligesom fx passagerprognoser, byggebudgetter og tidsplaner bliver tilpasset det politisk mest bekvemte lige nu.

At bruge embedsmænd og myndigheder til sådan manipulation er magtmisbrug. Det sker nok hver dag i ministerier, kommuner og offentlige selskaber. Det er sikkert for naivt at drømme om et Danmark uden den slags magtmisbrug.

Men det er alligevel ulækkert at se det så eklatant på tryk.

Magtmisbrug 2: Naturklagenævnets lovbrud

Naturklagenævnet er overordnet myndighed i fredningssager og er klageinstans for afgørelser efter en række love om regulering af fast ejendom: planloven, naturbeskyttelsesloven, råstofloven, skovloven, masteloven, sommerhusloven og kolonihaveloven. Naturklagenævnet består af en formand som udpeges af miljøministeren, to højesteretsdommere samt et antal politiske medlemmer der udpeges af de partier som er repræsenteret i Folketingets Finansudvalg.

Et nøgledokument i vores sag var Naturklagenævnets afgørelser på strømmen af klager over HURs regionplan.

Det var det dokument som Niels Kiær mente burde prøves i retten.

Dokumentet var dateret 18. marts 2003. Det var 30 sider med skrifttypen *courier* så det lignede noget fra en mekanisk skrivemaskine eller allerhøjst en 9-nålsprinter fra 1980'erne. Forældet og hyggeligt på én gang. Det første af mange tegn på at i retssystemet står tiden stille, og de involverede instanser er stolte af det og brander sig selv på det. Så de skriver med *courier*.

Gemt langt væk i teksten stod at afgørelsen kunne indbringes for domstolene senest 6 måneder efter kendelsen var afsagt.

- Jaaah, skreg jeg på samme måde som når Danmark scorer og Jakob Piil går i udbrud.

Jeg forklarede den forskrækkede Birgitte at vi havde bedre tid end jeg frygtede. Der var næsten 3 måneder til at ordne papirerne, finde en advokat og få en sag op at stå.

- Det var godt skat, tillykke. Fjerner du lige papirerne og dækker bord?

Dokumentet fra Naturklagenævnet er fuld af borgerklager over metroens støj, udseende, passagerprognose, prisberegninger og alt muligt andet. Alt bliver dog fejlet af bordet i Naturklagenævnets afgørelse.

Kun på ét punkt ryster Naturklagenævnet på hånden: Nævnet erkendte at miljøvurderingen (VVM) fra 2001 ikke vurderede virkningerne af de to ekstra vejlukninger (Italiensvej og Allen) som politikerne først aftalte og skrev ind i regionplanen i 2002. Dermed levede VVM'en ikke op til lovens krav om at miljøvirkningerne af et stort byggeri skal vurderes inden byggeriet sættes i gang.

Men med stemmerne 6-4 (2 højesteretsdommere samt 4 borgerlige politikere imod 4 venstre-fløjspolitikere) afgør Nævnet også at denne mangel ikke er grov nok til at der skal udføres en ekstra VVM efter den nye byggeplan fra 2002. Nævnet lader med åbne øjne manglen passere og lader to hovedfærdselsårer lukke oven i de allerede planlagte lukninger af 5 mindre veje på tværs af metroen. Konsekvenserne af dette drastiske indgreb i Amagers øst-vest-gående trafik skulle ikke vurderes, det kunne bare udføres.

Naturklagenævnet havde opfundet en bagatelgrænse i planloven så metrobyggeriet kunne fortsætte uden forsinkelser. Her var, som Niels Kiær havde stillet i udsigt, et oplagt spørgsmål til en advokat og måske en dommer: Må Naturklagenævnet give elastik på planloven?

Magtmisbrug 3: COWIs ynkelige prisliste er den eneste prisliste

Perlen i sagsakterne var en lillebitte ting på 3 A4-sider som Niels Kiær havde fægtet faretruede med: Et notat fra det rådgivende ingeniørfirma COWI til Ørestadsselskabet den 17. maj 2001.

- Det er den største skandale af dem alle sammen, havde han råbt til mig hjemme i sin stue.

Skandalen var både hvad der stod i notatet og især at der ikke var andre dokumenter om samme emne: En prisliste for de forskellige mulige løsninger på metroen.

En velunderbygget prisliste over valgmulighederne burde være det allervigtigste for en politisk beslutning om en milliardinvestering for de næste 100 år. Men COWIs 3 A4-sider var det eneste politikerne fik at vide om økonomien i den beslutning de skulle til at træffe.

Prislisten sagde:

Løsning	Pris i millioner kr	Usikkerhed
Dæmning (= rutchebanemodellen = det oprindelige forslag om højbane der blev fremlagt på borgermødet i september 2001)	1.050	-10% / +20%
Terræn (kernen i det politiske forlig fra foråret 2002)	1.050	-10% / +20%
Åben grav gennem Kastrup By. Resten på dæmning	1.450	-20% / +30%
Åben grav. Spunsvægge uden bundplade	1.700	-20% / +30%
Åben grav. Spunsvægge med betonbund	1.900	-20% / +30%
Åben grav. Delvist nedgravet. Betontrug	2.050	-20% / +30%
Åben grav. Betontrug	2.250	-20% / +30%
Cut & Cover med naturlig ventilation	2.550	-20% / +30%
Cut & Cover med mekanisk ventilation	2.950	-20% / +30%
Gasbus i Amagerbanens tracé	150	-25% / +50%
Elektrisk bus i Amagerbanens tracé	250	-25% / +50%

Jeg genkendte tallene fra Helge Erlandsens præsentation i Amager Bio, september 2001. Men først nu hvor de lå som de eneste tal for byggepriserne blandt alle sagens akter, blev vanviddet synligt:

Ingen mellemregninger. Ingen alternative beregninger. Ingen konkretiseringer af forudsætningerne bag priserne. Ingen diskussion af gyldigheden af resultaterne. Hverken i dette notat eller nogen andre steder. Disse byggepriser kunne være grebet ud af luften – og det var netop hvad Niels Kiær påstod at de var.

Uanset om Niels Kiær har ret i sine egne beregninger eller ej, og uanset om han er kværlulant eller ej, så er det chokerende at politikerne intet andet grundlag fik for at vælge deres milliardinvestering end disse 3 A4-sider. Og heller ikke nogen andre i hele verden udenfor COWI og Ørestadsselskabet har set nogen forudsætninger eller beregninger bag tallene. Hvis der overhovedet findes beregninger bag tallene. Niels var sikker på at Ørestadsselskabets problem netop var at der ingen beregninger var. Tallene var kun nogle grove skøn, lavet i løbet af et par arbejdsdage i COWI.

Jeg fandt et godt klip fra Jyllandsposten, 4. marts 2002, med 5-spaltet overskrift: "Metropris vækker undren". Endnu en ingeniør, projektchef Kurt Lauritsen fra den internationale entreprenørkoncern Skanska, udtalte at metroen kunne graves ned langt billigere end oplyst af Ørestadsselskabet. Blandt andet kunne meget spares hvis Ørestadsselskabet overlod det samlede anlægsarbejde, fra projektering til færdige stationer, til én totalentreprenør.

Margit Grome, Amager Metro Gruppen, havde straks kontaktet Kurt Lauritsen. Desværre ville han ikke udtale sig mere i sagen, men henviste til en pressemeddelelse som Skanska netop havde udsendt:

"Kurt Lauritsen ønsker at præcisere at han er blevet spurgt og har svaret som privatperson. Med mange års erfaring som projektleder og projektchef har Kurt Lauritsen luftet nogle ideer og tanker om metroens anlægsdel. Kurt Lauritsen har udtalt sig på basis af den løbende debat i pressen og har ikke foretaget yderligere research forud for sine udtalelser. Derfor har Kurt Lauritsen heller ikke haft mulighed for nærmere at kalkulere omkostningerne ved de forskellige anlægsløsninger.

Kurt Lauritsens synspunkter er ikke sammenfaldende med Skanskas. Som entreprenørvirksomhed ønsker Skanska ikke at kommentere mulige projektløsninger i medierne. Synspunkter og drøftelser om sådanne emner foregår i direkte dialog med kunderne."

Dermed viste Skanska hvorfor offentlig debat om store byggerier ikke beriges med entreprenørers viden: Entreprenører er købmænd og vil ikke genere mulige kunder.

Niels Kiær havde fortalt mig at da byggeriet blev sendt i udbud hos entreprenørerne i foråret 2003, blev der krævet en terrænløsning. Dermed ville entreprenører der tilbød ekstra nedgravning inden for budgettet blive diskvalificeret på forhånd.

Hvis det er sandt, er det endnu en skandale og i strid med Østamagerbaneselskabets løfte om at udbuddet var en ægte omvendt licitation så skatteyderne fik mest muligt for pengene.

Jeg fandt hverken papirer der kunne be- eller afkræfte Niels påstand. Østamagerbaneselskabet nægtede af forretningsmæssige grunde at offentliggøre udbudsmaterialet.

Magtmisbrug 4: Goddag-mand-økseskaft fra Trafikministeriet

I Palle Kummerfeldts papirer lå et guldkorn. Palle havde set trafikminister Flemming Hansen sige i TV2/Lorry 4. december 2002 at en metro over jorden var fortidens løsning. Det var metroens kommende 4. etape, cityringen, han talte om.

Palle skrev straks til trafikministeren på Amager Metro Gruppens vegne og spurgte om det så ikke også måtte gælde 3. etape - at den skulle ned under jorden?

– Næ, skrev ministeren tilbage. Det han tænkte på var *togenes* fremkommelighed, og den var fin på Østamager.

Da jeg så det første gang, gloede jeg vantro på papiret. Hvordan har en embedsmand det med at foreslå sin minister at svare så tåbeligt? Og hvordan har ministeren det med at tage imod sådan et forslag?

Når jeg læser det nu, gør det mere ondt. Et år senere skulle den proces som vi nu havde sat i gang, kulminere med et festfyrværkeri af lignende skamløse goddag-mand-økseskaft-udenomssvar fra Trafikministeriet. Ministeriets udenomssvar er ikke kun pinlige og ufrivilligt morsomme. De udgør også en form for magtmisbrug.

Færdig med lektierne

Jeg blev færdig mandag den 20. juli. Jeg havde sorteret, læst og vist nok forstået alle papirerne. En slem etape var overstået og sat i ringbind. I et følgebrev til en endnu ukendt advokat sammenfattede jeg sagen og vores argumenter og bad om en vurdering af:

- Mulighederne i et søgsmål om Naturklagenævntes godkendelse af regionplanen.
- Mulighederne i et søgsmål ved EU-domstolen.
- Andre mulige søgsmål, fx om licitationen.
- Mulighederne for at stille anlægsarbejdet i bero med sådanne søgsmål.
- Mulighederne for at få fri proces til sådanne søgsmål.

Mens jeg lagde sidste hånd på ringbindet, var Lance Armstrong i tv. I udbrud på det sidste bjerg på Tourens 15. etape til Luz Ardiden i Pyrenæerne.

Han blev revet omkuld da en plasticpose holdt af et barn i vejkanten fik fat i hans styr. Frontgruppen kører fra Lance mens han ligger på asfalten. Men han kravler op på cyklen igen, indhenter frontgruppen, kører fra dem alle op ad bjerget og vinder med næsten 1 minut. På rent raseri.

Jeg sad udmattet i sofaen og tænkte at det måtte jeg lære noget af.

6. Alt er tabt i et døgn

August – September 2003

Hvis nogen synes at det er svært at finde en håndværker man kan stole på hvis man ikke lige kender nogen i forvejen, hvordan er det så at finde en hæderlig og usædvanligt dygtig advokat til at sagsøge systemet på vegne af en gruppe amatører uden betalingsevne?

Niels Kiær, Bo Falkencrone og jeg spurgte kolleger, venner og bekendte om advokater der var stærke i miljø- og forvaltningsret. Et navn kom op, vi tjekkede det så godt vi kunne, vi lugtede en stjerne, og vi fik en mødeaftale i august.

Tvivl

- Jeg ved sgu ikke. For mig lyder det mest som en advokat der har fundet sig en sag, lød den første kommentar da Bo og jeg i august fortalte Amager Metro Gruppen hvor sagen stod: En advokat ville møde os, og vi havde frem til onsdag den 17. september kl. 15.00 til at sagsøge Naturklagenævnet.

Noget var galt. Gruppens begejstring fra før sommerferien svandt nu hvor alvoren nærmede sig. Alle var trætte, dødsens trætte, af at slås den ulige kamp mod det system der gang på gang havde løjet og taget røven på dem. Ingen troede for alvor på at vi kunne få andet ud af en retssag end at bruge mere tid og i værste fald penge.

Og alle ved at advokater er skidtfolk i store kontorer. Kyniske, beregnende og grådige.

- Og hvad så? spurgte Bo og jeg. – Vi har intet at tabe, vi går kun ind i en retssag hvis vi får fri proces.

- Jamen hvad har vi at vinde? spurgte skeptikerne. - Banen bliver ikke gravet ned, det løb er kørt.

- Om ikke andet går vi ned i flammer, svarede Bo.

Bo og jeg undlod at bede Amager Metro Gruppen tage endelig stilling her og nu. Dermed undgik vi måske en total afvisning af projektet. I stedet fik vi lov at fortsætte vores hobby, uden mandat til at forpligte på Amager Metro Gruppen juridisk eller økonomisk.

Den første advokat

Vores forhåbentlig kommende advokat tog imod Niels Kiær, Bo og mig i et enormt firma i Bredgade hvor de dyre advokater bor. Ved sin side havde hun en ung mandlig advokat der lignede et gennemsnit på 11 fra Københavns Universitet.

- Vi har læst jeres sag. Vi mener I har ret. Naturklagenævnets godkendelse af regionplanen holder ikke når de selv erkender at VVM'en er mangelfuld.

Den perfekte indledning. Men så fortsatte hun:

- I kan få rettens ord for at byggeriet hviler på et ulovligt plangrundlag, men banen vil sikkert være bygget færdig inden da. Og selv hvis I får byggeriet dømt ulovligt, bliver banen næppe revet ned. Politikerne vil blot bede om en ny VVM-rapport og regionplan der lovliggør banen med tilbagevirkende kraft.

- Vi må da forlange at byggeriet stoppes mens sagen kører, insisterede Niels Kiær

- Domstolene stopper yderst sjældent et byggeri hvis det i teorien er muligt at rive det ned igen eller betale erstatning til de skadelidte hvis byggeriet skulle vise sig ulovligt. Og jo dyrere det vil være at stoppe byggeriet, jo mere skal domstolene vægte det som grund til at lade byggeriet fortsætte.

- Så du siger at loven ikke gælder? Uanset hvor ulovligt byggeriet er, er det for stort til at stoppe?, spruttede Niels af raseri.

- Sådan kan du godt sige det, svarede advokaten. - Hvis det havde været en fredningssag, var det noget andet. Så var der opsættende virkning. En fredningssag sætter alt i stå, også offentlige byggeprojekter. Men det her er en sag efter Planloven.

Advokatens konklusion var:

- I kan vælge at føre sagen alligevel for at vinde den moralske sejr i at bevise at I har været udsat for et ulovligt overgreb fra myndighederne. Men det bliver en lang sej kamp. Hvis Naturklagenævnet taber i Landsretten, går de til Højesteret.

Og om penge sagde hun:

- I kan måske, men kun måske få fri proces. Så skal Civilretsdirektoratet under Justitsministeriet vurdere at sagen er principiel og har samfundsmæssig interesse og at I har en reel chance for at vinde den. Men en fri proces-bevilling dækker kun omkostninger til advokater og domstole. I må regne med at bygherren eller entreprenørerne også kan true jer med sky-

høje erstatningskrav for deres øvrige tab ved retssagen for at skræmme jer til at stikke piben ind.

Mødet tog en time. Advokaten ville vende tilbage snarest med et oplæg. Niels, Bo og jeg skiltes i Bredgade, aldeles forvirrede og uden at ane om vi var købt eller solgt. Bo gav Niels et par flasker rødvin som tak for hans konsulenthjælp til at få sagen i gang.

To dage efter returnerede advokaten ringbindet med sagsakter. Hun vurderede at sagen ville blive så omfattende at hun og hendes firma ikke havde tid. Hun beklagede og henviste til en anden stærk miljøadvokat.

Den anden, tredje og fjerde advokat

Denne anden advokat, med kontor i den dyre ende af Strøget, var fantastisk i telefonen og ville meget gerne se vores sag. Han fik ringbindet og vendte kort efter tilbage. Han var klar til at tage sagen og kunne sagtens nå at stævne Naturklagenævnet inden søgsmålsfristen 17. september. Vi aftalte et møde til torsdag den 11. september.

Men han ringede allerede onsdag den 10. Han havde opdaget at en partner i hans firma førte en anden sag for Ørestadsselskabet. Advokatfirmaets mulige loyalitetskonflikt ville være uacceptabel for alle, og han beklagede at måtte afslå sagen trods sit tidligere tilsagn.

Han henviste til to andre miljøadvokater.

Den tredje advokat ringede jeg til straks den onsdag eftermiddag. Han var parat til tage sagen på stedet, han havde fulgt den i medierne, men...:

- Det er umuligt at læse hele sagen og skrive en nogenlunde ædruelig stævning og derefter producere hele materialet med bilag og det hele til retten på en uge. Jeg er nødt til at sige nej tak. Jeg beklager. Dybt.

Han havde ingen forslag til andre advokater til os.

Den fjerde advokat, hvis navn jeg havde fået af den anden advokat, ringede jeg til samme eftermiddag, komplet modløs. For fjerde gang skulle sagen sælges til en ukendt advokat, og det ville føre til den forudsigelige nedtur at advokaten syntes godt om vor sag og forfærdelig gerne ville tage den, men at det var for sent.

For sent. Hvor rædselsfuldt.

Jeg ringede for at have gjort det og for at kunne sige til mig selv og Niels Kiær og Bo Falken-crone at alt havde været prøvet. Men den fjerde advokat var ikke på kontoret, hun var i retten. Jeg kunne blot lægge mit telefonnummer hos sekretæren og bede om at blive ringet op.

Håndklædet i ringen

Den onsdag aften vadede jeg i silende regn 2 km fra arbejdet på Frederiksberg til Østerbro for at blive klippet af min kusine Marianne. Den våde gåtur var straffen at have forlagt nøglen til min cykel – og undervejs blev jeg overmandet af ond erkendelse:

Alt var, med overvældende sandsynlighed, tabt. Der var 6 døgn og 22 timer til søgsmålsfristen, og det var for lidt. Jeg kunne ikke længere holde ud at klamre mig til et håb der nu var nede på nogle håbløse promiller. Ikke flere kræfter til en kamp der allerede var tabt, selv om uret stadig tikkede og sagen først var helt død om en uge.

Næste dag ville jeg ikke følge op på den fjerde advokat. Jeg besluttede at opgive retssagen.

Så grufuldt. Uanset hvilke ulovligheder, magtmisbrug og spildte muligheder der lå bag beslutningen om metroen på Østamager, så ville den nu blive bygget, og de skyldige ville få lov at dø i synden. Og alt sammen fordi Bo og jeg havde været for langsomme til at finde en advokat. Ulideligt bittert, dumt og unødvendigt.

Og næste dag måtte jeg ringe til Niels Kiær og meddele nederlaget, og han ville råbe "hvad sagde jeg" på 50 måder i ½ time. Derefter ville der være måneders eller års fortrængningsarbejde for ikke at tænke "hvad nu hvis vi havde nået at anlægge en retssag".

Martin Laursen udligner

Samme onsdag aften spillede Danmark EM-kvalifikationskamp mod Rumænien i Parken. Danmark kunne ikke tåle at tabe. Vi var bagud 2-1 langt ind i overtiden. Min trøst var at jeg var så langt nede i forvejen at denne supplerende fodboldkatastrofe ikke gjorde stor forskel. Pludselig får Martin Laursen en løs bold 3 meter fra mål og udligner til 2-2. Hvorefter dommeren fløjter kampen af. Det reddede Danmarks senere deltagelse i EM i Portugal, juni 2004.

Tanken slog mig om det var et tegn. At et mirakel ville opsøge Amager Metro Gruppen så vi fik rejst en retssag imod alle odds. Men jeg slog det straks væk, fantasien var for tåbelig, især når jeg lige havde taget den tunge beslutning at droppe retssagen.

Torsdag morgen 11. september ringede jeg til Niels Kiær for at fortælle at projektet var faldet. Aldrig har jeg hadet så meget at skulle tale i telefon. Men Niels Kiærs hustru sagde at han først var hjemme efter frokost. Jeg lagde ingen besked, jeg ville ikke afbrydes på et

ukendt tidspunkt senere på dagen. Jeg nedlagde græsrodsarbejdet og gik i gang med dagens lønarbejde. Alt var tabt og skulle fortrænges.

Så ringer telefonen.

Vivi Bruhn Knudsen

- Det er advokat Vivi Bruhn Knudsen, sagde en fast og imødekommende stemme.

Shit. Det var et hængeparti jeg havde glemt...den fjerde advokat. Jeg havde opgivet hende på forhånd, men skyldte hende en forklaring på at jeg havde lagt mit nummer hos hendes sekretær og bedt hende ringe. Så jeg takkede for hendes hurtige returnering, fortalte kort om mit ærinde, erkendte at jeg var for sent ude (der var 6 døgn og 4 timer til søgsmålsfristen) og undskyldte at jeg havde taget hendes tid.

Så groft kan man tage fejl. Så groft kan man misse sine chancer, og alligevel få frelsen kastet i nakken. Jeg anede det endnu ikke, men min umulige og kasserede fantasi fra aftenen før var gået i opfyldelse. Amager Metro Gruppen var ved et svineheld ved at udligne i overtiden. Miraklet havde opsøgt os.

Vivi var slet ikke parat til at opgive denne sag. Hun boede selv på Amager, på Gambiavej i Tårnby, og havde fulgt sagen i pressen. Hun mente umiddelbart at vi måtte have en god sag ... og søgsmålsfristen næste onsdag var ikke noget problem, det kunne hun nok nå. Hun ville gerne læse vores ringbind og tage et møde inden weekenden.

- Jaaaah, skreg jeg inde i mit hovede. Hvilken lettelse.

Pumpet af adrenalin, endorfin og dopamin, kroppens egne lykkelige hormoner, sagde jeg mange tak, lagde røret på og googled hende. Jeg fandt en 46-årig kvinde som efter portrætfotoet at dømme gik i spadseredragt og med et cv der ryddede bordet: Laboratorietekniker i kemi som 23-årig, advokat som 30-årig, partner i Lett, Vilstrup & Partnere som 37-årig og møderet for Højesteret som 39-årig. Bestyrelsesmedlem i Dansk Selskab for Miljøret, medlem af Advokatrådets Miljø- og Energiudvalg, underviser i miljøret masser af steder og forfatter til danske og engelske bøger og artikler om miljøret.

Jeg svævede op fra kontorstolen. Om eftermiddagen cyklede jeg ind og afleverede ringbindet til hos Lett, Vilstrup & Partnere i Bredgade 3. Endnu et respektindgydende stort advokatkontor. Det lå på 3. sal, og trappen derop var bred og lugtede godt. Jeg overrakte ringbindet til receptionisten kl. 16.00 med 5 døgn og 23 timer til søgsmålsfristen.

Stævnemøde med Vivi

Næste eftermiddag, fredag 12. september, mødte jeg Vivi første gang.

Hun var smilende og nøgtern, med briller, dannede manerer, korrekt i sproget og ulasteligt påklædt. Hun talte flittigt, men afbrød aldrig, og når hun ikke talte, lyttede hun. Der var no nonsense med hende, med én vidunderlig undtagelse: Hun røg. Hun røg rigtig meget.

Hun og en ung advokat der også lignede et gennemsnit på 11 tog imod i et stort mahogni-møbleret mødelokale hvor de diskede op med kaffe i alfi-termokander, danskvand og et stort askebæger. Der måtte ryges ved dette møde. Allerede dér var vi fortrolige.

- Der er noget vi er nødt til at tale om først, indledte hun.

- Om jeg har penge med? afbrød jeg hende.

- Vi skal i hvert fald finde ud af et eller andet. Jeg lagde jeres sag frem på partnermøde i morges her i huset, og alle var enige om at det nærmest er en art borgerligt ombud at tage en sag som den her. Så det vil vi gerne.

Indtil videre går det jo godt, tænkte jeg.

- Vi går ud fra at hverken Amager Metro Gruppen eller enkeltpersoner ude hos jer kan finansiere omkostningerne ved en retssag som denne. Men vi tror også at der er grundlag for fri proces. Hvis vi ikke skulle få fri proces, må vi nedlægge sagen. Så står vi tilbage med regninger til modpartens advokat og til domstolen. Og firmaet her vil også få nogle omkostninger som vi må have dækket, uanset at vi gerne vil strække os langt i denne sag. Derfor kan vi ikke gå i gang før I har stillet et garantibeløb for disse eventuelle omkostninger. Og der er jo altså søgsmålsfrist på onsdag.

- Hvor mange penge?

- Jeg skal regne nøjere på det, men det bliver nok omkring 30.000 kr. Til gengæld er I sikre på at I ikke risikerer mere end det garantibeløb som vi når frem til: Samtidig med at vi stævner, anmoder vi om at sagen bliver stillet i bero indtil det er afklaret om vi får fri proces. Så har vi overholdt søgsmålsfristen uden at risikere noget uoverskueligt.

Ikke så farligt. Med grundejerforeningen Hellebos opsparring som formand Jan Fischer og næstformand Bo Falkencrone var parat til at skyde ind i projektet med det samme, var vi allerede godt deroppe af mod de 30.000 kr. Lidt benarbejde i weekenden måtte kunne skaffe resten af pengene.

Det godtog Vivi og gik videre til sin vurdering af sagens juridiske muligheder. Hun bekræftede på alle punkter hvad den første advokat havde sagt i august.

Og så trak hun en kanin op af hatten.

En ekstra retssag

- Jeres bedste kort er at I har ingeniørberegninger på et realistisk og bedre alternativ end det planlagte byggeri. Jeres interesse er at få kastet lys på Niels Kiærs beregninger, er det ikke?

- Jo.

- Vi kan godt inddrage disse beregninger som en del af bevisførelsen i sagen imod Naturklagenævnet om banens plangrundlag. Men det bliver lidt kompliceret og indirekte. Hvorfor går I ikke direkte på mål og sagsøger Østamagerbaneselskabet?

- A' hva' ?

- I kan stævne med en anerkendelsespåstand. I kan få dem dømt til at anerkende at metroen kan graves mere ned indenfor budgettet på 1440 millioner. Hvis de vil bevise noget andet, må de enten vise konkrete beregninger eller vise at udbudsmaterialet åbnede for en ægte omvendt licitation uden krav om en terrænløsning. I kan også tilføje den påstand at ekspropriationerne fra maj 2003 som byggeriet hviler på, er ulovlige fordi der endnu ikke var vedtaget noget projekt.

- Ja, lad os gøre det. Hvor meget koster det?

- Jeg skal regne på det. Sagens substans vil være mere kompliceret end den første sag. Det nødvendige garantibeløb bliver måske 50.000.

- Okay. Det vil tage et par uger at skaffe.

- Godt. Men så heller ikke længere. Vi bør søge at få de to sager kumuleret så de bliver behandlet samtidigt og af den samme retsinstans.

Det kørte godt. Indtil hun kom til endnu en knast.

Personlige sagsøgere nødvendige

- Ved du hvad "retlig interesse" er?

Det gjorde jeg ikke. Men det kom jeg til.

Ikke alle har ret til at føre alle retssager i Danmark. Man må kun anlægge en retssag som man selv er part i på en eller anden måde. Så har man den nødvendige retlige interesse.

Og vore modparter, både Naturklagenævnets og Østamagerbaneselskabet, ville påstå at Amager Metro Gruppen ikke havde retlig interesse i disse sager og at domstolene derfor skulle afvise sagerne på forhånd.

- Kan de komme igennem med det?, spurgte jeg.

- Næppe. Men der er altid en procesrisiko, og hvis Amager Metro Gruppen bliver kendt uden retlig interesse, bortfalder sagen. Så vil søgsmålsfristen være sprunget i sagen imod Naturklagenævnet, og sagen vil være tabt på gulvet for altid. Også selv om Højesteret senere skulle give os lov at føre sagen alligevel, for søgsmålsfristen på onsdag er absolut. Den kan ikke forlænges, heller ikke når systemet tager fejl, sådan er systemet. I den sag får vi kun lov at skyde én gang.

Konklusionen var dramatisk:

- I er nødt til at finde nogen hos jer der er parat til at stå som personlig sagsøger imod Naturklagenævnet. Borgere som selv er direkte berørt af byggeriet. Deres retlige interesse vil ingen kunne anfægte.

- Personlige sagsøgere? Jeg mærkede 10 usynlige pegefingre imod mig. Men jeg ville i hvert fald ikke være den eneste. I givet fald måtte vi finde nogle flere, var Vivi og jeg enige om.

- Hvilken økonomisk risiko løber de personlige sagsøgere?, spurgte jeg.

- Ingen. Når blot vi har garantibeløbet på cirka 30.000 kr, konstruerer vi det så hverken Amager Metro Gruppen eller personlige sagsøgere løber nogen yderligere risiko.

- Hvad så med den anden sag imod Østamagerbaneselskabet? Skal der også være personlige sagsøgere til at bevise Niels Kiær's beregninger?

- I den sag er der ingen søgsmålsfrist, det er en sag vi anlægger på eget initiativ. Hvis retten skulle kende Amager Metro Gruppen uden retlig interesse i den sag, kan vi stadig anlægge en ny sag med nye sagsøgere og enten med den samme påstand som i den afviste sag eller med en ny påstand hvis det skulle være.

Jeg havde ikke mere at spørge om. Jeg var forelsket.

Som en nyfødt

Vivi var den mest cool kvinde jeg havde mødt siden jordemoder-Helle forløste Zacharias og Jonathan tilbage i 1990'erne. Og Vivi blev selv jordemoder for det oprør, det slaveoprør, som Niels Kiær havde plantet i mig.

Få ting er så angstprovokerende som at blive part i en retssag. Man er overgivet til et regime af regler og normer som er umulige at overskue og forstå. Og man har penge og retfærdighedsfølelse og sit gode navn på spil. Og processen frem til afgørelsen er under alle omstændigheder lang og opslidende.

I sådan en krigszone bliver man komplet afhængig af sin guide. Er man så heldig at finde en advokat man har tillid til, kaster man alt ind i forholdet.

Og vores forhåbentlig kommende advokat var begavet, velorienteret, tillidvækkende, engageret, opmuntrende og morsom. Og alt sammen på det første møde, 22 timer efter jeg havde givet hende papirerne.

Hun var præcis den mand vi havde brug for.

Da jeg forlod hende var der 5 døgn og 0 timer til søgsmålsfristen. Aftalen var at jeg gik hjem og brugte weekenden på at skaffe 30.000 kr. Så ville vi tage den derfra på mandag. Jeg kunne ringe til hende anytime.

Mens jeg mødte Vivi, gik Michael Rasmussen i soloudbrud over to bjerge i Pyrenæerne og vandt 12. etape af Vuelta á Espana.

Tingene gik stærkt den rigtige vej.

Sponsorerne samles

Søndag eftermiddag i solskin på Bo Falkencrones terrasse med kølig belgisk øl (Bos livret) og camel uden filter var et af mit livs bedre sponsormøder.

Den kommende hovedsponsor, grundejerforeningen Hellebo, var repræsenteret ved formand Jan Fischer og næstformand Bo Falkencrone.

De ville slås, og de var parate til at investere op til 20.000 kr af de 58 medlemmers penge i en retssag imod metroen. De satte to betingelser: Amager Metro Gruppen skulle være sagsøger og alle omkring bordet skulle gøre deres yderste for at skaffe yderligere sponsorer så Hellebos økonomiske bidrag eventuelt kunne mildnes.

Den kommende sagsøger og delsponsor, Amager Metro Gruppen, var repræsenteret ved formand Gert Olsen. Jeg havde inviteret ham over telefonen dagen før:

- Vi har hul igennem til den perfekte advokat. Hun bor selv på Amager. Vi mangler bare 30.000, og Hellebo har de 20. Kan du møde Bo, Jan og mig i morgen?

I telefonen havde Gert blot taget imod invitationen, men her et døgn senere i solskinnet på terrassen var han blevet rigtig lun på ideen. Og han kunne også godt se Amager Metro Gruppen garantere op til 10.000 kr til projektet således at vi allerede nu var sikre på at have penge nok til at stævne Naturklagenævnet på onsdag.

- De har de fandme godt af. Lige nu sidder de musestille i Ørestadsselskabet og i kommunen og håber at der ikke sker noget inden på torsdag, mente Bo.

- Gu gør de ej, sagde vi andre. – De er pisseligeglade, de regner overhovedet ikke med noget, de aner ikke at søgsmålsfristen udløber på onsdag.

Hvem der havde ret i dette gætteri, har vi aldrig fundet ud af. Men vi var enige om at stævne dem under alle omstændigheder.

- Men det må selvfølgelig op i Metro Gruppens bestyrelse først, sagde Gert.

- Naturligvis, svarede vi andre.

- Jeg sammenkalder et ekstraordinært bestyrelsesmøde til i morgen aften i min kælder, fastslog Gert.

- Jeg ringer straks til Vivi, svarede jeg. Og Vivi accepterede glad at komme til Gerts kælder næste aften og forklare Amager Metro Gruppens bestyrelse og sponsorer hvad vi var på vej ind i.

Da jeg kom tilbage til terrassen, spurgte de andre nærmere til hende. Jeg udbredte mig om hendes gyldne cv og overbevisende fremtræden på mødet to dage før.

- Hvor gammel er hun? spurgte de.

- 46.

- Ligesom jeg, sagde Bo. – God stabil type, altså.

Familieråd

- I morgen sker der to vigtige ting med metroen, sagde jeg over middagsbordet søndag aften til Birgitte. – For det første er det sidste frist for at bede Ørestadsselskabet om et købstilbud på vores hus.

- Tilbuddet de giver til alle huse i første række ud til metroen?

- Ja.

- De kan rende mig, vi flytter ikke, afgjorde hun, og jeg var enig.

- For det andet, fortsatte jeg, - skal Metro Gruppen beslutte om de vil starte en retssag imod byggeriet og systemet. Det er møde hos Gert Olsen i morgen aften.

- Kommer det til at betyde noget for os?

- Ja, det sku da lige være ... det trækker op til at jeg skal måske skal skrives på som personlig sagsøger. Men rolig, skat, det kommer ikke til at koste os nogen penge, det lover advokaten.

- Du lover ikke at sælge hus og hjem? spurgte hun alvorligt. – Det går jeg nemlig ikke med til. Heller ikke børnene.

- Det lover jeg.

7. To stævninger og ingen vej tilbage

September – November 2003

Amager Metro Gruppens afgørende krigsråd stod i Gert Olsens uudsmykkede og sparsomt møblerede kælder mandag 15. september. Vi stod ved en skillevej og skulle vælge.

Vivi stiller tre spørgsmål

Vi var 10 til stede i kælderen:

- 5 bestyrelsesmedlemmer: Gert Olsen, Eva Sommermark, Margit Grome, Jean Winkel og Arne Johansen.
- Hovedsponsoren: Jan Fischer og Bo Falkencrone, henholdsvis formand og næstformand i grundejerforeningen Hellebo.
- 3 løse: Mig selv. Palle Kummerfeldt, revisor og veteran i Amager Metro Gruppen. Og Philip Sønderberg, støjspecialisten som Margit af vane havde taget med selv om han strengt taget ikke havde nogen naturlig rolle i den forestående beslutning. Men det fik han.

Advokat Vivi var der også den første time. Hun gennemgik vores juridiske muligheder som hun havde forklaret dem for mig fredagen inden. Og så gav hun os 3 beslutninger som vi enten skulle tage eller forkaste:

1. Vi skulle senest næste morgen garantere at betale et depositum på kr. 30.000. Så ville hun stævne Naturklagenævnet ved Østre Landsret senest onsdag eftermiddag kl. 15.00. Samtidig ville hun begære fri proces i Civilretsdirektoratet. Hvis vi fik den, ville pengene blive betalt tilbage. Hvis ikke, måtte vi trække sagen tilbage, og pengene ville være tabt.
2. Vi skulle senest næste morgen oplyse mindst to personer der ville stå som personlige sagsøgere i stævningen af Naturklagenævnet. Formålet var at undgå enhver risiko for at fortabe retten til at føre sagen.
3. Vi skulle hurtigst muligt og senest om 2 måneder garantere at betale et depositum på kr. 50.000 hvorefter hun ville stævne Østamagerbaneselskabet ved Københavns Byret og begære fri proces. Hvis vi fik fri proces, ville pengene blive betalt tilbage. Hvis ikke, måtte vi trække sagen tilbage, og pengene ville være tabt.

Efter spørgsmål og svar forlod hun mødet og overlod beslutningerne til os selv.

Den første beslutning: Penge

- Nå, skal vi gøre det? spurgte Gert og svarede selv: - Jeg er sgu blevet i tvivl.

Efter at have sovet på det var han kølnet siden mødet med de belgiske øller på Bos terrasse. Han var træt og ikke oplagt til et enormt, komplet uoverskueligt, ukontrollabelt, rituelt krigsprojekt som en retssag eller to ville være, uden udsigt til andet end en symbolsk sejr. I bedste fald. Men med sikker udsigt til masser af arbejde, bekymringer og nye ærgrelser.

Åh nej. Denne aften var vores eneste chance, og alt var med det yderste af neglene lagt til rette i tide trods massiv modgang. Og så kunne det hele vælte alligevel. Gert, aftenens vært og formand for den kommende sagsøger og garant for en væsentlig del af de 30.000 kr som vi skulle finde, var ikke overbevist om projektet.

- Det er jo ikke bare gjort med at sætte en savskærer til skrive stævninger. Journalister ringer, og vi skal ringe til dem, og vi skal skrive læserbreve hvis vi skal have noget ud af det her, og hvem skal gøre det?

- Det skal jeg nok, lovede jeg.

Hellebo støttede stadig en retssag. Jan og Bo ville stadig slås, uanset om vores chancer for nedgravning var små eller slet ingenting. Og kamplysten bredte sig:

- Vi har pengene. Alternativet er at drikke dem op, sagde kasserer Eva og traf sit valg: – Jeg vil slås først så vi har noget at fejre når vi drikker.

Men netop som beslutningen om at tage en retssag var ved at være der, trods Gerts forbehold, smed Bo en ny bombe ind:

- Hellebo ønsker begge retssager i gang og mener ikke at det er rimeligt at vi skal betale så stor en del af den første sag. Vi vil derfor fordele vores indskud med 10.000 til hver sag.

Hellebo kaster handsken og forlanger at der på stedet findes yderligere bidrag til Naturklagenævnsagen: De vil kun give 10.000, Amager Metro Gruppen kan også give 10.000 på stedet, men resten...

Båden rokker igen, og endnu mere end før. Alle er nervøse og irriterede over at blive presset for penge under ekstremt tidspres. Men for Hellebo er der ingen vej udenom, det er ikke dem der havde sat søgsmålsfristen til på onsdag. Og i øvrigt virker Bo, der til daglig arbejder

i en fagforening, som om han nærmest synes at det er forfriskende at studehandle om store penge under stort nervepres.

Det tog ½ time. Løsningen blev at Margit, som også er formand for grundejerforeningen Ramundsvej, lovede 2500 kr. Næste dag ville hun orientere sin bestyrelse om udskrivningen. Jan og Bo øgede Hellebos bidrag til 13.000 kr. under forudsætning af at det ikke blev underkendt af deres bestyrelse senere samme aften.

Så var vi oppe på 25.500 kr. De sidste penge måtte vi ud at tigge i de følgende dage hos de øvrige grundejerforeninger. Hvis det ikke lykkedes, garanterede de 3 sponsorer også for restbeløbet.

Der kom ro på mødet igen. Projektet levede.

Den anden beslutning: Personer

Så skulle vi finde to personlige sagsøgere. Jeg selv havde intet valg, syntes alle. Sagsanlægget var min baby, og jeg stolede på Vivi når hun sagde at de personlige sagsøgere intet risikerede. Men hvem skulle være den anden?

Ingen havde lyst, bortset fra Philip Sønderberg. Han var harm over systemets lovbrud og ville meget gerne have sagen op at stå. Men udsigten til det helt store uhyggelige ukendte, en retssag, fik angsten op i ham som i enhver anden.

Han bad om en advokat. En anden advokat end Vivi der kunne bekræfte at han som sagsøger ikke løb nogen risiko.

Bo kendte en advokat godt nok til at ringe til ham kort før kl. 22.00. Mødet blev sat på standby. Der var 1 døgn og 17 timer til søgsmålsfristen.

Jeg vadede op og ned ad Gerts kældergulv og nogle gange ud i vaskerummet for at variere.

Vi var ved en skillevej, hele sagen dirrede på en knivsæg, og vi havde ingen indflydelse på hvad det skulle ende med.

Måske var vi ved at skrive Amagerhistorie hvis sagen kom på benene og gav os resultater.

Måske var vi ved at tabe det hele på gulvet hvis Philip ikke ville være med.

Måske var Philip og jeg ved at begå vores livs dumhed hvis vi gik ind i det og der alligevel var en fælde som Vivi havde overset.

Måske spildte vi bare tiden og var på vej til at spille endnu mere mens vi i virkeligheden burde sidde hjemme og se video. Hjemme hos mig selv ventede en optagelse af gårsdagens bjergetape af Vuelta a Espana med Michael Rasmussen i åbenlys topform. Det holdt min gejst oppe.

Hvis folk fra Ørestadsselskabet, Trafikministeriet eller Københavns Kommune havde set os nu, ville de have grinet deres røv i laser. De ville have set ti forvirrede amatører uden plan, uden retning og med alt overladt til tilfældigheder på en mandag aften's panik før lukketid.

Alt afhang af om Bos advokatven i disse minutter var enig i Vivis risikovurdering og også kunne overbevise Philip over telefonen.

Ingen af os talte ret meget sammen under denne pause. Nogle lyttede koncentreret til Bos og Philips samtale med advokaten.

Point of no return

Der gik 20 minutter lange minutter. Philip lagde røret på, tog en dyb indånding og erklærede at han var på.

Han var dagens helt. Han havde ofret en mandag aften og ladet Margit slæbe sig med til møde, selv om han ikke havde et konkret ærinde på mødet. Og nu skulle han hjem og fortælle konen at han var i gang med at sagsøge Naturklagenævnet ved Østre Landsret, og at det vist nok ikke ville sætte huset eller børnenes fremtid på spil.

Tilbage var kun at pakke mødet sammen. Bo skrev finansieringsaftalen ned på en ternet A4-blok med store blokbogstaver. Alle tilstedeværende sponsorer og sagsøgere skrev under.

Vi aftalte at begynde fundraising af de 50.000 kr til retssag nummer 2 straks. Det skulle ske med omtale i Amager Bladet og kontakter til lokalområdets foreninger og erhvervsdrivende.

Kl. 23.00 blev mødet hævet. Jan og Bo cyklede ud i natten for at ringe på hos de øvrige 3 bestyrelsesmedlemmer i Hellebo for at meddele at 13.000 kr ud af de 58 medlemsfamiliers penge var lovet ud.

Jeg tog hjem til den dessert som jeg havde glædet mig til hele aftenen: Videoen af Vueltaens 14. etape til Andorra. Jeg var så træt at jeg intet følte for at retssagen nu ville blive virkelighed. Hverken glæde, lettelse, bekymring eller ængstelse. Jeg var ikke engang tændt på cykelløbet. Jeg faldt i søvn på vej op ad sidste bjerg. Jeg vågnede da en eller anden som ikke var Michael Rasmussen kørte først over stregen.

Første stævning

Jeg ringede tirsdag morgen til Vivi og meddelte at vi var klar. Der var 1 døgn og 6 timer til søgsmålsfristen.

- Udmærket. Jeg skriver en stævning og afleverer den i morgen til Landsretten og mailer kopier til jer.

Onsdag eftermiddag indleverede hun en blændende stævning af Naturklagenævnet til Østre Landsret. I den sidste time inden fristens udløb. Vores påstand var at regionplanen der muliggjorde metrobyggeriet var ulovlig på grund af manglende miljøundersøgelse (VVM). Samtidig skrev hun til Civilretsdirektoratet og bad om fri proces på Amager Metro Gruppens, Philip Sønderbergs og mine vegne.

Jeg mailede stævningen til ingeniør Niels Kiær som ringede sprudlende tilbage.

- Hun har sgu fået godt fat i det på den korte tid, sagde han. Nu turde han begynde at håbe på en retssag mere. Den retssag hvor hans egne tal skulle prøves.

God modtagelse i pressen

Politiken fik historien om vores stævning som solonyhed. De gav den to spalter lørdag 20. september.

Det var det konkrete resultat af den interesse de havde vist under ekspropriationerne i maj og som blev min direkte anledning til at gå ind i græsrodsarbejde. I august drak jeg kaffe med Politikens indlandsredaktion ved souschef Flemming Christiansen og to andre journalister. De fik et af de fire ringbind med især Niels Kiærs papirer. Men Politiken fik ikke sagen kulegravet. Aviser arbejder fra dag til dag, og langtidsplaner er kun vejledende.

Men nu var Politiken på sagen. De ringede til den indstævnedes, nemlig Naturklagenævnets formand Lars Busck. Han sagde at det jo ikke hverken var ham eller Nævnet der havde bestemt at metroen skal ligge på det sted og ovenpå jorden.

At se sin egen historie i avisen, bekræfter at historien er vigtig nok til at andre vil skrive og trykke den. Det er en fantastisk opmuntring. Men denne historie var ikke stærk nok til af sig selv at springe fra Politiken til andre medier.

Så et par dage efter forsøgte vi igen. Denne gang ringede jeg til alle medier fra en kant af og sendte notater med fakta og baggrund om hvorfor vi slæbte Naturklagenævnet i retten og

om vores indsamling til også at slæbe Østamagerbaneselskabet i retten. Ritzau mente ikke at der var en historie så længe sagen lå stille og vi ventede på at få fri proces. Men TV2/Lorry, Københavns Radio og Jyllandspostens Københavnerredaktion tog historien, selv om de ikke fik den solo. Flere medier, især lokalradioer, ringede i de næste dage.

Amager Bladet gav historien 6 spalter og billede på forsiden. Hele Amager så nu at noget var i gang. Det var penge værd, nu hvor vi skulle samle penge ind til retssag nummer 2.

En filmklipper der havde klippet en DR-dokumentar om metroens 1. og 2. etape, ringede og anbefalede at jeg kontaktede journalisten Jan Haugaard på DR. Så det gjorde jeg. Haugaard kendte vores sag, var enig med os og mente at entreprenørfirmaerne også vidste at man med det givne budget kunne lave en meget bedre metro end den valgte terrænløsning.

- Men entreprenører er sådan nogen der holder kæft og spiller skak. Dem får du ikke noget ud af, ikke med navn i hvert fald, sagde han.

Det var tarveligt overfor skakspillere, men ellers troede jeg på ham. Desværre havde han ikke tid før januar til eventuelt at lave en tv-dokumentar om Østamagermetroen. Måske har den tilfældighed ændret historien.

Sundby Lokalråd

Gert Olsen søgte Sundby Lokalråd om penge til retssag nummer 2.

Rådet samler 30 foreninger og partiafdelinger i Sundby. Rådet har et enormt netværk til Sundbys foreningsliv, men skuffende lille indflydelse opad i Københavns Kommune og i de politiske partier.

Det gjaldt også metroen: I næsten alle partiernes vælgerforeninger var de 3 amagerkredse med os: Nedgravning eller ingenting, og allerhelst en metro under Amagerbrogade, selvfølgelig. Men i flere partier var de 14 sjællandske kredse imod eller ligeglade.

Jeg kunne forstå at det er det sædvanlige når Amager er på dagsordenen: I partierne lytter man høfligt og medfølelse, ligesom når man lytter til ulandene på internationale møder. Og så ikke mere, og videre til næste punkt.

Gert tog mig med til Sundby Lokalråds møde mandag den 6. oktober hvor de skulle behandle vores ansøgning.

Allerede navneopråbet var surrealistisk. Det var repræsentanter for næsten uddøde fænomener som Retsforbundet, Danmarks Kommunistiske Parti og Kommunistisk Parti i Danmark. En Centrumdemokrat var der også. Foruden fx Amagerlands Lokalradio, Foreningen

Bevar Amager Fælled, Kolonihaveforbundet, Musikforeningen 5-øren, Sundbyernes Grundejerforening, Sundbyernes Handelsforening, vikingebaderne i "Det Kolde Gys" og mange flere endnu.

Den første der udtalte sig om vores retssag mente at Lokalrådet burde give 10.000 kr. Den næste taler støttede. Og den næste. Og en gammel, stolt og stadig rettroende DKP'er ville gå forrest og smækkede en 100 kr-seddel på bordet foran mig.

Gert og jeg forlod mødet med 10.100 kr ekstra til indsamlingen. Hele Amager var med os. Sådan havde vi det.

Telefon til Ørestadsselskabet

Mens vi samlede penge til at stævne Østamagerbaneselskabet, meddelte selskabet at man for 511 millioner kr havde skrevet kontrakt med entreprenørfirmaet Hoffman Arkil-Novejfa om jord- og betonarbejderne for metroen.

Jeg ringede et par dage efter til ingeniør Helge Erlandsen, Ørestadsselskabet. Vivi ville være helt sikker på at Ørestadsselskabet havde fået en sidste chance for at imødekomme en venlig anmodning fra Amager Metro Gruppen om at se udbudsmaterialet.

- Hvem er du?, svarede Erlandsen på min venlige anmodning.

- En borger. Nabo til metroen. Roselillevej 92, svarede jeg.

- Vi viser ikke udbudsmaterialet.

- Må I ikke eller vil I ikke?

- Begge dele.

Samtalen førte absolut ingen steder, og jeg afsluttede den hurtigt. Hvis jeg virkelig havde håbet at se materialet, ville jeg være blevet sur og spydig over hans demonstrative lukket-hed. Den var ikke til at skelne fra arrogance.

Men nu rørte det mig ikke. Jeg vidste at han ville reagere sådan, han gjorde bare sit arbejde, og dette er hans måde at gøre det på. Nu glædede jeg mig bare til med rettens hjælp at tvinge udbudsmaterialet ud af ham og Ørestadsselskabet og Østamagerbaneselskabet eller hvad de end foretrak at hedde.

Pengene til retssagen imod dem løb ind i en lind strøm fra privatpersoner og grundejerforeninger i løbet af oktober. Det sidste nødvendige tilsagn på 10.000 kr fik vi i begyndelsen af november fra en lokal forretningsdrivende der ønskede at være anonym.

Jeg ringede straks til Vivi og meddelte at de 50.000 var hjemme og at hun kunne gå i gang med at stævne Østamagerbaneselskabet.

Bombe på telefonsvareren

- Gert Olsen har lagt en besked på telefonen. Noget med at han går af som formand, oplyste Birgitte en aften jeg kom hjem fra arbejde.

- Hva? råbte jeg og styrtede til telefonsvareren. Den sagde med dyb og rolig stemme:

- Hej Martin, det er Gert. Jeg ringer for at indkalde til ekstraordinært bestyrelsesmøde i Metro Gruppen, og du bør også komme. På tirsdag den 11. november klokken halv otte i min kælder. Dagsorden: Min afgang som formand. Hej.

Lyn fra en klar himmel. Jeg havde ikke set det komme. Hvis der var noget vi ikke trængte til lige nu i Metro Gruppen, var det manglende ledelse eller, endnu værre, intern uenighed. Jeg ringede straks til ham.

- Jeg har ikke mere at give, jeg har mistet energien. Og det er gået så stærkt på det seneste at kommunikationen er begyndt at kikke.

Det var mig han talte om og med god ret. Da jeg endelig havde fået det sidste nødvendige sponsortilsagn ugen inden, gav jeg straks Vivi grønt lys til at stævne Østamagerbaneselskabet og glemte at orientere Gert. Han fandt kort efter selv ud af at han ikke var opdateret. Himmelråbende uacceptabelt for en formand, selvfølgelig.

- Skal du så være formand nu? spurgte Birgitte da jeg havde lagt røret på.

- Det håber jeg eddermanemig ikke, svarede jeg uden nogen anelse om hvem der skulle være formand. Men jeg selv var som nybegynder blandt Metro Gruppens veteraner selvfølgelig ikke egnet, gudskelov.

Diskret magtoverdragelse

På mødet i Gerts kælder, gentog han sin forklaring: Udbrændthed og svigtende kommunikation med mig.

- For mig sluttede det med ekspropriationerne i maj. Nu sætter vi en masse nyt i gang, og jeg vil hellere melde fra nu end senere midt i det hele. Jeg besluttede det for et par dage siden, og bortset fra at det er vemodigt fordi Metro Gruppen er et barn for mig, så er det en enorm lettelse. Jeg kan mærke det både i kroppen og oven i bolden.

Han understregede at han stoppede uden dårlige følelser. Han ville liste ud ad bagdøren, helt ud. Han ville end ikke fortsætte i bestyrelsen. Vi bad ham ellers om det for at beholde hans viden og netværk, men nej. Han trængte til at fortrænge sagen.

Så sad vi der. Igen i Gerts kælder. Vi havde stævnet Naturklagenævnet ved Østre Landsret. Og skulle næste dag stævne Østamagerbaneselskabet ved Københavns Byret. Og vi havde ingen formand. Gert kunne ikke overtale til at holde tiden ud til en mulig ordinær generalforsamling to måneder senere.

- Det tilkommer måske ikke mig nu, men jeg foreslår at Martin tager over, sagde Gert.

Gys. Inden en pinlig runde hvor folk skulle udtrykke deres berettigede tvivl overfor en opkomling som formand, tog jeg straks ordet:

- Jeg fraråder mig som formand. Alt hvad jeg ved om Metro Gruppens arbejde fra 2000 til 2003 har jeg andenhånds, mens I og de andre aktive har været der selv. Der er jer der kender embedsmænd, politikere og medlemmerne. Jeg har intet netværk på Amager. Og jeg hader administration og møder og er et rodehoved.

Arne Johansen støttede mig:

- Martin er ikke nogen god løsning. Det er for tidligt.

Men han afskrev også sig selv. Og alle rundt om bordet afskrev sig selv, og alle med hver deres gode grund.

Så sad vi der igen. I Gerts kælder. Uden formand og med to retssager oppe at køre.

Jeg havde intet valg. Jeg var for længst forbi mit point of no return. Så jeg gjorde det, fodslæbende, men trøstet af mit kendskab til Amager Metro Gruppens erfarne organisation der kunne håndtere det administrative bøvl som jeg gruede mest for. Uden Margit som sekretær, Eva som kasserer og Jean som webredaktør havde jeg ikke gjort det. Vi aftalte:

1. Gert nedlagde arbejdet straks. Dette skulle være hans sidste møde med os.

2. Palle Kummerfeldt og jeg blev anført på www.amagermetro.dk som talsmænd med telefonnummer. Jeg fik mailadressen martin@amagermetro.dk.

3. Vi ville indkalde til ordinær generalforsamling hurtigst muligt, og det var straks efter nytår. Der ville jeg stille op officielt som formand. Vi ville ikke bruge kostbar tid og kræfter på en ekstraordinær generalforsamling lige op til jul.

4. Vi ville orientere advokat Vivi og den aktive inderkreds i Metro Gruppen om udviklingen. Men udadtil ville vi ikke fortælle at Gert var stoppet.

5. Hvis nyheden om Gert slap ud inden vi fik indkaldt til generalforsamling, ville vi forklare hvordan det hele hang sammen. Vi ville henholde os til at Gert ifølge Metro Gruppens vedtægter stadig var formand, uanset at han havde nedlagt arbejdet. Vi overholdt således Gruppens egne regler, formelt set.

Således blev jeg i stilhed reel formand to måneder inden jeg blev formel formand.

Anden stævning

Dagen efter, den 12. november, stævnede Vivi Østamagerbaneselskabet på Amager Metro Gruppens vegne. Vores påstand var at selskabet skulle anerkende at metroen kunne graves mere ned end planlagt indenfor budgettet.

Virkningen kom langt hurtigere og langt kraftigere end vi havde drømt om. Og fra en kant ingen havde regnet med.

8. Mød din politiker før det er for sent

Oktober – December 2003

På et herretoilet i foråret 2002 mødte jeg statsminister Anders Fogh Rasmussen. Jeg havde netop vasket hænder og var på vej ind til generalforsamling i Dansk Kommunikationsforening da døren gik op og statsministeren styrtede ind. Klokken var 13.55, og han skulle på scenen 14.00.

I en brøkdel af et sekund så vi hinanden i øjnene. Som om en film eller tv-avisen var brudt ud i virkeligheden. Statsministeren på vej babuh på lokum, det var surrealistisk. Men kun for mig. Ikke for ham.

Statsministeren mødte en yngre mand uden slips med et ukendt ansigt på et herretoilet i Industriens Hus. Mere trivielt kan det ikke blive.

Og alligevel skete det uforglemmelige. Han smilede, nikkede, fastholdt øjenkontakten og sagde:

– Davs.

... og væk var han, og han låste toiledøren bag sig.

Nu bagefter lyder det som en lille ting. Men dengang var det stort.

Tænk over det: Hvor tit hilser man selv på vildtfremmede man passerer på vej til porcelænskummen? Statsministeren gjorde. Han så mig og anerkendte mig lige på stedet hvor jeg stod. Jeg gav ham næsten hånden.

Jeg havde en vag følelse af at dette var en enestående chance, måske for et spørgsmål, måske for en god historie, men at chancen skulle udnyttes inden for få sekunder, ellers var den væk. Og da jeg ikke anede hvad jeg skulle bruge chancen til, nøjedes jeg med at svare "davs" mens han passerede mig.

Kort efter sad han på scenen og diskuterede spin med Kommunikationsforeningens medlemmer. Han fortalte om at få et ramaskrig imod sig, som fx da afsløringerne af kreativ bogføring i Skatteministeriet væltede ham som skatteminister i 1992. Hans pressestrategi var dengang at tage hjem og at lade være med at læse aviser, høre radio og se tv i 2 uger. Og ingen udtalelser.

Kommunikationsforeningens medlemmer måbede. At holde kæft og trække dynen over hovedet kaldes hånligt "flyverskjuls-spin". Det er en strategi som spindoktorer kun anbefaler folk med en virkelig dårlig sag.

Anders Fogh forklarede at han havde en god sag dengang i 1992, men at isolationen efter nederlaget var mentalt nødvendig for ham. Den forklaring åd vi alle sammen. Denne eftermiddag var Anders ydmyg, åben, selvironisk, selvkritisk og vittig. Han havde ikke været statsminister så længe.

Amager Metro Gruppens politiske strategi

Et år senere lovede jeg mig selv og Niels Kiær at intet skulle være uprøvet for at få metroen gravet ned. Den politiske strategi var:

1. To politiske mål: Først udsættelse af byggeriet. Så åben grav

Vi havde travlt hvis vi skulle nå det umulige, nemlig at ændre byggeplanerne. Fra og med 1. april 2004 skulle de øst-vest-gående veje lukkes og graves op. 7 af dem permanent. Det ville besegle vort nederlag.

I de to stævninger af Naturklagenævnet og Østamagerbaneselskabet havde vi ikke bedt domstolene stoppe byggeriet.

Vi satsede i stedet på at få politikerne til at udsætte byggeriet. Politikere kan træffe hurtigere beslutninger end dommere, og politikere er nemmere at påvirke for almindelige mennesker. Men hvis spørgsmålet om byggestop samtidig blev behandlet i en retssag, kunne politikerne bruge det som formel undskyldning for at smyge uden om den svære beslutning. Vi ville ikke give dem den undskyldning.

Det langsigtede mål var at få lagt metroen i åben grav, sådan som Niels Kiær påstod at man kunne inden for budgettet på 1440 millioner kr. En endnu bedre løsning, det vil sige en fuld nedgravning med låg ovenpå banen, ville måske kræve 1 milliard mere. Det var desværre så urealistisk at vi opgav drømmen for altid.

2. Et flertal i Borgerrepræsentationen eller Folketinget

For at få metroen udsat og lagt i åben grav, måtte vi nødvendigvis vinde mindst 1 af disse 4 politiske parter over på vores side:

- Overborgmester Jens Kramer Mikkelsen
- Trafikminister Flemming Hansen
- Et flertal i Borgerrepræsentationen
- Et flertal i Folketinget.

De skulle alle prøves. Vi antog dog at Jens Kramer og Flemming Hansen ville være immune overfor enhver god grund til at forsinke eller ændre deres personligt indgåede forlig.

Planen var derfor at samle enten et flertal i Borgerrepræsentationen uden om overborgmesteren eller et flertal i Folketinget uden om trafikministeren.

3. Medieomtale, helst som et ramaskrig

Når argumenter og dokumentation preller af på politikere, må man påvirke deres vælgere. Det kræver mærkbar medieomtale. Når journalisterne begynder at ringe, begynder politikerne at lytte.

Med to retssager oppe at køre og Niels Kiær's tal i ærmet håbede vi at få en snebold af omtale til at rulle i de københavnske og de landsdækkende medier. Sagen havde, blev vi ved med at bekræfte hinanden i, stof til et ramaskrig.

Men vi havde ingen drejebog for hvornår og hvordan det skulle ske. Ingen, end ikke statsministerens spindoktor, kan skrive drejebøger for medieomtale.

4. Lobbyisme

Vi ville få hårdt brug for politikere til at tale vor sag udadtil og rådgive os indadtil.

Lobbyisme er midlet. Lobbyisme udøves gennem personlige kontakter og netværk. Så jeg skulle til at finde venner i både Folketinget og Borgerrepræsentationen.

Claus Larsen-Jensen, medlem af Folketinget for Socialdemokraterne, og *Jesper Schou Hansen*, medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Venstre, jublede begge i Amager Bladet over Amager Metro Gruppens stævning af Naturklagenævnet i september 2003. De to politikere skulle mit netværk bygges på. Jeg mødte dem begge i oktober første gang.

En kontrolleret pessimist

Claus Larsen-Jensen havde samarbejdet med Amager Metro Gruppen længe før jeg kom ind i billedet.

Han bor selv på Amager og er gift med Winnie Larsen-Jensen, den tidligere socialborgmester som Kramer havde sendt til vælgermøde i Amager Bio for at love nedgravning. Da Kramer brød sit valgløfte, gjorde han derfor ligeså meget grin med Winnie som med resten af Amager.

Jeg besøgte Claus på Christiansborg. Han var 50, formand for Folketingets Europaudvalg og en kontrolleret gentleman i slips. Men denne sag var gået i hans blod.

- Jeg har kraftædme siddet helt alene og råbt til min gruppe at de måtte se på det her, at projektet var for vanvittigt. Men det ragede dem. Jeg har skændtes med Kramer i offentlige forsamlinger om det her, og han blev skidesur, og folk fra partiet bliver skidesure fordi jeg er også socialdemokrat, så jeg skal bare holde min kæft, og Kramer er der ingen der skal røre ved.

Han hjalp mig ud over alle grænser med gode råd og med at skabe nye kontakter. Han var glad hvis sagens skandaler kunne blive fortalt endnu en gang til alle der ville høre på det. Samtidig var han deprimerende ærlig om at vores minimale chancer. Vores første møde af rundede han med:

- Klokken er et halvt sekund i 12, men I skal da prøve.

En ukontrolleret optimist

Jesper Schou Hansen var 35, energisk og ambitiøs. Han havde også samarbejdet med Amager Metro Gruppen før min tid.

I 2003 var han den eneste politiker der blev ved med at markere i Amager Bladet at han arbejdede aktivt for få gravet metroen mere ned end det politiske forlig fra 2002.

Han selv og Venstre havde i øvrigt stemt *for* forliget. Ifølge Jesper fordi Venstre ikke ville være udenfor. Og fordi Kramer truede med at uden dette forlig, ville der aldrig komme en metro til Lufthavnen.

Til vores første møde kom Jesper hjem til Birgitte og mig og tomatsuppe en aften og talte det hele igennem. Hvilken service. Hvor mange andre politikere ville gide det? Og han var ikke bare fuld af gode råd og nye kontakter. Han ville også selv føre aktivistisk metropolitik:

- Jeg har ikke givet op, jeg vil sælge kommunens aktier i vindmøllerne i Øresund. Med de penge kan vi få lagt metroen i åben grav til syd for Italiensvej.

Claus' og Jespers enslydende politiske analyse

Claus og Jesper havde nøjagtig samme analyse af situationen:

- Den planlagte metro var unødvendigt dårlig fordi politikerne havde fået et useriøst tyndt grundlag at træffe beslutningen på. Men det vidste politikerne ikke selv.
- Metroen byggede på en hurtig studehandel mellem en trafikminister, en overborgmester og en amtsborgmester om en milliardbeslutning som ingen følte noget stærkt for, men som skulle overstås.
- Hverken for Kramer eller nogen andre var det brudte valgløfte et politisk problem. Alle væsentlige personer og partier, både i Folketinget og i Borgerrepræsentationen, har aktier i beslutningen, og ingen har grund til at tage den op igen. Slet ikke til at lave den om.
- Hvis nogen prøver at røre ved beslutningen, er der hele apparatet af et trafikministerium, kommunens embedsmænd og et ørestadsselskab til at forsvare beslutningen mod den mindste rystelse. Arbejdsro og beslutninger man kan arbejde med. Det er det myndighederne vil have. Ligesom alle andre.
- Sagsgange og beslutninger på Københavns Rådhus sker i en betændt og labyrintisk kultur af lokumsaftaler, vennetjenester, tjenester der skal betales tilbage, rygter, bagtalelser, trusler, gengældelser, mobning, taktiske læk til pressen. Man husker hinandens lig i skabet og fører regnskab med hvem der har hvad på hvem. Intrigerne går både på tværs af partierne og internt i partierne. Ikke kun politikerne, men også de ledende embedsmænd deltager i spillet.
- Der handles med frynsegoder som rejser og velbetalte udvalgsposter til gengæld for politiske tjenester. Nogle af de allerbedst betalte poster er kommunens 3 pladser i Ørestadsselskabets bestyrelse. Over 100.000 kr får man for at gå til en håndfuld møder om året. Disse tre poster besættes under den samlede konstituering af borgmesterposter og andre ben lige efter et kommunalvalg. Ørestadsselskabet betaler så godt at man automatisk får partiernes topfolk ind i bestyrelsen. Det er dyr og effektiv lobbyisme.

Alt dette viste sig at være et korrekt, men ufuldstændigt billede af vores politiske vilkår. Der var en konkret intrige på Rådhuset som jeg ikke hørte om. Men den endte med at afgøre hele det politiske forløb af vor sag.

De professionelle råd

- Brug de rigtige ord. Vi måtte aldrig bruge udtrykket "stop af byggeriet", selv om det var vores akutte politiske mål. Ordet "stop" lyder så definitivt og desperat at politikerne slår syv kors for sig og lukker ørerne og forstanden på forhånd. Vi skulle tale om "udsættelse" eller "pause".
- Vær synlige. Jo mere, jo bedre. Politikere bliver, som så mange andre, mere påvirket af mængde end af substans. Så det er om at komme i medierne og at rende både Miljøudvalg og Trafikudvalg på dørene med breve og foretræder, både i Folketinget og i Københavns Borgerrepræsentation.
- Kend politikerne. Claus og Jesper gav mig det nødvendige billede af hvem i Folketinget og Borgerrepræsentationen der mente hvad, hvem der måske kunne påvirkes og hvilke midler der i så fald skulle til. Jeg noterede 15 ud af Borgerrepræsentationens 55 medlemmer som kunne være værd at kontakte. Der var navne fra alle 8 partier.

Amager Metro Gruppen på Christiansborg

Amager Metro Gruppen skrev den 20. november til Folketingets Trafikudvalg og bad om foretræde under overskriften:

"Østamagermetroen kan graves ned – indenfor budgettet. Men det kræver en kort tænkepause i byggeriet. Den pause bør politikerne forlange."

I brevet beskrev vi:

- Fordelene ved en metro i åben grav: Flere åbne veje, færre gener fra støj og lys.
- Vores to retssager: Anlagt for at fremtvinge den manglende dialog.
- Vores timing: Vi har hidtil fulgt den slagne vej, uden at blive hørt.
- Byggeriets ulovligheder: Mangelfuld miljøvurdering og ekspropriationer inden projektet var endeligt vedtaget.
- Vores krav: En byggepause til brug for nye og uafhængige beregninger.

Vi vedlagde tre letlæste notater med baggrundsstof: Et notat om hver af de to retssager samt et notat om Niels Kiærs påvisning af at metroen kan graves ned indenfor budgettet.

Dagen efter (!) ringede Trafikudvalgets sekretær tilbage og tilbød at vi kunne komme i foretræde følgende tirsdag den 25. november fra kl.15.15 til 15.30.

Margrethe Auken lancerer en komplet anderledes ide

Vi var 4 fra gruppen der ventede på gangen uden for Trafikudvalgets mødeværelse. Fuldstændig som at vente på at skulle til mundtlig eksamen. Tankerne kredser om to spørgsmål: Kan man huske hvad man skal sige, og kan man nå at tisse?

Pludselig står Ritzaus trafikjournalist foran os. Vi havde varslet ham dagen før, og nu var han kommet for at dække vort foretræde. Ritzaus dækning scorer højt for enhver lobbyist, så han var dagens store kick for os.

Margrethe Auken kom tilfældigt forbi og talte til os som har vi kendt hinanden i 20 år. Det har vi ikke, men det blev dejlig fortroligt. I en lang og springende talestrøm var hun enig i at den planlagte metro på Østamager er en katastrofe, men hun mente ikke at en nedgravning er løsningen. Hun ville i stedet have en letbane i den gamle Amagerbanes tracé: Et elektrisk tog med et rigtigt menneske i førersædet så vejene kan holdes åbne og omkring 1 milliard kr spares. Ved Lergravsparken måtte man så skifte imellem letbanen og metrosystemet.

- Jeg kan godt se fordelene. Men vi har ikke plads til flere ideer på vores dagsorden, sagde jeg.

- Næne, selvfølgelig, svarer hun og taler videre.

Nogle historiske sekunder hvor Trafikministeren talte med os

Pludselig står Trafikministeren himself, Flemming Hansen, lige ved siden af os. Han venter på at komme ind til udvalget inden os i en helt anden sag. Han har ikke andet at gøre end at småsnakke med de omkringstående.

- Hvem er I så? spørger han.

Billeder af Anders Fogh Rasmussen på toilettet og mig selv der misser chancen for at konversere Statsministeren vrirler frem i baghovedet. Denne nye chance med Trafikministeren må ikke kiksse. Men hvad skal chancen bruges til? Dronning Margrethe-reglen! Den læste jeg i 1992 i "Manipulation – en håndbog" af sprogforskeren Klaus Kjølner. Jeg har husket og brugt reglen lige siden: *"Begynd altid med at hylde de værdier du har fælles med modparten"*. Det er et fantastisk godt råd, også for lobbyister.

- Vi er Amager Metro Gruppen. Vi er kommet for at fortælle at man kan grave metroen på Østamager ned inden for budgettet, svarer jeg.

Det måtte da interessere ham. Det talte både til hans fornuft og hans nysgerrighed. Trafikministeren nikkede langsomt og spurgte venligt:

- Hvor stort er det nu budgettet er?

- Knap halvanden milliard, svarer jeg.

- Det er mange penge, konstaterer Ministeren.

- Ja, det er mange penge... Længere nåede jeg ikke. Døren til udvalgsværelset blev åbnet, Ministeren blev kaldt ind. Min chance var opbrugt. Det var første og sidste gang jeg talte med Trafikminister Flemming Hansen. Siden afviste han enhver dialog.

Jeg hørte aldrig om han var interesseret i om metroen virkelig kunne graves ned inden for budgettet. Og jeg fik aldrig spurgt hvad Ministeren vil gøre hvis metroen bliver dømt ulovlig efter den er bygget færdig.

Foretræde for Trafikudvalget

Vi blev lukket ind til Trafikudvalget da Ministeren blev lukket ud.

Vi brugte 4 minutter på budskabet om at de, Folketinget, burde forlange pause i byggeriet og bruge den til en uafhængig analyse af økonomien i alternative løsninger.

Først fortrak udvalget ikke en mine. Der var måske et løftet øjenbryn til historien om en pensioneret ingeniør som påstod at regne bedre end Ørestadsselskabet. Men udvalget måbede da jeg demonstrerede at der intet var bag Ørestadsselskabets tal. På projektoren lagde jeg COWIs gættede priser på forskellige metroløsninger og holdt 3 A4-sider op i strakt arm.

- Alt hvad I politikere har fået som beslutningsgrundlag, er dette 3-siders notat fra COWI af 17. maj 2001. Her er kun en tabel med påståede priser. Hvad der end er af beregninger og forudsætninger bag disse tal, er aldrig blevet offentliggjort eller diskuteret fagligt.

Den sad. Tydeligvis anede ingen i udvalget at beslutningsgrundlaget havde været så tyndt.

- Ørestadsselskabet afvist at offentliggøre beregninger og forudsætninger fordi det var "kontraktuelt materiale". Så politikerne har fået et beslutningsgrundlag som aldrig er blevet fagligt udfordret og kvalitetstestet. Og samfundet ender med at få et milliardbyggeri udført på et grundlag der er udarbejdet i lukkethed og uden kvalitetskontrol.

Og så til aflevering af budskabet. Gør det statsmandsagtigt havde Bo Falkenchrone sagt. Som Martin Luther King eller Nelson Mandela:

- Vi kommer ikke med rabiate krav eller dyre urealistiske forslag. Vi trygler blot om at Folketinget, hvis ingen andre vil, griber ind og sikrer omtanken den plads den skal have i byggeriet af østamagermetroen. En pause i byggeriet kan koste nogle måneder eller halve år – og nogle millioner. Men det er for intet at regne i forhold til at østamagermetroen er en milliard-investering med 100-årige konsekvenser for trafik og miljø – uden fortrydelsesret.

- Derfor: Udsæt byggeriet og undersøg om der virkelig kan laves en langt bedre metro inden for budgettet.

Der var helt stille. Jeg satte mig ned. Så fulgte 11 minutters opklarende spørgsmål om usikkerheden på Niels Kiær's tal, hvem stemte hvordan i Naturklagenævnets 6-4 afgørelse, hvordan ligger det med fri proces til retssagerne, hvornår kan vi forvente domme og hvad siger København Borgerrepræsentation?

Vi svarede, takkede og bukkede. Næste dag sendte vi COWIs 3-siders notat, nogle ekstra usikkerhedsberegninger fra Niels Kiær samt Ib Spang Olsens plakat "Skån Amager". Brevets overskrift var "Sidste chance for rettidig omhu".

Sporet bliver koldt i Folketinget

- Hvordan gik det?, spurgte Ritzau da vi kom ud fra foretrædet.

- Aner det ikke. De var venlige og interesserede. Nu kan de i hvert fald ikke sige at de ikke er blevet advaret.

- Mod hvad?

- Mod deres historiske fejl hvis de ikke griber ind.

Venstres trafikordfører *Svend Heiselberg* sagde til Ritzau:

- Hvis det er så vigtigt, var de vel kommet noget før.

Jamen, hørte du ikke efter, Svend? hvædede jeg ned i avisen. Vi har sagt det samme i halvdan-
det år i høringer, klager og læserbreve. Vi er gået den slagne vej, systemets vej, uden held.
Derfor går vi nu til Trafikudvalget og til domstolene.

De Radikales trafikordfører *Martin Lidegaard* sagde til Ritzau:

- Hvis Amager Metro Gruppen har ret, skal der gøres noget ved det. Vi vil tage sagen op med Trafikministeren.

Så jeg ringede til en travl Martin Lidegaard og fik en mødeaftale til efter jul.

Jeg ringede også til Socialdemokraternes trafikordfører *Poul Andersen*, men han afviste gentagne gange et møde: - Det er Kramer I skal tale med.

- Jamen han vil ikke tale med os.

- Det kan jeg desværre ikke gøre noget ved, det er ham der er manden.

Endelig prøvede jeg Dansk Folkepartis trafikordfører som henviste til *Peter Skaarup* som både var medlem af Folketinget (næstformand for DFs gruppe), af Borgerrepræsentationen (formand for DFs gruppe) og af Ørestadsselskabets bestyrelse. Skaarup tog simpelthen partiets beslutninger i sagen, så jeg mailede og lagde telefonbesked hos ham. Han reagerede ikke.

Uden hul igennem til Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti var vi langt fra et flertal uden om Trafikministeren. Vi måtte håbe på det andet spor: Et flertal i Borgerrepræsentationen.

Jesper Schou tryller med vindmøller og juletræer

Hos Københavns Kommune bad vi om foretræde hos Bygge- & Teknikudvalget og Økonomiudvalget, men hørte aldrig noget. Vi gjorde heller ikke mere ved det. Begivenhederne overhalede hurtigt en eventuel udvalgsbehandling.

Onsdag den 19. november åbnede TV2/Lorry med en sensation fra Københavns Rådhus:

- I Økonomiudvalget i Københavns Kommune er der flertal for at sælge kommunens aktier i vindmøllerne i Øresund og at bruge pengene til at grave metroen på Østmager ned. Det indstiller Udvalget nu til Borgerrepræsentationen som stemmer om forslaget den 11. december.

Chokerende vidunderligt. Uden varsel og for godt til at være sandt. Og ganske rigtigt: Claus Larsen-Jensen ringede straks og advarede mig. Winnie havde deltaget i mødet i Økonomiudvalget og fortalte denne historie:

Jens Kramer og en af hans ligesindede var lige smuttet fra mødet for at tænde juletræet i Industriens Hus på den anden side af gaden. Mens de var væk, havde Jesper Schou Hansen flertal for sit forslag, og derved blev forslaget til Økonomiudvalgets indstilling. Forslaget blev senere handicappet da det viste sig at kommunen skulle betale 60 % skat af de 95 millioner som vindmøllerne kunne give. Så var der kun 38 millioner tilbage at grave ned for.

Men det ødelagde ikke humøret i Amager Metro Gruppen. Jespers vindmøllenummer satte igen vor sag på dagsordenen, og det var bedre end ingenting. Meget, meget bedre.

Sporet bliver koldt i Borgerrepræsentationen

Torsdag den 11. december hvor Jespers forslag skulle til afstemning i Borgerrepræsentationen, ringede jeg rundt til nøglepolitikere fra alle partier.

Winnie Larsen-Jensen, Socialdemokraterne, var generelt i en klemme i denne sag. Af overbevisning var hun på Claus' og vores side, men af loyalitet overfor partichef Kramer kunne hun dårligt melde ud at hun krævede nedgravning. I den konkrete forestående afstemning havde hun dog nemt ved at vælge side: Blank afvisning af Jespers forslag på grund af skatteregningen.

Mogens Lønborg, De Konservative, ville først tage stilling senere på dagen sammen med sin gruppe. I al fortrolighed fortæller han at han heller ikke har det godt med lukningen af Italiensvej. Men jeg må love ikke at sige det til nogen. Det lover jeg så.

Sven Milthers, SF, er kortfattet og ligeglad. Også en blank afvisning af Jespers forslag på grund af skatteregningen.

Ben Haddou, CD, er meget, meget talende, men lige så afvisende som de andre.

Jesper kopierede en A4-sides opråb fra Amager Metro Gruppen til alle Borgerrepræsentationens medlemmer og lagde den på stolene inden aftenens møde. Der var citat af Hovedstadens Udviklingsråd om at en metro i terræn ville være i strid med alle moderne byplanmæssige principper. Og vi fortalte at vi kunne dokumentere at metroen kunne graves delvist ned inden for budgettet på 1,44 milliard. Vi opfordrede Borgerrepræsentationen til:

- at stemme for Jespers forslag om at sælge vindmølleaktier og grave ned for pengene så metroens barrierevirkning minimeres.
- at forlange uafhængige og offentliggjorte beregninger af mulighederne for den bedst mulige anvendelse budgettet til Østamagermetroen.

Jeg var selv henrykt over papiret, men det gjorde intet indtryk på Borgerrepræsentationen. Jesper og vi led et forsmædeligt nederlag denne aften.

Alle politiske muligheder syntes nu udtømte. Kun et voldsomt gennembrud i medierne kunne vække nyt politisk liv i sagen.

Men det kom også. Dagen efter endda.

9. Første ramaskrig ved et svineheld

November – December 2003

“The miracle today is communications. So let’s use it.”

*John Lennon, marts 1969,
til verdenspressen samlet på et hotelværelse i Amsterdam omkring hans og Yoko Onos dobbeltseng.
Han skulle forklare meningen med denne bed-in som propaganda for verdensfred.*

Det er en lang og snørklet vej der går fra en pressemeddelelse til et ramaskrig.

For Amager Metro Gruppen gik vejen over 10 historier fra september 2003 til januar 2004. Nogle af historierne lavede vi selv. Andre blev foræret os af rent held og af modpartens arrogance.

At træde frem i hylekoret

For at skabe det berettigede ramaskrig over den planlagte metro, måtte Amager Metro Gruppen træde frem i hylekoret og blive der.

Alle kender hylekoret: Patienter, sygeplejersker, læger, børnefamilier, lærere, studerende, flygtninge, fremmedhadere, pensionister, kunstnere, folk uden ejendom, folk der betaler ejendomsskat og mange, mange flere. Koret er en uorganiseret sværm af grupper med hver deres problemer. Der er idealister, konstruktive kritikere, kværunter og egoister i en kaotisk kamp for at komme til orde og blive hørt af politikerne. Kampen står på hver dag i medierne.

Når én gruppe har held med at hyle højere end de andre, vender politikere og journalister blikket dén vej. Nogle vælger straks at støtte hylekoret, andre afventer stemningens udvikling. Hvis gruppen er heldig nok eller hvis sagen er skandaløs nok, opnås måske hylekorets højeste mål: Et ramaskrig der føder ny politik.

I min egen familie havde vi prøvet det allerede: I efteråret 1999 stod Birgitte op hver morgen kl. 5.30, højgravid på barselsorlov, for at blokere vuggestuens dør fra kl. 6 til 8. I mine vågne

sekunder kl. 5.30 beundrede jeg hendes kampvilje og jublede tavst over at hun var aktivist og at jeg skulle sove. Over hele byen protesterede forældre imod at daginstitutionerne skulle spare 6 % i et budgetforlig i Københavns Kommune. Tusinder af arbejdspladser var ramt af medarbejdere i akut børnepasningskrise og dermed sygemeldinger, fridage, vagtbytter, børn på kontoret og uendeligt besvær. Folk uden børn, folk der kun oplevede blokaden på tv, var nok ret ligeglade med den uges hylere i det store kor. Men blokaden virkede: Til sidst var den ikke længere en demonstration, den var en krise, og den fyldte alle medier. Borgerrepræsentationen mildnede besparelserne til 4 %.

Hylekoret er et vilkår i demokratiet, både for borgere og politikere. Og det holder en masse journalister beskæftigede. Når hylekoret er bedst, afslører det reelle samfundsproblemer. Når hylekoret er værst, forvrænger det proportionerne mellem problemerne.

Hylekoret er også fuldt af folk der får påduttet jernbaner, bilveje, svinefarme, industrier og vindmøller i deres hjem og hverdag. Disse menneskers interesse er så triviell at den har fået et øgenavn blandt by- og trafikplanlæggere: *Nimby*. Not In My Back Yard.

Amager Metro Gruppen er en typisk nimby-gruppe. Så hvis vi skulle høres for alvor, skulle vi tilbyde mere end banal bitterhed over at få en metro som nabo. Vi skulle levere et konstruktivt alternativ (det havde vi heldigvis fra Niels Kiær), og vi skulle løbende levere nye historier til medierne for at holde vores alternativ på dagsordenen.

Den 1. historie: Amager Metro Gruppen stævner Naturklagenævnet

Fra lørdag den 20. september og den følgende uge blev vores første stævning godt og bredt omtalt i pressen.

Politisk var virkningen nul, men på Amager blev alle klar over at vi havde gang i noget. Det var måske afgørende for at lynindsamlingen til den anden stævning lykkedes (kapitel 7).

Den 2. historie: Amager Metro Gruppen stævner Østamagerbaneselskabet

Straks efter 12. november skulle vi sælge historien om vores anden stævning, og det gik endnu nemmere end med den første. Nu tog også Ritzau historien selv om vi endnu ikke havde fået fri proces.

TV2/Lorry tog på reportage i Palle Kummerfeldts køkken for at portrættere Amager Metro Gruppens græsrodsarbejde, repræsenteret ved Palle og mig. Jeg skulle også ud på fortovet og vandre 5-6 gange hen til Palles havelåge og lukke den op indtil journalisten havde fået det helt rigtige *walking shot* som baggrundsbilleder til sin planlagte *speak*.

Det viste sig at alle mine venner, kolleger, bekendte og ukendte amagerkanere tilsyneladende ser TV2/Lorry. Vores sag var blevet kendt overalt, i hvert fald for et kort øjeblik.

Den 3. historie: Flertal for at sælge vindmøller for at grave metroen ned

Amager Metro Gruppen havde ikke en finger med i Jesper Schou Hansens forslag om at sælge vindmøllerne i Øresund for at grave metroen mere ned.

Men historierne om vores to retssager havde allerede varmet sagen op. Og umiddelbart lignede det en sensation da der den 19. november var flertal for forslaget i Økonomiudvalget. Så der var masser af sendetid og spaltemillimetre til sagen, til stor gavn for os. Historien levede, og kravet om nedgravning blev holdt lunt indtil Jespers forslag blev henrettet af Borgerrepræsentationen den 11. december (kapitel 8).

Den 4. historie: Foretræde for Folketingets trafikudvalg

Vores foretræde for Folketingets trafikudvalg 25. november holdt også sagen lun. At Ritzau var på Christiansborg for at lave historien, beviste at vor sag lige nu var etableret på den offentlige dagsorden.

Det var opmuntrende, men der skal mere til at starte et ramaskrig.

Den 5. historie: Byretten kræver 6 millioner kr. af Amager Metro Gruppen inden 14 dage

Brev fra Københavns Byret til advokat Vivi Bruhn Knudsen den 28. november:

"Amager Metro Gruppen mod Østamagerbaneselskabet I/S

Ved skrivelse af 12. november 2003 fremsendte De stævning med bilag i ovennævnte sag. Til dækning af retsafgiften vedlagde De check stor kr. 500,-, formentlig i medfør af retsafgiftslovens § 4.

Uanset påstanden i stævningen er formuleret som et anerkendelsessøgsmål er det min opfattelse, at sagen har en økonomisk værdi, hvoraf der skal svares retsafgift, jf. retsafgiftslovens §§ 1 og 2.

Sagens værdi af påstand I kan således, jf. sagens bilag 12 fastsættes til 312,4 millioner kr. svarende til de omkostninger, der er forbundet med nedgravning i videre omfang end i det foreliggende projektforslag.

For så vidt angår påstand II kan sagens værdi fastsættes til værdien af de foretagne ekspropriationer. De anmodes om at opgøre denne værdi så nøjagtig som muligt, jf. retsafgiftslovens § 2, stk. 4.

De anmodes om inden 14 dage fra dato at indbetale den yderligere retsafgift. Betales afgiften ikke inden fristens udløb, bortfalder stævningen. I så fald bortfalder også afgiften, jf. retsafgiftslovens § 62, stk.1.

Denne afgørelse kan i medfør af retsafgiftslovens § 64, stk. 1, påklages ved senest 6 uger fra dette brev modtagelse at indgive klage til Københavns Byret, Domhuset, Nytorv 25, 1450 København K.

Med venlig hilsen Henning Hansen, Justitssekretær"

- Sidder du ned? spurgte Vivi i telefonen tirsdag eftermiddag den 2. december. – Byretten beder os betale over 6 millioner kr i retsafgift inden fredag i næste uge. De 500 kr jeg sendte dem sammen med stævningen var ikke nok.

- 6 millioner på 10 dage? Det kan jeg ikke klare, svarede jeg desorienteret.

Vivi forklarede retsafgifterne som en slags brugerbetaling i retssystemet. I sager af økonomisk værdi skal byretten have 2 % af værdien i afgift. Afgiften var en af den socialdemokratiske regerings sidste opfindelser i 2001.

- I vores sag har byretten fundet tallet 312,4 millioner i Niels Kiærs beregninger. 2 % af det er 6,25 millioner. Dertil kommer ekspropriationerne hvis lovlighed vi anfægter. Det koster 2 % af ekspropriationernes værdi som vi selv skal regne ud.

Det var absurd ud over alle grænser. De 312,4 millioner var en mellemregning hos Niels Kiær, hverken en fordyrelse af byggeriet eller en værdi af vores påstand. Og hvordan skal man udregne den økonomiske værdi af ulovlige ekspropriationer? Og uanset al fornuft havde staten sendt borgerne en millionregning for at de kunne få lov at føre sag imod ... et delvist statsejet firma. Det måtte være lige til menneskeretsdomstolen. Med mindre en højere dansk instans end byretten greb ind.

- Vi har også tiden imod os. Retssagen bortfalder hvis retsafgiften ikke er betalt den 12. december. Selv hvis vi senere får medhold i en klage og slipper for retsafgiften, vil 6-månedersfristen være sprunget for en sag om ekspropriationer i maj 2003, forklarede Vivi. - Jeg har bedt Civilretsdirektoratet fremskynde behandlingen af vor ansøgning om fri proces. Det er det eneste der kan redde os inden tidsfristen. Mere kan jeg ikke gøre.

Hun behøvede ikke at sige mere. Systemet havde saboteret vores retssag imod systemet selv. Dette var ikke længere en sag for en advokat. Det var en sag for en spindoktor.

En pressemeddelelse og en opringning til Ritzau var nok

Jeg smed hvad jeg havde i hænderne, ringede til Birgitte og sagde at jeg kom senere hjem end aftalt. Force majeure. I raseri skrev jeg en pressemeddelelse, og historien kunne trække masser af retorik:

"Absurd krav fra Staten imod borgere" ... "ved at opkræve så stor en retsafgift undgår Staten at den selv og andre offentlige myndigheder mødes med søgsmål" ... "alvorligt anslag imod borgernes retssikkerhed i sager mod det offentlige" ... "sabotage imod demokratiet."

Det var en journalistisk drøm af en historie. Den ringede på alle de klassiske nyhedskriterier: Det økonomiske krav var *sensationelt* stort. De sagesløse borgere var lette at *identificere* sig med. Problemet for retssikkerheden var *væsentligt*. *Konflikten* var åbenlys. At der lå en tidsfrist 10 dage ud i fremtiden gav endda et ekstra pift af *aktualitet* og *drama*.

I bedste fald ville omtalen presse Justitsministeren til diskret at bede Civilretsdirektorat om at give os fri proces i en fart. Så ville skandalen falde til ro.

Da pressemeddelelsen var klar, ringede jeg til Ritzau for at finde en journalist til at modtage den. Kl. 19 en tirsdag aften. Virkelig dårligt tidspunkt ifølge gængse spin-tommelfingerregler om at få en pressemeddelelse til at fænge. Det sker nemlig bedst om formiddagen eller senest nogle få timer inden dagbladenes og tv-avisernes deadline. Den var for længst overskredet den tirsdag. Men jeg ville i hvert fald diskutere historien med Ritzau. Derved lærte jeg tilfældigt et nyt trick: Nattespin.

På Ritzau fik jeg fat i nattevagten. Det er den journalist der sidder alene natten igennem for at formidle internationale nyheder og morgenavisernes tophistorier. Det er normalt ret kedeligt, og nattevagten ville gerne have en historie at skrive selv. Så jeg sendte pressemeddelelsen, nattevagten kunne lide historien og ringede tilbage senere på aftenen med opklarende spørgsmål. Jeg gik i seng spændt som et barn før juleaften.

Kl. 5.30 ringede Københavns Radio. Kort efter Erhvervsradioen 24-7. Begge havde læst historien på Ritzau og bad mig udtrykke mine følelser. Historien kørte hele morgenen for hundredetusinder af lyttere. Der var ørenlyd til Amager Metro Gruppens trængsler.

TV2 bider på

TV2-nyhederne ringede om formiddagen for at tjekke om historien var noget værd til om aftenen. Om eftermiddagen ringede de igen for et interview hurtigst muligt.

- Hvor kan vi mødes?, spurgte journalisten.

- Italiensvej hvor den krydser Amagerbanen, svarede jeg straks. Det var det oplagte sted at vise vanviddet i projektet, spærringen af vejene. Gravemaskiner var allerede i gang med dybe huller for at lægge rør og ledninger om. Og jeg skulle ikke have tv hjem til vores eget hus og stå der og ligne en not-in-my-back-yard-kværulant.

Piskende af sted på cykel til Italiensvej så jeg mig selv i et butiksvindue. I comboyjakke som altid. Hovedet var en vindblæst høstak af hår. Jeg var ikke blevet klippet i 3 måneder siden den sorte 10. september hvor jeg havde opgivet retssagerne et par timer inden Martin Laurssen udlignede mod Rumænien. Jeg kom til Italiensvej i god tid før TV2 og tænkte strategien igennem:

- Mål: At få fri proces senest 12. december som var betalingsfristen for retsafgiften.
- Budskab: Den horrible undertrykkelse som lige nu rammer en borgergruppe på Amager, kan ramme alle danskere.
- Branding af Amager Metro Gruppen: Konstruktive borgere i kamp for en god og retfærdig sag. Ikke bare nogle not-in-my-backyard-kværulanter i hylekoret.
- Min egen fremtoning: Helst hverken intellektuel, kværulantisk, sur, dum, hånlig eller overfladisk. Jeg skulle blot være almindelig, lige så almindelig som seerne selv, men opført og med god grund.

De sidste minutter gik med at visualisere sekunderne foran kameraet: Hjertebanken som skulle ignoreres, nervøsitet som skulle skjules med dyb og rolig stemme, oprejst holdning, sænkede skuldre, journalistens sandsynlige skarpe spørgsmål, mine svar i henhold til budskabet og hele strategien, mulige faldgruber som fx utaktiske formuleringer. Jeg stod i midterterrassen på Italiensvej og talte højt til en indbildt journalist og har set grinagtig ud. Det gjorde ikke noget. Det er sådan politikere og skuespillere træner i at tale foran andre mennesker.

Journalisten ankom uden stor interesse i metroen, men han var nødt til kort at redegøre for indholdet i den konkrete sag. Så jeg fik chancen for at pege på byggeriet der spærrede vejen og derefter pege på min tinding og sige "bimmelim" hvilket var en tilpas kort og klar *soundbite* til at den senere slap helskindet igennem klippebordet.

Journalisten selv gik efter det principielle i historien om retsafgifter som systemets måde at holde borgerne ude på. Han opfordrede mig til at give den hele armen med surhed og vrede. Det skal jeg nok selv styre, tænkte jeg.

- Hvad føler du ved at du skal betale 6 millioner kr inden på fredag i næste uge?

- Det er ren Kafka, svarede jeg. Også en god soundbite. Den havde kørt i mit hoved i 24 timer. Nu kom den ud at køre i alle medier.

Alle bider på

Historien eksploderede i ugen frem til betalingsfristen. Ville borgergruppen kunne trylle 6 millioner op af jorden? Ville borgerne få fri proces? Ville det ende med systemets undertrykkelse af protesterende borgere?

Radioavisen kørte historien både i weekenden og med et direkte interview på Italiensvej med mig i mandagens 8.00-nyheder.

Formand for Folketingets retsudvalg, Anne Baastrup (SF), gik på TV2 og forlangte at Justitsministeren løste problemet af hensyn til borgernes retssikkerhed.

Justitsminister Lene Espersen meddelte konsekvent gennem sin sekretær at hun ingen kommentarer havde til den konkrete sag. Samtidig lovede hendes Civilretsdirektorat at Amager Metro Gruppen ville få svar fredag den 12. december på vor ansøgning om fri proces.

Imens blev vi overdænget med støttemails og opmuntringer fra Amager, Sjælland, Jylland, danskere i Sverige, danskere i Spanien og mange, mange flere. Torsdag den 11. december var der gløgg og æbleskiver i Jonathans børnehaven, og alle talte om metroen: Ville Borgerrepræsentationen stemme Jesper Schous Hansens vindmølleforslag hjem i aften? Sikkert ikke. Ville Amager Metro Gruppen få fri proces i morgen? Det var en gyser.

Den 6. historie: Fri proces til Amager Metro Gruppen

Fredag 12. december sad jeg i møde hele dagen i Skovforeningen. I frokostpausen løb jeg op på mit kontor, åbnede telefonen og hørte en besked fra Vivi:

- Det er advokat Vivi Bruhn Knudsen. Jeg sidder her med en fax fra Civilretsdirektoratet der bevilger os fuld fri proces ...

- Jaah!, skreg jeg ud over Dansk Skovforening.

- ... til sagen imod Naturklagenævnet og delvis fri proces til sagen imod Østamagerbaneselskabet således at vi i hvert fald slipper for at betale retsafgift. Du kan jo ringe hvis du har noget at spørge om. Farvel.

Havde Justitsministeren blandet sig? Havde Lene Espersen fået Civilretsdirektoratet til at give borgerne fri proces for at afmontere et ramaskrig om retsafgifter? Det er ikke til at sige. Men det ville ikke være nogen skandale, vor sag opfyldte under alle omstændigheder kriterierne for at få fri proces.

Jeg ønskede kun at fortælle hele verden om Amager Metro Gruppens nye lykke, men kunne først komme til det kl. 15.00 hvor Skovforeningens møde sluttede. Da jeg åbnede telefonen igen, var den proppet med gratulanter og 10 journalister der bad mig ringe tilbage. For en gangs skyld glædede jeg mig til at ekspedere en telefonkø. Allerførst skulle jeg ringe til Vivi.

- Vi har fået mere end vi håbede på i dag, konstaterede hun tørt. - Jeg håbede at vi ville få dækket retsafgiften så sagen imod Østamagerbaneselskabet kunne komme i gang, men at vi også har fået hele sagen imod Naturklagenævnet oven i hatten, det må vi være tilfredse med.

Tilfredse, ja. Det var lige hvad vi var. Og det var hvad jeg sagde til alle journalisterne.

- Hvad vil I så bruge det til? Hvad skal der ske nu? spurgte de alle sammen.

- Vi vil have de ansvarlige politikere, det vil sige Kramer og Trafikministeren, til at svare på hvad de vil gøre hvis metroen bliver dømt ulovlig efter den er begyndt at køre.

Alle journalisterne syntes at det var et oplagt spørgsmål at stille videre til Kramer og Trafikministeren, men ingen af de to ville udtale sig. Så Radioavisen måtte nøjes med at interviewe Ørestadsselskabets direktør Anne Grethe Voss til eftermiddagsnyhederne:

- Afgørelsen ændrer ikke noget. Vi kan fortsætte byggeriet som vi har fået til opgave, og det vil vi gøre, sagde hun.

Det var Ørestadsselskabets forudsigelige melding, og jeg kom med det forudsigelige svar:

- Den melding giver det absurde perspektiv at metroen bliver bygget færdig hvorefter den bliver dømt ulovlig. Og hvad vil politikerne så gøre ved det? Det skylder de os et svar på nu.

Den aften på vej hjem fra Skovforeningen begyndte jeg på en æreløs vane: Jeg tog mobiltelefonen når den ringede mens jeg cyklede. På vej ud ad Amager Boulevard ringede Jyllands-posten for at dyrke den menneskelige vinkel:

- Er det den bedste dag i Amager Metro Gruppens historie?

- Nej. Den bedste dag var vælgermødet i 2001 hvor alle politikerne lovede nedgravning. Den aften troede vi at alle problemer var løst. Men i dag er måske den næstbedste dag.

- Skal du så ud at drikke champagne med Amager Metro Gruppen i aften?

- Nej, jeg er alene hjemme med børnene, min kone skal i byen.

Stjernenat

Da drengene var lagt i seng den fredag aften, tog jeg mit tykkeste overtøj og satte mig på havetrappen for at besinde mig på den nye situation.

Amager Metro Gruppen var nu på den permanente dagsorden. Vor retssag mod Naturklagenævnet ville køre i 5 år eller mere, først ved Landsretten, så Højesteret. Det ville også blive en føljeton i medierne. Og det ømme spørgsmål til de ansvarlige politikere ville følge med hele vejen: Hvad vil I gøre, hvis metroen bliver dømt ulovlig efter togene er begyndt at køre?

Nu ville medierne bringe historier og budskaber fra os som ellers ville dumpe på væsentlighedskriteriet. Metroen på Østamager var med ét slag sat på lystavlen for at blive der. Alt nyt i sagen ville være væsentligt, så vi kunne komme i avisen bare vi havde nyt at sige. Det er enhver spindoktors våde drøm.

Der tegnede sig nu denne plan for Amager Metro Gruppen:

- Strategi: Det akutte politiske mål var fortsat at få stoppet byggeriet, enten i Folketinget eller i Borgerrepræsentationen.
- Taktik: Midlet var fortsat at bruge medierne til at påvirke Folketinget og Borgerrepræsentationen, og til det formål skulle vi vise bred folkelig modstand imod den planlagte metro og samle opbakning til Niels Kiær's åben-grav-løsning.
- Operation: Amager Metro Gruppen burde holde et borgermøde hurtigst muligt. Og så stort som muligt.

Konsekvens for mig selv: Jeg ville komme i spotlyset. Medierne har brug for ét ansigt, én talsmand, som læsere og seere kan identificere en større gruppe borgere med. Jeg skulle være Amagers hylér i hylekoret. Jeg skulle lægge stemme til det tavse flertal. Og jeg burde op-søge og dyrke denne rolle mest muligt, det krævede taktikken: Jo mere vores sag var i medierne, jo bedre.

Jeg havde aldrig ønsket rollen som linselus. Men det var i sidste ende konsekvensen af mit løfte til Niels Kiær om at gøre hvad jeg kunne for at vinde denne sag. Der var kun ét at gøre: At tage det som en oplevelse og glæde sig til at blive kendt. Så det gjorde jeg.

Jeg sad en time og spekulerede og stirrede op i vinterstjernehimlen. Det var koldt, men jeg frøs ikke. Jeg kredsede om en læresætning som jeg havde set kriminalkommissær Columbo fyre af over for en politiassistent:

- Når bolden begynder at rulle, så skub.

10. Andet ramaskrig ved hårdt arbejde og endnu et svineheld

December 2003 - Januar 2004

Fra midten af december mødtes vi 10-12 stykker hver uge i radioamatørernes klublokale. Det var en fest hver gang. Vi skålede i øl og takkede justitssekretæren i Københavns Byret for det vanvittige krav om 6 millioner i retsafgift. Kravet havde speedet vores spin og sandsynligvis fremskyndet bevillingen af fri proces.

Vi planlagde borgermøde til onsdag den 21. januar 2004. Mødet skulle også være en generalforsamling så vi slap for at holde generalforsamling få måneder senere. Jeg ville så formelt kunne overtage formandsposten, og vi behøvede ikke længere at fortie Gert Olsens fratræden.

Amager Bio var det fristende mødested, men vi turde ikke. Det ville koste det sidste af Gruppens formue, og det ville se for pinligt ud hvis vi kun kunne halvfylde en koncertsal. Så vi gik efter Skolen ved Sundet. Skolens eget distrikt bliver også skåret over af metroen, og skolen har en fantastisk aula der er lige velegnet til 100 som til 1000 børn. Men efterspørgslen på aulaen er enorm, og Skolen låner den kun undtagelsesvist ud til fremmede formål. Så vi blev tilbudt gymnastiksalen, godkendt til 150 mennesker, og vi sagde jatak.

Vi drømte om at få en ordstyrer udefra, et trækplaster og en amagerkaner i én person. Jesper Klein? For morsom, kunne misforstås som useriøs. Erik Clausen? For venstreorienteret, kunne misforstås som useriøs. Hans Bischoff? Ja! Pensioneret journalist fra TV-avisen, bosat i Dragør. Jeg ringede, han indvilgede, vi jublede.

Vi skrev en invitation på en A4-side med overskriften "Vanviddet kan stoppes". Den skulle ind ad alle brevsprækker i et 1 km bredt og 4 km langt bælte langs metroen ned til Lufthavnen. I alt over 5000 brevsprækker som vi fordelte mellem os. I løbet af juleferien mobiliserede vi naboer og venner hver især, og alt blev delt ud.

Vi overvejede også at starte ny underskriftindsamling, men droppede ideen. Vi kunne ikke overskue at sætte endnu mere i gang. Og vi var ikke sikre på om vi kunne nå op på de 6000 underskrifter der blev indsamlet i 2001, og et lavere resultat ville være værre end ingenting.

Beslutningen om at undlade en underskriftsindsamling står tilbage som en af vores groveste taktiske fejl i hele forløbet. Ved en stor lykke i det yderste øjeblik reddede vi den senere selv.

Stylisten nedlægger min cowboyjakke

Jeg har altid haft svært ved at acceptere det faktum at klæder skaber folk.

Anette Eckholdt, freelance-journalist og veninden som Birgitte og jeg boede hos under vor hjemløshed i 1996, beklagede min cowboyjakke der var set både i TV2/Lorry og TV2-nyhederne.

- Jeg skulle hilse og sige fra både dén og dén journalist at du ligner en bum i den jakke. Hvis Amager Metro Gruppen ikke vil ligne almindelige kværanter, så skal du have en ny jakke.

- Jeg synes at min cowboyjakke er pæn. John Lennon havde en lignende i 1968.

- Du er ikke John Lennon, råbte Birgitte og Anette i kor. – Og du ser sjusket ud i den jakke, og du skal klippes.

Ordet "sjusket" slog hårdt. Jeg mindedes en kontorchef i Skov- og Naturstyrelsen der for mange år siden fortalte at Miljøstyrelsens ansatte så ud til kun at tage deres tøj af når de skulle trampe på det. En hustru til en fuldmægtig i Miljøstyrelsen havde bekræftet hypotesen: - Min mand lægger tøjet på gulvet ved siden af sengen om aftenen. Om morgenen træder han ud i bunken og går på badeværelset.

- Okay, hvad skal jeg tage på? spurgte jeg stylisten.

- Ikke slips, sagde Anette. Gudskelov.

- Du har ikke noget pænt tøj, sagde Birgitte som tog på Fisketorvet og købte en sort og dejligt harmløs dynejakke på tilbud.

Kort efter blev jeg klippet. Det var første klipning siden den ulykkelige onsdag i september hvor alt var tabt i et døgn. I løbet af én vækstsæson for min frisure (godt 3 måneder), var vi gået fra lammelse og kapitulation til angreb, endda med et spinkelt håb om at gøre det umulige.

Den 7. historie: Trafikministeren og Overborgmesteren vil ikke møde Amager Metro Gruppen

"17. december 2003

Kære Flemming Hansen

ANMODNING OM MØDE VEDR. ØSTAMAGERMETROEN

Efter Civilretsdirektoratets bevilling af fri proces til Amager Metro Gruppens sager imod Østamagerbaneselskabet og Naturklagenævnet fredag den 12. december foreligger der en ny situation i sagen om Østamagermetroen.

Perspektivet er at hvis byggeriet fortsætter som planlagt, kan Østamagermetroen efterfølgende blive dømt ulovlig af Østre Landsret. (...)

På den baggrund beder Amager Metro Gruppen om et møde for at drøfte de politiske muligheder for at sikre Østamagermetroen rettidig omhu – og sikre samfundet den bedst mulige metro inden for de givne økonomiske rammer. På grund af sagens hastende karakter, tillader vi os at bede om at mødet afholdes inden jul.

Vi kommer ikke for at bede om penge, og vi kommer ikke for at kværulere. Vi kommer fordi vi har en vigtig og velargumenteret sag af betydning for hele samfundet i mange generationer frem."

Enslydende brev sendt til overborgmester Jens Kramer Mikkelsen og amtsborgmester Vibeke Storm Rasmussen. Intet svar fra dem.

Men Trafikministeren svarede efter få dage. Han søgte med det samme nødudgangen. Han ville ikke mødes med os når der kørte en retssag:

"Kære Martin Einfeldt

Tak for dit brev af 17. december 2003. Jeg er af den opfattelse, at den af Amager Metro Gruppen anlagte retssag mod Østamagerbaneselskabet nu må gå sin gang ved domstolene. Jeg finder det derfor rigtigst, at jeg som minister ikke på nogen måde blander mig i sagen.

Det må efter min mening være domstolene, der afgør, om jeres sagsanlæg mod Østamagerbaneselskabet skal have opsættende virkning.

Med venlig hilsen Flemming Hansen"

Vi havde været i en blindgyde før. Medieomtale havde reddet os ud. Så den 23. december mailede jeg historien "Trafikministeren afslår dialog om metroen på Østamager" til alle medier. Det er ikke væsentligt, sensationelt eller dramatisk at en minister ikke vil møde en borgergruppe. Men Amager Metro Gruppen var på den offentlige dagsorden med fri proces til at sagsøge systemet. Derfor var vores historie noget værd for journalisterne.

Trafikministerens afslag på dialog gik i alle medier der fulgte sagen. Derved fik også vores krav om nedgravning og eksistensen af Niels Kiærs tal en ekstra tur. Margrethe Auken udtalte at selvfølgelig burde Trafikministeren møde Amager Metro Gruppen. Og min nye frisure og sorte dynejakke kom i TV2/Lorry som anbefalet af Birgitte og Anette.

Til hver journalist jeg talte med, foreslog jeg 8 spørgsmål til de ansvarlige politikere, især Trafikministeren og Overborgmesteren. Hvad mente de fx om HURs vurdering af at løsningen er "i strid med alle moderne byplanmæssige principper"? Og hvad med at søge bedre alternativer inden for budgettet? Hvad vil de gøre hvis metroen bliver dømt ulovlig efter togene er begyndt at køre?

Men ingen journalister fik stillet spørgsmålene. Alle respekterede at de ansvarlige politikere nægtede at udtale sig. Jeg savnede en kritisk presse, på trods af al den medvind vi havde haft i pressen den seneste måned.

Måske mest ærgerligt var at den bedste chance for dybdeborende journalistik med stort publikum, en DR-dokumentar med Jan Haugaard, løb ud i sandet. Han ville forfærdelig gerne, men havde fået et projekt på Grønland hele foråret.

Jeg mailede for en sikkerheds skyld endnu en gang den 12. januar til Trafikministeren, Overborgmesteren og Amtsborgmesteren for at invitere til borgermøde den 21. januar.

Martin Lidegaard lægger an til spørgsmål i Folketinget

6. januar mødte jeg endelig De Radikales miljøordfører Martin Lidegaard på Christiansborg. Han og hans medarbejdere fik sagens papirer, blev overbevist, og i de næste to uger bryggede Martin og jeg to spørgsmål som han skulle stille til Trafikministeren:

" 1. Finder ministeren det betryggende, at der aldrig er foretaget en selvstændig eller supplerende VVM-undersøgelse af den valgte løsning for metroen på Østamager, især med henblik på at afklare de trafikale konsekvenser af at skære antallet af tværgående veje fra 5 til 3, og kan ministeren afvise, at der kan gennemføres en løsning i åben grav inden for det nuværende budget?

2. Har ministeren overvejet at undersøge hvad det ville koste at udsætte det igangværende byggeri af metroen på Østamager til der er foretaget en tilbundsående undersøgelse af projektet, og hvad agter ministeren at gøre, hvis en efterfølgende retssag om spørgsmålet går staten imod, når banen er bygget?"

De skulle stilles som §20-spørgsmål. Det er et våben i oppositionens daglige kamp imod ministre og regering. Ministre skal besvare §20-spørgsmål skriftligt inden en uge, og de påfører surt merarbejde for embedsmændene der skal skrive et svar der balancerer mellem faglige fakta og ministerens taktiske hensyn.

I dette tilfælde ville Trafikministeriets embedsmænd nok kunne skrive nogle uforpligtende goddag-mand-økseskaft-svar, men så ville vi i det mindste have dét at gå til medierne og til andre politikere med.

Skrækindjagende god mobilisering til borgermødet

Folk modtog glade vores invitation i de 5000 brevsprækker i juledagene, alle opmuntrede os til at fortsætte arbejdet, og mange sagde at de ville komme til mødet. Ejendomsmæglerfirmaet Base 1 delte et par tusinde ekstra invitationer ud over resten af Amager sammen med deres egne reklamer. Amager Bladet og den nye 14. dages avis Amager Avisen gav vores møde fantastisk foromtale i flere omgange.

Resultatet kom: Vi fik 20-30 tilmeldinger hver dag. Vidunderligt i begyndelsen, men hurtigt angstfremkaldende. Gymnastiksalen på Skolen ved Sundet var for lille. Flere hundrede mennesker ville gå forgæves. Amager Metro Gruppen ville ikke kunne modtage alle de borgere som vi selv havde bedt møde op en onsdag aften i januar for at støtte os. En katastrofe for vores omdømme. I en uge vågnede jeg unaturligt tidligt om morgenen, vækket af nytteløse spekulationer over rædselsfulde nødløsninger hvis vi ikke fik lov at låne aulaen.

Men de ekstremt mange tilmeldinger levnede ikke skolen meget valg. Den kunne dårligt lade mange hundrede mennesker stå ude i vintermørket mens aulaen stod tom. Så vi fik lov at låne den og kunne endelig fokusere på mødets indhold.

Derfor begyndte jeg nu at vågne unaturligt tidligt af en ny grund: Spekulationer over hvad jeg skulle sige til den fyldte aula og hvordan. Dagene gik uden at jeg fik skrevet et manuskript, og det forværrede søvnen. Søndag aften den 18. januar, 3 dage før mødet, begyndte jeg at skrive en traditionel indledning med præsentation af de mange tilstedeværende ... og ramlede uden at vide det ind i en spin-guldåre som igangsatte de næste to måneders politiske amokløb i København.

Den 8. historie: 800 mennesker til protestmøde

Vi havde ringet til alle medier for at lokke dem til borgermøde. Vi lovede 800 tilmeldte deltagere og masser af følelser. TV2/Lorry, Københavns Radio, Politiken, Jyllandsposten, Amager Bladet og Amager Avisen gav mødet rigelig foromtale, og de lovede alle at komme på selve aftenen.

Et stort gennembrud kom allerede om formiddagen onsdag den 21. januar. DR's TV Avisen ringede mens jeg kæmpede mod uret for at skrive talen færdig og lære den udenad. De ville både interviewe mig hurtigst muligt og sende direkte fra aftenens møde til deres 21-udsendelse. Fantastisk. Smidt blev alt hvad jeg sad med, og ude på det byggemodnede bane-

terræn fortalte jeg om Niels Kiærs tal der viser at metroen kan lægges i åben grav indenfor budgettet så de tværgående veje kan holdes åbne – men at systemet end ikke ville tale med os.

Den gik hjem. TV Avisen viderebragte vort budskab ukritisk eftersom Trafikministeren og Overborgmesteren fortsat ikke ville udtale sig i sagen.

Underskriftindsamling ved en feberredning

Et par timer efter Tv Avisens besøg, mens jeg stadig skrev på talen, ringede Bo Falkencrone med den næste afbrydelse:

- Jeg tror sgu at vi var for hurtige til at droppe en underskriftindsamling. Vi skal have noget i gang efter i aften til at holde sagen varm på Amager og i medierne. Og med alle dem der kommer i aften, kommer vi nemt over 6000 underskrifter, også over 10.000.

Jeg behøvede ikke at tænke over det. Jeg vidste straks at han havde ret, desværre. Det betød at vi havde travlt og at jeg igen måtte smide hvad jeg havde i hænderne. Over telefonen komponerede vi det indsamlingspapir der skulle bære projektet:

"Amager Metro Gruppens underskriftindsamling, vinteren 2004

Undertegnede opfordrer politikerne i Folketinget, Københavns Borgerrepræsentation og Københavns Amdsråd til at beslutte, at byggeriet af Metroens tredje etape (Østamagerbanen) straks bliver stillet i bero, så bedre alternativer kan undersøges:

- 1. Fordi vi ønsker den miljømæssigt bedste løsning for området – en nedgravet Metro - hvilket er muligt inden for det fastlagte budget.*
- 2. Fordi en Metro i terræn lukker tværveje, deler Amager og ødelægger øen trafikalt.*
- 3. Fordi der endnu er tid til at udvise rettidig omhu. Ikke alle alternativer er undersøgt ordentligt, to retssager er anlagt om projektets lovlighed, og det bliver en økonomisk skandale, hvis byggeriet i en uønsket udformning kendes ulovligt og senere skal laves om.*

(...10 tomme linier til navn, adresse, postnummer og underskrift...)

*Udfyldte lister afleveres eller sendes - senest søndag d. 29. februar 2004 - til:
Amager Metro Gruppen, c/o Margit Grome, Ramundsvej 19, 2300 København S"*

Bo ringede rundt til bestyrelsen for at aftale denne nye plan som var stik imod beslutningen på det seneste møde. Så fik han kopieret hundreder af indsamlingspapirer til borgermødet

og havde dermed feberreddet Amager Metro Gruppen fra en af vores største dumheder – og iscenesat en to måneder lang og uvurderlig medieføljeton og baglandsmobilisering for os.

Til sidst blev vi som led i en bagvaskelseskampagne af De Konservative beskyldt for at have narret politikere og befolkning til at tro at metroen kunne graves fuldt ned inden for budgettet. Og sandt er det at vi burde have præciseret ”delvist nedgravet” eller ”åben grav” i linien ”1. Fordi vi ønsker den miljømæssigt bedste løsning for området – en nedgravet Metro - hvilket er muligt inden for det fastlagte budget”. Men formuleringen var ikke et led i en ud-spekuleret strategi. Den blev forfattet over telefonen i panik en onsdag eftermiddag.

Amtsborgmesteren melder afbud

Dagens tredje afbrydelse kom fra amtsborgmester Vibeke Storm Rasmussens sekretær. Han ringede og kvitterede for invitationen af borgmesteren til aftenens møde, men beklagede at måtte melde afbud på hendes vegne.

Studehandler med Trafikministeriets departement

Dagens fjerde afbrydelse ringede Martin Lidegaard med sidst på eftermiddagen:

- Du må love ikke at sige det her til nogen som helst, alt kan ryge på gulvet, det hele står og dirrer lige nu.

- Jeg siger ikke noget til nogen, lovede jeg.

- Der er vist nok hul igennem. Jeg har vist de to § 20-spørgsmål under hånden til Trafikministeriets departementschef, og han ser gerne at jeg ikke stiller dem. Han har bedt om at møde mig i morgen. Hvad skal vi have for ikke at stille spørgsmålene? En ny VVM-undersøgelse?

- Nej, svarede jeg straks. - Vi skal have syn og skøn på hvad det vil koste at lægge banen i åben grav. ”Syn og skøn”. Det var det krav om uvildige fagfolks vurdering som Niels Kiær havde råbt gennem telefonen til mig i et halvt år. Endelig kunne jeg sende kravet videre til en der måske var rette vedkommende. Martin lovede at se hvad han kunne gøre.

- Men du må kraftædme love ikke at sige noget til nogen, gentog han.

Jeg svor tavshed og svævede på cykel til borgermøde. Jeg brændte for at hviske til Metro Gruppens inderkreds hvad der var gang i, men jeg gjorde det ikke. Martin ringede igen kort før mødets start og meldte afbud. Han havde fyraften på Christiansborg, men var udslidt og trængte til at være hos sin familie for første gang i ugen. Jeg forstod ham fuldstændig.

Den elliptiske heksekedel

Aulaen på Skolen ved Sundet kunne være et af Københavns smukkeste rum. Den er elliptisk med et amagerkort i blå, gul, rød, sort og hvid linoleum på gulvet. Ellipsen bliver understreget af svalegange i to etagere og en stribe af ovenlysvinduer. Det elliptiske loft er fladt med en gigantisk bevægelig nål der er koblet til en udendørs vejrhane. Men rummet findes på en københavnsk kommuneskole og skriger derfor på maling og nye lamper.

Allersmukkest er aulaen når 800 tændte amagerkanere propper gulv og begge svalegange til og danner en ellipseformet heksekedel i 3 etager. Denne aften havde folk til overflod med-bragt skilte og bannere med slagord. Det var ikke iscenesat af Amager Metro Gruppen. Vi var blandt venner hvis vi ellers havde været i tvivl.

Og vores politiker-venner var der: Fra Folketinget kom Claus Larsen-Jensen (Socialdemokraterne), og fra Borgerrepræsentationen kom Mikkel Warming (Enhedslisten) og Jesper Schou Hansen og Leslie Arentoft (begge Venstre). Og alle medier var kommet som de havde lovet.

- Undskyld må jeg låne dig et øjeblik?, blev jeg spurgt igen og igen af journalister. De flokkedes om mig som var jeg Anders Fogh Rasmussen selv. Det er en højst besynderlig oplevelse. Vi er alle centrum i vor egen verden, men at få denne naturgivne selvoptagethed forvandlet til ydre virkelighed og være centrum for 800 andre mennesker og 20 journalister og fotografer en hel onsdag aften, det er et fantastisk egotrip. Intet under at det for nogle er mere end bare fantastisk: Det er vanedannende skønt, og det skaber sult efter fortsat opmærksomhed.

Jeg ville have nydt opmærksomheden endnu mere hvis jeg ikke havde været nervøs for talen. Jeg havde skrevet ordene, men ikke trænet i at aflevere dem. Jeg elsker kun at stå på en talerstol hvis jeg har noget at sige og ved hvordan jeg vil sige det. Ellers er det pinligt. På en talerstol risikerer man at spille folks tid, miste deres interesse og vise sin egen usikkerhed og uvidenhed. Tanken er fremkalder angst når der også er presse til stede.

Der findes et godt trick imod nervøsitet. Jeg har lært det i tv af dirigenten Carl Davis som skulle opføre Paul McCartneys Liverpool Oratorio:

- Tænk på begyndelsen. Tænk den igennem igen og igen. Den første armbevægelse. Anslaget. De første to takter. Hvis man kan huske dét, hvis man er topforberedt til disse højkritiske sekunder hvor sikkerhedsnettet forsvinder og den nøgne udførelse begynder, så kommer resten af sig selv uden at nerverne blokerer.

Så jeg brugte alle ledige minutter til at gennemleve begyndelsen. Jeg skulle bare helskindet frem til første vittighed.

Margit Grome åbnede mødet som Amager Metro Gruppens sekretær efter afbud fra formand Gert Olsen. Hun foreslog Hans Bischoff som dirigent, og der var ingen modkandidater:

- Tak for valget. Jeg bor ganske vist i Dragør, men vi fra Amager må hjælpe hinanden, sagde Hans Bischoff og gik til dagsordenens punkt 2 som var bestyrelsens beretning. Den ville Martin Einfeldt fremlægge.

Med puls tæt på 200, skrækslagen ved synet af folkehavet der så tilbage på mig, skrækslagen ved tanken om at i den næste halve time skulle alt vindes eller tabes, skridtede jeg over til talerstolen. Jeg kæmpede for kun at tænke på de første ord.

Et tilfældigt pletskud

- Først og fremmest: Tak til hver og en af jer 800 deltagere der er mødt op i aften for at høre og tale om Østamagermetroen. Den overvældende interesse for dette møde og de mange, mange positive kommentarer vi har fået undervejs, har været en ubeskrivelig opmuntring for os i Amager Metro Gruppen og for arbejdet for at få en metro der forbedrer og ikke forringer Amager.

Spredte støtteråb og klap af den sidste bemærkning. Det var bedre end jeg havde håbet på.

- Vi vil begynde med at præsentere jer 800 for hinanden. Og det vil vi gøre ved navneopråb: Adam Andersen, Anette Arnbjerg ...

Det var helt stille.

- Nej, pjat, afbrød jeg mig selv. Det var stille et sekund. Og så, heldigvis, spredte grin.

- Halvdelen af jer kommer fra adresser øst for Kastrupvej, altså metroens nærområde. Men som en fantastisk ekstra opmuntring kan vi på deltagerlisten se lige så mange adresser fra resten af Amager. Og der er endda også en del fra Sjælland, tilføjede jeg og pegede bagud mod vest.

Dén virkede. Folk grinede. Modbilledet af sjællændere samler altid amagerkanere.

- Dét beviser hvad vi har sagt i lang tid: Kravet om at få Østamagermetroen gravet ned er ikke bare en sag for nogle få naboer der føler sig trådt over tærne. Det er en sag for hele Amager og København. Og det er en sag der nu også vedrører alle danskere – om milliard-budgetter, om borgernes retssikkerhed og om hvordan demokratiet i Danmark skal fungere. Så vigtig er sagen om Østamagermetroen.

- Vi er derfor også glade for at en række politikere er til stede og at pressen er mødt talstærkt op. Desværre er der også personer som vi savner i aften. Vi savner trafikminister Flemming Hansen.

- Høhø, rumlede det i salen.

- Vi savner overborgmester Jens Kramer Mikkelsen.

- Buuuuuh, brusede det højt og længe gennem aulaen.

Bruset gik direkte i mit blod. Det var bruset af magt. Jeg havde magten over Kramer i disse sekunder. Og jeg vidste at jeg havde en håndgranat klar i kæften:

- Og vi savner amtsborgmester Vibeke Storm Rasmussen.

Hånlig latter i aulaen.

- Ja ja, råbte jeg. - Men hun har i det mindste meldt afbud.

Latterbrøl. 800 mennesker piftede og grinede hånligt og hovedrystende ad Trafikministerens og Overborgmesterens udeblivelse uden afbud.

- Vi ville meget gerne have hørt deres bidrag til debatten og deres forsvar af den planlagte metro. Men de har, ligesom de øvrige politikere der står bag den planlagte metro, valgt at blive væk i aften. Vi må så håbe at mødet her vil lægge et pres på dem så de alligevel forklarer sig og går i dialog med Amagers befolkning.

Tale til nationen

Jeg talte i 30 minutter. Først om vanviddet i projektet: En 4 km lang og 2 meter høj stenmur, spærringen af vejene, de vildt overdrevne passagerprognoser, politikernes ubegribeligt tyn-
de beslutningsgrundlag, Niels Kiærs beregning af at metroen kan lægges i åben grav inden for budgettet og systemets negligerende af Niels Kiærs forslag.

Så var der et par skældsord i at filosofere over hvordan det var kommet så vidt:

- Politikernes flugt fra ansvaret for en dårlig beslutning
- Politikernes hastværk med at få beslutningen gennemført og komme videre
- Politikernes blinde tro på Ørestadsselskabet
- Politikernes bagatellisering af forudsigelige borgerprotester.

Derefter et par minutter om retssagerne, deres formål, deres finansiering og perspektivet i at metroen bliver bygget hvorefter den dømmes ulovlig. Og den sørgelige politiske status: Tra-

fikministeren ville ikke møde os, Overborgmesteren havde ikke svaret på den månedgamle invitation, og Amsborgmesteren tilbød at tage imod os i den åbne træffetid, én tirsdag om måneden.

- Politikere risikerer gerne at bygge en ulovlig metro for de vil blot lovliggøre den pr. efterbevilling med en ny regionplan og miljøredegørelse. Det er billigere end at holde byggeriet tilbage. Altså en kynisk spekulation i at bryde loven. Sådan tænker Trafikministeren og Overborgmesteren. Men de vil meget nødig sige ligeud i tv hvor ligeglade de er med loven. Derfor forsøger de at være så tavse som muligt.

- Vores opgave er at bryde Trafikministerens og Overborgmesterens tavshed. Vi skal gøre det til en samfundssag at ansvarlige politikere må stille op og forklare hvorfor de gennemfører så skadelige, unødvendige og tilsyneladende ulovlige beslutninger – med andre grunde end blot at en beslutning er en beslutning.

- Til pressen i dag er vores budskab: Få Trafikministeren og Overborgmesteren til at tale. Det skylder de befolkningen. Og det vil være guf for pressens læsere og lyttere og seere at se de ansvarlige politikere forsøge at sno sig udenom. De skal ikke have lov til det.

- Og til alle os andre: Vores opgave er at fastholde denne sag i offentlighedens lys. Kun sådan kan vi knække de politikere der helst vil fortsætte med at stikke hovedet i busken.

- Det er afgørende at vi ikke bliver opfattet som en almindelig samling kværlanter. Vi skal være kendt som en seriøs og konstruktiv borgergruppe med en god sag og saglige argumenter. Vi har hele Amagers opbakning fordi vi kæmper for hele Amagers fremtid, ikke blot for nogle få utilfredse naboer.

- Vi kæmper i sidste ende for demokrati og alle danskeres retssikkerhed når det gælder de helt store byggeprojekter. Vi skal have indført åbenhed, reel dialog med borgerne og rettidig omhu i beslutningerne. Vi vil gøre Østamagermetroen til en folkesag og ikke kun en Østamagersag.

- De aktive i Amager Metro Gruppen har alle tilfælles at vi er gået ind i arbejdet på grund af en masse dårlige følelser – skræk for hvad den planlagte metro vil medføre, bitterhed over de mange løftebrud og løgne. Og for hver ny skuffelse er vi blevet tappet for kræfter. Nye kræfter får vi først og fremmest fra lokalsamfundets opbakning til vort arbejde og at vi får en sejr en gang i mellem. Det var bitterheden der tændte os. Men nu er det håbet der driver os.

- En enkelt advarsel og en opfordring til positiv tænkning: Sig aldrig sætningen "I er nok for sent ude" til os. For det første er det forkert. Østamagermetroen er ikke bygget endnu. Katastrofen er på tegnebrættet, men det er ikke for sent til rettidig omhu. For det andet slukker sætningen det håb, den motivation som er allermest nødvendig for vor kamp. Så sig det aldrig.

- Skriv jeres mailadresser på listerne til Amager Metro Gruppens nyhedsbrev. Meld jer ind i Gruppen. Spred budskabet om nyhedsbrevet og medlemskab til naboer og venner. Kom til vores møder, der er brug for alle kræfter. Og skriv under på den underskriftindsamling vi begynder i aften.

Til sidst takkede jeg Gert Olsen, og han fik stor applaus, in absentia. Det lettede. Formandskiftet ville gå smertefrit, og Gert fik sin velfortjente hyldest. Kun synd at han ikke oplevede det selv.

Resten af mødet gik som smurt. Debatten var hektisk, men civiliseret, for alle var enige. Gennem 2½ time bekræftede vi 800 hinanden i at der var noget vigtigt at kæmpe for og at vi ville gå ud og gøre det nu.

Den 9. historie: Kramer brænder 800 borgere af, og de råber buuuuh

Alle medier fandt den samme vinkel da de skulle referere borgermødet: Kramer udeblev fra borgernes protestmøde uden afbud.

Tv-billeder af den fyldte aula der buuuher ad Kramers navn og griner ved meddelelsen om at han ikke har meldt afbud, bliver sendt igen og igen. Tilføjet billeder af Kramer der samme onsdag havde fundet tid til at fejre kinesisk nytår i Rådhushallen foran tv-kameraerne.

- Der er for lidt politisk røv i bukserne, sagde Claus Larsen-Jensen i TV2/Lorry om sin partifælle der ikke turde møde folket.

Politiken og Jyllandsposten skrev ledere om det.

For anden gang på 7 uger var vores sag forsidestof. Men denne gang var det ikke takket være et tilfældigt absurd krav fra byretten om 6 millioner kr i en fart. Nu handlede det om selve sagen og om Kramers negligering af den. Vi havde opnået ramaskriget, og det blev udløst af Kramers tv-transmitterede udeblivelse og folkets spontane hån.

Det var ikke planlagt, det var rent held.

Den 10. historie: Kramer kapitulerer overfor fornuften, tilsyneladende

TV2/Lorry ringede fredag eftermiddag den 23. januar. Kramer havde netop erklæret til deres rullende kameraer at han på vegne af metroens ejere ville foranstalte en uvildig undersøgelse af Amager Metro Gruppens påstande, det vil sige af Niels Kiærs beregninger. Lorry bad om en kommentar til kamera straks.

- Jaa!, skreg jeg ukontrolleret ud over Skovforeningen og cyklede den korte vej til TV2/Lorry. De viste deres Kramer-interview til "Ugen på Lorry" optaget tidligere på dagen hvor han skulle kommentere klippet med 800 mennesker der buuuhed hans navn.

- Det er ingen skam at blive væk når man ikke selv mener at man er blevet inviteret, sagde han. Uden at fortælle at han havde ladet breve, mails og opringninger med invitation til mødet ubesvarede. Hykler. Hykler. Det skulle han få betalt, lovede jeg mig selv.

I de næste sekunder lancerede Kramer undersøgelsen der skulle skabe afklaring i debatten:

- Ellers bliver der for megen mytedannelse, sagde han som en statsmand til kameraet.

Senere gik spekulationen blandt politikere og journalister at undersøgelsen ikke var Kramers ønske, men Trafikministerens krav. Det er aldrig blevet officielt bekræftet.

- Det er måske et historisk vendepunkt for Amager, sagde jeg til kameraet. I hvert fald var vi vist nok over det sværeste. I en logisk verden havde vi slået et afgørende hul og var på vej til at vinde. Ganske vist rækker logik ikke langt i politik, men det havde aldrig set så godt ud som nu. Så jeg tillod mig i glimt at tro at dette kunne blive afgørende.

Selv Niels Kiær var optimistisk. Faktisk var han nær ved at juble. Omsider ville han få lov at udfordre Ørestadsselskabet på rå faglige argumenter og beregninger, og medierne stod klar for at overvære kampen.

Folk gratulerede fra Amager, Sjælland, Jylland, Sverige og Spanien. Gamle venner, nye venner og totalt ukendte. Fremmede på gaden slog på skulderen og sagde "fortsæt det gode arbejde". Det kunne jeg leve på i dagevis.

Jeg var ikke længere anonym, og jeg begyndte at cykle som et dydsmønster, især på Amager. Jeg kørte ikke overfor gult, ingen højresving for rødt, ikke over en fodgængerovergang med folk i, ingen hidsige overhalinge på smalle cykelstier. Men jeg tog stadig mobiltelefonen når den ringede mens jeg cyklede. Det kunne være en journalist.

Underskriftindsamlingen ruller ud over byen

Folk begyndte spontant at hænge bannere på deres huse og kræve metroen gravet ned. TV2/Lorry viste billederne som baggrund hver gang de nævnte metroen på Østamager.

Tomme skemaer til flere underskrifter blev downloadet i tusindvis fra www.amagermetro.dk og kopieret og lagt ud i butikker, institutioner og foreninger på Amager og på arbejdspladser over hele København. Skemaerne kom retur med 500 underskrifter

om dagen plus taknemmelige hilsner, opmuntringer til at fortsætte, ideer til gode argumenter og galde over politikere der har svigtet Amager i tidens løb. Hver gang pressen omtalte sagen, blev indsamlingen og et stadigt større antal underskrifter nævnt.

Palle Kummerfeldt gik genialt på metrostationerne og i togene for at samle underskrifter. 60 passagerer fik skrevet under inden han blev stoppet af en metrosteward. Metro Service vil ikke have politiske underskriftindsamlinger i metroen. Palle gik til medierne med historien, og dermed fik vores indsamling en æresrunde i aviser, radio og tv. Overalt med vinklen at de magtarrogante offentlige firmaer forsøgte at kvæle en demokratisk ikke-voldelig folkelig protest. Hvis Metro Service, alias Ørestadsselskabet, havde sluppet af og ladet Palle samle sine underskrifter, ville vi ikke have fået den reklame, og firmaerne bag metroen ville virke mindre forfængelige og rethaveriske. Vi var meget taknemmelige for at Metro Service stoppede Palle.

Ekstra Bladet går ind i sagen

Endnu en appelsin faldt i turbanen da Ekstra Bladet ringede. Dem havde vi ellers afskrevet. De havde forklaret os mange gange at de kun tog københavnerhistorier der også kunne interessere læsere i Ikast. Men nu havde journalist Allan Andersen fundet den vinkel som var interessant landet over: Overborgmester der hverken ville tale med borgerne eller med deres talerør, Ekstra Bladet, fordi han havde en dårlig sag og et brudt valgløfte.

Ekstra Bladet begyndte at bede Kramer dagligt om et interview, og han ignorerede dem hver dag. Magtarrogance. Avisen trykte hver dag en efterlysning med billede og fede typer, men Kramer svarede aldrig. Flyverskjulsspin. Bruges kun af toppolitikere med en virkelig dårlig sag.

SF i Borgerrepræsentationen foreslår udsættelse af byggeriet

En uge efter borgermødet foreslog SF i Københavns Kommune at udskyde den planlagte byggestart den 1. april til der var fundet penge til en nedgravning. Forslaget skulle i Borgerrepræsentationen torsdag den 5. februar. Amager Metro Gruppen blev inden da inviteret til møde med SFs gruppe i Borgerrepræsentationen.

Det hele kørte af sig selv nu. Folk på gaden og journalister og politikere holdt selv sagen på dagsordenen, og pludselig var det politiske spor i Borgerrepræsentationen blevet brandvarmt.

Vi var kommet forrest i hylekoret.

11. Borgerrepræsentationen går amok

29. januar - 5. februar 2004

Amager Metro Gruppen inviterer til dialog. Intet svar.

Amager Metro Gruppen ville tale med Jens Kramer. Han sagde at han ville forhindre myter om prisen for at lægge metroen i åben grav. Vi ville tage ham på ordet.

Den 29. januar ringede jeg til kontorchef Eskil Thuesen i kommunens økonomiforvaltning og tilbød hjælp til undersøgelsen. Han takkede og bad mig skrive. Samme aften mailede jeg til metroens ejere (bringes uforkortet for dokumentationens skyld, men kan springes over):

"Kære Trafikminister Flemming Hansen, Overborgmester Jens Kramer Mikkelsen og Amtsborgmester Vibeke Storm Rasmussen.

Tak for jeres gode og konstruktive initiativ fredag den 23. januar i sagen om østamagermetroen. Amager Metro Gruppen er helt enige i formålet - at skabe afklaring i spørgsmålet om prisen for nedgravning og dermed at forebygge mytedannelse. En uvildig undersøgelse af Amager Metro Gruppens/Niels Kiærns beregninger er et velvalgt skridt i den retning.

Vi ønsker på alle måder at samarbejde sagligt og konstruktivt med jer om dette formål. Det er i alles interesse at undgå at jeres gode skridt ender med at føre til ny polemik i medierne. Vi ser på den baggrund 3 definerende retningslinier for undersøgelsen:

TROVÆRDIGHED

Undersøgelsens konklusioner skal kunne anerkendes af alle sagens væsentlige parter som troværdige. Det stiller en række krav til formulering af undersøgelsens kommissorium, valg af udførende part og formidling af undersøgelsens resultater.

RELEVANS

Undersøgelsens konklusioner skal være relevante for det byggeri der allerede er sat i gang. I modsat fald risikeres at fx bygherren efterfølgende erklærer konklusionerne for teoretisk korrekte, men irrelevante i forhold til det faktisk igangsatte byggeri. I så fald vil der netop ikke være skabt den afklaring og myteudryddelse som er undersøgelsens formål. Dette hensyn stiller krav til undersøgelsens tekniske og økonomiske datagrundlag og dataleverandør.

HURTIGHED

Konklusionerne skal foreligge tids nok til at politikere og/eller bygherre kan træffe eventuelle beslutninger om omprojekteringer inden jordbyggeriet sættes i gang 1. april 2004. (Med mindre byggeriet holdes tilbage sådan som Amager Metro Gruppen foreslår).

Amager Metro Gruppen har konkrete ideer til hvordan en undersøgelse hurtigt kan sættes op efter disse retningslinier.

Vi ønsker at drøfte disse ideer med jer - før I præsenterer jeres oplæg til undersøgelse overfor offentligheden. Vi ønsker nemlig at løse eventuelle uenigheder om undersøgelsens udformning i direkte kontakt med jer, ikke via massemedierne.

Vi beder derfor om et møde med jer. På grund af sagens hastende karakter imødeser vi høfligst jeres hurtige reaktion på denne henvendelse.

Med venlig hilsen"

Vi fik aldrig noget svar. Magtarrogance.

Men et par dage senere ringede kommunaldirektør Poul Sax Møller og inviterede Niels Kiær og mig til Rådhuset til møde om konsulentundersøgelsen. Vi skulle komme den samme torsdag aften, 5. februar, hvor SFs forslag om byggestop skulle op i Borgerrepræsentationen.

Niels og jeg troede at vi skulle være med til at formulere et kommissorium, vælge en uvildig konsulent og aftale en tidsplan der omfattede vores egen og Ørestadsselskabets diskussion af konsulentens resultater. Sådan som man tilrettelægger et seriøst, fagligt og professionelt udredningsarbejde. Vi tog fejl.

Mogens Lykketoft vil heller ikke tale om sagen.

- Nu skal du sgu være vaks. Mogens Lykketoft kommer til brunch på søndag med socialdemokraterne i Lokalcenter Sundby Nord. Der kan du få ham til at tale om metroen, ringede Claus Larsen-Jensen og sagde sidst i januar.

Jeg skulle tilmelde mig hos partiformanden i 9. kreds, Amagerbro. Fik hans arbejdsnummer, ringede til det og fik Københavns Kommunes økonomiforvaltning. Den lokale partiformand var ansat under Kramers kommando i den forvaltning som sloges imod Amager Metro Gruppen. Det er en lille verden. Manden meddelte venligt at mødet var for medlemmer, men at han ikke ville bortvise mig hvis jeg lovede ikke at tage ordet.

Så søndag den 1. februar stod jeg tidligt op i håb om at se Amagers menige socialdemokrater riste landformand Lykketoft og få ham til at tage stilling til den brandvarme metro. Og i sidste ende vinde Socialdemokraterne i Folketinget over på vores side imod Kramer. Men nej.

Lykketoft talte og talte, og der var fællessang ledet af Nis P. Jørgensen. Men næsten ingen spørgsmål og slet ikke om metroen. Jeg selv holdt min kæft som lovet. Efter mødet sled Lykketoft sig tålmodigt gennem havet af kammerater der ville hilse på formanden. Da han endelig slap ud til sin cykel, blev han antastet af endnu en ukendt. Mig.

- Hvad synes du at man skal gøre hvis metroen på Østamager bliver dømt ulovlig efter togene er begyndt at køre?

Han gloede på mig.

- Ja, det er jo et godt spørgsmål, svarede han, satte sig op på cyklen og trillede væk ad Spaniensgade inden jeg kunne finde på noget at råbe efter ham. Han var endnu ikke parat til at vende sig imod partikammerat Kramer. Jeg skulle have råbt at hvis Lykketoft heller ikke ville svare på mit spørgsmål, var han medskyldig i magtarrogance.

Nis P. Jørgensen kom tilfældigt ud, trøstede mig og hørte i et kvarter på alle mine trængsler. Som dreng var jeg fan af Nis P., og nu fik jeg takket ham for rimet fra 1978 om folk der "snakker så pænt, så rigtigt og fromt, men tit er det åh så fortryllende tomt".

Mail til Borgerrepræsentationen

Dagene op til Borgerrepræsentationens behandling af SFs forslag om byggestop kunne blive afgørende. Situationen skreg på et fuldtids lobby- og pressearbejde. Men ved siden af et fuldtids lønarbejde er der kun plads til et par møder og til at sende et par mails. Sent mandag aften 2. februar mailede jeg til alle Borgerrepræsentationens medlemmer (bringes i sin helhed for dokumentationens skyld, men kan springes over):

"Østamagermetroen? Svar lige på dette spørgsmål..."

Til alle medlemmer af Københavns Borgerrepræsentation.

Torsdag 5. februar skal Borgerrepræsentationen stemme om SFs beslutningsforslag om at stille byggeriet af Østamagermetroen i bero indtil der er fundet finansiering af en nedgravning.

Amager Metro Gruppen anbefaler Borgerrepræsentationens medlemmer at stemme for forslaget, og vi vedlægger en samlet argumentation bag denne anbefaling.

Til alle BR-medlemmer der vil stemme for at byggeriet skal fortsætte, stiller vi dette spørgsmål:

HVAD SKAL DER SKE HVIS METROEN BYGGES FÆRDIG OG DEREFTER DØMMES ULOVLIG AF ØSTRE LANDSRET?

SKAL BYGGERIET SÅ RIVES NED IGEN?

ELLER VIL MAN LOVLIGGØRE BYGGERIET MED TILBAGEVIRKENDE KRAFT VIA ET NYT REGIONPLANTILLÆG?

Vi mener at borgerne, af hensyn til vor retssikkerhed, har krav på at høre de ansvarlige politikeres plan for dette sandsynlige scenario. Og det er lige nu at der er brug for at høre svaret - inden det sandsynligvis ulovlige byggeri sættes i gang.

Tilsvarende opfordrer vi alle BR-medlemmer der vil stemme for at byggeriet stilles i bero, til at stille ovenstående spørgsmål til modparten.

Vi håber at I får en god debat på torsdag.

PS. Vi vedlægger også blanketten til Amager Metro Gruppens underskriftindsamling. Mange tusinde underskrifter kom ind allerede i den første uge, og indsamlingen fortsætter til 29. februar.

Med venlig hilsen"

Første reaktion nogensinde fra modparten

Med det samme, klokken 23.26, modtog jeg denne overraskende mail:

" Kære Martin

Borgernes retssikkerhed...tsk!

BR har truffet en 100 % legitim politisk beslutning. Du kan være uenig , men du skal da ikke anfægte de folkevalgtes ret til at tage beslutninger på borgernes vegne. Faktisk er det hvad vi er blevet valgt til. Du kan stemme på politikere der er imod metroen, og du og andre er velkomne til at stille op til BR selv.

Jeg er træt af at høre på brok og fornemme skjulte politiske motiver. Hvad er din dagsorden og hvad er din politiske overbevisning?

Mvh Thor

Thor Buch Grønlykke, medl. BR (S)."

Muligvis det dumme jeg havde hørt endnu. Jeg kunne have bedt ham stikke alle halvkvædede insinuationer skråt op og skjule lidt bedre at han ikke fattede sagen. Men at skrive på følelsen og trykke *send* er altid med risiko for at sende noget ligeså dumt som Grønlykkes mail. Det ville stride imod branding af Amager Metro Gruppen som seriøse og dialogsgørende borgere. Så jeg sov på det. Næste dag svarede jeg:

"Kære Thor.

Tak for din hurtige reaktion.

Jo, de folkevalgte skal tage beslutninger på borgernes vegne. Selvfølgelig, det er det vi har politikerne til.

Problemet i Østamagermetrosagen er at GENNEMFØRELSEN af den politiske beslutning der blev taget i foråret 2002 har været ULOVLIG idet der ikke er gennemført den lovpligtige miljøundersøgelse (VVM) af det planlagte projekt.

Derfor er det nu et spørgsmål om borgernes retssikkerhed: Hvad vil de ansvarlige politikere gøre når de - og resten af samfundet - om et par år står med et halvt eller helt færdigt byggeri der er dømt ulovligt? Hvor er borgernes retssikkerhed henne hvis byggeriet gennemføres og ikke rives ned igen selv om loven er overtrådt?

Jeg synes at min dagsorden er ret klar:

- Jeg ønsker at loven bliver fulgt.*
- Jeg ønsker den bedst mulige metroløsning for Amager og for København.*
- Jeg ønsker en åben og saglig debat om mulige løsninger og priserne for dem (det har vi ikke haft hidtil).*

Er du uenig i disse ønsker? Synes du at det er brok?

Min egen politiske overbevisning er egentlig sagen uvedkommende, men hvis det kan interessere dig, så er den:

- Jeg er ikke medlem af noget politisk parti.*
- Jeg har aldrig og kommer aldrig til at stemme på et fløj-parti*
- Jeg tror på pluralisme og på åben debat med saglige argumenter som den sikreste vej til de bedste beslutninger.*

Hvad er det for skjulte politiske motiver du fornemmer hos mig?"

Denne gang svarede han ikke med det samme.

Ny invitation til Kramer. Intet svar.

Samme dag, tirsdag den 3. februar, skrev jeg direkte til Jens Kramer:

"Kære Overborgmester Jens Kramer Mikkelsen

Vi har et hængeparti, og jeg beklager at du først får denne tilbagemelding efter 1 uge.

I "Ugen på Lorry" søndag den 25. januar sagde du om borgermødet om Østamagermetroen (21. januar) at "det ikke er nogen skam at blive væk når man ikke selv mener at man er blevet inviteret". Så for god ordens skyld får du her kronologien i sagen:

22. december skrev Amager Metro Gruppen til dig og bad om et møde snarest i det nye år. I denne første henvendelse nævnte vi ikke borgermødet da detaljerne ikke var på plads endnu - vi ville i stedet invitere dig på det hurtige møde som vi håbede at få med dig. Vi havde på dette tidspunkt sendt en tilsvarende anmodning om et møde til Trafikministeren, og han havde afslået.

12. januar skrev vi til Trafikministeren igen og præciserede formålet med et møde, bad igen om et møde og inviterede ham skriftligt til borgermødet. Du fik en kopi af brevet med bilag.

14. januar ringede vi til dit kontor, bad om en reaktion på vor henvendelse af 22. december og fortalte om borgermødet 21. januar. Vi fik at vide at vi ville få en hurtig tilbagemelding.

21. januar ringede vi igen til dit kontor da vi endnu ingen tilbagemelding havde fået. Vi fik senere på dagen at vide at du på grund af vores verserende retssag imod Østamagerbaneselskabet hvor du selv sidder i bestyrelsen (det var din begrundelse) ikke fandt det hensigtsmæssigt at mødes med os. Da vi samme dag overfor Eskil Thuesen præciserede formålet med et møde (som ikke ville berøre substansen i retssagerne), bad han os om at sende dette skriftligt. Det gjorde vi så sammen med en ny anmodning om et møde. Vi har endnu ikke fået nogen tilbagemelding.

Og så har vi i øvrigt 29. januar anmodet dig, Trafikministeren og Amtsborgmesteren om et møde vedr. den uvildige undersøgelse af prisen for nedgravning af Østamagermetroen som I vil sætte i gang. Vi har heller ikke fået nogen tilbagemelding på denne henvendelse endnu.

Vi er kede af hvis du mener at du ikke er blevet inviteret (jf. din udtalelse i Lorry), så jeg vil gerne hermed officielt på Amager Metro Gruppens vegne igen invitere dig til et møde med os. Fortæl os blot hvilken tid og hvilket sted der passer dig, så træffer vi en aftale.

Med venlig hilsen"

Vi fik aldrig noget svar. Magtarrogance.

Thor Buch Grønlykke stikker piben ind

Thor svarede to dage senere, torsdag den 5. februar. Men desværre ikke på mine spørgsmål:

"Tak for et sagligt svar.

Jeg tror at den undersøgelse om prisen du skriver om rent faktisk vil blive vedtaget i aften. Hvad angår VVM vurderingen støtter jeg disse vurderinger, men det er jo et hensyn på linje med mange andre hensyn, herunder økonomi og politisk stillingtagen til projektet.

Jeg er ikke uenig i, at der burde være foretaget en VVM vurdering. Det er der ikke - ønsker jeg så at stoppe metroens tredje etape, med stor fare for projektets fremtid? Nej, det ønsker jeg ikke.

Det er mine overvejelser."

Hvis jeg havde været emsig nok, hvis jeg var fuldtidsansat græsrod, ville jeg have gået ham på klingen om hvilke skjulte politiske motiver han fornemmede hos mig i sin første mail. Det ville give et indtryk af videnniveauet, dybden af holdningerne og påvirkeligheden overfor argumenter hos et menigt medlem af Kramers gruppe i Borgerrepræsentationen. Thor var trods alt den eneste Kramerstøtte der nogensinde havde henvendt sig til os.

Men den torsdag havde jeg ikke tid eller kræfter til at konfrontere ham. Desuden var det let at gætte de skjulte motiver som socialdemokraterne frygtede: Venstre kunne måske ved at tage Amagers side i metrosagen ødelægge Kramers troværdighed frem til kommunalvalget 2005. For en socialdemokrat på Københavns konspiratoriske rådhus var det naturligt antage at Amager Metro Gruppen var et led i en sammensværgelse imod overborgmesterstolen.

Klaus Bondam i en tilsyneladende håndsækning

En imødekommende og interesseret Klaus Bondam, De Radikale, ringede samme eftermiddag. Han gav sig ud for at være på vores side, selv om De Radikale ikke ville støtte SFs forslag om byggestop samme aften. Forslaget ville alligevel ikke få flertal, sagde han, og derfor var det bedst opnåelige at sende sagen i Økonomiudvalget. Der ville han garantere den en seriøs behandling på baggrund af den konsulentundersøgelse der blev sat i gang nu.

Vi aftalte at mødes om aftenen på Rådhuset efter mit og Niels Kiærs møde om kommissoriet og inden Borgerrepræsentationens debat om byggestop.

Kommissoriet præsenteres. Det stinker og er ikke til diskussion

Mødet om kommissoriet for konsulentundersøgelsen foregik i et kontor på Rådhuset med 3 meter til loftet og vægge dækket af teakpaneler med udskæringer. Som at sidde i en overdimensioneret cigarkasse. På et slot. Kontoret tilhørte kommunaldirektør Poul Sax Møller. Med sig havde han Dorthé Nøhr Petersen, kontorchef i Trafikministeriet. På vores side var jeg selv, Niels Kiær og en af hans gamle ingeniørkolleger.

Sax og Nøhr rakte os et papir. Kommissoriet var færdigskrevet. Med stram styring af konsulenterne og uden åben og faglig dialog. Sax og Nøhr lod som om de ikke forstod hvad vi mente med dialog og hvad det skulle nytte. Som om kvalitetssikring gennem åbenhed og kritik var dem ukendt. Vores krav om dialog var nytteløst, der kunne ikke flyttes et komma i teksten. Magtarrogance.

Niels Kiær kogte langsomt op og eksploderede da det midt i mødet gik op for ham at Dorthe Nøhr var den kvinde i Trafikministeriet der 1½ år tidligere havde meddelt at nu ville Ministeriet ikke svare på flere af hans breve (kapitel 4).

Dorthe Nøhr gjorde intet for at skjule hvor træt hun var af at høre på Niels og hvor utålmodig hun var efter at slutte mødet.

Jeg fortalte at Politiken og Ekstra Bladet sad udenfor og ventede på resultatet. Jeg ville sige til dem at kommissoriet ikke holdt hvad Kramer lovede om at undgå mytedannelse og at vi ikke måtte få reel dialog. Dorthe Nøhr blev irriteret og kikkede uroligt på Paul Sax som ikke fortrak en mine. Mere ballade i medierne var ikke hvad de håbede på, Trafikministeren ville netop have ro om sagen. Men de havde ikke mandat til at imødekomme os og kunne ikke forhindre os i at brokke til pressen.

Politikens Thomas Flensburg og Ekstra Bladets Allan Larsen var ikke overraskede over at metroens ejere lagde an til en fupundersøgelse, og de ville skrive det i deres aviser. Allan inviterede mig over til Ekstra Bladets redaktion efter aftenens møde i Borgerrepræsentationen.

Klaus Bondam følger op

Klaus Bondam ventede også udenfor Poul Sax Møllers kontor for at høre om kommissoriet. Vi røg smøger, og jeg fortalte at vi var ved at blive snydt. Han lod til at forstå problemet og lovede at hjælpe os. Jeg opfordrede ham til i aftenens debat at spørge Kramer hvad kommunen skal gøre hvis banen engang dømmes ulovlig.

Kramer taler for første gang siden sit brudte valglofte

Borgerrepræsentationens debat om byggestop torsdag den 5. februar gav det første samlede billede af hvor partierne og politikerne stod. Punkt 21 på dagsordenen var SFs forslag:

"Borgerrepræsentationen beslutter at anmode Ørestadsselskabet og Østamagerbaneselskabet om at stille anlægsarbejdet på Metroens 3. etape på Amager i bero, indtil det er muligt at finansiere en nedgravning i Københavns Kommune."

På forhånd syntes 24 ud af 55 mandater at støtte forslaget: Venstre (10), SF (9) og Enhedslisten (5). Vi manglede enten De Radikale (5) eller Dansk Folkeparti (4) for at få flertal. Socialdemokraterne (16) og De Konservative (5) var givetvis imod os. Og CD (1) var tilsyneladende uden betydning.

Indledningen var historisk: For første gang siden Jens Kramer i 2002 brød sit valgløfte om nedgravning, skulle han i debat om metroen på Østamager. Så langt havde vi dog tvunget ham. Og med 712 ord, 5 minutter, gennemgik han beslutningerne bag metroen på Østamager. Kedsomheden havde døset mig da han nåede til et ømt punkt:

- Bygge- og anlægsentreprisen blev udbudt i såkaldt omvendt licitation, og det betyder, at der er sat et fast beløb af for projektets gennemførelse, og så skal tilbudsgiverne konkurrere om, hvem der kan komme med det projekt, der bedst kan opfylde de funktionskrav, som er ønsket i forbindelse med udbuddet.

”Funktionskrav”? Betyder det at man på forhånd havde forlangt en bane i terræn? Det påstod Niels Kiær at alle i entreprenørbranchen vidste, og det er aldrig blevet tilbagevist. Heller ikke af Kramer denne aften. Udelukkede ”funktionskravene” en delvis nedgravning? Havde ”funktionskravene” prioriteret noget andet end nedgravning? I så fald hvad? Politikerne og borgerne måtte ikke få det at vide. Danmark er ikke et åbent samfund.

Kramer fortsatte:

- Det har været afgørende, blandt andet for mig, at undgå eventuelle myter om beslutningsgrundlaget. Derfor har jeg i samråd med regeringen, Trafikministeren og Amtsborgmesteren for Københavns Amt besluttet at få foretaget en uvildig undersøgelse af de synspunkter og det materiale og de påstande som ligger bag det Amager Metro Gruppen og ingeniør Niels Kiær har fremført. Påstanden lyder at metroen kan nedgraves inden for budgettet på 1,4 mia. kr. Undersøgelsen forventes at være færdig i løbet af 7 uger, dvs. inden 1. april.

Kramer maler fanden på væggen

Så kom hvad alle ventede på: Tallet. Hvis byggeriet blev afbrudt nu, ville det ifølge Kramer og Ørestadsselskabet koste 500 millioner kr. på mistede optioner på tog fra producenten Ansaldo, den igangværende omlægning af ledninger og rør samt kontraktbrud overfor de entreprenører som lige nu forberedte byggearbejdet. Kramer sluttede med at støtte aftenens afværgedagsorden: SFs forslag skulle til Økonomiudvalget for at få belyst konsekvenserne af en standsning og vurdere resultaterne af konsulentundersøgelsen.

Jesper Schou Hansen, Venstre, indledte balladen:

- Det er glædeligt at overborgmester Jens Kramer Mikkelsen nu erkender, at sagen gør indtryk. Det hjælper altså når 800 mennesker buuher ad Jens Kramer Mikkelsen.

Kramer og Schou skændtes videre hele aftenen om hvem der var mest utroværdig. Kramer præciserede sin trussel undervejs:

- Det her handler om, hvorvidt man overhovedet vil have en metro, den 3. etape, eller om man ikke vil have det, så hårdt tror jeg i virkeligheden, man kan trække det op. Og får man ikke metro i denne omgang, så får man ikke metro.

Mikkel Warming, Enhedslisten, svarede på truslen:

- Der har dårligt været noget tidspunkt mens denne sag har været diskuteret, hvor helvedes ild ikke vil falde ned over København, hvis vi forsinkede, bremsede, ville grave ned eller ville gøre et eller andet, der gik ud over, hvad overborgmesteren nu den dag mente der skulle gøres. Vi kunne da prøve bare en enkelt gang og se om det skete.

Hvis Niels Kiærs beregninger ikke er pladder

Ole Hentzen, De Konservative, manden der frygtløst havde talt Amager Bio midt imod i september 2001 (kapitel 2), gik irriteret og utålmodig på talerstolen:

- Hvad jeg kan være harm over i dag er selvfølgelig at bestyrelsen i Ørestadsselskabet, hvor SF også har en repræsentant, hvor overborgmesteren sidder som næstformand, Peter Skaarup sidder som ansvarligt medlem, ikke har sørget for at denne pensionerede overingeniørs beregninger er blevet gennemprøvet, gennemhullet og kommenteret offentligt som det rene pladder.

- For hvis det ikke er pladder, så har Konservative 4 stemmer med til at fyre bestyrelse, direktion samt entreprenørselskaber og Cowi som har lagt økonomiske beregninger frem til det her. For så hører alting jo op, så er alt hvad vi har baseret vores beslutninger på siden 2001 jo det rene vrøvl. Det tror vi jo forhåbentlig ikke på, fordi så går alt jo i stå.

Ja! skreg jeg indvendig. Det er det rigtigste du nogensinde har sagt i denne sag, Ole Hentzen. Det er nøjagtigt derfor hverken Ørestadsselskabet, Kommunen eller Trafikministeriet kan tillade en undersøgelse som konkluderer at Niels Kiærs beregninger ikke er pladder: Det ville rive tæppet væk og være fyringsgrund for alle ansvarlige. Skandalen ville være ubærlig for hele systemet.

Så meget var der på spil.

Klaus Bondam og Peter Skaarup træder vande

- Aftenens debat er et spørgsmål om at lytte til borgerne i København. Aftenens debat er et spørgsmål om at sikre de københavnske borgeres retssikkerhed, sagde *Klaus Bondam*.

Klaus havde læst min mail til Borgerrepræsentationen. Skønt. Men så kom udenomssnakken:

- Det Radikale Venstre kan desværre ikke umiddelbart støtte SF's forslag. Vi ønsker ikke at bruge flere penge på en linjeføring, vi principielt er imod. Vi havde helst set en linjeføring under Amagerbrogade.

Jamen, for helvede Klaus, skreg jeg lydløst. I er med i forliget om en linie på Østamager, så må I sgu da gøre noget for at få det bedste ud af det.

- Vi er alle sammen bekendt med de røster, som har lydt fra Amager Metro Gruppen, og deres påstand om, at metroen kan lægges i en åben grav på hele strækningen inden for budgettet. Til alt held og bedre sent end aldrig så indvilgede trafikministeren, overborgmesteren og amtsborgmesteren i Københavns Amt i at igangsætte en uvildig konsulentundersøgelse af Amager Metro Gruppens påstande. Amager Metro Gruppen er netop blevet orienteret om kommissoriet for denne uvildige undersøgelse. De er meget utilfredse med kommissoriet og har fået at vide at det ikke er muligt at ændre noget som helst i forløbet.

Tak, Klaus. Men hvad så? Vil du hjælpe os? Svaret kom aldrig.

Peter Skaarup, Dansk Folkeparti, en nøgle i et eventuelt flertal til os, holdt lav profil. Med et ordførerindlæg i tomgang, på den ene side og på den anden, lød han som Klaus Bondam og andre parodier på radikalt vægelsindet ordflow: Selvfølgelig vil vi gerne grave den ned, men vi må lige se hvad det koster. Og selvfølgelig burde linieføringen have fulgt Amagerbrogade.

- Jeg er ikke bekendt med kommissoriet endnu til undersøgelsen, men det vil vi selvfølgelig kigge nærmere på. Det er selvfølgelig klart, at man i videst muligt omfang må tage dem med på råd, der interesserer sig for det her, Amager Metro Gruppen og andre.

Ben Haddou svinger øksen

Ben Haddou, CDs eneste repræsentant, åbnede med 1 minuts selvforsvar. Han beklagede det uheld at Amager Bladet havde kaldt ham en indædt modstander af nedgravning blot fordi han ikke ville være med til at sælge vindmøller med Jesper Schou Hansen den 11. december 2003. Om Amager Metro Gruppen sagde han:

- Jeg bryder mig ikke om den måde, man prøver at presse politikere på. Det minder mig lidt om besparelserne på daginstitutioner at man nærmest bliver truet med at man ryger til Langtbortistan hvis man ikke sørger for at gøre som folk i området ønsker.

Hm . Mærkeligt. Hverken Amager Metro Gruppen eller andre havde truet med Langtbortistan. Vores eneste trussel var at kæfte op i pressen. Hvorfor gik Haddou nu ind i en bagvaskelse af os? Eller var det bare tilfældige skud fra hoften? Han tæskede videre, nu på SF:

- Det kan ikke være rigtigt at blot fordi man hører i medierne at der er mødt 800 mennesker op i protest og så videre og så videre, så fører man sig frem med at stille krav om at projektet skal standses uden at beregne hvor meget en standsning af dette projekt ville betyde for det samlede København. Jeg synes vi skal opføre os anstændigt i denne sag.

Jeg spekulerede over hvornår man sidst har hørt en politiker sige det modsatte: "Jeg synes vi skal opføre os uanstændigt i denne sag." Jeg selv savnede også anstændighed – fra Kramers, Kommunens og Trafikministeriets side. Men Haddou sigtede til noget andet:

- Det hele, når det kommer til stykket, hvis vi skal være helt ærlige, det handler om at nogle håbefulde kandidater, måske mest fra Venstre, op til kommunalvalget udnyttede nogle ulykkelige menneskers situation på Amager og hængte nogle streamers op på valgplakater: "jeg går ind for nedgravning af metroen". Og nu har man virkelig sat sig i suppedasen.

Bente Frost svinger til den gale side

En af de nævnte håbefulde kandidater, *Leslie Arentoft*, erklærede at Venstre ville stemme for SFs forslag om byggestop.

Men *Bente Frost*, også Venstre, gik straks efter på talerstolen. En træt og usmilende dame i 60'erne. Jeg huskede hende som 1990ernes bygge- og teknikborgmester indtil den da 28-årige Søren Pind slog hende ved et kampvalg i 1997 og blev Venstres spidskandidat. Nu holdt hun sig til at hun og hele Venstre i 2002 stemte for terrænløsningen.

- Jeg har ikke skiftet mening. Hvis forslaget fra SF i aften kommer til afstemning, så vil jeg stemme imod, og så kan vi så internt diskutere hvem der har diskuteret hvad på sidste venstregruppemøde, det vil jeg ikke ulejliges forsamlingen med.

Øv for en overløber. Det betød at end ikke Dansk Folkepartis 4 medlemmer kunne sikre flertal for SFs forslag. De Radikale var nødvendige, og de ville ikke noget i aften. Der blev regnet og forhandlet hektisk ude ved væggene i Borgerrepræsentationens mødesal, men det ændrede ikke på at SFs forslag var dømt til at blive sendt i Økonomiudvalget.

Tre gåder fra De Radikale

Monika Thon, Det Radikale Venstre, rejste interessante spørgsmål:

- Der er jo mange ting, man ikke forstår. Jeg forstår ikke, at beboerne ude ved Østamagerbanen ikke er glade for, at deres kvarter bliver lavet til stilleveje.

Jeg sad og smagte på om "stillevej" var det rigtige ord for 612 tog i døgnet. Thon fortsatte:

- Og jeg forstår ikke, at det skal koste en halv mia. kr. at hive den lidt i ørerne.

Nej, det er nemlig ikke til at fatte. Man skulle tro at det var løgn, ikke Monika?, tænkte jeg.

- Men hvad jeg specielt ikke forstår, er at man ikke allerede har de udregninger, at det skal tage så lang tid at finde dem frem, fordi man kan jo ikke forestille sig at der er nogle der har lavet et så stort projekt uden at have kulegravet hele problematikken i forvejen.

Monika for helvede, tænkte jeg, det er jo det! Det er jo for fanden det der er hele skandalen. Men jeg kunne dårligt råbe det ned til hende sådan som jeg havde lyst til.

- De beregninger må ligge et eller andet sted, ellers er de ikke professionelle de mennesker, der har lavet Østamagerbanens projekt.

Det er rigtigt. Projektet må være tænkt og udført af uprofessionelle.

Uansvarlighed, kildren, uanstændighed og ekstrem populisme

Jesper Schou Hansen, Venstre, citerede Amager Metro Gruppen, "det er ikke for sent at udvise rettidigt omhu", og fik skældt huden fuld af Ole Hentzen, De Konservative:

- Det er paradeforslag, Jesper Schou Hansen, når man ikke vil snakke finansiering af de 500 millioner kr. Den holder ikke vand, selv ikke ude på Amager blandt de mest fanatiske i Amager Metro Gruppen.

Kramer var tilsyneladende bragt ud af ligevægt af sit eget angreb på Jesper Schous uansvarlighed. Jespers politiske leder, Søren Pind, var på ferie, og Kramer sagde:

- Jeg savner borgmester Søren Pind i aften, fordi det her show som vi ser fra Venstres side, ville ikke være sket, det er jeg helt overbevist om, hvis borgmester Søren Pind havde været til stede. Det her nærmer sig jo en farce i uansvarlighed. Jeg er glad for at det ikke bliver refereret af pressen nogen steder. Det er næsten debatter af denne karakter der burde foregå for lukkede døre når man kan tillade sig at sige sådan noget, fordi man risikerer jo at blive citeret for det der bliver sagt.

Hvad mener manden? "Jeg er glad for, at det ikke bliver refereret af pressen nogen steder". Jamen pressen *var* til stede. "Man risikerer jo at blive citeret for det, der bliver sagt". Jamen er det et problem, Kramer? På dette tidspunkt må Kramers fodfæste have været væk. Åbenlyst nonsens kom ud af den mund som han lod løbe frit i flere minutter:

- Det er jo helt forrygende det her at gøre den her forsamling, der har truffet den ene beslutning efter den anden med henblik på et selskab vi selv er storaktionærer i, det selskab der har truffet store beslutninger i tillid til de beslutninger Jesper Schou selv har været med til at træffe her i Borgerrepræsentationen, at det sådan set er ligegyldigt, det er bare en leg. Det synes jeg er fuldstændig uansvarligt. Det er jeg helt overbevist om at det ville borgmester Søren Pind ikke være med til hvis han havde været her i aften.

Ben Haddou, CD, støttede Kramer:

- Det er bare nogle ivrige partier som har hørt om et stort møde med 800 mennesker, 800 vrede borgere. Jamen jeg ved ikke om det kilder sådan noget, det føles som om det kilder på de her partier. De helt har glemt ansvaret, hvor meget vi kan tillade os her i København. Det var dog utroligt. Der er ingen der ville brænde 500 mio. kr. af inden aften, men de vil gerne have lidt omtale for denne sag, der er 800 vrede borgere, uha da da.

Mikkel Warming, Enhedslisten, kaldte Ben Haddous omtale af de generede Amagerborgere uanstændig, mens *Mogens Lønborg*, De Konservative, gik efter Jesper Schou:

- Det her er ekstrem populisme. Vi ved alle hvor Jesper Schou Hansen ønsker at finde nogle stemmer, vi ved hvor han stiller op til folketingsvalget. Det her er simpelt hen over målet hvad man kan byde en forsamling som denne her og også borgerne, det er virkelig uansvarligt. Det er heldigvis så gennemskueligt så måske i den lille hårde kerne i Amager Metro Gruppen vil Jesper Schou Hansen blive en helt, men ellers så håber jeg og tror at selv amagerkanerne som ellers går ind for den løsning, kan gennemskue hvad det her handler om. Jeg synes det er virkelig stærkt at skulle være vidne til det her i aften.

Leslie Arentoft, Venstre, gik derimod til sagens kerne:

- Det er jo meget dygtigt gjort at man har slynget et tal, 500 millioner kr. ud. Jeg vil gerne se de beregninger. Faktum er jo at vi har ikke kunnet få tal for, reelle tal fra Ørestadsselskabet, hvor meget koster det her reelt at få gravet ned, det er det vi skal undersøge. De 500 millioner kr. er jo opfundet i aften til lejligheden.

Vor ven Jens Johansen, SF, sendte en hilsen til CD:

- Så vil jeg sige til Ben Haddou at vi bliver bebrejdet at der ikke har været forhandlinger med andre partier. Jeg kan bekræfte at der har været intense og tætte og højlydte kontakter med indtil flere repræsentanter fra andre partier. Jeg skal beklage at Ben Haddou ikke er blevet inddraget i de kontakter. Det skulle vi have gjort, det ser jeg nu.

Det var ikke bare høflighed overfor Ben Haddou. Jens Johansen havde talt mandater og set dybere i sagen end jeg selv og de fleste andre, skulle det vise sig.

Klaus Bondams afvisning af det svære spørgsmål

Klaus Bondam spurgte Kramer om man ville grave metroen ned i en åben grav hvis konsulentundersøgelsen viste at det kan gøres inden for budgettet. Kramer svarede ikke.

Jeg løb udenom mødesalen og ned til politikernes sidelokale og bad om at tale med Bondam. Det havde vi aftalt at jeg kunne gøre. Jeg ville have Bondam til at spørge Kramer direkte om hvad han ville gøre hvis metroen dømmes ulovlig. Men Bondam afviste at spørge:

- Kramer vil bare lade være med at svare.

Jeg burde have bidt mærke i denne manglende vilje til at stille ubehagelige spørgsmål til Kramer. Jeg burde have lugtet at Bondam ikke ønskede konflikt med Kramer, uanset at Bondam havde opsøgt mig. På trods af sine smukke ord om borgernes retssikkerhed i begyndelsen af debatten, ville han ikke følge op nu.

Men da Bondam nok havde ret i at Kramer ville ignorere spørgsmålet, opgav jeg at få Venstre, SF eller Enhedslisten på talerstolen for at stille spørgsmålet.

Debatten varede 2 timer. SF foreslog at sende sit eget forslag til Økonomiudvalget for at undgå at det blev nedstemt. 42 stemte for (A, B, C, D, F, O, Ø samt Bente Frost og Lise Helweg fra V). 6 stemmer fra Venstre var imod, de ville have en byggepause vedtaget nu.

Alt i alt en nedslående debat. Ud over at Kramer omtalte mig. Rosende. Men det fandt jeg først ud af en time senere.

Ufatteligt: Kramer roste mig

- Nå, hvordan var det så at blive skamrost af Kramer?, spurgte journalist Allan Larsen da jeg besøgte ham på Ekstra Bladets redaktion sent torsdag aften efter mødet.

- Hva?

- Kramer sagde i Borgerpræsentationen at du var klog.

- Hvad snakker du om?

Allan kunne ikke huske detaljerne. Men jeg kunne regne ud at Kramer måtte have sagt noget mens jeg var uden for salen, på vej ned for at tale med Bondam. Senere fandt jeg den officielle mødeudskrift. Jesper Schou havde sagt fra talerstolen at han havde brugt ganske lang tid

med Martin Einfeldt på at tale igennem hvad der kunne og ikke kunne lade sig gøre af ændringer i byggeriet. Og Kramer havde svaret:

- Jeg vil godt høre i virkeligheden, hvem er det, Jesper Schou Hansen taler for og taler til. Altså det jeg har hørt Martin Einfeldt som talsmand for Amager Metro Gruppen sige, lyder langt klogere end det vi hører her på talerstolen fra Jesper Schou Hansen. Langt, langt klogere. Det er da forrygende, at vi skal høre på det, og jeg er da helt overbevist om, at Martin Einfeldt og andre, der lytter med her, de sidder og ryster stille og roligt på hovedet over, hvad det er for nogle forbundsfæller, man har her i Borgerrepræsentationen.

Det står der i det officielle mødereferat at Kramer sagde. Han sagde at jeg var klog. Hvorfor i himlens navn ville han så stadig ikke tale med mig? Troede han at jeg var ond?

Advarsel fra Ekstra Bladet

Allan Larsen sagde at jeg da måtte være klar over at konsulentundersøgelsen bare blev et fupnummer der skulle bekræfte systemet selv.

- Joooooh, men jeg prøver at holde dem fast på ordet, håbede jeg. - Det kan lade sig gøre hvis pressen er med til at holde dem fast.

- Bare du ikke bliver skuffet. Du skal ikke regne med pressen. Pressen kan glemme dig og sagen fra den ene dag til den anden. Eller måske vender pressen sig pludselig imod dig.

- Jeg ved det, svarede jeg.

12. Systemet slår igen

Februar 2004

"Diktaturet er bygget op på censur og ensretning af og kontrol med informationer og nyheder. Denne centralisering af nyhedsformidlingen er kun mulig i et lukket samfund. I det åbne samfund vil befolkningen modtage stribevis af konkurrerende informationer og impulser som gør ensretning umulig."

*Anders Fogh Rasmussen
"Fra socialstat til minimalstat", 1993.*

Kære Anders Fogh. Du må selv om du vil kalde det diktatur, men i det samfund som du var statsminister for, undertrykte myndighederne *konkurrerende informationer* og forsøgte at *ensrette informationsstrømmen*. Dengang og sikkert stadigvæk. Du ved det sikkert selv bedre end nogen, og du kunne sikkert ikke gøre noget ved det.

Dette kapitel viser hvordan systemet rent praktisk styrer en såkaldt uvildig undersøgelse så den hvidvasker systemet selv.

Kramers risiko

Overborgmester Kramer lancerede konsulentundersøgelsen på vegne af metroens ejere (kapitel 10). Men Kramer har hadet undersøgelsen mere end nogen. Han kunne ikke tillade en reelt "uvildig" undersøgelse hvor han ikke havde kontrol over resultatet. Hvis resultatet gik ham, Trafikministeriet og Ørestadsselskabet imod, ville skandalen være ubærlig:

- Ørestadsselskabet ville være grebet i at have misinformeret politikerne.
- Amager Metro Gruppen ville få foræret det stærkest tænkelige bevis i retssagen imod Østamagerbaneselskabet om muligheden for at grave metroen mere ned end planlagt inden for budgettet.
- Kramers politiske modstandere ville få en god sag med at stoppe byggeriet indtil tallene var afklarede.

Disse risici kunne Kramer og Trafikministeriet ikke løbe. De var nødt til at styre den uvildige undersøgelse stramt.

Kommissoriet lagde an til manipulerende projektledelse

Sent torsdag aften den 5. februar sad jeg på Ekstra Bladet hos journalist Allan Larsen og forklarede hvorfor kommissoriet til konsulentundersøgelsen var en skandale. Vi havde fået det samme eftermiddag fra Kommunen og Trafikministeriet.

Men det er svært at forklare manipulerende projektledelse i fængende overskrifter. Et nyt ramaskrig lå ikke lige for, selv om det var nok så berettiget.

På cyklen hjem den nat stod det klart at jeg måtte skrive til de ansvarlige næste morgen. Jeg vidste at de ville ignorere brevet, så meget havde jeg lært. Men det var vigtigt for eftertiden at få vores protest dokumenteret og bevise at det var os der søgte dialogen og sagligheden. Men jeg havde travlt, jeg skulle nå den værste af alle deadlines: Et fly fredag eftermiddag.

Mail 6. februar til metroens ejere om kommissoriet for konsulentundersøgelsen

Denne mail blev sendt med blind kopi til hele min udsendelsesliste af presse, politikere, venner og fjender (bringes uforkortet for dokumentationens skyld, men kan springes over):

*"Kære
Trafikminister Flemming Hansen
Overborgmester Jens Kramer Mikkelsen.
Amtsborgmester Vibeke Storm Rasmussen*

Vi, Amager Metro Gruppen, er bange for at I forsøger at narre os.

Vi blev meget glade da I 23. januar meldte at ejerkredsen bag Østamagermetroen ville igangsætte en uvildig undersøgelse af vor påstand om at man kan grave metroen ned indenfor budgettet. I formulerede et godt formål – nemlig at skabe afklaring i debatten og udrydde myter.

I går, torsdag 5. februar, blev vi så præsenteret for ejerkredsens oplæg til undersøgelsen. Det var en alvorlig skuffelse, og vi tvivler stærkt på at den undersøgelse der lægges op til vil skabe den afklaring skulle være formålet.

Problemerne er:

FORMÅLET ER BLEVET UKLART:

Der lægges IKKE op til at undersøgelsen skal afgøre om det er rigtigt at Østamagermetroen kan graves ned inden for budgettet.

I stedet skal undersøgelsen forklare eventuelle forskelle imellem Amager Metro Gruppens/Niels Kiærs beregninger og de kontrakter der er indgået om en gadeplansløsning.

Dermed lægges op til en banal gennemgang af hvordan Niels Kiær er kommet frem til sine tal, men uden en vurdering af om hans model faktisk holder økonomisk og ikke mindst anlægsteknisk set. Dermed er det forudsigeligt at Ørestadsselskabet – og ejerkredsen – stadig kan afvise at Niels Kiærs model holder i praksis, selv om undersøgelsen viser at han rent matematisk har regnet rigtigt.

VALG AF UNDERSØGELSESELEDER SIKRER IKKE FAGLIG KOMPETENCE

Ejerkredsen har valgt et revisionsfirma uden nogen som helst anlægsteknisk viden eller erfaring til at forestå undersøgelsen. Firmaet kan indhente ekstern ingeniørbistand, men det er ikke sikret at denne ingeniørbistand har den fornødne anlægstekniske viden og erfaring – endsige de forskellige parterers tillid.

Det eneste der er tilsyneladende er sikret er uvildighed – men uvildighed er langt fra det samme som faglig kompetence.

METODEN SIKRER IKKE AFKLARING

Der lægges IKKE op til faglig dialog mellem de uenige parter (Niels Kiær på den ene side, Ørestadsselskabet på den anden). I stedet kan revisionsfirmaet "i fornødent omfang indhente supplerende oplysninger" hos hver af parterne.

Altså ingen sikring af sikring af at fx misforståelser og faglige uenigheder, og dem kan der være masser af i dette komplicerede stof, bliver samlet op og behandlet undervejs. Dermed er det forudsigeligt at en eller begge parter i sagen kan finde anledninger til at undsige konklusionerne når de foreligger 15. marts.

Dermed vil undersøgelsen ikke skabe afklaring, men kun yderligere polemik, forvirring - og mytedannelser.

MANGLENDE DIALOG OM OPLÆGGET TIL UNDERSØGELSEN

For en uge siden, torsdag 29. januar, skrev vi til jer og lagde op til dialog og et konstruktivt samarbejde om denne undersøgelse – og vi bad om at få mulighed for at diskutere og eventuelt forbedre det undersøgelsesoplæg som I måtte spille ud med. Det skete ikke. I stedet fik vi i går præsenteret et færdigt kommissorium som vi fik at vide ikke stod til at ændre, trods vore konstruktive indvendinger.

HVAD NU?

Vi insisterer at på at denne undersøgelse bør løses med en reel og åben dialog. Det er den sikreste vej til den afklaring og myteudryddelse som I sagde var formålet. Derfor opfordrer vi jer kraftigt til at ændre kommissoriet på disse punkter:

- Formålet skal være klart formuleret: At afklare om det er rigtigt at Østamagermetroen kan graves ned inden for budgettet på kr 1,44 milliard. (Hvis tidsfristen til 15. marts er for kort til at opfylde dette formål, kan ordet "rigtigt" udskiftes med "sandsynligt". Det stiller lidt lavere krav til undersøgelsens grundighed).*
- Den udførende part kan godt være et revisionsfirma som projektleder – men den ingeniørbistand der indhentes bør have både Amager Metro Gruppens og Ørestadsselskabets tillid i faglig henseende. Uvildighed er godt, men ikke nok til at sikre faglig kompetence.*
- Metodemæssigt bør der sikres langt større inddragelse af parterne - og dialog imellem de modstående parter og mellem parterne og revisionsfirmaet/ingeniørkonsulenten. Fx bør undersøgelsen indledes med et møde hvor alle parter er repræsenteret og hvor der kan skabes overblik over undersøgelsens rammer og datagrundlag og hvor eventuelle uenigheder og misforståelser kan afklares hurtigst muligt.*

Hvis I ikke ønsker på denne måde at sikre dialog, åbenhed og faglig kvalitet i undersøgelsen, må vi tro at den reelle intention i virkeligheden ikke er at skabe afklaring og myteudryddelse – men blot at producere et alibi for at fortsætte det planlagte byggeri.

Derfor er vi bange for at I forsøger at narre os. Vi håber at I nu vil bevise at vi tager fejl – og ændrer kommissoriet således at der bliver sikret dialog, åbenhed og faglig kvalitet i langt større omfang end der indtil nu er lagt op til.

I lyset af sagens hastende karakter beder vi høfligt om et snarligt svar på denne henvendelse.

Med venlig hilsen"

Vi fik aldrig noget svar. Magtarrogance.

To ekstra stævninger om byggepause

Mens jeg sad og skrev den fredag formiddag, ringede advokat Vivi. Efter Borgerrepræsentationen aftenen før havde afvist SFs forslag om byggepause og efter Trafikministeren og Overborgmesteren ikke ville diskutere byggepause med os, måtte vi betragte de politiske muligheder for byggepause som udtømte. Derfor måtte vi søge byggepause ad juridisk vej.

Så Vivi stævtede både Naturklagenævnet og Østamagerbaneselskabet med den supplerende påstand at de siger vi allerede førte imod dem skulle have opsættende virkning på byggeriet. Vi havde nu, veldokumenteret, gjort alt vi kunne for at holde byggeriet tilbage ad politisk vej, uden held. Og byggestarten den 1. april kom stadig nærmere.

Jeg ringede for fuldstændighedens skyld til ministersekretæren i Trafikministeriet for at høre deres svar på vores invitation, sendt 12. januar, til et møde med ministeren. Ministersekretæren svarede at ministeriet ikke havde opfattet vores breve om byggestop og mødeinvitationer som noget de skulle svare på. Og svar fik vi heller aldrig. Magtarrogance.

Hvordan har du det?

- Hvordan har du det? spurgte min søster Camilla den fredag eftermiddag i Kastrup Lufthavn. Vi var på vej til Amsterdam, til koncert om søndagen med den amerikanske sanger og sangskriver Randy Newman. Det var en pilgrimsfærd. I halvdelen af mit liv havde jeg drømt om at opleve ham.

Camillas spørgsmål var ikke sådan lige at svare på.

Gradvist siden ekspropriationerne i maj 2003 havde metroen overtaget mit liv. Siden stævningen af Naturklagenævnet i september havde alle mine største glæder og største ærgrelser i hverdagen været forårsaget af metrosagen. Siden medie gennembruddet i december havde hele mit følelsesliv og al min overskydende energi, fx tænketid på cykel, på toilettet, på vej i seng, været brugt på og næret af metrosagen. Vores succeser var livgivende og berusende. Vores tilbageslag var opslidende og nedbrydende.

Familien havde hele vejen accepteret min mentale undtagelsestilstand og hyppige mentale og fysiske fravær. Både Birgitte og drengene støttede helhjertet det gode formål i at bekæmpe metroen.

Mit lønarbejde kunne jeg holde flydende, også fordi jeg var så heldig at de danske skove ikke denne vinter blev ramt stormkatastrofer, politiske indgreb eller andre tidrøvere.

Men jeg vidste at denne måde at leve på var usund i det lange løb. Overfokusering på én konflikt, enormt mentalt energiforbrug, manglende restitution, konstant præstationskrav overfor medier og politikere, konstant under iagttagelse fordi jeg pludselig var kendt, det er alt i alt en motorvej til at bukke under af stress.

Pludselig lærte jeg på egen krop politikernes lede arbejdsmiljø at kende. Det er lige til Arbejdstilsynet:

- Evig selvpromovering nødvendig
- Man er også på når man er privat
- Evig konfrontation
- Evig risiko for knive i ryggen

- Skadeligt for karrieren at indrømme fejl
- Utilstrækkelig faglig viden
- Uendelig arbejdsbyrde
- Skæve arbejdstider
- Enormt ansvar
- Tårnhøje krav til selvtilliden

Man kan forstå at dumme svin kan klare sig i dette arbejdsmiljø af usikkerhed, overfladiskhed, medieliderlighed, egotrip, paranoia, dolkestød og familiære afsavn. Men hvordan skal renhjertede og sandfærdige politikere, de der kun gik ind i politik fordi de ville gøre verden til et bedre sted, kunne holde det ud? Det kan de kun fordi de ser sig selv i spejlet og spørger:

- Hvis ikke mig, hvem så? Nogen skal jo gøre bære byrden. Vi kan ikke overlade politik til de dumme svin.

Og så går de ind i politik, de godhjertede stakler, og ender med at blive ligesom alle de andre som jeg mistror og ynker når de er på tv.

Kun én stressfaktor hos rigtige politikere kunne jeg sige mig lykkeligt fri for: Jeg skulle ikke genvælges. Jeg skulle ikke bekymre mig om utryghed i ansættelsen. Jeg glædede mig tværtimod til at alt dette skulle stoppe så jeg kunne begynde et sundt liv igen.

Camilla anbefalede mig at tage en hel uge væk fra alt, også mail og telefon. Ha! At lade sagen passe sig selv var det mest selvmorderiske jeg havde hørt. Men nu tog jeg i det mindste tre dage til Amsterdam for Randy Newman og en oplevelse for livet.

Ansigt til ansigt med overskurken

Pludselig, midt i afrejsen, chokerede skæbnen. En mand stod 1 meter foran mig. I transithallen i Kastrup Lufthavn. Han var 2 centimeter fra at få kvast skinnebenet af den bagagevogn som jeg netop stod og flåede i.

Henning Christophersen, formand for Ørestadsselskabet. Kendt fra tv. Jeg havde aldrig talt med ham eller set ham live. Han mindede om Jabba the Hut, galaksens modbydeligste skurk i Star Wars. Jeg troede ikke mine øjne, jeg var lammet.

Bagefter ved man altid hvad man skulle have sagt. Det har ærgret mig lige siden at jeg ikke gav ham hånden og sagde "nej hvor er det syret, jeg har lige stævnet dig i dag med påstand om byggestop af metroen på Østamager". Men det faldt mig ikke ind i det afgørende sekund, og i næste sekund var han væk med sin egen bagagevogn.

Men uanset hvad jeg havde sagt, ville han høfligt have nægtet at tale med mig.

Forsøg på vinterferie

I Amsterdam nagede spørgsmålet om disse tre dage væk fra det hele kunne koste sejren om metroen. Jeg kunne have brugt weekenden hjemme på at lave ekstra presse om fupkonsulentundersøgelsen. Var Randy Newman det offer værd?

Derefter en uge på vinterferie, med mobiltelefon, i min mosters hus på den jyske hede med Birgitte og drengene. Det var mentalt og familiært nødvendigt. Men måske missede jeg her chancen for at rejse et ramaskrig der kunne have forhindret den fælde vi var på vej ind i.

Mens vi var i Jylland ringede revisor Anders Hecht Petersen fra revisionsfirmaet Price Waterhouse Coopers. Han skulle lede undersøgelsen og inviterede Amager Metro Gruppen og Niels Kiær til møde med ham selv og ingeniørfirmaet Birch & Krogboe. Venlig og imødekommende var han, nærmest jovial.

Niels Kiær straks på

Jeg ringede straks til Niels Kiær for at viderebringe invitationen. Han jublede over at vi var nået så langt og gad ikke høre på mig pive over arbejdsbelastningen.

- Du er for slap til det her. Sørg for at få din nattesøvn, den er sgu det vigtigste.

- Du har ret. Jeg føler mig 10 år ældre af det her, svarede jeg.

- Ha! skreg han ind i røret. – Det her vil sgu få dig til at leve 10 år længere. Eller 20 hvis du vinder.

Jeg håber stadig han får ret. I hvert fald med de 10 år.

Revisionsfirmaet kommer til at sige sandheden ved en fejl

Revisionsfirmaet Price Waterhouse Coopers (PWC) bor i Tuborgs gamle hovedsæde på Hellerup Strandvej. Indenfor er der rent og retlinet, og udsmykningen virker diskret, delikat og dyr.

Anders Hecht Petersen PWC fremlagde på det første møde med Amager Metro Gruppen (mandag den 16. februar) tidsplanen for undersøgelsen:

- Ingeniørerne fra Birch & Krogboe ville få dette møde samt et møde en uge senere med Niels Kiær og Amager Metro Gruppen om de tekniske detaljer i Kiærs forslag fra 2002.
- Birch & Krogboes udkast til teknisk rapport ville foreligge 1. marts hvor den ville blive vist til metroens ejere. PWC kunne ikke udtale sig om hvorvidt Amager Metro Gruppen ville få dette udkast at se samtidig med ejerne. Eventuel inddragelse af Amager Metro Gruppen var ejernes beslutning da de betalte undersøgelsen.
- PWC skulle så i de følgende to uger kvalitetssikre arbejdet, uvildigt, inden offentliggørelsen af den endelige rapport 15. marts.

Morgenen efter mødet sendte jeg denne mail til Amager Metro Gruppens faste politiske støtte Claus Larsen-Jensen, socialdemokrat i Folketinget:

"Kære Claus.

Status for den uvildige undersøgelse:

Price Waterhouse Coopers + Birch & Krogboe regner på tallene i denne uge (uge 8), skriver rapport i uge 9 og afleverer 1. udkast til ejerkredsen + Østamagerbaneselskabet den 1. marts. Derefter føres dialog mellem disse parter om tilretning af rapporten frem til offentliggørelse af resultaterne 15. marts.

Amager Metro Gruppens holdning:

Efter et konstruktivt møde med Price Waterhouse Coopers + Birch & Krogboe mandag 16. februar tror vi på at undersøgelsen, med den fornødne dialog også med Amager Metro Gruppen/Niels Kiær, kan komme igennem med relevante beregninger (= en vis afklaring af prisen på nedgravning i åben grav). Men:

Det er komplet uacceptabelt at Amager Metro Gruppen/Niels Kiær ikke får udkastet samtidig med ejerkredsen + Østamagerbaneselskabet (altså 1. marts) og får mulighed for at føre dialog om indholdet på lige fod med modparten frem til offentliggørelsen 15. marts. Så er undersøgelsen jo netop IKKE UVILDIG.

Derfor skal det forlanges af ejerkredsen at de beder konsulenterne om at give udkastet også til Amager Metro Gruppen/Niels Kiær den 1. marts (gerne med alle de fortrolighedskrav som ejerne måtte ønske) og at der derefter føres en reel dialog også med os om indholdet frem til offentliggørelsen. Dette skal sikre uvildighed, afklaring af debatten og udryddelse af myter - sådan som ejerne oprindeligt erklærede formålet med hele undersøgelsen.

Hvis du kan udvirke dette bag kulisserne, vil det være det bedste for alle parter. Ellers må vi selv skrive til ejerne - med kopi til pressen som vil elske historien om at den "uvildige undersøgelse" alligevel ikke bliver uvildig fordi ejerkredsen er med til at rette rapporten til uden involvering af Amager Metro Gruppen.

De bedste hilsner

Martin"

Claus ringede til Trafikministeriet og gav besked til ministeren om at den tidsplan ikke duede og at skulle være samtidig i udleveringen af undersøgelsen til alle. "Jeg håber det virker", skrev han til mig.

Møde med Søren Pind 18. februar

Amager Metro Gruppen manglede endnu at møde nøglepersonen i et eventuelt flertal i Borgerrepræsentationen imod overborgmester Kramer og socialdemokraterne: Søren Pind, Venstre, borgmester for teknik og miljø.

Vi tog 4 mand ind til te og småkager på hans kontor på Rådhuset. Det nagede os at Kramer den 5. februar (11. kapitel) havde sagt fra Borgerrepræsentationens talerstol at Pind, når han kom hjem fra ferie, ikke ville bakke op om sin partifælle Jesper Schou Hansen og om kravet om byggepause.

I forvejen vidste jeg ikke meget mere om Søren Pind end at han var højprofileret fan af Elvis og Reagan hvilket i min karakterbog kun delvist blev opvejet af at Pind selv sang i fuld offentlighed. Men da vi mødte ham i hans forkontor på rådhuset, var jeg under 1 sekund om at fælde en instinktiv dom: Jeg kunne lide manden.

Det viste sig også at Kramer tog helt fejl. Søren Pind var 100 % på vores og Jesper Schou Hansens side, og vi havde en skøn time med at lægge planer for hvordan vi ville bygge et flertal uden om Kramer for at bygge en ordentlig metro.

Men Pind ville dog ikke være med til kræve Kramers svar på om den planlagte metro satse på lovgivelse pr. efterbevilling. Som teknik- og miljøborgmester vidste Pind bedre end nogen at offentligt byggeri ville gå i stå hvis man var afhængig af at få tilladelse i stedet for tilgivelse. Alle i systemet var nødt til at file på lovene i alle mulige sager, også hans egen forvaltning på Rådhuset.

Revisionsfirmaet ringer og lyver

Straks efter mødet med Søren Pind, ringede jeg til Dorthe Nøhr, Trafikministeriet for at bede om at få udkastet at se samtidig med ejerne den 1. marts. Hun kunne ikke komme til telefonen og ringede ikke tilbage.

Torsdag 19. februar mailede til hende med kopi til Anders Hecht Petersen, PWC. Jeg gentog de synspunkter som jeg havde mailet til Claus Larsen-Jensen to dage tidligere og tilføjede:

"Hvis du kan udvirke at Price Waterhouse Coopers får besked om at de godt kan give os udkastet samtidig med at ejerkredsen+Østamagerbaneselskabet får det, behøver vi ikke at orientere pressen om problemet - og det anser vi vil være det bedste for både jer og os.

Kan det lade sig gøre?"

Anders Hecht Petersen ringede straks tilbage. Hakkende, forsigtig, undvigende, undskyldende, påtaget dum (det er han nemlig i virkeligheden slet ikke). Han havde misforstået det hele, sagde han: Ejerkredsen ville ikke få udkastet at se 1. marts da det kun var til PWCs interne brug og kvalitetssikring.

Det var tydeligt at han løj (det skulle senere blive bekræftet), og at Trafikministeriet måtte have bedt ham om at lyve for os.

- Hvis du ønsker en anden procedure, må du tale med Trafikministeriet om det.

Trafikministeriet kommer til telefonen og lyver

Så jeg ringede til Dorthe Nøhr. Denne gang kom hun til telefonen. Det var den eneste gang hun reagerede på en mine opringninger. Den dag må hun have set mig som en byld i røven der skulle opereres væk med det samme:

- Jeg uuundrede mig over din mail. Vi får ikke rapporten før 15. marts, det er noget Anders Hecht Petersen har misforstået, og det har han jo forklaret for dig, ved jeg.

Tydeligt løgn. Selvfølgelig ville hun få første udkast at se når det forelå den 1. marts. Og sur var hun tilmed, eller hun spillede bare fornærmet. Rystende at høre lige ind i telefonrøret fra en kontorchef i Trafikministeriet. Jeg forfulgte hendes falske melodi ved formelt at foreslå at både hun og vi fik udkastet at se den 1. marts, i sagens faglige interesse.

- Jeg ved ikke hvad du har gang i, fnøs hun. Men hun kunne dårligt afvise at modtage et forslag. Hun sagde at jeg kunne skrive hvis der var noget. Så jeg skrev mandag 23. februar under overskriften "Gennemsigtighed, dialog og kvalitetssikring i Østamagerundersøgelse" og foreslog at både ejerne og AMG fik udkastet at se 1. marts:

"Vi - Amager Metro Gruppen/Niels Kiær - har i dag haft endnu et godt og konstruktivt møde med Price Waterhouse Coopers og Birch & Krogboe. Vi kan forstå at tidsplanen for Østamagerundersøgelsen er:

1. marts: Birch & Krogboe afleverer et udkast til teknisk rapport til Price Waterhouse Coopers.

1.-15. marts: Price Waterhouse Coopers kvalitetssikrer rapporten.

15. marts: Rapporten afleveres til ejerkredsen til offentliggørelse.

Som jeg nævnte for dig i telefonen i torsdags, foreslår Amager Metro Gruppen at både vi og ejerkredsen/Østamagerbaneselskabet får udkastet til teknisk rapport til fortroligt gennemsyn når det foreligger fra Birch & Krogboe 1.marts - af disse grunde:

- *Kvalitetssikring: Parterne kan bidrage konstruktivt til kvalitetssikringen i de to uger inden offentliggørelsen af rapporten. Specielt giver det lejlighed til at udrede de mange misforståelser der nemt kan opstå i så kompliceret stof som dette.*
- *Mytedannelse som følge af lukkethed i processen bliver undgået. Kombinationen af lukkethed og af at undersøgelsen er bestilt og betalt af den ene af sagens parter, kan ellers give grobund for myter og støj i debatten.*
- *Afklaring af debatten: Hvis parterne på forhånd har haft lejlighed til at udrydde misforståelser i undersøgelsen og myter om processen, foregribes risikoen for ny støj og polemik i debatten. Tilsvarende øges chancerne for at debatten efter offentliggørelsen bliver konstruktiv.*

Vi ser ingen grunde overhovedet til at Amager Metro Gruppen og ejerkredsen/Østamagerbaneselskabet ikke skulle få udkastet til teknisk rapport at se så snart det foreligger den 1. marts. Vi har jo selv leveret mange af de tal og tekniske forudsætninger som arbejdet bygger på - og vi vil naturligvis holde rapporten fortrolig hvis opdragsgiveren ønsker det.

Jeg beder om at ejerkredsen, det vil sige opdragsgiveren på denne undersøgelse, vender positivt tilbage på dette forslag, således at Price Waterhouse Coopers + Birch & Krogboe kan få besked om det inden udkastet til teknisk rapport foreligger på mandag den 1. marts."

Brevet blev aldrig besvaret. Magtarrogance.

Sidste hjælp fra De Radikale

Martin Lidegaard, de radikales miljøordfører i Folketinget, var en af mange politiske venner som fik kopi af mailkorrespondancen med Dorte Nørh i Trafikministeriet.

Han bifaldt arbejdet og mente at systemet, herunder Trafikministeriet, var reelt bekymret over vor retssag imod Østamagerbaneselskabet. Vi kunne overveje om det kunne bruges politisk. Måske med et tilbud om at droppe retssagen hvis vi fik en politisk anerkendelse af Niels Kiær's tal. Det kunne bane vejen for en beslutning om nedgravning.

Siden deltog Martin Lidegaard ikke i sagen. Hos De Radikale blev sagen overtaget af partifællerne i Borgerrepræsentationen. De svigtede i den afgørende afstemning den 25. marts.

På et eller andet tidspunkt i måneden imellem Martin Lidegaards mail og Borgerrepræsentationens afstemning begik Amager Metro Gruppen sin måske afgørende fejl: Vi undlod at holde fast på De Radikale.

Ingen ved om Martin Lidegaard fra sidelinjen i Folketinget kunne eller ville have forhindret Klaus Bondam i Borgerrepræsentationen i trække De Radikale ind som støtte til en 1,5 milliard kr. stor byggeskandale for de næste 100 år. Men jeg nåede aldrig at forsøge at trække i denne tråd i det netværk som jeg møjsommeligt havde opbygget. Og i sidste ende var det et stærkt netværk hos De Radikale i Borgerrepræsentationen vi manglede.

De Konservative hjælper med at samle underskrifter

I de samme dage modtog Amager Metro Gruppens sekretær Margit Grome ét blandt mange vidunderlige breve fra Amagers bagland. Det var fra Ole de Voss, formand for De Konservative i 4. kreds (Sundbyøster):

”Kære Margit Grome! På vegne af kredsbestyrelsen og kredsens ordinære medlemmer afleverer jeg hermed 530 forskellige underskrifter til brug for at få stillet Metroens 3. etape i bero straks. Jeg ønsker arbejdsgruppen held og lykke med det videre arbejde. Hvis det er muligt, kunne jeg ved lejlighed godt lide at få oplyst, hvor mange af mine øvrige 15 kredsformandskolleger, der har meldt sig ind i Amager Metro Gruppe.”

Små sensationer har også ret: De Konservative i Borgerrepræsentationen var 100 % på Krammers side i sagen, men deres valgkreds på Amager samlede underskrifter for os.

Ole de Voss kom dog til at fortryde denne venlighed. 3 uger senere måtte han beskyldes Amager Metro Gruppen for folkeforførelse så han kunne lægge størst mulig afstand til sit brev og de 530 underskrifter han havde samlet ind hos sine medlemmer.

Jeg sladrer til pressen om lukketheden

Jeg orienterede pressen lørdag 28. februar om at der ville ligge et udkast klar mandag 1. marts, men at ingen måtte se det. Historien blev straks taget af Jyllandsposten og TV2/Lorry.

Det fik endelig Dorthe Nøhr ud af busken: Hun udtalte til journalisterne at Trafikministeriet ville få udkastet at se mandag 1. marts ”for at se om vi har fået hvad vi skal for pengene”.

Her opgav hun at opretholde løgnen. I stedet gik hun så tæt som muligt på Trafikministeriets og Kommunens sande holdning: Den der betaler bestemmer. Uanset at undersøgelsen kaldes uvildig.

Systemets geniale svinestreg: Offentliggørelse i forhånden

Ejerkredsen fik udkastet til konsulenternes rapport mandag den 1. marts. I Københavns Kommune mødtes man om sagen tirsdag morgen 2. marts og besluttede at lække rapportens resultat til pressen straks. Kramer aftalte et interview med TV2/Lorry samme eftermiddag.

TV2/Lorry ringede til mig og fortalte resultatet: 270 millioner dyrere at lægge metroen i åben grav end i terræn.

- Hvad har du at sige til det?

Jeg havde endnu ikke set rapporten, endsige kunnet tage stilling til dens beregninger eller forudsætninger. Jeg afslog at kommentere tallene i TV2/Lorry, men sagde noget rasende om at resultatet var offentliggjort uden at vi måtte se rapporten.

Få timer senere aflyste Kramer sit interview med TV2/Lorry, sandsynligvis efter et mere velovervejet indgreb fra Trafikministeriet. Det medførte massiv presseomtale både tirsdag og onsdag af kommunens beskidte spin og manglende dialog med Amager Metro Gruppen. Det har måske givet ekstra sympatipoint til Amager Metro Gruppen i befolkningen, men vigtigere for Kramer var at han fik hvad han gik efter:

Et stort tal var kastet ud til medierne og præsenteret som en bekræftelse af systemets hidtidige påstand. Ingen kunne modsige tallet for ingen havde rapporten. Ingen kunne modsige systemet for ingen kendte systemets baggrund for at hævde sin sejr. Men alle medier kunne rapportere tallet og at systemet anså sin sejr for bekræftet. Så det gjorde alle medier den tirsdag.

Dermed skabte Kommunens håndtering af undersøgelsen alt andet end afklaring som lovet. Den mudrede debatten til. Dét var Kommunens redningsplan for systemet.

Men vi kunne måske have vundet over systemet denne eftermiddag.

Den brændte chance der er så tydelig i bakspejlet

Vi kunne have kuppet presseomtalen. Vi kunne have påpeget at selv en beregnet prisforskel på 270 millioner kr. mellem en åben grav og en terrænløsning beviste at politikerne var blevet misinformeret: I 2002 valgte de terrænløsningen fordi COWIs overfladiske prisliste (kapitel 5) sagde at en åben grav var mellem 650 og 1000 millioner kr. dyrere.

Denne misinformation var i sig selv fyringsgrund for Ørestadsselskabet ledelse. Det havde fx de konservatives Ole Hentzen selv erklæret i Borgerrepræsentationen (kapitel 11).

Men jeg turde ikke gå på tv samme tirsdag eftermiddag og puste mig op med tal og beregninger som jeg ikke havde set.

Om onsdagen eksploderede i sagen i en ny retning, væk fra yderligere diskussion om rapporten og væk fra to skandaler som blev efterladt til offentlig glemsel.

Den glemte politiske skandale

Det kom aldrig til at stå klart for offentligheden at Trafikministeriets egen konsulentundersøgelse havde underkendt Ørestadsselskabets beslutningsgrundlag til politikerne i 2001:

COWIs tre A4-sider var alt hvad politikerne fik, og tallene var forkerte.

Enhver kan se at det er rystende at danske politikere træffer milliardbeslutninger på så ekstremt tyndt grundlag. Men jeg har aldrig siden mødt en politiker eller embedsmand der var overrasket over at sådanne skandaler sker i Danmark. Eller over at skandalerne glemmes så let.

Den glemte personlige skandale

Ørestadsselskabets ledelse overlevede uden en skramme.

13. Det korte mirakel

2.-15. marts 2004

Amager Metro Gruppen på toppen

I 2003 var Amager Metro Gruppen millimeter fra at opgive videre kamp i en sag som alle anså for tabt. Nu var alting vendt.

Efter opsigtsvækkende succeser med borgermødet 21. januar 2004, gennembrud i alle medier og Kramers forbløffende løfte 23. januar om en konsulentundersøgelse var Amager Metro Gruppen en magtfaktor. Vi var hot stuff medierne, omsværmet af politikerne, havde massiv medlemstilgang og penge at arbejde med, og vi fik 500 nye underskrifter ind hver dag.

Vi mødtes stadig i de eksperimenterende radioamatørers klublokale på Tårnby Skole (kapitel 4). Vores lånte og kaotiske war room gennem mange år var mirakuløst forvandlet til et landspolitisk power room, frygtet af Trafikministeriet, Københavns Kommune og Ørestads-selskabet. En umulig og latterlig fantasi var blevet virkelighed.

Det var surrealistisk, og vi var euforiske. Og vi var tændt til kamp som aldrig før.

Vi kom op på 15-20 aktive der mødtes ugentligt til krigsmøde med afrapporteringer og fordeling af kommende opgaver. Vi skulle skaffe underskrifter, følge med i medierne og debatten, skrive læserbreve, møde politikere og følge konsulentundersøgelsen. Og det skulle blive værre. Mandag den 1. marts smed Bo Falkenchrone et ton ekstra arbejde for os alle på bordet: Et nyt borgermøde. Denne gang om resultatet af konsulentundersøgelsen.

Ideen var logisk og rigtig og desværre ikke til at komme uden om. Borgermødet i januar havde speedet vores succes til det ufattelige, og det var synliggørelsen af massiv folkelig protest der gav os chancer for at vinde krigen. Denne gang var vi ikke i tvivl om at Amager Bio var stedet. Vi ville rigeligt kunne fylde den med 800 kampklare amagerkanere, og vi havde råd til at leje den en aften til en venlig pris. Tidligst mulige dato var torsdag 24. marts, og det virkede fornuftigt. Det var 9 dage efter konsulentundersøgelsens officielle deadline og 8 dage inden byggestart.

Vi aftalte hvem der skulle tale med Amager Bio, lave plakater, markedsføre mødet gennem medierne og arrangere alt praktisk før og under mødet. Jeg skulle skaffe ordstyrer og politikere til at sidde på scenen, og jeg skulle sidde på scenen sammen med dem.

Alt synes tabt 2. marts

Den undersøgelse der afslørede at politikerne var blevet misinformeret om prisforskellen mellem en åben grav og en terrænløsning (kapitel 12), blev kuppet den 2. marts af Jens Kramer og hans rådgivere i kommunalforvaltningen.

De sendte et ikke-kvalitetssikret og ikke-diskuteret tal, 270 millioner kr., i cirkulation i alle medier hvor det blev gentaget så ofte at det kom til at stå som et færdigt, uvildigt, ekspert-udregnet faktum.

Systemet erklærede sin sejr, og i første omgang kunne ingen modsige tallet eller systemet.

Det skete to uger *inden* undersøgelsen skulle afleveres fra konsulenterne til ejerne den 15. marts. Manipulationen og magtmisbruget var åbenlyst, og medierne holdt mikrofonen for Amager Metro Gruppen og vores allierede i Borgerrepræsentationen når vi svovlede over det.

Men Kramer kunne være ligeglad. Han havde styret den offentlige modtagelse af undersøgelsen så dens afsløring af Ørestadsselskabets misinformation til politikerne blev overdøvet, og det var hans mål.

Sagen synes vundet 3. marts

Omkring middag onsdag den 3. marts ringer en stribe af Amager Metro Gruppens allierede i Borgerrepræsentationen, uafhængigt af hinanden:

Fra anonyme kilder på rådhuset har de fået kopier af det fortrolige udkast til konsulentundersøgelse som Trafikministeriet ikke ville vise os.

Jeg cykler til byen, får en kopi og cykler tilbage til en bæk ved Skt. Jørgens Sø for at læse. Jeg bladrer resumeet igennem og forstår pludseligt hvordan tallene hænger perfekt sammen med vor ingeniør Niels Kiærs påstand: Merprisen på 270 millioner skulle kun tillægges den oprindelige pris for terrænløsningen som var 1050 millioner kr ifølge COWIs 2001-notat, i alt 1320 millioner kr. Det var rigeligt indenfor det aktuelle budget på 1440 millioner kr. fra metroforliget i 2002.

Så rapporten bekræftede at metroen kunne lægges i åben grav inden for budgettet.

I det samme ringer TV2/Lorry ringer for et interview. Jeg er ved at eksplodere for at forklare at rapporten bekræfter at Amager Metro Gruppen har ret, at Ørestadsselskabet har misinformeret politikerne og at man kan få en åben grav-løsning inden for budgettet.

Men journalisten er ligeglad med rapporten. Han har fat i noget større:

Amager Metro Gruppen har vundet. Peter Skaarup, Dansk Folkeparti i Borgerrepræsentationen, melder ud at 270 millioner kr. er mindre end de 650-1000 millioner som tidligere var blevet oplyst, og det nye lave beløb er inden for rækkevidde.

Dermed er der flertal for nedgravning i åben grav.

Vi mødtes på Skovforeningens parkeringsplads, jeg siger noget lykkeligt til kameraet, og TV2/Lorry erklærer skræmmende om aftenen at Østamagermetroen nu vil blive gravet ned.

Der tegnede sig en sensationel sejr til amagerkanerne, Amager Metro Gruppen og Niels Kiær. Også selv om vi ikke turde fejre sejren endnu.

Næste aften var jeg ude for et næsten lige så ufatteligt personligt gennembrud: Peter Skaarup ringede tilbage på en telefonbesked fra mig, og vi talte i en halv time. Skaarup var i de samme dage på vej ud af Borgerrepræsentationen, det havde han længe varslet, men han forsikrede at hele Dansk Folkepartis gruppe i Borgerrepræsentationen ville fortsætte den udstukne linje: Metroen skulle i åben grav.

Samtalen var vidunderlig og endnu en komplet surrealistisk oplevelse: Vi var nære allierede og fortrolige. Peter var lyttende, klog og betryggende. Og sejrssikker på egne og Amager Metro Gruppens vegne. Den telefonsamtale havde jeg ikke forudset da jeg 2½ år tidligere klappede ad Peter Skaarup til vælgermøde i Amager Bio (kapitel 2).

For at fuldende miraklet skrev Politikens klumme At Tænke Sig fredag morgen:

"Der er nu flertal i Københavns Borgerrepræsentation for at grave overbugmester Jens Kræmmer Mikkelsen ned. Den overskydende jord skal bruges til en skibakke."

Sagen måske tabt 5. marts

Men samme fredag morgen bringer ellers dårligt nyt:

Karin Storgaard, den nye metroordfører efter Peter Skaarup i Dansk Folkeparti i Borgerrepræsentationen, går i Københavns Radio og betinger sig at Københavns Amt er med til at betale merprisen for en åben grav. Ellers var Dansk Folkepartis stemmer ikke sikre.

Jeg anede ikke hvad jeg skulle tro. Min nye ven Peter Skaarup eller hans efterfølger som jeg aldrig havde talt med?

Trafikministeriet overtager den "uvildige" undersøgelse

Trafikministeriet frigav endelig konsulentrapporten til Amager Metro Gruppen og Niels Kiær onsdag aften den 3. juni og gav os til fredag 5. marts kl. 12.00 til at kommentere den.

Hvorfor helvede skulle det nu gå så stærkt når vi endelig fik lov at læse og kommentere?

Jeg ringede til Price Waterhouse Coopers for at meddele at denne svarfrist var umulig at overholde. Men PWC svarede at al henvendelse skulle rettes til Trafikministeriet.

Aha!

Ministeriet havde overtaget styringen af den "uvildige" undersøgelse – stik imod Dorthe Nøhrs første løgn om at Trafikministeriet først ville modtage rapporten 15. marts. Og stik imod de evindelige påkaldelser af ordene "uvildig undersøgelse".

Ministeriet skulle nu styre al inddragelse og ikke-inddragelse af os i de sidste to uger inden offentliggørelsen den 15. marts. Price Waterhouse Coopers, den formelle leder af undersøgelsen og begrundelsen for at den kaldes "uvildig", blev sat på et sidespor og frataget muligheden for direkte dialog med os. Og heller ikke Birch & Krogboe fik mulighed for at gå i dialog med os om de økonomiske forudsætninger (fx forbrug af og priser på materialer), om beregningerne og om konklusionerne. En dialog imellem Birch & Krogboe og Amager Metro Gruppen var ellers netop hvad der var brug for for at afklare uenigheden om merpris.

Jeg måtte tigge Trafikministeriet om forlængelse af svarfristen til mandag morgen. Vi fik i alt 4½ døgn hen over weekenden. Da Niels Kiær omsider fik denne weekend til at analysere tallene, nåede han frem til at Birch & Krogboes beregnede merpris (i mellemtiden justeret til 282 millioner) rettelig kun var 104 millioner kr.

Han sendte sine beregninger til Trafikministeriet inden deadline mandag morgen.

Snyderiet blotlagt for pressen, uden resultat

Samtidig, natten mellem søndag og mandag, skrev jeg et langt notat om undersøgelsen, løgnene, hykleriet og sendte det til hele pressen med denne introduktion:

"Den "uvildige" undersøgelse der blev uærlig.

Konsulentundersøgelsen af prisen for nedgravning af Østamagermetroen blev lanceret som uvildig. Den er nu endt med at blive uærlig fra ejerkredsens side:

- Trafikministeriet har overtaget styringen af den "uvildige" undersøgelse fra konsulenten.
- Københavns Kommune har mudret debatten til ved at lække et rapport-udkast til pressen to uger inden undersøgelsen er færdig.
- Borgerne i form af Amager Metro Gruppen er blevet holdt udenfor og misinformeret.

Dette svigt af uvildighed, dialog og åbenhed i undersøgelsen fra ejerkredsens side skal formodentlig dække over at Ørestadsselskabet har misinformeret politikerne siden 2001 om prisen for nedgravning af Østamagermetroen."

Og jeg opregnede dette kronologiske forløb af undersøgelsen:

- Amager Metro Gruppen bad ejerkredsen skriftligt (29. januar) om dialog om formulering af undersøgelsens kommissorium. *Brevet blev aldrig besvaret.* Vi blev i stedet 5. februar præsenteret for et færdigt kommissorium der ikke var til diskussion.
- Amager Metro Gruppen bad ejerkredsen skriftligt (6. februar) om løbende dialog med konsulenterne gennem hele undersøgelsesperioden. *Brevet blev aldrig besvaret.* I stedet fik vi og Niels Kiær blot lejlighed til på to møder at afklare de tekniske detaljer i sit forslag overfor Birch & Krogboe.
- Amager Metro Gruppen bad Trafikministeriet skriftligt (19. februar) om at se Birch & Krogboes udkast til teknisk rapport samtidig med ejerne når udkastet forelå 1. marts. I første omgang påstod både Trafikministeriet og Price Waterhouse Coopers at ejerne ikke ville få udkastet den 1. marts. *Dette viste sig at være usandt.*
- Derpå foreslog Amager Metro Gruppen skriftligt (23. februar) at både ejerne og vi fik udkastet at se 1. marts. *Brevet blev aldrig besvaret.*
- Da Amager Metro Gruppen via pressen blev opmærksom på at ejerne ville få udkastet til teknisk rapport den 1. marts, bad vi denne dag om aktindsigt. Trafikministeriet svarede at vi ville få udkastet tilsendt når ejerkredsen havde læst det og kontrolleret at man havde fået hvad man havde betalt for.
- Amager Metro Gruppen fik udkastet onsdag 3. marts om aftenen – dagen efter Københavns Kommune havde lækket det til pressen. Trafikministeriet gav os en svarfrist for tekniske kommentarer til fredag 5. marts kl. 12.00. Senere accepterede Trafikministeriet at forlænge vores svarfrist til mandag 8. marts kl. 8.30.
- Amager Metro Gruppen har derfor ikke længere kontakt med nogen af konsulenterne. Hverken Price Waterhouse Coopers eller Birch & Krogboe har fået til opgave at lytte mere til os. Al kommunikation fra os til undersøgelsen skal gå gennem Trafikministeriet.

Denne liste viser magtmisbrug lige op i ansigtet. Men listens effekt var ikke så stor.

Måske fordi journalister ikke har tid til at gå ned i substans. Og i hvert fald fordi systemet igen lykkedes med at stjæle mediernes opmærksomhed og sendetid om mandagen så videre debat om konsulentundersøgelsen blev fejet til side.

Sagen synes helt sikkert tabt 8. marts

Mandag den 8. marts udsender Trafikministeriet, Københavns Kommune og Københavns Amt en pressemeddelelse der erklærer at Østamagermetroen ikke bliver gravet ned. Det har de som ejere af metroen besluttet på baggrund af konsulentundersøgelsen. Niels Kiærs seneste beregninger og kommentarer til konsulentundersøgelsen nævnes naturligvis ikke.

TV2/Lorry meddeler at Østamagermetroen ikke bliver gravet ned, og de fleste medier fortæller samme historie.

Hemmelig fodtur med Søren Pind

Samme dag ringede de fra teknik-og miljøborgmester og venstreleder Søren Pinds kontor. Han var stadig opsat på at samle et flertal i Borgerrepræsentationen for en åben grav, og han ville gerne ud at se banen i al diskretion.

Jeg mødte ham tirsdag formiddag den 9. marts hvor Øresundsvej krydser banen. Han trådte ud af borgmesterbilen i tophumør og sagde at det så rigtig godt ud inde på rådhuset. Vi vandrede fra Øresundsvej 1,4 km langs banen og krydsede de veje som skulle lukkes på Københavns side af kommunegrænsen.

Han forsikrede mig at flertallet for åben grav var intakt og villigt til at handle. Det ville blive offentliggjort dagen efter. Det skulle jeg dog holde min kæft med overfor alle, absolut alle, ellers kunne alt ryge på gulvet. Alt er skrøbeligt i københavnsk kommunalpolitik.

Konsekvenserne af en sejr i Borgerrepræsentationen var usikre. Umiddelbart kunne Kommunen med sin kontrollerende aktiepost i Ørestadsselskabet kræve byggeriet ændret. Men Trafikministeriet og Københavns Amt, de to andre medejere i Østamagerbaneselskabet, kunne have vetomuligheder mod ændringer af forliget fra 2002. Det ville blive en hårdknu-
de, og sagen ville komme til politisk forhandling igen. Og det var netop vores første mål.

På Svend Vonvedsvej ventede borgmesterbilen, og topmødet var slut.

Nedgravningen ville blive betalt af skatteindtægter

Jeg gik hjem til flere gode nyheder:

Ejendomsmæglerfirmaet Base 1 havde beregnet at de øgede skatteindtægter som følge af højere ejendomspriser ved en nedgravning rigeligt kunne finansiere nedgravningen på langt sigt. Nedgravning ville derfor skæppe i kommunekassen, ikke dræne den.

Den beregning gik Base 1 i medierne med. Således fik metroen, og herunder de opdaterede og overvældende tal fra underskriftindsamlingen, også gode minutter i TV2/Lorry den aften.

Sagen synes vundet 10. marts

Nyheden springer om onsdagen og er tophistorie i timenytighederne hele eftermiddagen:

Et flertal uden om Kramer vil på Borgerrepræsentationens møde 25. marts foreslå at byggeriet stilles i bero for at omprojektere og lægge metroen i en åben grav. Det skal finansieres ved at Kommunen tager et 30-årigt lån på 800 millioner kr. Så er man på den sikre side når Kramer vil påstå at det er prisen, uanset om man tror på det eller ej. Flertallet består af Venstre, SF, Enhedslisten, Dansk Folkeparti og overraskende CD. I alt 29 stemmer imod 26.

Ben Haddou (CDs mand) udtaler at det er en så vigtig beslutning, både for borgerne omkring metroen og for Københavns fremtidige infrastruktur at han nu ændrer sin og CD's holdning til nedgravning: - Et 30-årigt lån svarer til de lån en almindelig husejer optager i sin bolig, og derfor er den løsning acceptabel for CD, især når borgerne nu kan leve uden gener.

Om aftenen erklærer TV2/Lorry at Østamagermetroen vil blive gravet ned. Og de svælger i vidunderlige billeder fra folketingsalen hvor Trafikministeren tilfældigvis var til forespørgsel om Ørestadsselskabets økonomistyring da nyheden sprang. Nede i bagest i salens embedsmandsloge står en panisk Dorthe Nøhr og kriseinstruerer Trafikministeren.

Trafikministeren udsendte en kort meddelelse: - Der er ikke basis for at ændre de tidligere trufne beslutninger. Derfor vil staten ikke gå ind i projektet. Jeg har ikke yderligere kommentarer ud over at jeg vil drøfte sagen med overborgmesteren.

- Rådhuset krakeler. Kramer er tæsket under gulvbrædderne, sagde en kilde på rådhuset til Ekstra Bladet der trykte det den næste dag.

Frygt for overborgmesterposten

Vor ven Mikkel Warming ringede om aftenen. Han og resten af Enhedslisten var de eneste i Borgerrepræsentationen der konsekvent gennem alle årene havde stemt for nedgravning. Og nu var de med i Flertallet som Søren Pind havde samlet.

Mikkel ville dels gratulere. Dels advare om at sagen ikke var vundet endnu:

Socialdemokraterne frygtede at det truende historiske nederlag til Kramer imod folket og et flertal i Borgerrepræsentationen, kunne koste overborgmesterposten. Den kunne ryge både til Venstre og til SF efter næste valg i 2005. Så Socialdemokraterne ville slås med alt hvad de havde, og det ville Trafikministeriet, Kommunens embedsmænd og Ørestadsselskabet også.

Så jeg skulle også til at slås nu, mere end tidligere. Det var bare det Mikkel ville sikre sig at jeg var klar over.

Ejernes strategi

Samme aften må de have holdt krisemøde hos Kramer. Og de må have lagt denne strategi:

1. Find en politisk løsning som kan samle flertal. Det kræver at 2 politikere skifter side. 3 år senere afslørede Ørestadselskabets direktør Anne Grethe Voss ved metroens åbning at også en plan B for byggeriet var under udarbejdelse i disse dage: At bygge de første 1 eller 2 km af linjen så strandparken kunne betjenes, men ikke længere. Det kunne lyde som om de spekulerede i at en afbrudt linjeføring ville udløse ekstra penge til resten af vejen til lufthavnen.

2. Underminér Amager Metro Gruppens troværdighed og seriøsitet i det forslag som der nu er flertal for i Borgerrepræsentationen. Spred disse budskaber:

- Man får ingen nedgravning for Amager Metro Gruppens forslag.
- Amager Metro Gruppen har ført alle bag lyset, både politikere, amagerkanere og medier, ved at love at nedgravning når de kun mener en åben grav.
- Sagen handler kun om støjgener for 66 parcelhuse og 34 kolonihaver.
- Udsend falske tegninger af Amager Metro Gruppens forslag.
- Et byggestop koster 500 millioner kr. En åben grav koster yderligere 300 millioner kr. ifølge konsulentundersøgelsen. I alt 800 millioner kr.

3. Få talsmænd fra så mange politiske partier som muligt (i praksis socialdemokrater, radikale og konservative) til at afsende ovenstående budskaber.

4. Få skrevet masser, masser, masser af læserbreve til dagbladene med ovenstående budskaber.

For at sætte trumf på havde Kramer ugen inden fået kommunens økonomiforvaltning til at skrive et notat der sammenlignede den planlagte løsning med Amager Metro Gruppens forslag og kom frem til at der ingen forskel ville være for den tværgående trafik.

Notatet udelod den afgørende pointe at en åben grav ville muliggøre at vejene blev holdt åbne med lave bilbroer.

Ingen tid til nervesammenbrud

Heromkring ville et sundt menneske have fået nervesammenbrud.

I et halvt år, siden sagsanlægget mod Naturklagenævnet (kapitel 6-7) havde alle mine tanker og følelser og ledig tid været deponeret i metroen. Nu blev følelserne kastet frem og tilbage mellem nederlag og sejr. Sortsyn og eufori. Intet sikkert, intet stabilt at holde sig til. Ingen pause mulig.

Vi havde ramt og provokeret Systemet, det usynlige monster, og først nu begyndte krigen for alvor. Og hvis vi vandt om 2 uger i Borgerrepræsentationen, ville krigen fortsætte.

Der var ikke tid til nervesammenbrud. Al tankekraft skulle tvinges til konstruktiv brug: At udse og fokusere på det næste taktiske mål i mediekrigen. At tage den næste politikerkontakt. At finde den næste bedste *oneline* til journalisterne.

Hver nat vågnede jeg efter 4 timer med spekulationer om pligter og problemer, alt virkede fortvivlende uoverkommeligt og alt skulle gøres lige nu for chancen kom aldrig igen. Lyspunkter fandt først ind i hovedet efter et par timer.

Pludselig forstod jeg hvorfor Napoleon og Churchill efter sigende også kun sov 4 timer: De var i krig. Måske var de også maniske og havde ADHD, og det er sikkert en fordel i krig.

Sagen havde tvunget mig til at leve manisk og usundt i gennem hele vinteren. Det var præcis hvad Gert Olsen profetisk havde advaret mig imod i radioamatørernes klublokale 9 måneder tidligere (kapitel 3). Nu vidste jeg hvad han mente. Og den eneste vej fremad var mere krig.

Københavns Radio spørger hvordan jeg har det

Om morgenen torsdag den 11. marts meddeler hele forsiden af gratisavisen Metroexpress at metroen bliver gravet ned. Jeg ser det på cykel på vej til Lyngby til møde for Skovforeningen. Det gør mig lykkelig.

På Lyngbyvejen ringer Københavns Radio, og vi laver et live-interview mens jeg står på en parkeringsplads i Jægersborg. De vil have den menneskelige vinkel: Tillykke med hvordan alting går, hvordan er det at kæmpe for en sag og hvad siger familien?

Jeg fortæller om familiens opbakning trods afsavn og at jeg har lovet drengene snart at lave den sæbekassebil jeg har stillet udsigt. Det var sandt nok. Og det var godt spin.

Bagvaskelsen begynder

Ved middagstid kommer TV2/Lorry ud til Skovforeningen. Bagvaskelsen af vores motiver er begyndt.

Borgerrepræsentationens mindretal af socialdemokrater, konservative og radikal har udsendt pressemeddelelsen "Falsk varebetegnelse på ny metroløsning". Mogens Lønborg, konservativ, siger til Lorry at vores forslag intet gavner og at andre borgere i København er langt værre ramt af støj end vi er. Karen Hækkerup, socialdemokrat, har forberedt sin oneliner om nedgravning af metroen: "Det er ikke hul i jorden, det er hul i hovedet".

Det fik mig til at tænke på ordsproget om at den værste død er at blive trampet ned af gæs.

Men jeg skulle passe på. For første gang nogensinde var TV2/Lorry var kritisk overfor os. Historien var nu at vi havde fuppet folket og medierne ved at fortie at det kun var en åben grav vi kunne præstere indenfor budgettet. Ikke en rigtig underjordisk metro. Den uskyldige borgergruppe havde forført masserne med løgn og manipulation.

Selvfølgelig skulle Lorry prøve den historie af, sådan er spillet. Men det nervepressede mig mere end nogensinde i processen. Alt kunne ryge på gulvet med en forkert bemærkning foran et rullende kamera. I værste fald ville vi ikke bare tabe sagen, vi ville blive til grin.

Verdensberømmelse

Tilbage ved computeren efter TV2/Lorry-interviewet på Skovforeningens parkeringsplads. Denne mail var landet kl. 11.38:

"Nyhedsbureauet The Associated Press' redaktion i København ønsker at modtage alle jeres pressemeddelelser, indkaldelser til pressemøder og andet materiale som I sender til den danske presse via e-mail apcop@ap.org eller fax 33 32 36 60 Vi vil gerne stå på jeres PRESSEMAILINGSLISTE på lige fod med Ritzaus og andre danske medier."

Hvor surrealistisk kan det blive? Vi var på vej til 15 minutters verdensberømmelse.

Karen Jespersen og Jette Baurtrup træder ind på holdet

Et opsigtsvækkende møde kom i stand inden for et døgn. Samme torsdag eftermiddag den 11. marts tog vi 6 stk fra Amager Metro Gruppen til Christiansborg for at indlede samarbejde med Socialdemokraterne imod deres partifælle Kramer og hans partistøtter i Københavns Kommune. Endelig.

Tanken havde trafikordfører Poul Andersen afvist kategorisk i november (kapitel 8). Men nu var han vært for mødet sammen med de 3 Amagervalgte socialdemokrater Claus Larsen-Jensen, Karen Jespersen (tidligere VS, senere Venstre) og Jette Baurtrup (samtidig medlem af Borgerrepræsentation, men på orlov dér). Nu var de vilde for at få metroen gravet ned.

Vi stiller op til gruppefoto for Amager Bladet som også er inviteret til Christiansborg i anledning af mødet.

Vi aftaler at Amager Metro Gruppen vender tilbage efter weekenden med en stribe §20-spørgsmål (det blev 15 stk.) som Socialdemokraterne kunne stille Trafikministeren. Var beslutningsgrundlaget for metroen tilfredsstillende i lyset af at konsulentundersøgelsen havde vist at tallene i COWIs tre A4-sider fra 2001 var misvisende? Hvorfor havde Trafikministeren ikke svaret på Amager Metro Gruppens mødeinvitationer? Hvorfor blev Amager Metro Gruppen ikke inddraget i udformningen af konsulentundersøgelsens kommissorium og diskussionen af konklusionerne? Hvorfor havde Trafikministeriet løjet om at ejerne ikke ville få udkastet til teknisk rapport at se 1. marts? Hvorfor havde ejerne sendt udkastet til pressen 2. marts, inden Amager Metro Gruppen havde fået det at se? Hvorfor overtog Trafikministeriet derefter færdiggørelsen af den såkaldt uvildige undersøgelse? Hvilken dokumentation var der for at omprojektering ville koste 500 millioner kr.? Hvad vil Trafikministeren gøre hvis banen dømmes ulovlig efter den er begyndt at køre?

Under mødet sidder Karen Jespersen i vindueskarmen og ringer rundt til aviserne og fortæller om mødet. Efter mødet tager jeg til Ekstra Bladet, hvor journalist Allan Larsen havde bedt om kommentarer til en pressemeddelelse fra Ørestadsselskabet der afviste vores påstand om at konsulentundersøgelsen beviste at de havde misinformeret politikerne.

På vej gennem Ekstra Bladets redaktion hører jeg en journalist tale med ... Karen Jespersen. Om Amager Metro Gruppen. Et par minutter efter kommer han ind på Allan Larsens kontor

for at fortælle nyheden om Gruppens samarbejde med Socialdemokraterne i Folketinget. Han ænser ikke at jeg sidder der. Jeg ser hele optrinnet som tilskuer.

Endnu et ufatteligt øjeblik: Jeg var mere end blot i begivenhedernes centrum. Jeg var centrummet. Jeg kunne registrere det, men ikke nyde det, for mit hoved var alle mulige andre steder. Jeg skulle finde en kinagrill, ind på kontoret til et par timers lønarbejde for Skovforeningen og så sent hjem.

Så ramte de også Birgitte et øjeblik

Kl. 23 ser jeg TV2/Lorry på video med de forventede modangreb fra Lønborg, Hækkerup og nu også Klaus Bondam, radikal.

Men Lorry havde også en demokratiprofessor fra RUC i studiet. Hun blev spurgt hvad det er Amager Metro Gruppen gør rigtigt. Ja! Hvor var det godt formuleret det spørgsmål, syntes jeg. Professoren svarede vi ikke blot kværulerede, men tilsyneladende anviste et realistisk alternativ. Ja! Og tak til Niels Kiær, endnu en gang.

Men Birgitte var forskrækket. Hun havde været alene da TV2/Lorry afslørede at Amager Metro Gruppen havde ført folket bag lyset og kun kunne byde på en åben grav. Hun havde ventet uroligt på at jeg kom hjem for at forklare mig. Og det kunne jeg: Det var en fup-afsløring, vi havde aldrig lovet mere end åben grav, og graven stadig ville løse det værste problem: Afspærringen ned gennem Østamager med lukningen af de tværgående veje.

Men så var der de hundredetusinder af seere som jeg ikke sad sammen med og kunne forklare det hele. Hvor mange af dem troede på afsløringerne i TV2/Lorry?

Den tanke gjorde ondt.

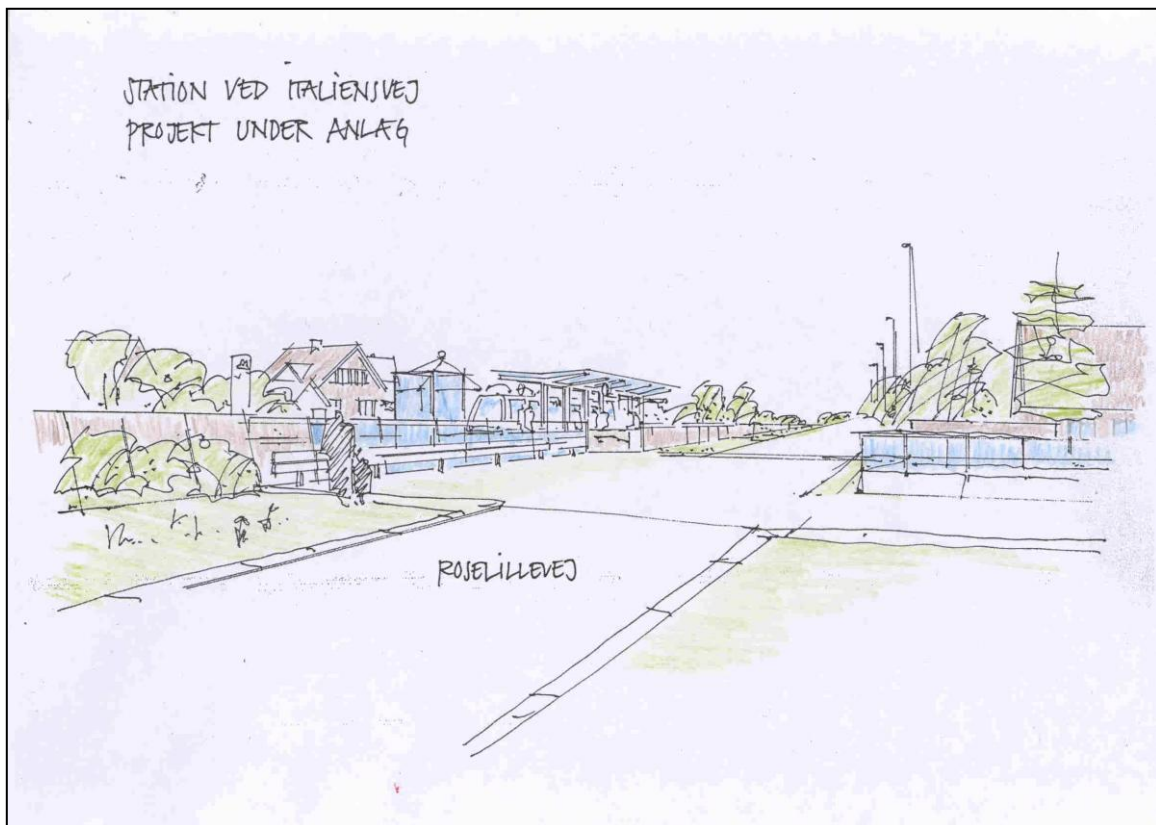
Tegnet bagvaskelse fra Ørestadsselskabet

Fredag 12. marts vågner Danmark op til løgnagtige tegninger fra Ørestadsselskabet. Deres arkitekt havde tegnet forskellene mellem den løsning "som er under anlæg" og Amager Metro Gruppens forslag som det er "indgået i den uafhængige revisorundersøgelse".

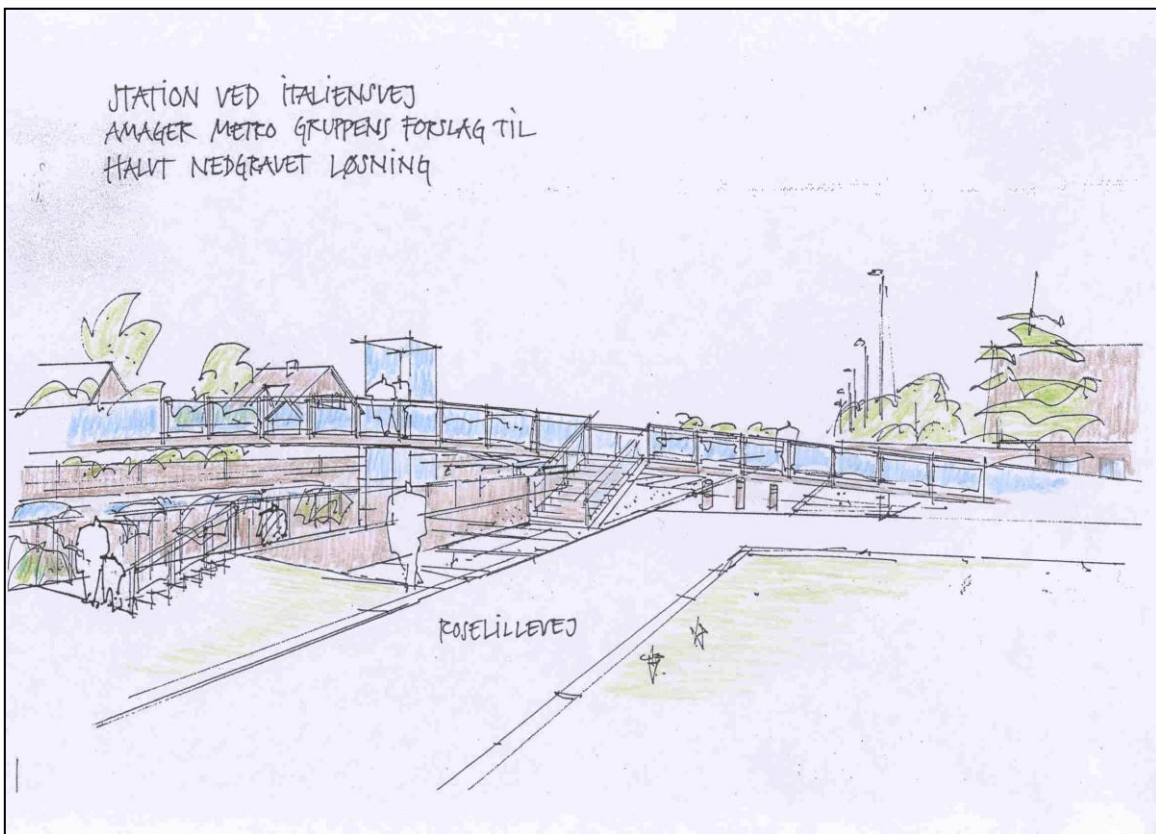
Men ind i vores forslag tegnede de en stibro der skulle føre Italiensvej over metroen. Broen var hævet 2½ m over gadeplan så den i stedet blokerede Roselillevej, og Tovelillevej på den anden side af banen må man formode. Det var løgn, det havde vi aldrig foreslået.

Vores forslag var at bevare en ubrudt Italiensvej på en lav bilbro der ikke blokerede Roselillevej. Ikke noget problem, hverken teknisk eller økonomisk.

STATION VED ITALIENSVEJ
 PROJEKT UNDER ANLÆG

STATION VED ITALIENSVEJ
 AMAGER METRO GRUPPENS FORSLAG TIL
 HALVT NEDGRAVET LØSNING

Jeg så tegningen i Politiken inden morgenmaden og burde straks have ringet og forlangt dementi. Og ringet til Ritzau. Og jeg burde have forlangt at Trafikministeren kaldte Ørestadsselskabet til orden, han er både flertalsaktionær og ansvarlig for en seriøs trafikdebat (burde være i hvert fald).

Jesper Schou Hansen, vores trofaste Venstre-støtte, opfordrede mig til at udsende en pressemeddelelse. Men jeg var færdig. Jeg orkede ikke at slås om løgne og dementier og tegninger der forhåbentlig var glemt næste dag og alligevel ikke ville flytte stemmer i Borgerrepræsentationen. Og stemmerne var trods alt det eneste afgørende på dette tidspunkt.

Afprøvning af de radikale

Jeg havde en mere presserende pligt den fredag. Alt var faldet perfekt på plads for kampfællerne i Amager Metro Gruppens der havde booket og var at begyndt at markedsføre borgermødet 24. marts i Amager Bio. Nu skulle jeg invitere Københavns toppolitikere til at sidde i debatpanel. Vi kunne lokke med fuldt hus, 800 deltagere.

Til de radikale skrev jeg kl. 12:01 til sundhedsborgmester Inger Marie Bruun-Vierø med kopi til Klaus Bondam. Han havde vist interesse for os i februar, men var nu gået på Kramers side og havde nedgjort os i medierne dagen inden:

"Kære Inger Marie Bruun Vierø.

(...)

Vi inviterer repræsentanter for alle de politiske partier i Københavns Borgerrepræsentation - og hermed inviterer vi dig som repræsentant for De Radikale. Når vi foretrækker dig, er det fordi du sad på selvsamme scene til det berømte vælgermøde i november 2001 og diskuterede denne sag med borgerne. Hvis du er forhindret, håber vi selvfølgelig at fx Klaus kan repræsentere jer.

Hensigten er at få en konstruktiv debat mellem salen og politikerpanelet. Det vil kunne udrydde de misforståelser der er føjet rundt i pressen i den seneste tid - og vi vil forhåbentlig langt om længe få en reel dialog imellem borgerne og politikerne om denne sag.

I har tidligere talt om et møde med Amager Metro Gruppen. Det er vi stadig meget interesseret i. Det ville fx kunne udrydde de misforståelser som Kommunens embedsmænd spreder om Amager Metro Gruppens forslag (uden at have konsulteret Metro Gruppen) - og vi mener også at det vil være en god ide hvis I næste gang konsulterer os, inden I går i pressen for at videreformidle Kommunens misforståelser om vort forslag.

Med venlig hilsen - og i håbet om din medvirken"

Jeg syntes selv at det var høfligt og anstændigt formuleret. Det syntes Klaus Bondam ikke.

Klaus Bondam viser sin dybde

Svaret kom 17 minutter efter fra Klaus Bondam. Det var anden og sidste gang at nogen fra modpartens side kommunikerede direkte med os (efter Thor Buch Grønlykkes mail, 11. kapitel). Derfor bringes mailen i sin helhed. Og for at dokumentere manglen på indhold:

"Kære Martin,

Jeg må ærlig og oprigtig talt indrømme, at jeg ikke bryder mig om tonen i din mail. I Det Radikale Venstres optik går Københavns Kommunes embedsmænd ikke rundt og "spred" misforståelser, ligesom vi ikke går i pressen for at "videreformidle Kommunens misforståelser". Kommunen er ikke et embedsværk - en uigen-nemtrængelig masse. Kommunen er os alle sammen inklusive dig og inklusive 55 borgerrepræsentanter og en halv million borgere.

Vi var i Det Radikale Venstre indstillet på at undersøge jeres påstand om, at der kunne foretages en delvis nedgravning af metroen indenfor den afsatte budgetramme. Vi har på intet tidspunkt været indstillet på at ofre så meget som en krone ekstra på den linieføring. Dertil er der alt for store uløste trafikale udfordringer andre steder i byen, som også kræver at blive løst.

Det viste sig at jeres påstand ikke holdt vand. Der har været forskellige beløb fremme, men indenfor budgetrammen kan det ikke lade sig gøre.

Nu kommer du/I efterfølgende og siger i dag i Politiken at "man efterfølgende for ingen penge kan lave nogle broer på måske to meters højde". Det ville være mere end interessant at høre dig præcisere hvad du mener med "ingen penge" og "måske".

Det er en helt urimelig form for revolver-politik I fører i denne sag. Først handlede det om delvis nedgravning - nu snakkes der lige pludselig om broer.

Hvis Borgmester Inger Marie Bruun Vierø ikke kan stille op til mødet den 24. er du velkommen til at kontakte mig. Jeg kan - som du ved - træffes på 40 81 08 33.

Mange hilsner

Klaus Bondam, MB"

Okay, han havde intet forstået. Han valgte at tro på Kramer, uden at tale med os. Jeg gætter på at det var det nemmeste for ham.

Jeg svarede med det samme, kl. 12.41, og med kopi til Inger Marie Bruun-Vierø og vores radikale allierede i Folketinget i januar-februar Martin Lidegaard. Jeg skulle være sikker på at de alle fik en skriftlig tilbagevisning af misinformationen.

"Kære Klaus.

Den misforståelsesspredning fra Kommunen som jeg hentyder til er et notat fra Økonomiforvaltningen af 3. marts hvor de sammenligner den planlagte løsning med vort forslag - og når frem til at der ingen forskel er for den tværgående trafik. Men notatet fortier den afgørende pointe i vort forslag: Vi BEVARER MULIGHEDEN for at holde vejene åbne. I den planlagte løsning er den mulighed udelukket for de næste 100 år.

Og det kan gøres INDEN FOR BUDGETTET - konsulentundersøgelsen har nemlig IKKE vist at vore påstande om økonomien ikke holder vand. Konsulentundersøgelsen er baseret på Ørestadsselskabets tal, og Trafikministeriet har i deres styring af denne "uvildige" undersøgelse sørget for at Amager Metro Gruppen IKKE kom i dialog med konsulenterne om beregningerne og konklusionerne. Hvis vi havde fået den dialog, havde der ikke været alt dette mudder i pressen - og vi ville have fået den afklaring som Kramer oprindeligt erklærede var formålet med konsulentundersøgelsen.

Yderligere detaljer i vor analyse af konsulentundersøgelsen fremgår af den mail jeg sendte jer natten mellem søndag og mandag.

Vi har aldrig lagt skjul på at der skulle broer til for at holde vejene over den åbne grav åbne. Vor ingeniør har tidligere vurderet at en lav bro over Italiensvej kan udføres for 30 millioner kr. Jeg har nu bedt ham om en opdateret vurdering samt en vurdering af priserne på de mindre veje.

Jeg kan slet ikke forstå at vi skulle føre revolverpolitik. Det eneste vi beder om er åben dialog med myndigheder og de ansvarlige politikere. Det har vi ikke fået før, og derfor er denne sag nu endt i dette kaos. Vi har skrevet mange gange til ejerkredsen at vi helst vil afklare denne debat uden pressens medvirken - men ejerkredsen og myndighederne taler kun til os gennem pressen. De svarer end ikke på vores breve.

Jeg vil meget gerne tale i telefon med dig om dette, men jeg besluttede at maile dette svar så Inger Marie og Martin også kunne se det.

De bedste hilsner"

Jeg fik aldrig noget svar fra nogen af De Radikale. Klaus Bondam styrede tilsyneladende sagen for dem og, som det fremgår, uden at sætte sig ind i den. Og de øvrige radikale lod ham gøre det.

Stik imod deres klare, langvarige og gode løfter op til valget i 2001.

Endelig lykkelig

Jeg bad Karin Storgaard, Dansk Folkeparti, om et møde, og mandag 15. marts kl. 17.00 sad vi på cafe Sans Souci, Frederiksberg.

Hun troede fuldt og fast på at flertallet holdt til den 25. marts. Og på den baggrund havde vi en virkelig hyggelig time hvor hun fortalte om sin fortid i S-gruppen på Rådhuset under Egon Weidekamp: Total topstyring, intern modsigelse blev ikke tolereret. Det fortsatte under Kramer. Derfor skred hun til Dansk Folkeparti.

Nu skulle hun videre til aftenmøde på Søren Pinds kontor på rådhuset med SF, Enhedslisten og CD for at formulere det officielle forslag til Borgerrepræsentationen 25. marts som flertallet skulle samle sig omkring.

Jeg cyklede hjem ad Gl. Kongevej. Ved Vesterport drejede jeg til højre ned mod Hovedbanegården for at meditere med en smøg over den åbne banegrav. For første gang ville jeg give mig selv lov til at være tryk og lykkelig. Dansk Folkeparti var lige så faste i kødet som Venstre, Enhedslisten og SF. Vi var på vej til at vinde. Jeg tillod mig at visualisere sejren og den efterfølgende flodbølge af lykke.

Jeg kunne hygge mig resten af livet i bevidstheden om denne sejr. Resultatet ville være synligt og blive husket i hundrede år på Amager. I skoler og på højere læreanstalter over hele landet ville Østamagermetroen blive pensum i samfundsfag, i demokrati, i politologi og i massekommunikation.

Associated Press ville sprede vores sejr over hele den engelsklæsende verden. Amager Metro Gruppen ville blive et globalt forbillede i ægte demokrati, i nytten af folkelig og konstruktiv protest imod systemets tyranni og inkompetence. Fra Østtyskland 1989 til Østamager 2004: Wir sind das volk.

På et diskret kropssted ville jeg få tatoveret mit livs tre bedrifter: Zacharias 1997. Jonathan 1999. Nedgravning af metroen 2004.

Jeg nåede lige akkurat at tillade mig disse syner denne vidunderlige mandag forårsaften foran banegraven ved Hovedbanegården.

I de selvsamme minutter, på et kontor på Københavns Rådhus, begyndte herligheden at falde fra hinanden.

14. Dødsstødet

16.-22. marts 2004

Niels Kiær i kamp for sit navn og rygte

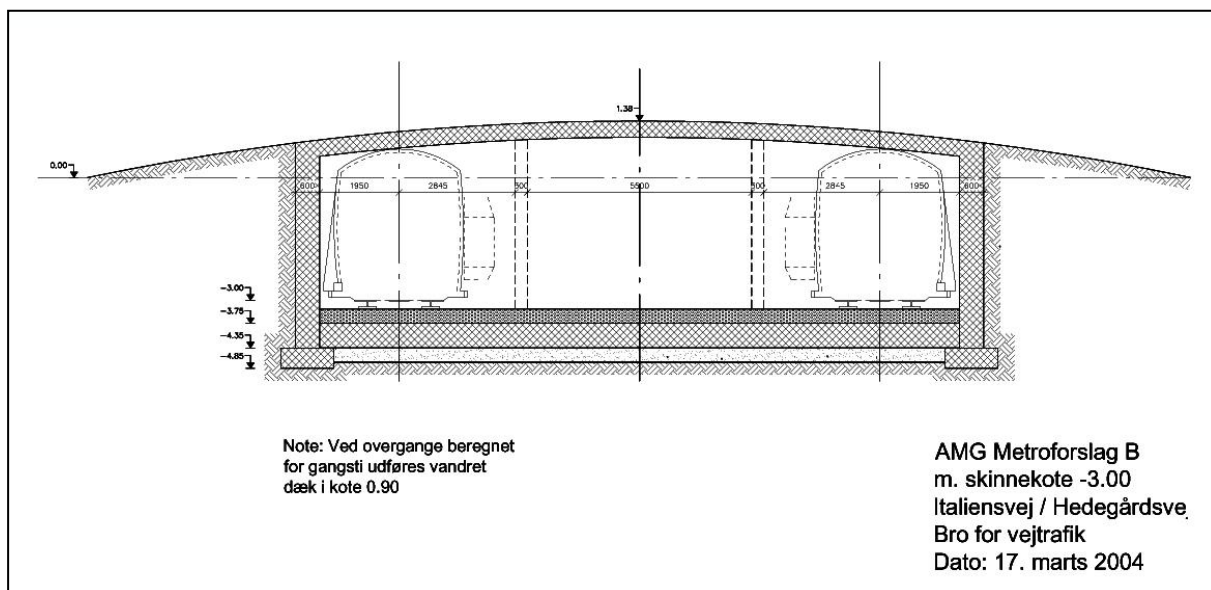
2 år tidligere var ingeniør Niels Kiær på eget initiativ gået ind i kampen. Han havde beregnet at metroen kunne lægges i åben grav inden for budgettet, og han havde kæmpet forgæves for at blive hørt af systemet.

9 måneder tidligere mødte jeg ham første gang. Han var rasende over den elendige byggeplan, magtmisbruget, systemets skiden på hans beregninger og borgernes passivitet. Han provokerede mig til at gå ind i kampen, og han havde nydt ramaskriget og de hykleriske politikere og embedsmænd der blev tvunget ud af deres huller.

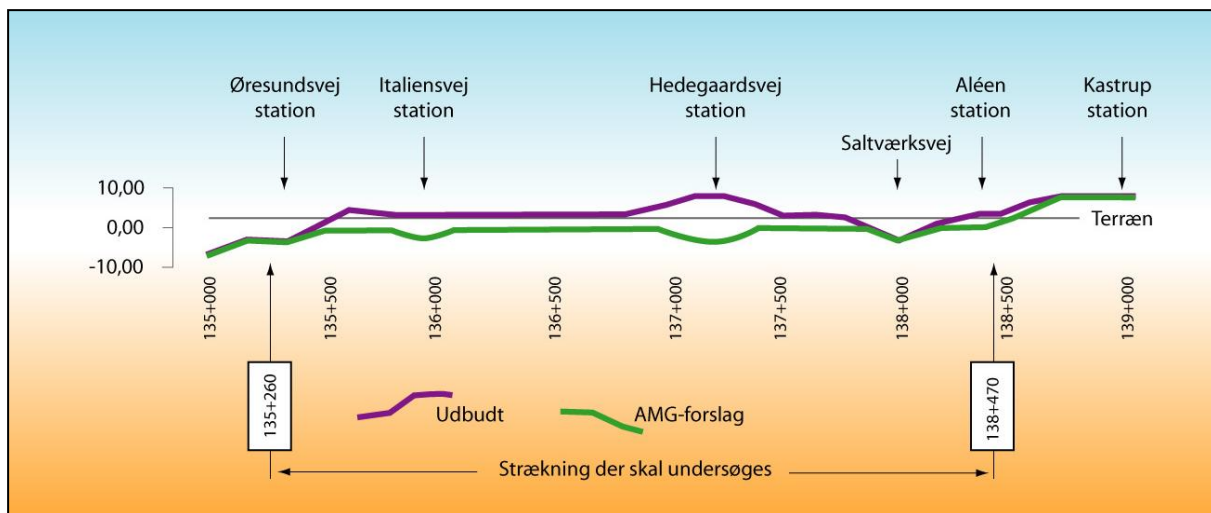
Nu var han dobbelt rasende over manipulationen af konsulentundersøgelsen (kapitel 12), Ørestadsselskabets bagvaskelse af hans forslag gennem løgnagtige tegninger (kapitel 13) og Søren Pinds alliance om at låne 800 millioner og dermed indirekte accept af at dette var merprisen (kapitel 13). Niels Kiær frygtede at det hele ville smitte af på retssagen imod Østamagerbaneselskabet om hans beregninger (kapitel 7).

Og han var rasende over at Amager Metro Gruppen støttede Søren Pinds forslag om et unødvendigt hysterisk stort lån på 800 millioner kr. Men hvad skulle vi gøre? Amager Metro Gruppens eneste evne var at rejse en folkestemning. Vi måtte overlade politik til vores politiske venner, herunder Søren Pind. Ligesom vi måtte overlade juraen til advokat Vivi Bruhn Knudsen og de tekniske beregninger til Niels Kiær selv.

Provokeret af Ørestadsselskabets løgnagtige akvareltegning til aviserne, lavede han selv to tegninger af hvad han faktisk foreslog. Det var en tværprofil af en bro over Italiensvej og eventuelt Hedegårdsvej. Broen kunne bære tung trafik, var i fuld bredde og nåede 1,38 m op over terræn:

For at holde broen så lav måtte banen graves yderligere 0,5 meter ned under Italiensvej og Hedegaardsvej så den her lå 3,0 meter under terræn. Det er de små buer i den nederste linje i hans tegning af banens længdeprofil:

Tegningerne var Niels Kiær's modtræk til mediernes brede gengivelse af Ørestadsselskabets tegnede løgn. Men Niels' egne tegninger fik ikke nær samme mediedækning, og Niels fik ikke den berigtigelse og oprejsning han fortjente.

Ben Haddou, tågehorn og vendekåbe

Sensationelt i Søren Pinds alliance for et lån på 800 millioner kr. var deltagelsen af CDs ene mand i Borgerrepræsentationen, Ben Haddou. I februar havde han svinet især Venstres og SFs bestræbelser for nedgravning af metroen (kapitel 11).

Jeg fik aldrig forklaringen på at Ben Haddou pludselig var på vores side. Det holdt 6 dage. Tirsdag 16. marts, morgenen efter mødet på Søren Pinds kontor med alliancen af V, SF, EL og DF, udsendte Ben Haddou pressemeddelelse med eget forslag til ændring af byggeriet:

"Fra en række borgere på Amager er der kommet ønske om en halv nedgravning af Metroen for at forbedre 3. etape, så støjen mindskes og indbliksproblemerne fjernes". Der var den igen: Fordrejningen af borgernes motiver til kun at handle om støj og indblik.

"CD støtter dette mål, men mener, det kan nås ved justeringer i det nuværende projekt, der samtidig sikrer bedre passagemuligheder på tværs af banen. Dette vil kunne gennemføres for en brøkdel af prisen for en delvist nedgravet bane".

6 dage tidligere havde han udtalt det stik modsatte som forklaring på sit første holdnings-skift til nedgravning: "Det er en så vigtig beslutning, både for borgerne omkring metroen og for Københavns fremtidige infrastruktur (...) Et 30-årigt lån svarer til de lån en almindelig husejer optager i sin bolig, og derfor er den løsning acceptabel for CD, især når borgerne nu kan leve uden gener".

Tydeligvis er hverken det ene eller det andet citat formuleret af Ben Haddou selv.

Ben Haddou hyldes som en statsmand

Nu var han skiftet tilbage til sine gamle venner, og det var pressemeddelelsens store clou: "Det Radikale Venstre, De Konservative og Socialdemokraterne har på den baggrund valgt at bakke op bag CDs forslag, og de 4 partier vil stille et fælles medlemsforslag til behandling i Borgerrepræsentationen 25. marts".

De 4 partier ville bruge 60 millioner kr. på 1 gang- og cykelbro, 2 gang- og cykeltunneler samt støj- og indbliksskærme. Haddou siger: "Metroen er for vigtig til at blive en brik i hane-kampen om overborgmesterposten, som forslaget om en åben grav bærer tydeligt præg af."

Der slap det ud: Haddou og hans genfundne venner så nedgravning af metroen som en kamp om overborgmesterposten, som en trussel mod Kramer som overborgmester. Det var åbenbart en grund for dem til ikke ville grave ned. Det skrev de ligeud i pressemeddelelsen.

Klaus Bondam (R) giver i samme pressemeddelelse en sviner til Amager Metro Gruppen og vores politiske venner: "Her er tale om konstruktivt politisk samarbejde, som samtidig er økonomisk ansvarligt – i modsætning til de udspil vi hidtil har været vidne til i denne sag."

Mogens Lønborg (K) rakker os ned med rent vrøvl: "Med dette forslag opnår vi en bedre løsning af såvel passage- som støjproblemerne end Amager Metro Gruppens forslag – og for mindre end en tiendedel af prisen. Indblikksproblemerne bliver også væsentligt reduceret, ikke mindst ved anlæg af fodgængertunneler under linieføringen i stedet broer over banen, som Amager Metro Gruppen foreslår".

Kramer (S) udtaler mere faderligt: "Jeg synes det er et konstruktivt og spændende forslag, der forbedrer projektet på afgørende punkter uden at have uoverskuelige konsekvenser".

Så følger en 500 ord lang motivering der fortier det afgørende problem, nemlig metroens afspærring ned gennem Østamager og lukningen af de tværgående veje for biltrafik.

Ben Haddous sideskift fik afgørende betydning for dette milliardbyggeri og for Amager de næste 100 år. Men hverken journalister, historikere eller politiske modstandere borede i hvorfor han mente første det ene og så det modsatte. Ingen borede. Måske fordi ingen tog Ben Haddou alvorligt, hverken før, under eller efter denne sag.

Den ulykkelige lektie er at enhver politiker kan få en magt der langt overstiger vedkommandes evner. Netop derfor er der grund til at tage også sådanne politikere alvorligt.

Klaus Bondam tegner de Radikale alene

De Radikale virkede håbløst tabt for vores sag. Klaus Bondam havde tegnet partiet alene siden konsulentundersøgelsen hvor han allierede sig med Kramer, og Bondam afviste Amager Metro Gruppens forslag uden dialog. Nu kastede han mudder på os i medierne.

Jeg skrev til både Klaus Bondam og Inger Marie Bruun-Vierø for at invitere en af dem til politikerpanelet til borgermødet 24. marts. Og for at bede dem tale med mig om sagen så de i det mindste kunne tage stilling på et mere fyldestgørende grundlag end den nedvurdering af vort forslag som Kommunens forvaltning, Ørestadsselskabet og S-R-K-CD-alliancen havde været ude med i den seneste uge.

Klaus Bondam nøjedes med at svare at han stillede op til borgermødet i Amager Bio.

Inger Marie Bruun-Vierø som havde siddet i samme Amager Bio til vælgermøde i 2001 og lovet nedgravning, hørte vi aldrig fra. Jeg skulle have ringet til hende hvis jeg havde haft kræfterne. For at tale hende til fornuft eller for at sikre mig at hun ikke kunne tales til fornuft.

Ansigt til ansigt med den onde tunge på vægtskålen

Det bedste ved at være kendt er invitationerne.

Amager Metro Gruppens bedste ven i Folketinget, Claus Larsen-Jensen (S), inviterede mig til sin kone Winnies 50 års fødselsdagsreception fredag 19. marts.

Winnie var blevet degraderet af Kramer fra socialborgmester til jobsøgende og menigt medlem af Borgerrepræsentationen efter valget i november 2001. Nu havde hun fundet et godt job som teamchef i socialforvaltningen og havde orlov fra Borgerrepræsentationen.

Til receptionen vælter det ind med medlemmer af Borgerrepræsentation, venner og fjender. Alle hygger, og alle hilser mig hjerteligt og snakkesagligt, også folk jeg aldrig havde mødt før. Ingen virkede overraskede over at se mig her. Pludselig hørte jeg naturligt til i cirklerne omkring Københavns tidligere socialborgmester. To måneder inden var jeg ingen. En uge senere kunne jeg være glemt igen.

Jeg talte med Claus om min flygtige berømmelse. Han forberedte mig på nedturen når mediernes og politikernes interesse forsvandt. Og den ville forsvinde, naturligvis. Men jeg glædede mig hver dag til at interessen ville forsvinde så jeg kunne få mit gamle liv tilbage.

Selv på en dejlig reception som denne måtte jeg på arbejde for sagen. Efter Ben Haddous faneflugt førte vi, det vil sige V-SF-EL-DF-alliancen, smalt med 28-27 i Borgerrepræsentationen. Alle spekulerede på om 1 person mere ville skifte side så flertallet for en åben grav var væk. Alle tænkte på Bente Frost, Venstre. Hun var 5. februar (kapitel 11) gået på talerstolen og havde, modsat resten af Venstre, afvist SFs forslag om byggepause og nedgravning.

Bente Frost var også til receptionen. Jeg gik hen til hende, gav hånd og forsøgte at tale med hende. Hun sagde at hun ikke ville tale om sagen nu, og så sagde hun ikke mere. Jeg fik banke anelser.

Winnie fortalte at hun havde mødt både Jens Johansen (SF) og Ole Hentzen (K) på gaden og talt med dem om sagen. Begge virkede sejrssikre. Det var foruroligende når det gjaldt Hentzen. Forhåbentlig var det bare skuespil.

Jeg forærede Winnie en gulddramme med Niels Kiærs tegning af tværprofilen af en bro over Italiensvej. Den gjorde sig godt på gavebordet.

En dårlig start på en dårlig uge

Den forfærdelige mandag 22. marts begyndte med at kræve at jeg tømte hele reolen på hjemmekontoret for plader og bøger og støv og ting. Reolen skulle jeg trække 30 cm ud fra væggen så en telefonmand kunne installere ADSL.

Om formiddagen i Skovforeningen ringede Karina, pædagog i børnehaven, og bad mig hente Jonathan. Bumserne i hans ansigt var børnesår med smitsomme streptokokker. Jeg bestilte hastetid hos lægen og tog hjem. I børnehaven meddelte Karina at Jonathan ikke måtte komme tilbage før sårene var helet. Hun så min udmattelse og spurgte medfølelse om det var svært at få det hele til at hænge sammen. Ja, svarede jeg. Meget svært.

En time senere i lægens venteværelse med Jonathan ringede miljøborgmester Winnie Berndtsens (S) kommunikationschef. De ville mødes med mig. Jeg syntes dårligt at jeg kunne sige nej. Jeg havde klaget i månedsvis over at Socialdemokratiet i København ikke ville møde Amager Metro Gruppen. Og jeg var nysgerrig. Ville de forhandle?

Men jeg burde have sagt nej. Jeg burde spare kræfter til noget der havde større chancer for at give resultater. Miljøborgmesteren og kommunikationschefen fik større gavn end jeg af et møde. Det var derfor de ringede. Vi lavede en aftale til tirsdag eftermiddag.

De Konservatives Amagerbagland retter ind og bagvaske Amager Metro Gruppen

Af denne forfærdelige mandags ulykker var den mindste trods alt at Jacob Næsager, konservativ kandidat til Borgerrepræsentationen på Amager, meldte hele sin vælgerforening (4. kreds Sundby) ud af Amager Metro Gruppen. Han havde meldt dem ind i januar.

Han forklarede udmeldelsen med at "medlemmerne føler sig ført bag lyset, idet Amager Metro Gruppen har stillet borgerne i udsigt, at metroen ville blive gravet helt ned i jorden."

3 uger inden havde hans kredsformand Ole de Voss sendt os 530 underskrifter (kapitel 12). Nu sagde Ole de Voss til medierne at noget normalt ikke stikker op af jorden, når det er gravet ned. Og at en nedgravning i en åben grav ikke er en miljøforbedring.

Rablende galt. Én ting er at De Konservative her afslører at de ikke havde fulgt med i debatten og ikke havde læst hvad de skrev under på. Værre er at de føler det nødvendigt at bagvaske Amager Metro Gruppen som uhæderlige manipulatorer.

Hvis de ikke havde opfattet at vi gennem hele forløbet havde foreslået en åben grav (fordi det var økonomisk og politisk mere realistisk end den tunnellsøsnings vi helst ville have) kunne det kun være fordi de var komplet ligeglade. Eller fordi de ledte efter en undskyldning til sig selv og medlemmerne for dette 180 graders kursskifte.

Bente Frost dolker Søren Pind og hele sagen

Mandagens afgørende prøvelse var et aftenmøde med Venstres 11 medlemmer af Borgerrepræsentationen. Jesper Schou Hansen havde varslet at mødet kunne blive afgørende. Der havde været så meget støj i medierne om Amager Metro Gruppens forslag at nogle i gruppen var begyndt at stille spørgsmål til Venstres sats på os. Og ingen vidste hvor de havde Bente Frost.

Først ville gruppen møde vores modpart i skikkelse af Københavns Kommunes to embedsmænd, kommunaldirektør Paul Sax Møller og kontorchef Eskild Thuesen. Derefter kom jeg ind og forstod at embedsmændene havde antydnet en åbning af Italiensvej med biltunnel under metroen. En forbedring, men stadig en lappeløsning.

Trafikken på tværs af metroen kunne løses langt bedre og billigere end kommunen turde indrømme, forklarede jeg med Niels Kiærts tal og tegninger. Konsulentundersøgelsen havde under alle omstændigheder dokumenteret at politikerne i 2002 var blevet misinformeret om en alt for stor merpris for en åben grav. Og Kramers/Ørestadsselskabets nye påstand om at det ville koste 500 millioner kr. at holde pause for at omprojektere (kapitel 11) var grebet ud af luften og komplet udokumenteret.

Alle blev overbevist om den åbne grav med lave broer over metroen, og alle støttede Amager Metro Gruppens forslag og Søren Pinds lån på 800 millioner kr.

Undtagen Bente Frost. Hun var uinteressert i alt hvad jeg sagde, hun afviste mig tavst. Hun trak ikke en ansigtsmuskel, og hun undgik øjenkontakt når jeg så på hende. Det undrede mig trods alt. Hun var den afgørende stemme i et milliardprojekt, og hun ville hverken høre om eller diskutere en oplagt forbedring.

Det kom senere frem at hun kort inden havde fået et ultimatum af Søren Pind og hele gruppen: Som kandidat til Borgerrepræsentationen havde hun i 2001 skrevet under på at nedgravning af metroen var Venstres politik. Derfor ville hun blive smidt ud af Venstres gruppe hvis hun ikke fulgte partilinjen.

Jeg var netop cyklet hjem fra mødet da Politiken ringede: Bente Frost erklærede at ville stemme blankt. Flertallet var væk. Forslaget om nedgravning ville falde med stemmerne 27-27. Alt var tabt med den mindst mulige margin.

Jeg sad i sofaen med Birgitte og mærkede efter. Logikken sagde at dette var en katastrofe og at der var grund til at være ulykkelig. Men jeg mærkede intet, kun træthed.

Konspirationsteorier om Bente Frost og Søren Pind

Bente Frosts dødsstød til nedgravning var tophistorien overalt tirsdag morgen. Alle medier spekulerede i at hendes motiv ikke havde med metroen at gøre, men med et 7 år gammelt hævnbehov overfor sin 32 år yngre partifælle Søren Pind. Han havde som 27-årig i 1997 væltet hende som Venstres spidskandidat, og efter kommunalvalget samme år overtog han hendes post som bygge- og teknikborgmester. Alle vidste at de ikke kunne døje hinanden.

Og alle vidste at hun havde et samarbejde og tillidsforhold med Jens Kramer som ingen anden i Venstres gruppe.

Hun var åbenlyst ligeglad med metrosagen. To gange havde hun og jeg været ansigt til ansigt, og begge gange nægtede hun at tale med mig. Heller ikke i medierne ville hun diskutere sagen, hun talte kun i få og korte forberedte sætninger.

Medierne spekulerede i endnu en konspirationsteori: Søren Pind vidste måske hele tiden at Bente Frost og Ben Haddou ville falde fra, lokket af Kramer på den ene eller anden måde. Derfor turde Søren lancere et overbudsforslag som at låne 800 millioner kr., netop fordi han ikke regnede med at blive taget på ordet.

Jeg tror at det er vrøvl. Søren sande motiv var mere oplagt: Denne sag var både en fantastisk platform for selvpromovering, sagligt berettiget og med historisk perspektiv. Dygtige politikere griber sådan en chance.

De sidste 3 redningsforsøg

Tirsdag formiddag ringede jeg desperat rundt for at finde bare én stemme der kunne trækkes over til vores side:

Finn Rudaizky (S) var kendt som Kramers mest usikre støtte, og han svarede straks "Jeg kan gætte hvad du ringer om" Men han ville ikke hjælpe, det ville koste ham den kommunale karriere. I 2005 efter forlod han alligevel Socialdemokraterne i Borgerrepræsentation efter uoverensstemmelser med Ritt Bjerregaard. I 2008 gik han ind i Dansk Folkeparti.

Jette Bergenholz-Bautrup (S), vor højt profilerede støtte i medierne, havde orlov fra Borgerrepræsentationen fordi hun også sad i Folketinget. Hun ville ikke ødelægge sin socialdemokratiske karriere ved at afbryde sin orlov for at stemme imod Kramer. I 2009 forlod hun alligevel Socialdemokraterne i Borgerrepræsentation efter uoverensstemmelser med Ritt Bjerregaard.

Winnie Larsen-Jensen (S), gift med vor ven Claus, havde arbejdsbetinget orlov fra Borgerrepræsentationen på grund af sit nye job i kommunen. Hun ville ikke ødelægge sin socialde-

mokratiske karriere ved at afbryde sin orlov for at stemme imod Kramer. I 2007 forlod hun alligevel Socialdemokraterne i Borgerrepræsentation efter uoverensstemmelser med Ritt Bjerregaard.

Hvis bare en af disse tre havde været lidt hurtigere til at ofre deres socialdemokratiske karriere og havde stemt for Amager Metro Gruppens forslag den torsdag aften, havde metroen på Østamager måske ligget i åben grav nu og de næste 100 år.

I fælden hos Winnie Berndtsons spindoktor

Tirsdag eftermiddag mødte jeg miljøborgmester Winnie Berndtson og hendes kommunikationschef som aftalt. Den var god nok: Kramersiden ville foreslå at åbne Italiensvej med en biltunnel. Det skulle med til afstemningen i Borgerrepræsentationen to dage efter.

Det var ingen forhandling. Det var en test af deres forslag. De hørte min reaktion og argumentation. Det skulle de bruge til at lægge en kommunikationsstrategi for Winnie Berndtsons optræden på Borgermødet i Amager Bio dagen efter. Jeg var gået i fælden og havde måske hjulpet fjenden. Men det værste var at jeg havde spildt kostbar tid og kræfter.

Personportræt for sent

Jeg gik straks ned på Rådhuspladsen til en aftale med en journalist og fotograf fra Søndagsavisen. De ville lave et personportræt med overskriften "Han presser Rådhuset". Under normale omstændigheder ville Søndagsavisen være et fantastisk sted at få vores budskab ud med et menneskeligt ansigt.

Men nu var det for sent. Afstemningen i Borgerrepræsentationen ville være overstået når avisen var på gaden i weekenden. Vi gennemførte interviewet, og det blev bragt, men virkningen var 0. Så det var også spild af tid og kræfter.

En uprøvet chance og årelang ærgrelse

Jeg havde mistet overblikket, initiativet og var ude af stand til at prioritere mine handlinger fornuftigt.

Jeg har i årevis ærgret mig over at jeg ikke aflyste denne tirsdag eftermiddags aftaler med Winnie Berndtson og Søndagsavisen for i stedet at opsøge Marie Bruun-Vierø, De Radikale. Ingen kan vide om hun var påvirkelig af sund fornuft og sine egne valgløfter fra 2001. Men uden kamp lod jeg Klaus Bondam bestemme på hendes vegne i sagen. Jeg burde have gjort alt for selv at tale med hende ansigt til ansigt.

15. Katastrofe på alle kanaler

24.-26. marts 2004

Alt for tidligt onsdag 24. marts blev jeg igen vækket og lå vågen af bekymringer der forekom uoverstigelige fordi hjernen er forsvarsløs på dette tidspunkt af dagen.

I ugevis var min dårlige samvittighed vokset over massevis af opmuntrende og fantastiske støttemails og -breve som jeg ikke havde besvaret. Denne tidlige morgen ramte det mig at jeg om aftenen til borgermødet i Amager Bio ville møde en masse af afsenderne. Venner og støtter som jeg havde ignoreret. Skammen var ikke til at bære denne morgen.

Til gengæld bekymrede jeg mig ikke om mødets forløb. Jeg lod fuldstændig være med at tænke på det. Alt var alligevel tabt. Vi havde stablet et monster på benene, nytteløst.

Antiklimaks på den store scene

Som Amagers taber nummer 1 skulle jeg sidde på scenen mødet igennem, uden at have noget at sige der kunne ændre noget. Udmattet til randen af sammenbrud. Udstillet foran 800 rasende deltagere og alle Danmarks medier og rullende kameraer og direkte interview i TV-Avisen 21.00. Sådan masochisme får man kun chancen for få gange i livet.

Jeg spiste aftensmad med familien uden appetit og tog af sted til mødet næsten uden plan eller forberedelse, stik modsat borgermødet i januar.

Den propfyldte Amager Bio var overvældende sød ved mig, alle klappede på skulderen. Fotograferne fulgte alle mine skridt, og politiske venner som Karen Jespersen og Jette Baustrup holdt sig tæt til.

Politikerne på scenen udgjorde to hold: Vennerne og de sandsynlige tabere i morgendagens afstemning Jesper Schou Hansen (V), Sven Milthers (SF), Jens Kjær Christensen (EL) og Karin Storgaard (DF). Fjenderne og de sandsynlige vindere Winnie Berndtson (S), Klaus Bondam (R), Mogens Lønborg (K) og Ben Haddou (CD).

Vi forudså en svær opgave for en ordstyrer i en rødglødende Amager Bio med politikere der også var kørt op i det røde. Vi ville helst have Hans Bischoff igen, men han skulle dirigere Amager Bankens generalforsamling. Vi havde prøvet et par andre navne, men ingen havde

tid til eller mod på opgaven. Jeg selv ville måske have en chance for at holde salen i ro, men jeg ville ikke være ordstyrer fordi Amager Metro Gruppen ikke skulle beskyldes for at manipulere ved at indsætte sig selv (sikkert også en overdrevet bekymring). At jeg desuden slet ikke var skarp nok i min tilstand til at være ordstyrer, sagde jeg ikke til nogen.

Så vi havde hyret kommunikationsrådgiver Erik Ove til den uhyrlige sum af 9000 kr. Han var professionel, vi var desperate, og vi havde pengene.

Jeg indledte mødet med at vise Jan Fischers fotomontager af Italiensvej med en kommende mur tværs over. Og Niels Kiærs gode alternativ med Italiensvej holdt åben af en 1,4 meter høj bro over en metro i åben grav. Og de onde planer med blokering af alle villavejene mod syd. Og Hedegaardsvej, krydset af 6 meter høj betonvold med metro på.

Jans fotomontager chokerer mere end 1000 ord. Jeg selv fik mit første metrochok af disse billeder 3 år tidligere (kapitel 2). De var ikke overdrevne skræmmebilleder, men gengav det planlagte byggeri så præcist at de et par år senere blev bekræftet af virkeligheden. Denne aften blev hele Amager Bio chokeret af billederne. De var benzin på bålet.

Jeg viste også Ørestadsselskabets løgnagtige tegning af vores forslag og skød løgnen ned ved at vise Niels Kiærs egne tegninger. Ørestadsselskabets tekniske direktør Torben Johansen sad i salen, men kommenterede hverken sit firmas løgnagtige tegning eller min afsløring af løgnen. Hverken forsvar eller indrømmelse. "Hængerøv" tænkte jeg. Og rettede det straks inde i hovedet til "Lønmodtager for et hængerøvsfirma".

Historien gentager sig som tragedie

Det var det tredje 800-personers borgermøde i sagen: Kommunens lovmæssige høring i Amager Bio i 2001 var en farce (kapitel 2). Amager Metro Gruppens protestmøde på Skolen ved Sundet i 2004 var et gennembrud (kapitel 10). Og denne aften blev en tragedie.

Politikerne aflirede deres forberedte budskaber og argumenter, og alle positioner var låste inden afstemningen i Borgerrepræsentationen dagen efter.

Winnie Berndtson forsøgte imødekommenhed med variationer over temaet "Jeg synes at det spændende er hvor mange nuancer der faktisk er i det her". På et tidspunkt forsikrede hun med næsten grædende stemme at hun virkelig følte med Amager i denne sag, hvorefter salen stønnede "nååårh" hver gang hun åbnede munden resten af aftenen.

Klaus Bondam sagde direkte at han og De Radikale havde det godt med at lægge forhindringer for bilkørslen i København, de var på cyklisternes side. Amager Bio råbte skældsord imens.

Ben Haddou ville pludselig skride fra scenen efter racistiske tilråb. Jeg havde ikke hørt noget, jeg var i en anden verden. Senere hørte jeg vidner bekræfte at der blev råbt "Så skrid dog hjem" da han sagde at han boede i Vanløse.

Amager Bios kommunikation var noget helt, helt andet end hvad Erik Ove nogensinde havde styret eller rådgivet om. Han forsøgte et par gange med "Hold lige hestene" og "Tag det roligt" til forsamlingen, og det var helt uden virkning.

På det oprørske borgermøde i 2001 drømte jeg om at nogen kunne vende forsamlingens vrede til noget konstruktivt. Til at afprøve politikernes hykleri foran folket. I aften var der brug for netop det, men jeg kunne ikke. Jeg sad på scenen foran dette ragnarok, mentalt lammet, ude af stand til at holde forsamlingen og debatten på sporet. Ude af stand til at sige noget.

Fjenden fik, som i 2001, en bekvem undskyldning for ikke at tage borgerne alvorligt. Den eneste trøst var at det ikke gjorde nogen forskel nu.

Aftenens største bifald gik til Claus Larsen-Jensen der tog mikrofonen og sagde "Dette er politik når det er værst. Jeg ville kaste op hvis jeg kunne finde en åben grav at gøre det i".

Niels Kiær rejste sig og råbte at det hele var svindel og humbug. Fortjent jubel også til ham.

Endnu en pligt

Efter mikrofonerne var slukket, alle havde rejst sig, mareridtet var ovre, kom en knockout:

Enhedslistens Jan Kjær Christensen mindede om at de indsamlede underskrifter efter 2 måneder burde afleveres til nogen. I morgen eftermiddag på Rådhuset inden afstemningen skulle alle gruppeformændene mødes kl. 16.30. Det var en oplagt chance.

Ååååh nej. Jeg havde fortrængt underskrifterne. De burde afleveres mens sagen var varm, og den ville være kold i overmorgen. Jeg burde selv have tænkt på det. Så dårlig form jeg var i, nedslidt og udspillet som spindoktor. Nu skulle der skaffes medier og findes på noget at sige. Men der var kun bitterhed tilbage at sige.

Jeg slap dog for at tage initiativer: Journalister ringede af sig selv hele torsdagen og spurgte hvad vi havde tænkt os at lave i dag op til den afgørende afstemning. Stor lettelse at have et svar, og jeg takkede Jan Kjær Christensen mange gange i mit stille sind.

Så lidt før kl. 16.30 foran et mødelokale på Rådhuset ventede et hav af journalister og fotografer. Henny og Aage Olesen og Jan Fischer kom med Amager Metro Gruppens flyttekasse fyldt med 26.000 underskrifter.

Bente Frost for sidste gang

Mens vi ventede kom, Bente Frost forbi med askegråt stenansigt. Jeg fangede hendes øjne og nikkede svagt. Hun gik lige forbi og ind til gruppeformandsmødet, hun var blevet formand for enmandsgruppen "Venstre 2". Hun lukkede døren bag sig.

Det var tredje og sidste gang jeg mødte hende. Denne gang lignede hun et levende lig. Jeg tænkte at det gjorde jeg nok også selv. Men jeg havde i det mindste den anstændighed at tale med andre mennesker.

Et minuts bovlamt borgeroprør

Så stod man der. For at sætte et udenomsparlamentarisk angreb ind. En håndfuld taberaktivister i oprør og guerillakrig med en flyttekasse med underskrifter i. Og en kødrand af medier over nakken. Alle ventede på at nogen gjorde noget. Alle ventede på mig, mere og mere.

Hvordan gør man? Vader direkte ind i magthavernes mødelokale? Og siger hvad? Jeg anede det ikke, jeg havde aldrig prøvet det før.

Jeg løftede hånden for at banke på. 10 fotografer klikkede og blitzede inden mine knoer rørte døren. Jeg huskede i et glimt et tv-klip fra et pressemøde hvor John Cleese i en talestrøm svingede hånden, og det udløste en tordenbyge af blitz. Så stoppede han, vendte sig mod fotograferne, sagde "I can do that again if you want" og svingede sin hånd én gang til.

Ingen åbnede for os inde fra mødelokalet. Jeg var tvunget til at banke igen. Det var hverken morsomt eller John Cleese-overskudsagtigt. Det var bare pinligt. Omsider bliver døren åbnet af Sven Milthers, SF. Han bad os banke på igen om 5 minutter.

- Jojo selvfølgelig, svarede jeg, lettet over at få 5 minutters pause.

5 minutter senere blev vi lukket ind, hele delegationen fra Amager Metro Gruppen og dobbelt så mange journalister og fotografer. Den ene halvdel af politikerne i lokalet hadede os og vores uinviterede, selvpromoverende afbrydelse af deres korte møde. Bente Frost hadede os helt ind i vores nerve- og blodbaner. Den anden halvdel hilste højt og hjerteligt, glade for at være vores venner foran alle journalisterne og fotograferne.

Vi efterlod flyttekassen med 26.000 underskrifter derinde. Det er det sidste jeg ved om dem. Jeg gætter på at en rådhusbetjent har smidt dem i en genbrugscontainer.

Det var overstået på 1 minut. Men der var ikke tid til at stresse ud på gaden efter mad. Der var 15 minutter til Borgerrepræsentationens møde begyndte. Jeg skulle sulte aftenen igen. Dårlig planlægning, igen. Helt, helt ude af form var jeg.

Det andet grandiose antiklimaks på to dage

Der var et menneskehav imellem os og tilskuerpladserne i Borgerrepræsentationen. Men alle gik til side for Henny, Aage, Jan og mig så vi kunne komme op foran og få de bedste siddepladser på balkonen midt for.

I presselogen var journalister og fotografer fra DRs TV-Avisen, TV2-nyhederne, TV2/Lorry, Københavns Radio, Ritzau, Politiken, Ekstrabladet, Jyllands-Posten, Amager Bladet plus et par stykker som jeg ikke kendte.

Vi havde udløst hele dette enorme cirkus. Det var ikke til at begribe. Og det var alt sammen nytteløst.

Kramer indledte mødet:

- Jeg har modtaget en meddelelse fra Bente Frost om at hun ikke længere er tilknyttet Venstres gruppe her på Rådhuset og at hun i den forbindelse har ønsket at skifte plads i salen. Det har medført at en betydelig del af forsamlingen har måttet skifte plads, og jeg håber at det er sket smertefrit og uden praktiske hindringer.

Også en slags resultat af vores arbejde. Vi havde formået at flytte rundt på folks faste pladser i Borgerrepræsentationen. Kramer fortsatte:

- Der er til mødet i aften udsendt en dagsorden med i alt 43 sager. Gruppeformændene har på deres møde umiddelbart forinden dette møde i enighed anbefalet at punkt 39, sagen om de 2 medlemsforslag vedrørende metroens 3. etape, behandles som første sag på dagsordenen.

Stor lettelse på tilskuerrækkerne over at slippe for de første 38 punkter på dagsordenen.

4 timers slagudvekslinger

Så fulgte 4 timers slagudvekslinger om punkt 39 på dagsordenen. Først var tonen hadsk, så blev den værre. Om brudte valgløfter, ordet "nedgravning", om hvorvidt Amager Metro Gruppens forslag overhovedet var bedre en terrænløsningen, om hvorvidt Amager Metro Gruppen, Ørestadsselskabet eller medlemmer af Borgerrrepræsentationen løj mest, om hvorvidt Søren Pind var en plattenslager og egnet som overborgmester, om hvem der havde gjort Borgerrepræsentationen til et cirkus. Udskriften af debatten fylder 53 sider.

De første tilskuerreaktioner, i dette tilfælde klap og jubel, blev udløst da Jesper Schou Hansen talte om overborgmesterens magttrip i denne sag. Kramer måtte bryde ind som mødeleder med slet skjult hentydning til kaosset i Amager Bio aftenen inden:

- Jeg skal sige til tilhørerne at hverken bifaldsytringer eller mishagsytringer må finde sted og at man må påhøre debatten herved efter den forretningsorden der gælder ved dette møde og i denne sal.

Det glædede den næste taler, Ole Hentzen (K). Han var som altid i overlegent bidsk stil:

- Tak for det, formand. Jeg er især glad for at det indskærpes at også mishagsytringer vil blive påtalt.

- Jeg har det skidt med at den her kampagne efter min opfattelse helt bevidst er kørt om ordet nedgravet. Der er nogle professionelle markedsføringskræfter (det valgte jeg at tage som smiger, forf.) der har valgt det ord nedgravet, for nedgravet er et godt ord, for der er ikke noget foran og bagefter, nemlig lidt nedgravet, nedgravet halvt eller nedgravet helt, man har bare brugt ordet nedgravet. Det er det vi andre kalder sænket. Jeg synes det er for smart i relation til de mennesker som man helt bevidst har fået til at skrive under på "Ønsker du metroen nedgravet?".

Ole Hentzen lancerede den teori at Søren Pind hele tiden havde vidst at sagen var tabt og netop derfor var en gratis omgang populisme:

- Jeg kan nu læse i dagspressen at der oven i købet ifølge fru Bente Frost, og så må hun jo korrigere mig eventuelt senere, har meddelt sin gruppe det helt tilbage til 3. marts (...) at det vil hun ikke støtte. Manden som tvinger folk til at skrive under på det her elegante reklame-nummer for at sikre stemmer på Amager næste gang, borgmester Søren Pind, ja han har ikke ladet den oplysning ligesom tilflyde de øvrige, hvorimod alle har vidst at det hersens jo nok måske ville ende i den ubehagelige situation at stå 27-27 hvorved, som alle jo ved, ikke mindst Søren Pind, at så falder et forslag. Men det er vældig belejligt, og jeg må sige til min gode ven, Søren Pind, det er for smart. Jeg er ked af at sige det, der er kommet et ordentligt minus i den karakterbog som skal bruges på det tidspunkt når vi skal udskifte den overborgmester, som alle ved jeg ikke elsker, med en borgerlig overborgmester.

Til historie- og citatbøger

Mikkel Warming (EL) talte til historiebogen:

- Det pres som er blevet lagt af beboerne på Amager har trods alt formået at få Konservative og Socialdemokrater til at erkende at man lavede en rigtig dårlig løsning tilbage i april 2002. De vil bare ikke tage konsekvensen af det fuldt og helt.

- I aften er på mange måder en historisk aften. Der er stadig en chance, spinkel, et spinkelt håb om at et flertal her i Borgerrepræsentationen i unægtelig alleryderste øjeblik besinder sig

og graver metroen ned. Hvis der siges nej, tror jeg dommen fra amagerkanerne bliver hård, men historiens dom bliver nådesløs.

Bente Frost (Venstre 2), aftenenes afgørende kvinde, forklarede kortfattet sin position:

- Jeg undlader at stemme for forslaget om nedgravning af metroen på Amager fordi jeg ikke kan forsvare over for mig selv at påføre københavnernes en merudgift, der i løbet af 30 år vil koste dem 1,2 mia. kr. (...) En halvt nedgravet metro i en grav omgivet af en mur på 1,2 m er hverken fugl eller fisk, og prisen herfor er uacceptabel. Jeg er helt enig med Ole Hentzen i hans bemærkninger omkring ordet nedgravning (...) Til sidst vil jeg udtrykke min kritik af Ørestadsselskabets behandling af information omkring både det vedtagne forslag og ændringsforslagene.

Søren Pind (V) mindedes det korte mirakel i ugerne inden:

- Der var et kort øjeblik på det her Rådhus hvor vi på trods af partiskel troede på at demokratiet kunne virke. Der var et tidspunkt hvor vi troede på at uanset vi ikke vidste det hele, så kunne noget godt lade sig gøre. Det kunne faktisk lade sig gøre at få en nedgravet metro, og det kunne også lade sig gøre i modstrid med hvad Københavns overborgmester ellers havde sagt, at få en nedgravet metro uden at hele metroetappen ville falde. Et kort øjeblik var det sådan.

- Jeg vil også godt sige tak til Amager Metro Gruppen for et kolossalt arbejde, for også i en tid hvor et meget bredt flertal i Københavns Borgerrepræsentation havde gennemført en, som jeg er blevet citeret for, "tålelig løsning" at holde fast i at tingene kunne gøres bedre. Det må have krævet en utrolig ildhu at blive ved og ved og ved.

Det lignede lidt hos os oppe på balkonen.

I stedet for politisk debat

Efter 2 timer blev der klappet og råbt fra tilskuere til Charlotte Wieth-Klitgaard (SF) på talerstolen. Hun var på Amagers side. Kramer greb ind igen, og igen med brod til mødet i Amager Bio:

- Jeg bliver nødt til at sige at der er en anden forretningsorden ved det her møde end der er ved andre møder hvor man selv sætter sin forretningsorden, og derfor må man ikke komme med hverken bifalds- eller mishagsytringer til hvad der bliver sagt her hvis man vil overvære forhandlingerne.

Kramer skulle også holde styr på politikerne. Ole Hentzen sagde om Jesper Schou Hansen der mente at entreprenører godt kunne justere et byggeprojekt undervejs i byggeriet:

- Snik snak, sikke noget pladderfis at fyre af. Jesper Schou Hansen plejer at skilte med at han sådan er lidt højere uddannet, han har sådan en teoretisk højere uddannelse, han ved da for pokker at det er da ikke noget man sådan gør i en løbende proces på noget der er EU-udbud på.

Kramer lod "pladderfis" passere, men greb ind overfor "pokker" og prøvede at være morsom:

- Jeg ved ikke, om pokker er et ord, man må sige. Jeg vil godt sige det er tæt på, det er i hvert fald en alvorlig sygdom man kunne pådrage sig tidligere.

Ben Haddou om borgermødet i Amager Bio

Ben Haddou (CD) bidrog igen til debatten med sig selv som offer:

- At komme til et møde hvor det føles som om man er inviteret af en eller anden statsstyret medievirksomhed, hvor det pådattes nærmest at man skal sige det samme som dem der har inviteret en, det var ubehageligt, det var ret ubehageligt, skulle jeg hilse og sige.

- Men det værste af det hele det er, jeg oplevede, og nu har jeg aldrig nogen sinde sagt det her før, jeg er ikke en af den type, jeg har aldrig oplevet i min lidt over 6-årige karriere at høre nogle sige til mig, "skrid hjem hvor du hører til", det skete i går. Det er takken for at være folkevalgt politiker og tage et medansvar. Det er dem som man fra venstrefløjens går og forsvarer. All right der er plads til alle åbenbart alligevel i Amager Metro Gruppen, vi kan få underskrifter fra Hillerød, fra Stenløse, Roskilde, Frederiksberg, Vallensbæk, Lyngby, Haslev, men der er ikke plads til Ben Haddou som skatteborger i Københavns Kommune, han skal bare skrubbe hjem. Ja, jeg ved godt, det glæder Dansk Folkeparti, for de følte sig hjemme, men det glæder altså ikke mig som folkevalgt politiker.

Fuld nedgravning i spil, meget kortvarigt

Efter 3 timer var det hele gået op i limningen. Ordkløveri om betydningen af ordet "nedgravning" eskalerede til meningsløse krav og løfter om et kommende beslutningsforslag om fuld nedgravning i en tunnel. Det blev der jublet og klappet over på balkonerne.

Da havde Bente Frost som 2. næstformand i Borgerrepræsentationen afløst Kramer som mødeleder. Hun ringede arrigt med klokken og sagde 1 sætning:

- Vi skulle nødig slutte med at rydde tilhørerpladserne, vel?

Balladen på balkonerne var faktisk det mest opløftende denne aften. Debatten var nytteløs og ulidelig at høre på, både i form og indhold.

Mest lærerigt var at lade øjnene vandre. Fra balkonen kan man se næsten alt hvad Borgerrepræsentationens medlemmer laver nede på gulvet:

Klaus Bondam lagde 7-kabale på sin computer. Nogle socialdemokrater læste BT der bagvaskede et par ejendomsmæglere der argumenterede for at nedgravning ville give større skatteindtægter til kommunen (BTs modargument: Ejendomsmæglerne var medlemmer af Venstre). Og lodret under tilskuerbalkonen kunne jeg se direkte ned i Helle Sjelles kavalérgang. Den sagde mig intet idet hun som konservativ stemte imod nedgravning.

Sidste pressekonference

Under debatten spurgte Ekstra Bladet om jeg ville med udenfor til nogle citater. Jeg rejste mig, og hele presselogen fulgte efter. Det var den sidste eftersmag af magtens sødme.

Alle spurgte hvad vi mente om de forbedringer til 65 millioner kr. som vi trods alt havde fået denne aften. Jeg kaldte det et plaster på et kraniebrud. Den sad i alle medier dagen efter.

Og alle spurgte hvad vi mente om Kramer. Jeg rapporterede at vreden på Amager især var rettet mod ham personligt fordi han symboliserede Den Store Løgn fra 2001: Han gik foran, lovede nedgravning og svigtede. Tilsyneladende havde han ikke lært noget af forløbet, og det var det næstbitreste.

Eneste lyspunkt denne dag var at ringe hjem og sige godnat. Jeg lovede Jonathan at dette var det sidste metromøde i lang, lang tid.

TV2 spurgte om de måtte komme med hjem efter afstemningen til et interview i mit war room til næste morgens nyheder. Jeg sagde okay. Det var første gang jeg viste vores hjem frem for medierne i denne sag.

Efter slaget

Afstemningen blev gennemført ved navneopråb. Forslaget om åben grav fik stemmerne 27-27 og blev afvist. Forslaget fra Kramersiden om 3 gang- og cykelpassager plus forberedelse af biltunnel på Italiensvej, i alt 65 millioner, fik stemmerne 27-0 og blev vedtaget.

I en gang ved siden af mødesalen mødtes vi 20-30 mennesker til et stort og følelseladet farvel og tak. Amager Metro Gruppens aktive, sympatisører og vores politiske venner fra 4 partier.

Frank Hedegaard (SF) sagde at det var den ondeste stemning han havde oplevet nogensinde i Borgerrepræsentation. Klaus Hansen (S) kom tilfældigt forbi og sagde vissevis, det er fordi du er så ung. Samme Klaus Hansen var veteran i onde stemninger: 20 år tidligere havde han som formand for boligselskabet Lejerbo sendt 10 millioner kr. af lejernes penge over til Lejernes Landsorganisation som han også var formand for. Det kostede ham hans gode navn og den ene af formandsposterne.

Lidt senere ringede klokken i salen om at mødet gik til et nyt punkt på dagsordenen: Høring om forslag til lov om anvendelse af Christianiaområdet. Frank Hedegaard pegede Jesper Schou Hansen lige i øjnene: - Vi skal ind nu, det er Christiania. Nu er vi imod hinanden.

Jeg cyklede hjem og fik et chok lige uden for huset: Alle birketræerne langs Amagerbanen var blevet fældet samme dag. Systemet gjorde klar til byggeriet. Det var næsten for symbolsk.

TV2 kom forbi ved 23-tiden. Birgitte havde papillotter i håret, men hun indvilgede i at hilse på journalisten hvis kameramanden lovede ikke at filme. I stedet filmede han kaosset af papirer på mit kontor mens jeg ledte efter det vigtigste papir: COWIs 3 sideres prisliste, det skandaløst overfladiske beslutningsgrundlag som politikerne havde fået som det eneste til at træffe denne milliardbeslutning. Det dokument, i al dets korthed, skulle jeg have vist frem for åben skærm for længe siden, indså jeg pludselig. Man er altid klogere bagefter.

Jeg sagde spontant at denne mistede sejr vil ærgre mig til jeg dør. I samme øjeblik indså jeg at det er en reel risiko som jeg bør undgå. I resten af mit liv.

Dagen derpå

Fredag 26. marts skulle jeg for sidste gang stå tidligt op og være kvik til et direkte interview til TV-Avisen kl. 8.00. De ville tale om Bente Frost og om hvad jeg følte.

Jeg blev hjemme hele dagen i sort tilstand. Jeg ville fortrænge alle tanker ved at arbejde for Skovforeningen. Men fortrængning var umuligt, telefonen ringede konstant med venner, familie og kampefæller der trøstede.

Sønnen af det par som vi havde købt huset af, kom forbi og foreslog at jeg skrev hele historien om denne sag. Jeg blev dårlig af tanken. Aldrig i livet ville jeg røre ved det lort igen.

TV2/Lorry ville have mig i studiet om aftenen. Der var intet jeg havde mindre lyst til, bortset fra at høre en speaker sige at jeg ikke ønskede at medvirke efter at jeg havde haft fordel af medierne i 4 måneder. Hellere være et levende billede af en taber, parat til at svare på spørgsmål, end en Kramertype. Så jeg stillede op. Uden noget budskab.

Niels Kiær ville fortsætte

Også Niels Kiær ringede den fredag. Han ville slås videre.

- Nå, så snød de dig alligevel. Det har jeg jo sagt hele tiden. Nå, vi må ikke give op nu, jeg har skrevet en klage til Indenrigsministeriet ...

Han ville klage over at Borgerrepræsentations beslutning var taget på et fejlagtigt grundlag leveret af embedsmænd i kommunens økonomiforvaltning. Principielt havde han ret. Kra-mers overbudspris på 500 millioner kr. alene for at holde byggepause og omprojektere var grebet ud af luften og promoveret af embedsmændene.

Niels havde sat mig på som medunderskriver af klagen. Men jeg var skeptisk, kunne ikke se hvad det skulle nytte og ville sove på det først.

For ham var det et svigt, og han talte om at trække sig ud af alt yderligere samarbejde. Yderst ubehageligt da Amager Metro Gruppen havde sagsøgt Østamagerbaneselskabet for at få dem til at anerkende hans beregninger, og han skulle selv være kronvidnet.

Vi blev ikke enige den dag. Det endte med at Niels klagede i eget navn. Et år senere sendte han mig en kopi af systemets afvisning af klagen.

17. En fontæne af lort

Juni 2005

- Puuha, har du været nede at skide uden at lukke døren, Martin? spurgte Birgitte et par gange i de sidste dage af maj 2005 når hun gik ned ad kældertrappen.
- Nej, det kunne jeg ikke drømme om. Jeg har ikke skidt siden i morges, svarede jeg ærligt.
- Har du så slået én? Her stinker i hvert fald.
- Jeg kunne også lugte noget. Jeg troede det var dig.
- Er det børnene? spurgte hun.
- Det er nok kloakken. Den gurgler underligt når man trækker i snoren. Prøv lige.
- Nej, fy for satan.

Vi kom ikke mysteriet nærmere. Vi tog til Bylderup, Sønderjylland, hvor Birgittes mor fyldte 80 med fest torsdag den 2. juni. Morgenen efter festen besluttede vi at tage hjem til Amager samme eftermiddag i stedet for lørdag morgen. Den tilfældighed afværgede en endnu værre katastrofe end den der var på vej.

Hjemme igen fredag den 3. juni kl. 17.00 blev vi straks opsøgt af Per Clausen, Roselillevej 88. Han meddelte at det ville koste interesserede husstande i Grundejerforeningen Søfryd omkring 20.000 kr. at få lagt kabel-tv ind.

- Det har ingen interesse, løj jeg. Selvfølgelig ville jeg gerne kunne se cykling på Zulu og Eurosport. Men alt har en pris, og denne var for høj.

Han gik, men før jeg havde fået tømt bilen fra Sønderjyllandsturen, var han tilbage igen.

- Har I problemer med jeres kloak?

- Næh. Eller det vil sige ... det gurgler når vi går i bad og trækker i snoren i kælderen. Og der har lugtet af prut i sidste uge.

- Ja! råbte han. - Og ved du hvorfor?

- Nej, og jeg vil meget gerne vide det.

- Fordi idioterne derude har smadret kloakken med deres forpulede jordankre. Her, ud for jeres nabo.

Han trak mig ud på vejen og pegede ned i hullet til tunnelen under metroen. Langs med metroen, ned til tunnelen, var gravet ud til den lange rampe til cykler, barnevogne og kørestole. Rampens sidevægge var sikret imod sammenstyrtning med tykke stålwire der var boret vinkelret på væggen, ind under Roselillevej og pakket i beton. Det var jordankrene. De lå med cirka 5 meters mellemrum.

Per pegede på ét af ankrene foran vores nabo, nummer 94. Dér havde stålwirene ramt hovedkloakken under Roselillevej, sagde han.

- Vi har ingen kælder, men Jens og Helle (vores fælles naboer i nummer 90, ME) bad mig se efter deres hus, de er væk i weekenden. Det har også gurglet og lugtet fra deres kloak, og vi tjekkede brøndene i vejen, og vandet har stået tårnhøjt derude siden i onsdags. Hele systemet er stoppet.

- Shit, sagde jeg. Mere kunne jeg ikke finde på.

- Vi har ringet til Ørestadsselskabet både onsdag og torsdag, men det rager dem en skid, selvfølgelig. Søren Sabat siger at det ikke er deres kloakker, vi skulle ringe til Københavns Energi i stedet for.

- Har I gjort det?

- Ja, for der kommer regn i nat, mindst 10 millimeter. Det er ikke skidegodt når kloakken er stoppet. Nu er de på vej fra Københavns Energi for at sætte pumpe på. Deres vagthavende var herude for en time siden, og han siger at røret ude under vejen er totalt blokeret ud for jeres nabo her. Han tror at jordankeret har kvast kloakrøret der så er klappet sammen under vægten af biler på vejen.

Alt i de bedste hænder

Klokken 20.00, 4 timer inden det varslede skybrud, ankom Københavns Energis mandskab og materiel til nødpumpning af den ødelagte kloak. De lagde slanger fra brønden hvor Svend Dyringsvej støder til Roselillevej, forbi forstoppelsen og ned til brønden hvor Formosevej støder til Roselillevej.

Vi var enige om at jeg og min familien ikke skulle frygte en kloakoversvømmelse nu.

- Men ved du hvordan man stopper et wc der flyder over hvis det endelig skal være?, spurgte den vagthavende mig.

- Nej. Lad mig vide det.

- Du tager et håndklæde, to måske, og propper det ned i halsen på toilettet, ned i vandlåsen, og så tager du et bræt eller et kosteskaf der er langt nok og sætter det i spænd mellem håndklædet og loftet.

- Det stopper alt?

- Alt.

- Men stadig kan vandet jo så komme ud af andre afløb i huset, indskød Per Clausen. - Og det kan godt stige op til et wc på etagen ovenover hvis der er tryk nok på.

- Lad os nu ikke male fanden på væggen, sagde den vagthavende fra Københavns Energi.

Natten mellem fredag den 3. og lørdag den 4. juni

Skybruddet kom ved midnat. Torden, lyn og kaskader af regn rullede ind fra vest og efter et par minutter lå det lige over vores hoveder.

Jeg sad og spillede klaver med hovedtelefoner på. Jeg fortsatte endnu et par minutter efter regnen var begyndt at bombe på taget. Jeg havde netop fundet en akkord som jeg havde ledt efter, og jeg kunne ikke slippe den. Jeg var ikke nervøs for regnen. Københavns Energis enorme pumpevogn holdt lige uden for vort hus og spredte tryghed.

Men da jeg gik ned i kælderen til Birgitte, lå hun i sengen, lysvågen og mere end nervøs. Øredøvende larm af regnmasser der vælter ned over huset, vækker altid et familietraume hos os. Vi har kendt lyden siden et skybrud i august 2001 der oversvømmede vores kælder med regnvand. Det er ikke noget man ønsker at opleve to gange.

Zacharias derimod var ikke bare vågen, han var nysgerrig. Regnen og tordenbragene havde vækket ham, og han bad mig trække persiennen op så han kunne se lynene. Jonathan sov fra det hele.

Jeg havde netop lagt mig ved siden af Birgitte, stadig med alt tøjet på, da vi hørte en ny lyd. Kraftig plasken. Inde fra huset. Fra kælderens badeværelse, 4 meter væk fra hvor vi lå.

- Nu sker det kraftædme, råbte jeg og sprang op og ud af soveværelset og åbnede døren til badeværelset.

Gulvet var halvt dækket af en brun sø der voksede sekund for sekund. Op fra toilettet vældede en brun kaskade af kloakmasse. Hele brune klumper af menneskelort, iblandet mørkegrå klumper af kloakslam og lysebrunt opblødt toiletpapir, plaskede ned i pølen på gulvet med en larm der overdøvede skybruddet udenfor. Toiletbrættet var egentlig slået ned, men dansede højt oven på denne fontæne af lort som et grydelåg ovenpå kogende kartofler.

Det er det mest skrækindjagende syn i mit liv.

Pølen flød straks ud over dørtrinnet, ud i gangen hvor jeg og nu også Birgitte stod i bare tæer. I panik løb vi efter håndklæder og lagde dem på gulvet uden om pølen for at stoppe dens videre fremfærd. Det virkede ikke. Håndklæder på gulvet stopper ikke en oversvømmelse.

Jeg sprang ud ad kælder døren, op på vejen hvor jeg huskede at have set en stak af sandsække på metroens byggeplads. Udenfor stod himmel og jord i et. Et par mænd i orange tøj stod og kikkede ned i brønden på Svend Dyringsvej.

- Nu kommer det op af vores lokum, råbte jeg til mændene mens jeg stjal to stk 20 kilos sandsække fra byggepladsen. Normalt ville jeg ikke have kræfter nok til det.

- Det ved vi godt, råbte de tilbage.

Hvor fanden ved de det fra? De gætter nok bare, tænkte jeg kort og løb tilbage med en sæk under hver arm. Jeg lagde dem på dørtrinnet ud til badeværelset hvorfra lortet blev ved med at vælte ud i gangen. Sækkene nyttede intet.

Jeg forsøgte med håndklæder mellem toilet-kummens kant og brættet og lagde en sandsæk ovenpå brættet. Det nyttede heller ikke, det brune vand fossede stadig ud gennem de genneblødte håndklæder.

Ude fra gangen råbte Birgitte at pølen nu var inde i børneværelset hvor Zacharias og Jonathan lå, og den bredte sig stadig hurtigt.

- Er der ikke en måde at stoppe wc'et på? råbte hun. Heldigvis. Pludselig dæmrede det. Langt tilbage i min paniklammede hjerne huskede jeg endelig det tip som jeg havde fået 4 timer tidligere.

Jeg tog et håndklæde og pressede det med mine bare næver ned i det sprøjtende lokum, langt ned i halsen, et nyt håndklæde ovenpå og råbte til Birgitte at hun skulle finde et langt bræt.

Hun stod der 3 sekunder senere med et smukt turkismalet bræt, klunset fra den hedengangne badeanstalt Helgoland. Jeg satte brættet i spænd mellem håndklædeklumpen i bunden af wc'et og loftet. Det virkede. Wc'et sprøjtede ikke mere med lort.

Tømning

Så sidder man der. Med cowboybukser og skjorte gennemblødt af lort. Med hænder og arme smurt ind. Med kloaksprøjt i hoved og hår. Badeværelsegulvet er én stor brun klumpet pøl der dækker fødderne op til knysten. Pølen forsvinder ikke. Afløbet er blokeret.

Udenfor på gangen er pølen holdt op med at vokse. Birgitte og jeg holder op med at råbe og løber ikke længere forvildede rundt.

- Jeg er bange, lyder det lavmælt fra Zacharias inde i sin seng.

Ham havde vi glemt. Sidst jeg talte med ham, syntes han at lynene var fede og ville se dem gennem ad vinduet.

- Vi har tjek på det nu, skat, bare læg dig til at sove. Det er noget oversvømmelse, men vi har fået det stoppet, og nu tørrer vi det hele op. Bare læg dig til at sove, der sker ikke noget nu, og vi er hernede hele tiden.

Vi talte til ham henne fra døren. Vi kunne ikke gå ind i værelset og trøste ham, så ville vi bare slæbe endnu mere lort med ind på værelset.

Han sagde ikke mere. Da vi et kvarter senere kom i tanke om at spørge hvordan han havde det, sov han.

De næste 3 timer øste vi lort. Vi håbede at det kun var vores eget lort, men kunne ikke vide om det også var naboernes. Fremmede menneskers lort ville, af en eller anden grund, være værre. Selv om vi har sådan et godt naboskab på vejen.

Med fejebakker og margretheskåle øste vi lortene op i plasticspande og bar dem ud gennem værkstedet. Uden for værkstedsdøren var risten til kloakken også blokeret, og beskidt regn-

vand flød ind over dørtrinnet. Værkstedet og alt hvad der stod på gulvet derinde blev gennemblødt fra neden og kloak-tilstænket fra oven som følge af vores trafik.

Ude på vejen skulle jeg tømme min spand. Jeg kunne ikke bestemme hvor. Vejen sejlede, regnen væltede stadig ned, larmen var øredøvende. Jeg kunne have endevendt spanden midt på vejen uden at nogen nogensinde ville bemærke det.

Men jeg valgte at kaste spandens indhold gennem trådhegnet og ind på byggepladsen til metroen. Det gjorde jeg med alle nattens spande.

Per Clausen, naboen der havde varslet katastrofen, kom forbi. Han har ingen kælder, stor nysgerrighed og enorm offervilje. Så han deltog frivilligt i tømningen af vores kælder. Midt om natten, midt i mareridtet.

Mændene fra Københavns Energi kunne ikke få pumpen til at virke ude på vejen. Deraf hele miseren. De tilkaldte en slamsuger der kom omkring kl. 1.30. Den konstaterede at det ikke var slam der blokerede kloakken. Det var beton.

Inde i huset var vort afløb stadig blokeret. Der kom først hul igennem da en mand fra Københavns Energi kom ind i badeværelset med en meterlang sugekop. Den løsede en prop af slam som kloaktrykket havde presset op i vandlåsen. Så fik vi afløb. Så kunne vi begynde at gøre rent med vand og ajax.

Nietzsches trøst

Rengøring giver tid til eftertanke.

- Nu går de ikke kun efter mig, nu går de også efter min familie, tænkte jeg. - De rammer os på liv, ære og velfærd.

Den tunnel som jeg selv havde forårsaget i marts 2004 som kompensation for at metroen ikke blev gravet ned, havde nu medført at Birgitte og jeg stod og skovlede lort for Ørestadsselskabet. Og det skete en måned efter at byggeriet havde hældt hydraulikolie ud over vores forhave.

Jeg var klar over at det ikke var nogens plan. Men det var ikke desto mindre virkningen af modpartens handlinger. En modpart bestående af politikere, embedsmænd, konsulenter, Ørestadsselskab og entreprenøren. Alt til gene for mig og min familie. Og nu havde modpartens handlinger, i dette tilfælde entreprenørens manglende omsorg for sit eget arbejde og for naboerne, endelig påført vores familie den yderste ydmygelse.

Efter kl. 3.00, mens jeg skurrede gulvet i badeværelset, dukkede Nietzsches trøst kortvarigt op i hovedet: Hvis man ikke dør af en lorteoversvømmelse, bliver man stærkere af den. Men trøsten forsvandt med det samme, jeg havde ikke kræfter til at holde på den, jeg havde ingen fantasi til at forestille mig at denne nat - med mig selv, min kone og mit hjem dyppet i lort af min ærkefjende, metrobyggeriet - kunne gøre mig stærkere.

Birgitte var væsentligt mere fattet end jeg. Mindre lammet og mere fokuseret på at løse vores konkrete rengøringsproblem. Hun holdt os begge oppe. Hun fotograferede undervejs og bandede at aviserne skulle have det her at vide. Jeg var enig, men orkede ikke at tænke tanken færdig. Hvad kunne vi opnå ved at komme i avisen?

Kl. 4.00, efter 1 time med gulvskrubber og klude, var kælderens så ren at vi kunne komme i bad og i seng og vågne til et hus uden synligt lort på gulvet.

Men badet fjernede ikke følelsen af lort og colibakterier i alle mine porrer, hudfolder og kropsåbninger. Den følelse blev siddende på kroppen i månedsvis. Senere hørte jeg at spor af menneskeekscrementer faktisk kan spores på huden i måneder efter den direkte fysiske kontakt. Jeg håber at det er løgn.

Også synet af det lortespjende toilet hjemsøgte mig, hver time, hver dag, i måneder. I de minutter hvor jeg stod foran toilettet, følte jeg kun rædsel. Men som tiden er gået, har synet fået en mere magisk betydning. Det har givet mig en retning og et skub. Foran det lortespjende toilet stod jeg som Moses foran den brændende busk hvor busken i virkeligheden er Gud der åbenbarer sig. Og toilettet siger det samme til mig som busken sagde til Moses:

- Gå ud og befri dit folk fra deres slaveri og bring dem til et land der flyder med mælk og honning.

Toilettet fik mig til at skrive denne bog.

Desinficering af huset og af Ørestadsselskabet

Jeg sov 4 timer. Vågnede et kort sekund, men nok til at en forfærdelig erindring dukkede op. Jeg forsøgte om det kunne være en drøm, om jeg kunne vågne en gang til, men det lykkedes ikke. Dette var virkelighed. Vor kælder og vi selv havde været smurt ind i lort og var det sikkert stadig, mikrobiologisk set. Jeg var vågnet op til et fortsat mareridt. Så er det svært at sove videre.

Under morgenmaden fortalte Zacharias om sin skræk da han hørte toilettet flyde over, og vi fortalte om vores skræk.

Jeg ringede til projektchef Søren Sabat, Ørestadsselskabet, og fortalte hvad der var sket. Han kom ud til os sammen med Københavns Energi. Den ansvarlige chef hos entreprenøren Hoffman Arkil-Novejfa kunne de ikke få fat på.

Københavns Energi gik fra hus til hus, og over 10 var oversvømmet i større eller mindre grad. Skaden på kloaksystemet var enorm. Alt tydede på at et eller flere jordankre var blevet boret direkte igennem kloakrøret under Roselillevej hvorefter beton var blevet pumpet ind i kloakken. Og da betonen ikke havde mødt noget modtryk i kloakrøret, var der blevet pumpet og pumpet og pumpet. Store dele af kloakrørene under vejene måtte graves op og skiftes ud. Entreprenøren lod ikke høre fra sig hele den dag.

Men Sabat kom ind og talte med Birgitte og mig ved et bord i forhaven. Der hørmede af olie fra oliespildet måneden før. Sabat meddelte at ligesom med oliespildet, havde Ørestadsselskabet heller ikke havde noget ansvar for kloakoversvømmelsen. Jordankrene havde ramt kloakrørene. Så det var enten entreprenørens skyld eller Københavns Energis skyld.

Han henviste os til at køre sagen gennem vores eget forsikringsselskab der så ville hjælpe os og selv afvente placeringen af det endelige erstatningsansvar. Han kunne ikke stille i udsigt at Ørestadsselskabet ville dække vores ikke-materielle omkostninger som tab af tid, tab af hjemmets brug, tab af energi og glæde, til gengæld masser af sorger, bekymringer, besvær, svie og smerte. Selskabet ville næppe påtage sig økonomiske eller andre byrder hvis der kun var moralske grunde til det.

Så gik Birgitte.

- Om ikke andet, Søren, så har jeg fået et nyt kapitel til mine erindringer om metroen, sagde jeg bittert. Men jeg regnede det som en tom trussel. Jeg vidste endnu ikke at jeg var på vej til at skrive.

Birgitte trådte ud af huset igen og klagede over den stadige lugt af lort. Sabat lovede at hvis huset blev ved med at lugte af lort, ville Ørestadsselskabet trods alt sørge for genhusning pr. kulance.

Han havde ringet efter Skadeservice Danmark, og de kom sidst på eftermiddagen og sprøjtede desinficeringsmiddel ud over hele kælderen som derved skiftede til en ny og kraftigere lugt af bobletyggegummi. Sødt, kunstigt, kemisk, på grænsen til det brækfremkaldende, men et fremskridt.

De gratis glæder

Skovejer Peter de Neergaard, medlem af Skovforeningens bestyrelse, kom for skade at ringe til mig den ulykkelige lørdag formiddag med bemærkninger til Skovforeningens årsberet-

ning. Så han måtte lægge ører til hele vores lidelseshistorie. Han er advokat, og han vurderede, ligesom Søren Sabat, at der næppe var jura til at sikre os økonomisk kompensation for vores ikke-materielle skader.

En time senere ringede en hektisk overingeniør Thorlacius-Thomsen fra Københavns Kommunes Kloakafdeling:

- På given foranledning og i lyset af de oversvømmelser der allerede har været i Deres område, skal jeg hermed orientere om at vores pumper på grund af kraftig overbelastning alle er ude af funktion og at Deres afløbsforhold således er inoperative indtil videre. Vi henstiller således at de ikke benytter toilet eller vand i øvrigt. Vi forventer at skaden vil være udbedret om højst 3-4 uger. Vi skal også varsle at der er et kraftigt regnområde på vej over Amager i eftermiddag og at vi forventer nye oversvømmelser hos Dem og beder Dem træffe de nødvendige forholdsregler. Vi stiller sandsække og øser til rådighed som kan afhentes på Kommunens materieldepot mod fremvisning af billedlegitimation med gældende adresse.

Overingeniøren talte og talte, det var ikke til at presse et ord ind i hans lydmur. Efter et par minutter var jeg helt rolig. Jeg fik endda dagens første og eneste grin.

Peter de Neergaard gav sig til sidst til kende, undskyldte mange gange og forklarede at i hans høje alder, født 1939, hæger man mere og mere om de gratis glæder, herunder at ringe telefonfis.

Efterbehandling af en kloakoversvømmelse

Dagene gik uden at vi hørte mere fra hverken Ørestadsselskabet eller entreprenøren. Ingen breve, ingen opringninger, ingen presseomtale.

Jeg selv hang i telefonen for at lave aftaler med forsikringsselskabets taksator, med flyttefolk og fugtteknikere fra Skadeservice Danmark, med et kloakfirma der skulle tv-inspicere vores rør, med kolleger som jeg måtte ændre aftaler med, med Birgitte der også skulle have fri fra arbejdet til alle aftalerne samt med mine forældre der skulle overtage drengene et par dage.

Desuden talte jeg med alle advokater som jeg kendte godt nok til at ulejlige. De bekræftede alle at mulighederne for kompensation for personlige omkostninger er meget begrænsede i dansk ret. Mens hvis dette var sket i USA, var vi blevet millionærer. Bo Falkencrone forklarede mig at de astronomiske og tilsyneladende absurde erstatningsbeløb i USA ("punitive damages") giver god mening: De forebygger at store firmaer går rundt og generer almindelige mennesker bare fordi det godt kan betale sig. Pludselig fik jeg sympati for princippet.

Det var en lettelse at tage på arbejde. Onsdag eftermiddag, 4½ døgn efter oversvømmelsen, fik jeg i Kajbjerg Skov, Østfyn, mine allerførste afslappede minutter. I et par timer, langt væk hjemmefra, fik jeg et kort sus af normalt liv.

Tilbage på Amager kom fugtteknikeren fra Skadeservice Danmark torsdag og dømte sundhedsrisiko over hele kælderen på grund af mulig bakterie- og svampevækst under gulvet.

Taksatoren ordinerer krisepsykolog

Fredag den 10. juni kom taksatoren fra forsikringsselskabet på besigtigelse. Han følte tydeligvis med os og ville os det bedste. Han dømte tømning af kælder, fjernelse af gulv, ny desinficering, ny fugtmåling og muligvis tørring på ubestemt tid. Imens måtte familien flytte ovenpå i dagligstuen.

Han bekræftede næsten beklagende at forsikringen ikke dækker ulemper som ventetid, flytning, kollaps af sommerferieplaner og traumet ved at være dyppet i naboernes lort og tvunget til at øse det bort i spande. Vi var endda juridisk tvunget til det – det hedder skadebegrænsningspligt: Hvis man lader stå til og forlader huset i stedet for at fjerne lortet, kan man ende med selv at skulle betale regningen. Taksatoren meddelte at kompensationen for dette påtvungne lortearbejde var en tarif på 75 kr i timen pr. person.

Og så knækkede han os: Han trak et standardskema frem til opgørelse af skadet indbo. For hver skadet genstand skulle udfyldes genstandens navn, anskaffelsesår, anskaffelsespris, anslået nutidsværdi samt nyanskaffelsespris. Birgitte så fra skemaet og ud på bjerget af tillortet indbo og tilbage på skemaet. Så detonerede hun lige op i ansigtet på taksatoren og løb i opløsning op ad trappen og væk. Taksator og jeg stod helt stille tilbage og kikkede på hinanden.

- Jeg kan gøre én ting for jer, sagde han så. – Jeg kan give jer krisepsykolog.

- Jatak, det vil vi gerne, svarede jeg straks.

- I er ganske vist inde under en gruppeordning, men jeg skal se hvad jeg kan gøre.

- A' hva'?

- Der gælder lidt andre vilkår på gruppeordninger, men jeg vurderer at I har brug for hjælp så jeg skal se hvad jeg kan gøre.

Efter taksatorens besøg ringede jeg til Søren Sabat som meddelte at Ørestadsselskabet stadig ikke kendte det samlede omfang af skaderne i kvarteret. Og hvis vi havde krav om økonomisk kompensation ud over forsikringsdækningen af materielle skader, skulle kravet rettes

til entreprenøren. Alt hvad Sabat kunne tilbyde var at arrangere et møde mellem os og entreprenørfirmaet.

- Ja tak, svarede jeg.

Jeg gik ud for at slå græs og slå nervesystemet fra. Jeg dvælede ved dagens uforudsete udvikling: Taksatoren havde ordineret krisepsykolog til familien.

Da slog lynet ned i mig. Det var en fantastisk første linie til en bog. Og at skrive en bog var hvad jeg havde brug for. Som terapi og som hævn. Sandheden skulle være min hævn.

Medvirkende

Andersen, Poul

Folketingsmedlem for Socialdemokraterne [siden ...]. Trafikordfører [siden ...].

Bautrup, Jette Bergenholz

Folketingsmedlem for Socialdemokraterne [siden ...]. Opstillet på Amager. Medlem af Københavns Borgerrepræsentation [siden ...].

Berndtson, Winnie

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Socialdemokraterne [... - 2005] og løsgænger siden 2006. Miljøborgmester 2002-2005.

Bjerregaard, Ritt

Medlem af Folketinget for Socialdemokraterne [-] og 2001-2005. Overborgmester for København siden 2006.

Bondam, Klaus

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Det Radikale Venstre siden 2002. Bygge, teknik- og miljøborgmester siden 2006.

Christiansen, Erling

Kommisarius for Statens Ekspropriationer på Øerne. Leder af ekspropriationerne til Østamagermetroen.

Christophersen, Henning

Formand for Ørestadsselskabets bestyrelse siden []. Formand for Østamagerbaneselskabets bestyrelse siden []. Udenrigsminister 1978, Finansminister [-]. Medlem af Folketinget for Venstre [-].

Clausen, Per.

Næsten nabo, bor på Roselillevej 88.

Einfeldt, Birgitte Bruhn

Min kone.

Einfeldt, Jonathan Bruhn

Min yngste søn. Født 1999.

Einfeldt, Martin

Mig selv. Talsmand for Amager Metro Gruppen siden 2003, formand siden 2004. Personlig sagsøger sammen med Philip Sønderberg og Amager Metro Gruppen i stævningen af Naturklagenævnet 17. september 2003 ved Østre Landsret.

Einfeldt, Zacharias Bruhn

Min ældste søn. Født 1997.

Erlandsen, Helge

Projektingeniør i Ørestadsselskabet/Østamagerbaneselskabet med ansvar for Østamagermetroen.

Falkencrone, Bo

Aktiv i Amager Metro Gruppen, medlem af bestyrelsen siden 2004. Næstformand i grundejerforeningen Hellebo.

Fischer, Jan

Aktiv i Amager Metro Gruppen. Formand for grundejerforeningen Hellebo.

Frost, Bente

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Venstre 1991 [?] – 2005. Bygge- og Teknikborgmester 1991-1998.

Grome, Margit

Sekretær i Amager Metro Gruppens bestyrelse siden 2000. Formand for grundejerforeningen Ramundsvej.

Grønlykke, Thor Buch

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Socialdemokraterne siden [].

Haddou, Abdurahman Ben

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Centrumdemokraterne [- 2005].

Hansen, Jesper Schou

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Venstre siden [].

Hansen, Torben

Medlem af Folketinget for Socialdemokraterne siden 2001. Har blandt andet haft posterne som miljøordfører, trafikordfører og energiordfører.

Hedegaard, Frank

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for SF siden [].

Hentzen, Ole

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Det Konservative Folkeparti [- 2005].

Hjerrild, Claus

Projektchef i entreprenørfirmaet Hoffman Arkil-Novejfa. Ansvarlig for udførelsen af jord- og betonarbejderne på Østamagermetroen.

Jacobsen, Vagn Thorsgaard

....

Jespersen, Karen

Medlem af Folketinget for Socialdemokraterne [- 2005]. Indenrigsminister []. Opstillet på Amager.

Kiær, Niels Th.

Ingeniør. Ejer af NTK Consult. Chief Engineer for Pihl og Sønner [-].

Knudsen, Vivi Bruhn

Advokat for Amager Metro Gruppen. Advokatfirmaet Lett siden [].

Kummerfeldt, Palle

Medstifter af Amager Metro Gruppen i 2000. Aktiv i siden da, især med læserbreve og analyser af Ørestadsselskabets og Østamagerbaneselskabets regnskaber.

Larsen, Allan

Journalist på Ekstra Bladet.

Larsen-Jensen, Claus

Medlem af Folketinget for Socialdemokraterne blandt andet i perioden 2001-2005. Gift med Winnie.

Larsen-Jensen, Winnie

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Socialdemokraterne siden ?. Socialborgmester 1998-2001. Gift med Claus.

Lidegaard, Martin

Medlem af Folketinget for Det Radikale Venstre siden 2001. Medlem af Folketingets Trafikudvalg siden 2001.

Lykketoft, Mogens

Formand for Socialdemokraterne 2003-2005. Medlem af Folketinget siden []. Finansminister [-]. Udenrigsminister [-].

Lønborg, Mogens

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Det Konservative Folkeparti siden 2002. Social- og sundhedsborgmester siden 2006.

Mikkelsen, Jens Kramer

Overborgmester i Københavns Kommune 1990-2004. Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Socialdemokraterne []. Næstformand for Ørestadselskabets bestyrelse siden []. Næstformand for Østamagerbaneselskabets bestyrelse siden []. Direktør for Ørestadsselskabets og Østamagerbaneselskabet siden 2004.

Olsen, Gert

Medstifter af Amager Metro Gruppen i 2000 og formand 2000-2004. Årets Amagerkaner 2002. Meldte sig ud af Amager Metro Gruppen i 2004.

Olsen, Ib Spang

Tegner. Født [].

Pedersen, Dorte Nøhr

Kontorchef i Trafikministeriets planlægningsafdeling.

Petersen, Anders Hecht

Statsautoriseret revisor, ansat hos Price Waterhouse Coopers. I februar 2004 ledede han sammenligningen af priserne for henholdsvis den planlagte metro på Østamager og Amager Metro Gruppens forslag om en metro i åben grav.

Pind, Søren.

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Venstre siden 1998. Bygge- og Teknikborgmester 1998-2005. Medlem af Folketinget siden 2005.

Ruth

Psykolog.

Rasmussen, Anders Fogh

Statsminister siden 2001. Skatteminister [- 1992]. Medlem af Folketinget for Venstre siden [].

Sabat, Søren

Projektleder i Ørestadsselskabet/Østamagerbaneselskabet. Kontaktperson for berørte borgere langs Østamagermetroen.

Schulz, Henrik Bay

Projektleder i entreprenørfirmaet Hoffman Arkil-Novejfa.

Skaarup, Peter

Medlem af Folketinget for Dansk Folkeparti siden []. Medlem af Københavns Borgerrepræsentation [- 2004]. Medlem af Ørestadsselskabets bestyrelse [].

Sommermark, Eva

Kasserer i Amager Metro Gruppens bestyrelse.

Storgaard, Karin

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Dansk Folkeparti. Medlem af Ørestadsselskabets bestyrelse 2004-2005.

Sønderberg, Philip

Aktiv i Amager Metro Gruppen. Personlig sagsøger sammen med Martin Einfeldt og Amager Metro Gruppen i stævningen af Naturklagenævnet 17. september 2003 ved Østre Landsret.

Thuesen, Eskil

Kontorchef i Københavns Kommunes økonomiforvaltning.

Turell, Dan

Digter. Født 1946, død 1993.

Warming, Mikkel

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Enhedslisten.

Westh, Asger

Journalist på JP København i 2003-2004. Nu ansat på gratisavisen 24 timer.